

Olaines novads
aktīvs • industriāls • zaļš

Olaines novada Pašreizējās situācijas raksturojums

Satura rādītājs

Ievads	3
Olaines novada vizītkarte	4
1. Cilvēks	7
1.1. Apdzīvojuma struktūra un demogrāfija.....	7
1.2. Pilsoniskā aktivitāte un NVO	10
1.3. Izglītība un prasmes	12
1.4. Kultūrvide.....	17
1.5. Sports un veselīgs dzīvesveids	20
1.6. Veselības aprūpe.....	23
1.7. Iekļaujoša sabiedrība un atbalsts dažādām iedzīvotāju mērķgrupām.....	26
1.8. Sociālie pakalpojumi, palīdzība un drošība	28
2. Vide un infrastruktūra	35
2.1. Dabas resursi	35
2.2. Vides kvalitāte.....	39
2.3. Publiskā ārtelpa un kultūrvēsturiskie pieminekļi.....	42
2.4. Centralizētie pakalpojumi, mājokļi un inženiertehniskā infrastruktūra	46
2.5. Transports un mobilitāte	52
2.6. Pielāgošanās klimata pārmaiņām.....	56
3. Ekonomika	59
3.1. Attīstības līmeņa indekss	59
3.2. Uzņēmējdarbības vide	60
3.3. Nodarbinātība.....	66
3.4. Pieejamie pakalpojumi	70
3.5. Tūrisms un aktīvā atpūta	70
3.6. Funkcionālās saites	75
4. Pārvaldība	78
4.1. Teritorijas pārvaldība un pakalpojumi.....	78
4.1. Pašvaldības budžets	80
4.2. Nozīmīgākie investīciju projekti iepriekšējā periodā	82
4.3. Plānotās tuvāko gadu ieceres.....	88
4.4. Novada identitāte.....	88
4.5. Sadarbība.....	90
5. Globālās un vietējās tendences	92
5.1. Globālās tendences.....	92
5.2. Nacionālās prioritātes	94
5.3. Reģionālās prioritātes	98
5.4. Līdzšinējie novada attīstības plānošanas dokumenti	99
5.5. Rīgas Metropoles areāla sasaiste	100

5.6.	Apdzīvojuma un pakalpojumu pieejamības analīze un jomu nākotnes perspektīva.....	102
5.7.	Kaimiņu pašvaldības.....	112
6.	Sabiedrības viedoklis par attīstību	116
6.1.	Kopsavilkums no iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultātiem	116
6.2.	Kopsavilkums no iedzīvotāju foruma.....	118
7.	SVID analīze	119
8.	Kopsavilkums.....	122

Ievads

Olaines novada pašreizējās situācijas raksturojums **sagatavots 2021. gada nogalē, veicot aktualizāciju 2023. gada aprīlī, atspoguļojot aktuālo un datu bāzēs pieejamo informāciju**, un tas tiek izmantots Olaines novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2040. gadam un Olaines novada attīstības programmas līdz 2029. gadam izstrādē.

Pašreizējās situācijas raksturojums ir pastāvīgi aktualizējams pēc nepieciešamības, tas var tikt izmantots visiem novada teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem. Dokumentā apkopotas galvenās teritorijas attīstības tendences, problēmas un resursi. Pašreizējās situācijas raksturojuma sagatavošanā izmantoti statistikas dati, sagatavojot to analīzi un tendenču raksturojumu. Nozīmīgs aktuālās informācijas avots ir pašvaldības tīmekļa vietne www.olaine.lv, pašvaldības informatīvais izdevums "Olaines Domes Vēstis" un ikgadējie Olaines novada pašvaldības publiskie pārskati.

Olaines novada attīstības programmas izstrādē, t.sk. sagatavojot pašreizējās situācijas raksturojumu, nodrošināta aktīva **sabiedrības iesaiste**. Attīstības programmas izstrādes procesā ietverta **Iedzīvotāju aptaujas** un **Uzņēmēju aptaujas** rezultātu analīze. Iedzīvotāju aptaujā piedalījušies **986 respondenti** no Olaines novada, kas ir 5% no kopējā novada iedzīvotāju skaita. Uzņēmēju aptaujā piedalījies **38 respondenti**. Aptaujas veiktas laika posmā no **2021. gada 16. marta līdz 15. aprīlim**. Tāpat 2021. gada 6. jūlijā organizēts attīstības programmas iedzīvotāju forums, aptverot vairāk kā **25 dalībnieku** līdzdalību. Aptauju un iedzīvotāju foruma rezultāti apkopoti atsevišķos materiālos šī sējuma pielikumā, kurš izmantojams tālākā attīstības plānošanas dokumentu izstrādē.

Dokuments izstrādāts sadarbībā ar telpiskās plānošanas uzņēmumu SIA "Reģionālie projekti", ciešā kopdarbā ar Olaines novada pašvaldības speciālistiem.

Dokumentā izmantoti publiski pieejami fotoattēli no Olaines novada pašvaldības arhīva – www.olaine.lv/lv/galerijas un <https://www.facebook.com/OlainesNovadaPasvaldiba>.

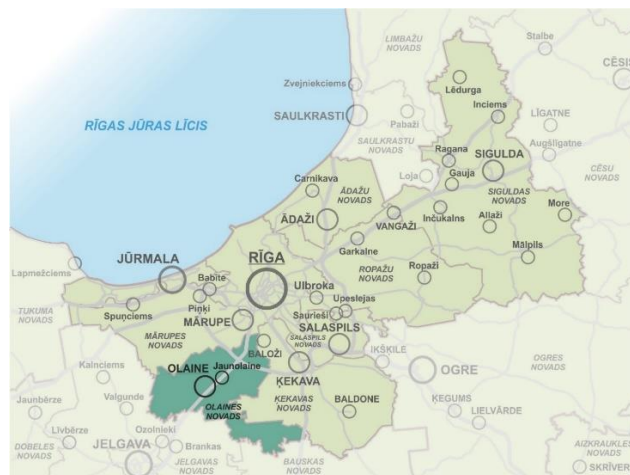
Olaines novada vizītkarte

Teritorija un apdzīvojums		<p>Latvijas teritorijas centrālā daļā – Vidzemes, Zemgales un Kurzemes krustpunktā, Rīgas plānošanas reģionā, teritorijas platība 308,5 km². Olainei pilsētas statuss piešķirts 1967. gadā, pilsētā nav kultūrvēsturisko pieminekļu, tai raksturīga daudzdzīvokļu namu apbūve. Vairums novada apdzīvoto vietu veidojušās pēdējās desmitgadēs kā dārzkopības, vasarnīcu ciemi.</p>
Iedzīvotāji		<p>Faktiskais iedzīvotāju skaits 2022. gada sākumā- 19 953 cilvēki (pēc Oficiālās statistikas portāla datiem), pēc Iedzīvotāju reģistra datiem dzīvo 21 062 cilvēki. Iedzīvotāju blīvums novadā ir 67 cilv./km², bet vidēji Pierīgā – 39. Lielākās apdzīvotās vietas pēc iedzīvotāju skaita 2022.g. sākumā: Olaine (10290), Jaunolaine (3159), Medemciems (1582), Stūniši (1194), Jāņupe (950).</p>
Robežas		<p>Ziemeļos – Mārupes novads un Rīga, austrumos – Ķekavas novads, dienvidos – Bauskas novads, rietumos – Jelgavas novads.</p>
Administratīvā struktūra		<p>Olaines novads izveidots 2009. gadā, administratīvi teritoriālās reformas rezultātā apvienojot Olaines pilsētu ar Olaines pagastu. 2021. gadā notikušās administratīvi teritoriālās reformas rezultātā pievienota papildu meža teritorija no Ķekavas novada, lai nodrošinātu ģeogrāfiski vienotu novada teritoriju.</p>
Ekonomika		<p>Olaine ir reģionālas nozīmes industriālais centrs, attīstījusies kā ķīmiskās rūpniecības pilsēta, saglabājot lielāko daļu rūpnīcu līdz mūsdienām. Bezdarba līmenis 2023. gada sākumā – 3,4%. Darbojas Olaines novada uzņēmējdarbības atbalsta centrs. Lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma: AS "Olainfarm", SIA "Bohnenkamp", SIA "Latvijas Aptieka", SIA "Atlas Premium", SIA "Dinair Filton", SIA "CrossChem", AS "Olaines ķīmiskā rūpnīca "Biolars"", SIA "Akatrans", SIA "Lyngson" u.c.</p>
Autoceļi un sasniedzamība		<p>Novadu šķērso dzelzceļa līnija Rīga – Jelgava un valsts galvenais autoceļš A8 Rīga - Jelgava - Lietuvas robeža un, A5 Rīgas apvedceļš (Salaspils - Babīte) un A7 Rīga - Bauska - Lietuvas robeža. 2030. gadā novadu šķērsos starptautiskā dzelzceļa līnija <i>Rail Baltica</i>, Valsts vietējie autoceļi: V7, V8, V12, V13, V27, V28, V1066, V1081, V1088 un vietējas nozīmes autoceļi. Rīgas centrs sasniedzams ~20-40 minūšu laikā ar automašīnu atkarībā no atrašanās vietas teritorijā, ar vilcienu no Olaines 25 min laikā. Novada apdzīvoto vietu ārējo sasniedzamību galvenokārt nodrošina valsts galvenais autoceļš A8 un dzelzceļa līnija Rīga- Jelgava.</p>

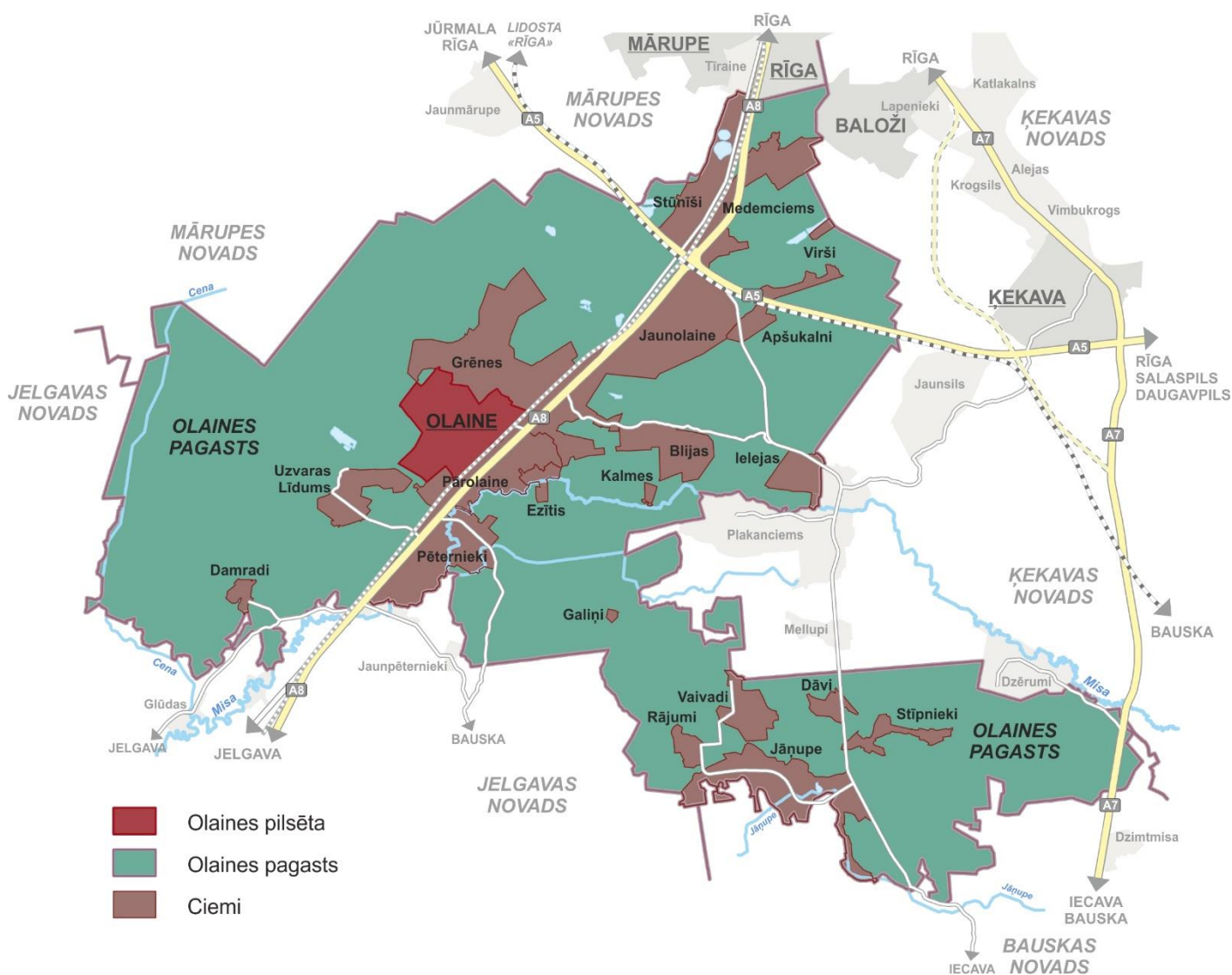
Izglītība		<p>4 pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes - "Zīle", "Dzērvenīte", "Magonīte", "Ābelīte", 2 vispārējās izglītības iestādes – Olaines 1. vidusskola un Olaines 2. vidusskola, profesionālās izglītības iestāde – Rīgas Tehniskās universitātes Olaines Tehnoloģiju koledža, profesionālās ievirzes izglītības iestāde - Olaines Mūzikas un mākslas skola un pieaugušo izglītības centrs.</p>
Kultūra		<p>Olaines Kultūras nams, Jaunolaines Kultūras nams, 3 bibliotēkas, 17 amatiermākslas kolektīvi, Olaines Vēstures un mākslas muzejs, valsts nozīmes kultūrvēsturiskie pieminekļi - Olaines Svētās Elizabetes evaņģēliski luteriskā baznīca, Vidzemes – Kurzemes – Zemgales robežstabi, vietējas nozīmes – Uzvaras Līdums (tipveida lauku apbūves teritorija).</p>
Veselība		<p>Galvenie veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji: klīnika OlainMed, 10 ģimenes ārstu prakses, 2 zobārstniecības iestādes, 6 aptiekas.</p>
Sports		<p>Nozīmīgākās sporta bāzes - Olaines sporta nams, Jaunolaines sporta nams, RTU Olaines tehnoloģiju koledžas sporta bāze un vairāki citi objekti – Olaines stadions, peldbaseins, slidotava, velotrase, skeitparks, ziemas kalns, 2. vidusskolas stadions, Jaunolaines sporta nams un stadions, skeitparks u.c. Dažādos sporta veidos darbojas 20 sporta biedrības. Olaines sporta centrs piedāvā 15 sporta sekcijas. Iedzīvotājiem pieejami veselības veicināšanas pasākumi.</p>
Daba		<p>Novads raksturojums kā zaļš. 61% no novada teritorijas aizņem meži, 14% - lauksaimniecībā izmantojamā zeme. Novads atrodas Rīgas smiltāju līdzenumā, un tam raksturīgs līdzens reljefs. Natura2000 teritorijas – dabas liegumi "Melnā ezera purvs" un "Cenas tīrelis". Lielākās upes ir Misa, Cena, Olainīte un Spulle, lielākie ezeri – Mežezers, Stūnišu ezers, Melnais ezers un Vintapu ezers.</p>
Populārākie apskates objekti		<p>Populārākie atpūtas un apskates objekti ir Olaines Mežaparks, Olaines Vēstures un mākslas muzejs, Pirmā pasaules kara vēstures izziņas maršruts, augstākais grafiti ūdenstornis Baltijā, asfaltēta velotrase (pump-track). Pieejamas vairākas labiekārtotas peldvietas – Līdumu karjers, Mežezers, Zirgu sils, Jāņupes karjers.</p>
Funkcionālās saites		<p>Nozīmīgas funkcionālās saites (pakalpojumu izmantošana, sadarbība) ar Jelgavas, Mārupes, Ķekavas novadu un Rīgu. Darbaspēka svārstmigrācija ar Rīgu, Jelgavu, Jelgavas, Mārupes, Ķekavas un Bauskas novadu.</p>

Attēls 1. Olaines novada novietojums Latvijā

Attēls 2. Olaines novada novietojums Rīgas plānošanas reģionā

Attēls 3. Olaines novada administratīvās vienības

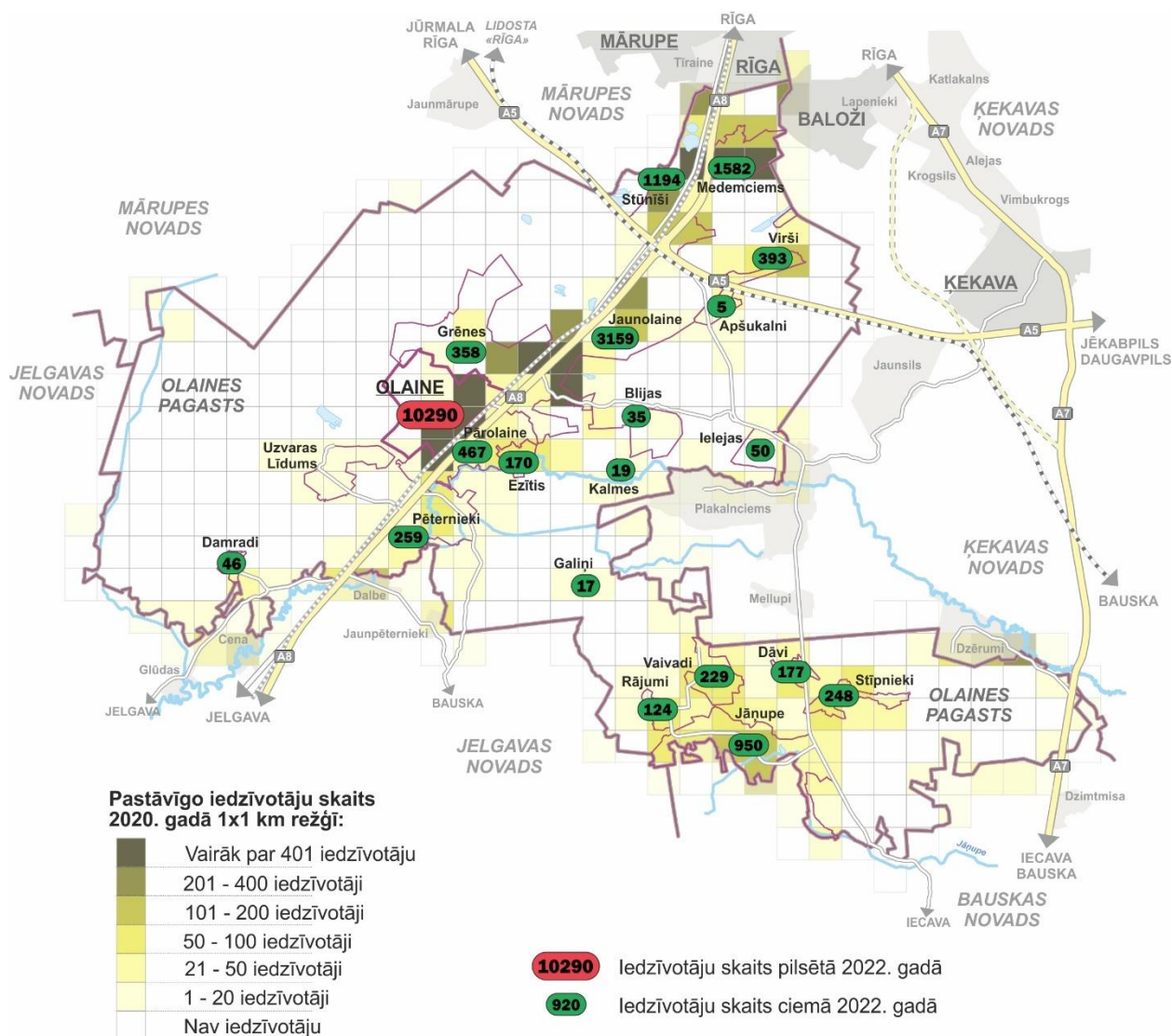
1. Cilvēks

1.1. Apdzīvojuma struktūra un demogrāfija

Olaines novadā ietilpst Olaines pilsēta un Olaines pagasts ar 20 ciemiem (saskaņā ar Olaines novada teritorijas plānojuma 3. redakciju uz 2021. gada nogali) – Apšukalni, Blijas, Damradi, Dāvi, Ezītis, Galiņi, Grēnes, Ielejas, Jaunolaine, Jāņupe, Kalmes, Medemciems, Pārolaine, Pēternieki, Rājumi, Stīpnieki, Stūnīši, Uzvaras Līdums, Vaivadi un Virši. Iepriekšējā Olaines novada teritorijas plānojumā ciema statuss bija noteikts arī Rubeņiem un Klāviem, savukārt Uzvaras Līdumam ciema statuss noteikts ar jauno teritorijas plānojumu.

Pastāvīgo iedzīvotāju skaitu Olainē un ciemos, un pastāvīgo iedzīvotāju skaitu 1x1 km teritorijā parāda Attēls 4. Novads ir salīdzinoši blīvi apdzīvots, iedzīvotāju blīvums 2022. gada sākumā pēc reģistrētās dzīvesvietas Olaines novadā ir 67 iedzīvotāju uz km² (Pierīgas reģionā – 39 cilv./km²).

Attēls 4. Iedzīvotāju skaits Olaines novadā, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem

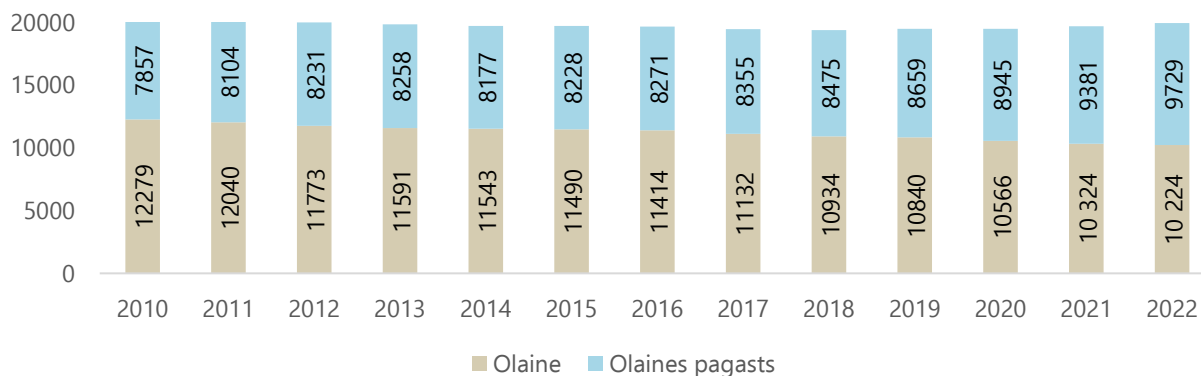
Olaines novada apdzīvojuma struktūra nosacīti iedalāma piecās apkaimēs, kuras raksturo vairāku apdzīvoto teritoriju funkcionāla sasaiste un tuvēja atrašanās:

- Olaines apkaime – Olaine, Pārolaine (daļa), Grēnes, Uzvaras Līdums;
- Jaunolaines apkaime – Jaunolaine, Pārolaine (daļa), Ezītis (daļa), Blijas, Kalmes, Apšukalni, Ielejas;
- Pēternieku apkaime – Pēternieki;
- Medemciema apkaime – Medemciems, Stūnīši, Virši;
- Jāņupes apkaime – Jāņupe, Rājumi, Vaivadi, Dāvi, Stīpnieki.

Savukārt Damradi un Galiņi atrodas tālāk no augstāk minētajiem apkaimju areāliem.

Pēc Oficiālās statistikas portāla (agrāk – Centrālā statistikas pārvalde) datiem, 2022. gada sākumā novadā dzīvoja 19 953 cilvēki, no tiem 10 290 jeb 52% dzīvoja Olaines pilsētā. Kopumā ir novērojama iedzīvotāju skaita samazināšanās Olainē un pieaugums Olaines pagastā, tas ir, pēdējo 12 gadu (kopš 2010. gada) laikā par 16,7% samazinājies iedzīvotāju skaits pilsētā un par 23,8% pieaudzis Olaines pagastā. Neskatoties uz to, ka pēdējo 12 gadu laikā Olaines novadā iedzīvotāju skaits ir sarucis par 0,9%, sākot ar 2019. gadu ir novērojamas pozitīvas tendences iedzīvotāju skaita pieaugumā līdz 1% ik gadu. Deklarēto iedzīvotāju skaits 2023. gada sākumā pēc Iedzīvotāju reģistra datiem (Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati) bija par 307 jeb 1,4% lielāks, salīdzinot ar 2022. gada sākumu, jeb 20 978. Oficiālās statistikas portāla dati attēlo iedzīvotāju skaitu pēc to faktiskās dzīvesvietas, bet Iedzīvotāju reģistra – pēc deklarētās. Iedzīvotāju skaita pārmaiņas laika posmā no 2010. gada parāda Attēls 5.

Attēls 5. Iedzīvotāju skaits Olaines novadā gada sākumā, 2010. – 2022. gadā pēc Oficiālās statistikas portāla datiem

Olaines novada iedzīvotāju skaita prognoze 2030. gadam paredz, ka iedzīvotāju skaits novadā būs 19 055 cilvēki.¹

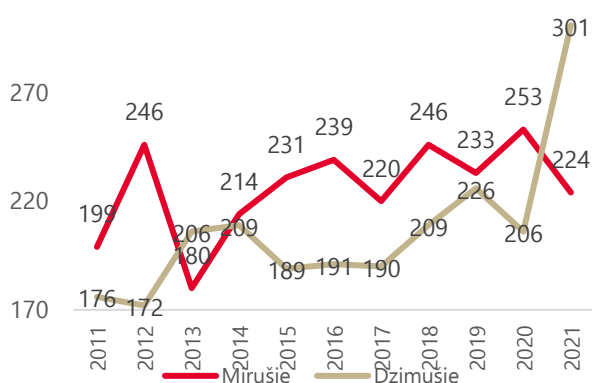
Iedzīvotāju skaitam Olaines novadā kopš 2019. gada ir tendence nedaudz palielināties, kas galvenokārt notiek ilgtermiņa migrācijas ietekmē. Sākot ar 2018. gadu, iedzīvotāju **migrācijas saldo** rādītājs novadā ir pozitīvs, un 2020. gadā bija 241 – iebrāukušo skaits pārsniedz izbrāukušo skaitu. Analizējot **dabiskā pieauguma** rādītājus kopš 2010. gada, secināms, ka tendences Olaines

¹ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas un SIA "Jāna sēta" prognoze 2022. gada sākumā, atr.kartes.lv

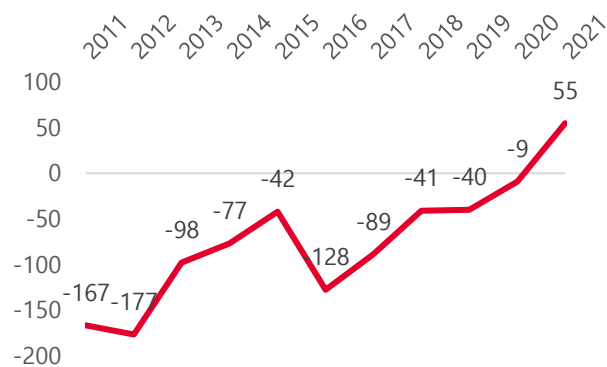
novada teritorijā ir negatīvas, izņemot 2013. gadu, kad dzimušo skaits pārsniedza mirušo skaitu. (Attēls 6)

2022. gadā Olaines novadā kopējais mājsaimniecību skaits sasniedz 8573. Vidējais mājsaimniecības lielums ir 2,3 personas.²

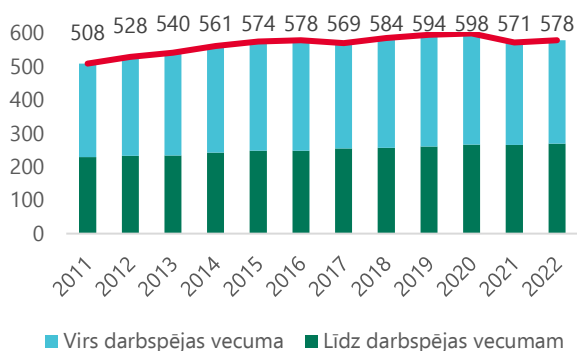
Viens no būtiskākajiem teritorijas attīstību ietekmējošiem rādītājiem ir **demogrāfiskā slodze** jeb darbības vecumu nesasniegušo un pārsniegušo iedzīvotāju skaita attiecība pret darbības vecumā³ esošo iedzīvotāju skaitu, ko aprēķina uz 1000 iedzīvotājiem. Analizējot demogrāfiskās slodzes līmeni kopš 2011. gada, secināms, ka tam ir pakāpeniska tendence pieaugt. Vidēji Olaines novada teritorijā demogrāfiskās slodzes rādītājs 2022. gadā bija 565, kas ir mazāk kā vidējais rādītājs Latvijā – 619 un Vidzemes reģionā - 619. Ikgadējo demogrāfiskās slodzes līmeni parāda Attēls 8.

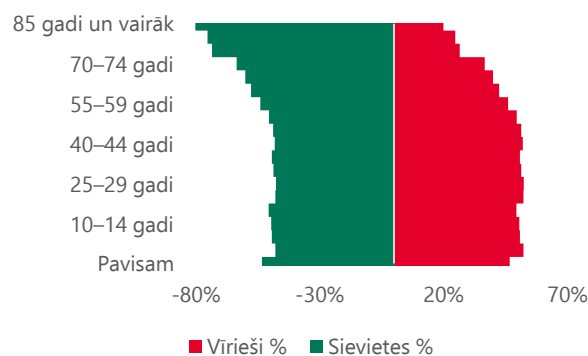
Attēls 6. Dzimušo un mirušo skaits Olaines novadā 2011. – 2021. gadā, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem, IDS031, IMV021

Attēls 7. Starptautiskās ilgtermiņa Migrācijas saldo Olaines novadā gada sākumā, 2011. – 2021. gadā, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem, IBE080

Attēls 8. Demogrāfiskās slodzes līmenis Olaines novadā gada sākumā, 2011. – 2022. gadā, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem, IRD020

Attēls 9. Sieviešu un vīriešu skaita sadalījums pa vecumu grupām 2022. gadā, %, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem, IRD041

² MVS010, Privāto mājsaimniecību kopējais skaits un mājsaimniecības vidējais lielums, Oficiālās statistikas portāls

³ Darbības vecums Latvijā ir no 15 gadiem līdz oficiālajam pensionēšanās vecumam (2021.gadā tiesības uz vecuma pensiju ir personām, kuras sasniegušas 64 gadu vecumu, bet priekšlaicīgās pensionēšanās vecums - 62 gadi)

Analizējot demogrāfiskās slodzes sadalījumu, secināms, ka pēdējo 12 gadu griezumā vidēji uz katriem 1000 darbaspējīgiem iedzīvotājiem Olaines novada teritorijā ir 250 iedzīvotāji, kas ir līdz darbaspējas vecumam un 315 iedzīvotāji, kas ir virs darbaspējas vecuma (kopā vidēji 565 iedzīvotājs, kas nav darbaspējas vecumā, uz 1000 iedzīvotājiem).

Vidējā demogrāfiskās slodzes līmeņa dinamiku ietekmē dažādi faktori – dzīves ilgums, dzimstība, valstī noteiktais darbaspējas vecums, tomēr kopumā teritorijai raksturīga pakāpeniska novecošanās. Pozitīvi vērtējams, ka pēdējos gados demogrāfiskās slodzes līmenim ir bijusi tendence nedaudz pieaugt arī attiecībā uz iedzīvotājiem līdz darba spējas vecumam (bērniem), jo dzimstība Olaines novadā nesamazinās.

Pēc Attēls 9 var redzēt, ka iedzīvotāju sadalījums pa vecuma grupām līdz 54 gadiem ir gandrīz vienādās proporcijās. Sākot ar 55 gadiem strauji samazinās vīriešu īpatsvars. 2022. gadā Olaines novadā vidēji 53% iedzīvotāju ir sievietes un 47% ir vīrieši. Analizējot pēc juridiskā ģimenes stāvokļa, 2022. gadā 8160 jeb 40,9% no visiem novada iedzīvotājiem ir neprecējušies, 7784 jeb 39% - precējušies, 2493 jeb 12,5% ir šķīrušies⁴.

1.2. Pilsoniskā aktivitāte un NVO

Ņemot vērā to, ka viens no teritorijas attīstības faktoriem ir sabiedrības līdzdalība un pilsoniskās aktivitātes līmenis, to ir svarīgi izvērtēt ilgtspējas līmenī.

Pēc valstiskās piederības 2022. gada sākumā novadā ir 78% Latvijas pilsoņi, 18% nepilsoņi un 4% iedzīvotāji ar citu valstisko piederību (Attēls 10).

Viens no pilsonisko aktivitāti raksturojošajiem rādītājiem ir iedzīvotāju aktivitāte pašvaldību vēlēšanās. Olaines novadā vidēji 58% iedzīvotāju ir balsstiesīgi. Olaines novada teritorijas balsstiesīgo aktivitāte vērtējama kā salīdzinoši zema, un pēdējo četru pašvaldību vēlēšanu griezumā tā bijusi ar samazināšanās tendenci (Attēls 11).⁵

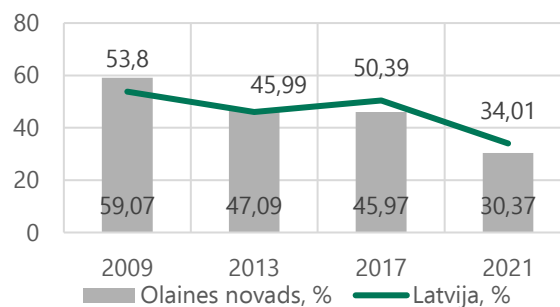
2021. gada pašvaldību vēlēšanās Olaines novada iedzīvotāju aktivitāte bija tikai 30,37%, kas ir mazāk nekā kopēja vēlēšanu aktivitāte Latvijā. Pašvaldību vēlēšanās 2017. gadā piedalījās 45,97% no visiem balsstiesīgajiem novadā, kas ir mazāk nekā kopumā Latvijā - 50,39%. 2013. gadā Latvijā pašvaldību vēlēšanās nobalsoja 45,99% balsstiesīgo, bet Olaines novadā teritorijā – 47,09%, savukārt 2009. gadā pašvaldību vēlēšanās Latvijā piedalījās 53,8%, kamēr Olaines novada teritorijā tie bija 59,07% balsstiesīgo.

⁴ IRG010, Iedzīvotāju skaits un īpatsvars pēc dzimuma, ģimenes stāvokļa un pa vecuma grupām, Oficiālās statistikas portāls

⁵ Centrālā vēlēšanu komisija, www.cvk.lv

Attēls 10. Iedzīvotāju skaita īpatsvars pēc valstiskās piederības Olaines novadā 2022. gada sākumā, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem, IRV031

Attēls 11. Balsstiesīgo aktivitāte pašvaldību vēlēšanās, CVK

Vēl viens pilsoniskās aktivitātes rādītājs ir NVO sektora darbība novada teritorijā. 2021. gada sākumā Olaines novada teritorijā bija reģistrētas aktīvas 146 sabiedriskās organizācijas, biedrības un nodibinājumi⁶. Par īpaši aktīvām sabiedriskajām organizācijām, kuras īsteno dažādas aktivitātes teritorijā, var uzskatīt aptuveni 27 biedrības. Vienas no aktīvākajām biedrībām novadā ir "Jaunolaines attīstībai" un "Citāds Es", aktīvi realizējot dažādus projektus. Sabiedrisko organizāciju darbības jomas ir daudzveidīgas, bet lielākoties tās darbojas pilsoniskās un interešu aizstāvniecības, sociālo pakalpojumu, sporta, kultūras, aktīvās atpūtas, izglītības, iedzīvotāju aktivitātes veicināšanas un vides jomās.

Sabiedrības iesaistīšanai Olaines novada attīstībā darbojas biedrība "Olaines nevalstisko organizāciju apvienība", kas nodrošina atbalstu dažādām iedzīvotāju grupām. Pašvaldība ikgadēji nodrošina NVO darbību ar līdzfinansējumu, telpām un sniedz arī citu dažāda veida atbalstu. Biedrība "Olaines nevalstisko organizāciju apvienība" sastāv no 27 biedrībām un interešu grupām, valdes – 3 locekļu sastāvā un 6 neatkarīgiem biedriem – dibinātājiem. NVO organizē dažādus pasākumus novada iedzīvotājiem, iesaistās sadarbības programmās un projektos, sekmējot iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu un daudzveidojot iedzīvotāju ikdienas dzīvi. 2021. gadā biedrība "Jaunolaines attīstībai" par Sabiedrības integrācijas fonda līdzekļiem īstenoja projektu "Piedzīvot Jaunolaini", lai veicinātu iedzīvotāju savstarpējo komunikāciju, iesaistīšanos kopīgās aktivitātēs u.tml.

Lai aktīvāk iesaistītu sabiedrību lēmumu pieņemšanā Olaines novada teritorijas attīstības jautājumos, 2021. gadā pirmo reizi iedzīvotājiem **līdzdalības budžeta** ietvaros ir iespēja ierosināt veicamos darbus un balsot par labākajām izvirzītajām iniciatīvām. Kopumā līdzdalības budžetā ir paredzēti 100 000 EUR, no kuriem puse tika paredzēti projektu īstenošanai Olaines pilsētā un puse – pagastā, lai īstenotu ar iedzīvotāju balsu vairākumu atbalstītas iedzīvotāju idejas.

⁶ Oficiālās statistikas portāls, www.stat.gov.lv

Ilustrācija 1: Dzērveņu festivāls 2020. gadā (avots: Olaines novada pašvaldības tīmekļa vietne)

1.3. Izglītība un prasmes

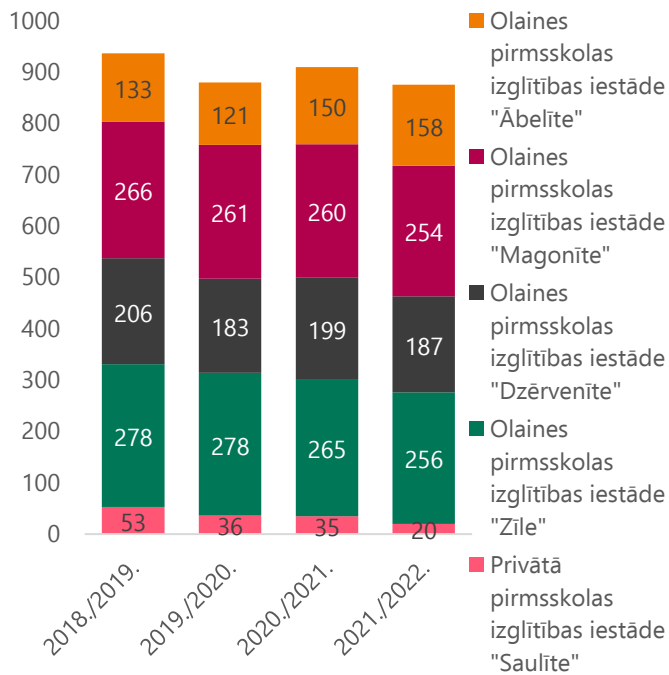
Vispārējās izglītības jomu Olaines novadā koordinē pašvaldības Izglītības un kultūras nodaļa, 2023. gada spēkā ir [Olaines novada pašvaldības izglītības attīstības stratēģija 2023.-2028. gadam](#).

Kopumā Olaines novada teritorijā darbojas 10 izglītības iestādes:

- 4 pirmsskolas izglītības iestādes – "Zīle", "Dzērvenīte", "Magonīte", "Ābelīte",
- 2 vispārējās izglītības iestādes – Olaines 1. vidusskola (t.sk. struktūrvienība – Olaines sākumskola) un Olaines 2. vidusskola,
- profesionālās izglītības iestāde – Rīgas Tehniskās universitātes Olaines Tehnoloģiju koledža,
- profesionālās ievirzes izglītības iestāde – Olaines Mūzikas un mākslas skola,
- Pieaugušo izglītības centrs.

Pēc Valsts izglītības satura centra (VISC) datiem, izglītojamo skaits Olaines novada pirmsskolas izglītības iestādēs saglabājas stabils (Attēls 12).

Kopumā pirmsskolas izglītības iestādēs Olaines novadā **2021./2022. mācību** gada sākumā mācās 875 bērni. Lielākās iestādes pēc audzēkņu skaita ir Olaines pirmsskolas izglītības iestāde "Zīle" ar 265 audzēkņiem un pirmsskolas izglītības iestāde "Magonīte" ar 254 audzēkņiem, bet mazākā - privātā pirmsskolas izglītības iestāde "Saulīte" ar 20 audzēkņiem. 2021./2022. mācību gada sākumā bērnu skaits obligātajās pirmsskolas izglītības programmās vecumā no 5 gadiem novadā ir 386, 2020./2021. māc.g. tas bija 426. No 2022. gada rudens vairs nepastāv PII "Saulīte".

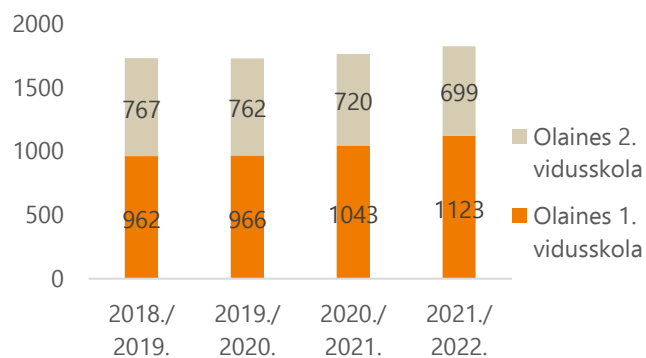

Attēls 12. Pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņu skaita izmaiņas, VISC

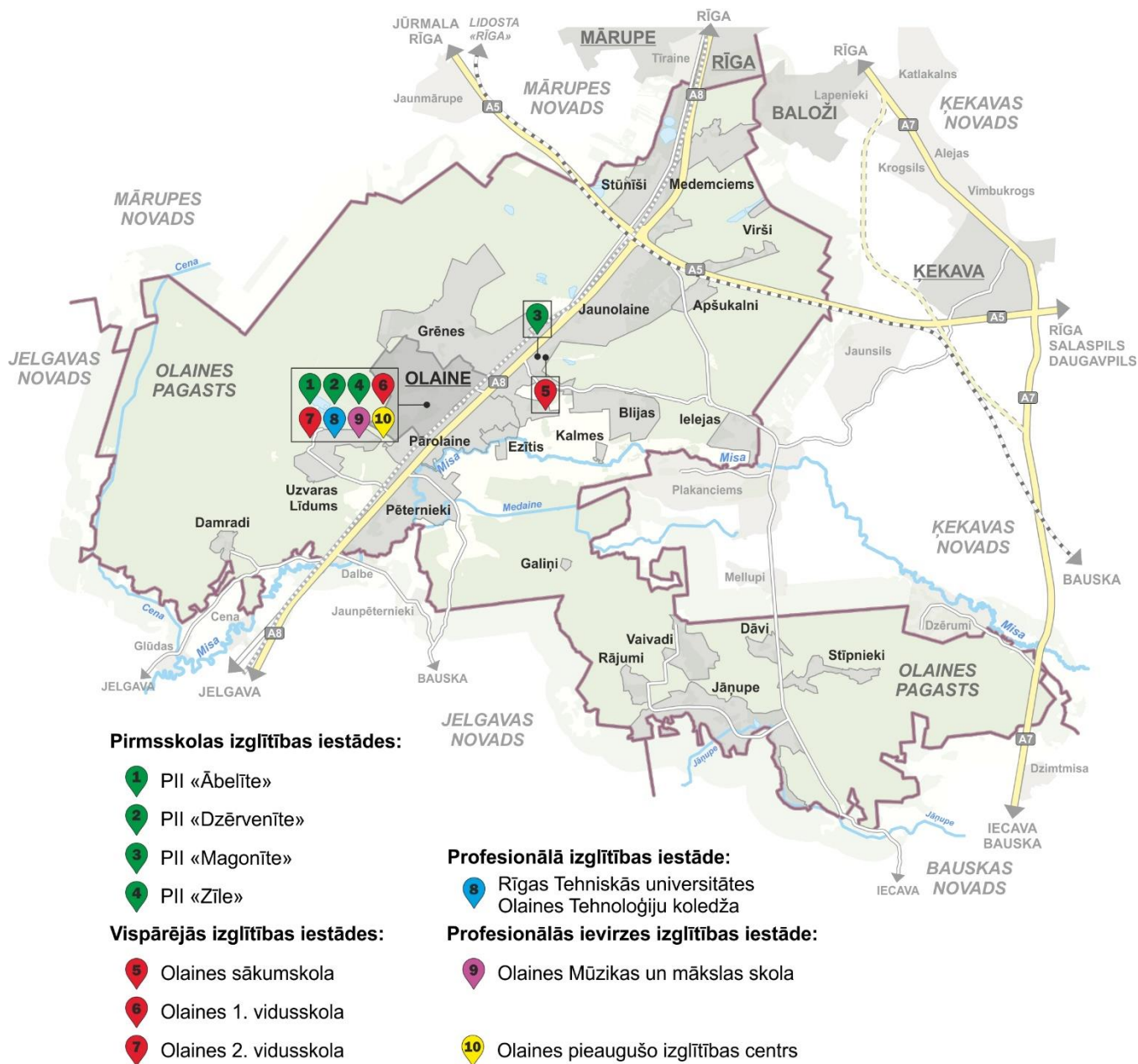
Olaines 1. vidusskolā šo mācību programmu apgūst 41 bērns, Olaines 2.vidusskola 21 bērns, taču visvairāk izglītojamo šajā grupā ir PII "Magonīte" – 108.

Viens no lielākajiem izaicinājumiem pirmsskolas izglītība ir iestāžu pieejamība, tāpēc vēlams būvēt jaunas un rekonstruēt esošās telpas. 2021. gadā uzsākta jaunas pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes "Čiekuriņš" izveide, pārbūvējot ēku Veselības ielā 7, Olainē, un izveidojot ~160 vietas. Pirmsskolas izglītības pakalpojumus nepieciešams nodrošināt arī Medemciema un Jāņupes apkaimēs, ko sabiedrības iesaistes pasākumos pauduši iedzīvotāji.

Vispārējās izglītības iestādēs Olaines novadā 2021./2022. mācību gada sākumā mācījās 1822 bērni. Lielākā iestāde pēc audzēkņu skaita bija Olaines 1. vidusskola ar 1123 audzēkņiem. Pēdējo trīs gadu laikā Olaines 1. vidusskolā audzēkņu skaits pieaug, bet Olaines 2. vidusskolā nedaudz samazinās. (Attēls 13)

Attēls 13. Izglītojamo skaita izmaiņas vispārējās izglītības iestādēs, VISC

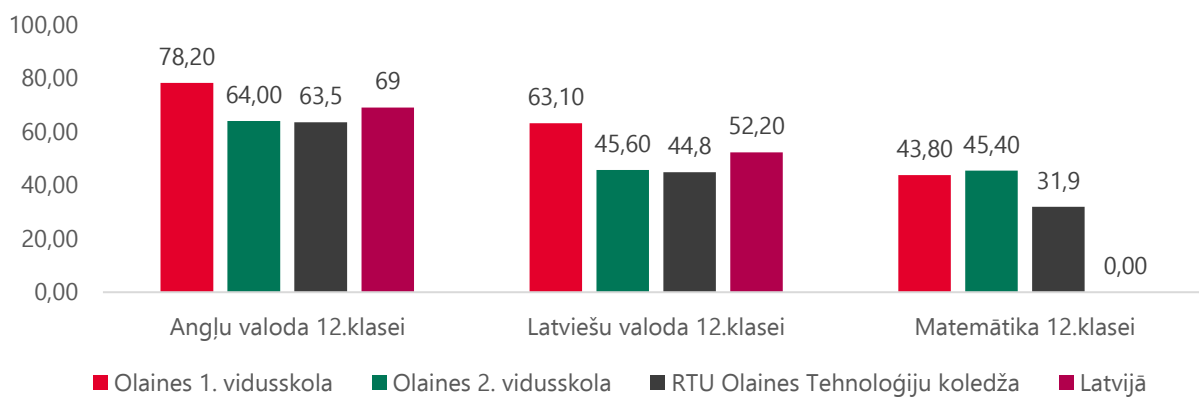

Attēls 14. Izglītības iestādes Olaines novadā

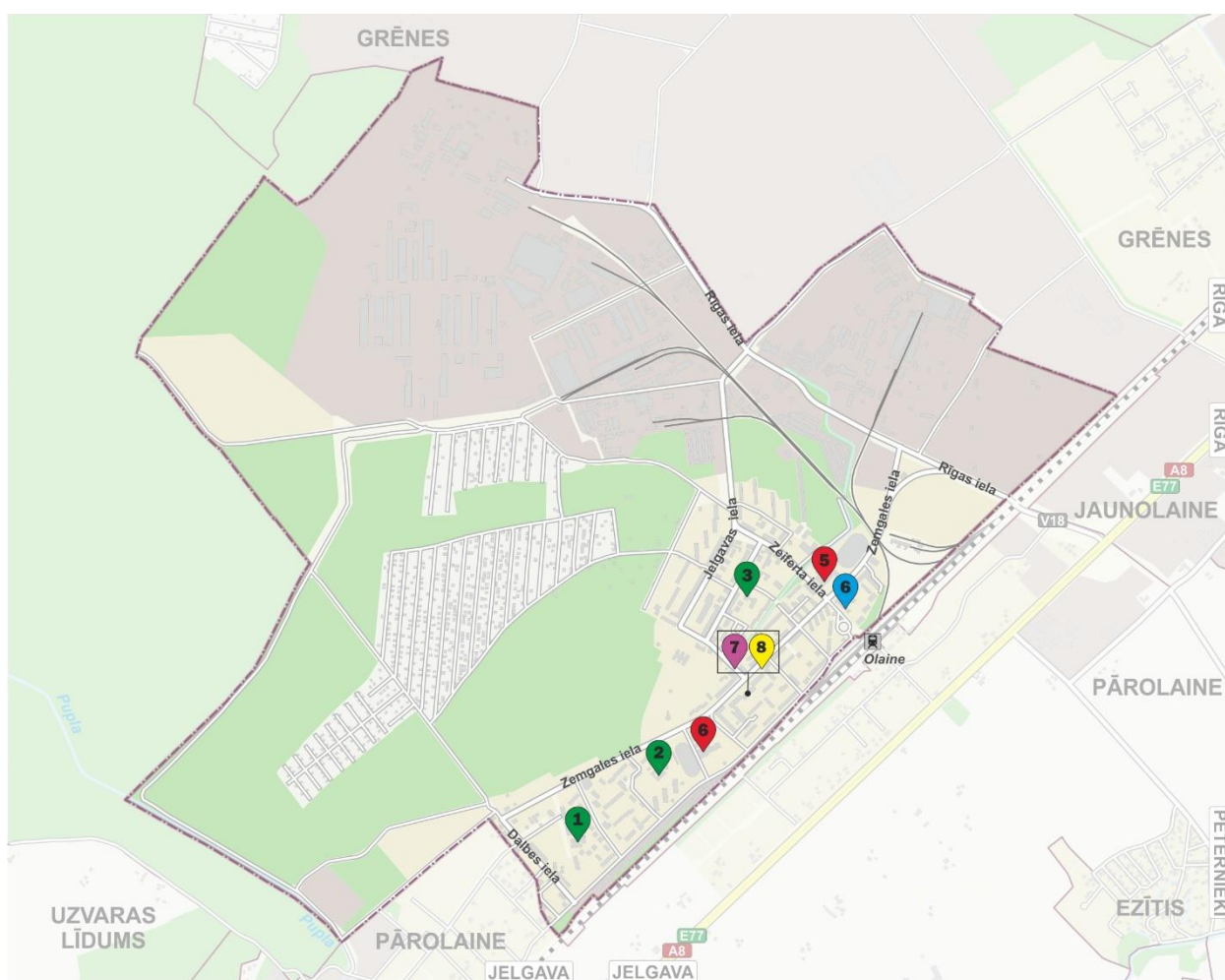
2020./2021. mācību gada sākumā 682 Olaines novadā deklarētie bērni un jaunieši apmeklēja vispārējās izglītības iestādes ārpus Olaines novada teritorijas un 65 novadā deklarētie bērni apmeklēja pirmsskolas izglītības iestādes ārpus Olaines novada administratīvās teritorijas. Katru gadu saskaņā ar principu "nauda seko skolēnam" pašvaldība maksā citām pašvaldībām par to sniegtajiem izglītības pakalpojumiem Olaines novada bērniem, 2020. gadā tas bija 670 357 EUR.⁷

2021./2022. mācību gadā labāko centralizēto eksāmenu rezultātus Olaines novadā uzrāda Olaines 1. vidusskolas audzēkņi, kuriem angļu valodā, bioloģijā, latviešu valodā, krievu valodā un matemātikā ir augstāki rezultāti nekā vidēji Latvijā. Olaines 2. vidusskolas audzēkņiem augstāki par Latvijā vidējiem eksāmenu rādītājiem ir bioloģijā un matemātikā. RTU Olaines Tehnoloģiju koledžas vidusskolas audzēkņi uzrāda zemākus rezultātus nekā vidēji Latvijā. (Attēls 15)

⁷ Olaines novada pašvaldības 2020. gada publiskais pārskats

Attēls 15. Atsevišķu centralizēto eksāmenu vidējais kopvērtējums pa izglītības iestādēm priekšmetos (vidējie rezultāti izglītības iestādēs) 2021./2022. mācību gadā, VISC

Pirmsskolas izglītības iestādes:

- 1 PII «Ābelīte»
- 2 PII «Dzērvenīte»
- 3 PII «Zīle»

Vispārējās izglītības iestādes:

- 4 Olaines 1. vidusskola
- 5 Olaines 2. vidusskola

Profesionālā izglītības iestāde:

- 6 Rīgas Tehniskās universitātes Olaines Tehnoloģiju koledža

Profesionālās ievirzes izglītības iestāde:

- 7 Olaines Mūzikas un mākslas skola
- 8 Olaines pieaugušo izglītības centrs

Attēls 16. Izglītības iestāžu izvietojums Olaines pilsētā

Pašvaldība sedz pilnībā vai 50% apmērā (izvērtējot individuāli) Olaines novadā deklarētiem bērniem braukšanas izdevumus sabiedriskajā transportā, kas saistīti ar bērnu braucieniem no deklarētās dzīvesvietas līdz tuvākai vispārizglītojošai izglītības iestādei un atpakaļ, kā arī nodrošina skolēnu pārvadājumus.

2021. gadā Olaines 1. vidusskola uzsāka sadarbību ar Banku augstskolu par vieslekciju klausīšanos, savukārt Olaines 2. vidusskola uzsāka sadarbību ar RTU par dalību Talantu programmā, lai piedāvātu skolas labākajiem skolēniem iespēju iestāties RTU studiju programmās budžeta vietās ārpus konkursa. Izglītības iestādes piedalās arī dažādos projektos, piemēram, 2021. gadā RTU Olaines Tehnoloģiju koledžas vidusskolas audzēkņi Erasmus+ projekta ietvaros apmeklēja Nīderlandi, 1. vidusskolas audzēkņi – Portugāli.

Izglītības jomas koordināciju veic un metodisko atbalstu sniedz pašvaldības Izglītības un kultūras nodaļa. Izglītības iestādes izstrādā un īsteno savu iestāžu attīstības plānus.

Olaines Mūzikas un mākslas skola ir pašvaldības dibināta akreditēta izglītības iestāde, kas piedāvā 15 profesionālās ievirzes programmas (taustiņinstrumentu, stīgu instrumentu, pūšaminstrumentu, sitaminstrumentu spēle; vizuāli plastiskā māksla, utt.). Skolā var apgūt arī sagatavošanas klases un interešu izglītības programmas. Skolas audzēkņi gūst panākumus valsts un starptautiskos konkursos, daudzi absolventi turpina izglītību mūzikas un mākslas vidusskolās un augstskolās. Skolas audzēkņi ar pedagogiem regulāri rīko koncertus un darbu izstādes un piedalās Olaines novada svētku pasākumos.

Ar 2019. gada 1. jūliju koledža iegūst jaunu nosaukumu: **Rīgas Tehniskās universitātes Olaines Tehnoloģiju koledža**, kļūstot par RTU aģentūru. Koledža ir valsts akreditēta profesionālās augstākās izglītības iestāde ar struktūrvienību profesionālā vidusskola. Izglītības iestādē var apgūt sekojošas 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas: biotehnoloģija, vides aizsardzības tehnoloģija un pārtikas produktu kvalitātes kontrole. Profesionālajā vidusskolā pieejamas četras mācību programmas – ķīmijas tehnoloģijas, inženiermehānika, vides aizsardzība un pārtikas produktu kvalitātes kontrole.⁸

2022. gadā Olaines novadā 28,3% vismaz 18 gadus veciem pastāvīgiem iedzīvotājiem ir iegūta augstākā izglītība, savukārt Pierīgas statistikas reģionā 35,1%. Salīdzinājumam 2011. gadā 21,7% Olaines novada iedzīvotāju (vecumā virs 18 gadiem) bija ieguvuši augstāko izglītību. Sagaidāms, ka šis rādītājs turpinās pakāpeniski pieaugt.⁹

Olaines novada bērniem un jauniešiem ir iespēja darboties dažādos **interesu izglītības** pulciņos, kurus piedāvā pašvaldības iestādes un licencētu interešu izglītības programmu īstenotāji: 22 kultūrizglītības jomā, 14 sporta izglītības jomā, 14 pulciņi citās jomās, piemēram, IT pulciņš, dabas izpētes pulciņš, foto pulciņš u.c.¹⁰

Pirmsskolas izglītības iestādes īsteno eko skolu programmas. 2021. gadā īstenoti tādi projekti kā "Sakņu dārzs", "Zirņa dzīve" un citas dārzkopības apguves aktivitātes.

⁸ Sākums - Olaines Tehnoloģiju koledža (rtu.lv)

⁹ Oficiālās statistikas portāls, www.stat.gov.lv, RIG070

¹⁰ Olaines novada pašvaldības 2021. gada publiskais pārskats

Olaines novadā, saskaņā ar pašvaldības apstiprinātu plānu, darbojas **Pieaugušo izglītības centrs**, kas piedāvā daudzveidīgu neformālo izglītību novada iedzīvotājiem – apgūt vai pilnveidot dažādas prasmes, iegūt jaunas zināšanas un kompetences, patīkami un lietderīgi pavadīt brīvo laiku. Sadarbībā ar novada izglītības iestāžu pedagogiem un pašvaldības iestāžu darbiniekiem notiek nodarbības profesionālo kompetenču pilnveidošanā.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem pieaugušo izglītības iespējas ir salīdzinoši zemu vērtēta joma (61% aptaujāto to vērtē pozitīvi), kā visbiežākos neapmierinātības iemeslus minot informācijas un iespēju trūkumu.

1.4.Kultūrvide

Kultūras jomas koordināciju novadā veic pašvaldības **Izglītības un kultūras nodaļa**. **Olaines Kultūras centrs** ir Olaines novada pašvaldības iestāde, kuras mērķis ir daudzveidīgas un kvalitatīvas kultūrvides izveide, saglabāšana un uzturēšana, daudzveidīgas un kvalitatīvas kultūras pieejamības nodrošināšana ikvienam Olaines novada iedzīvotājam, kultūras mantojuma mērķtiecīga saglabāšana un izmantošana.

Kultūras centrs ir centrālais Olaines novada kultūras dzīves veidotājs, kas iesaista sabiedrību kultūras procesos un sniedz kultūras un bibliotēku darbības pakalpojumus novadā. Kultūras centra struktūrvienības ir **Olaines Kultūras nams, Jaunolaines Kultūras nams, Olaines Bibliotēka** ar Olaines Bibliotēkas Bērnu literatūras nodaļu, **Jaunolaines Bibliotēka un Gaismu Bibliotēka**.

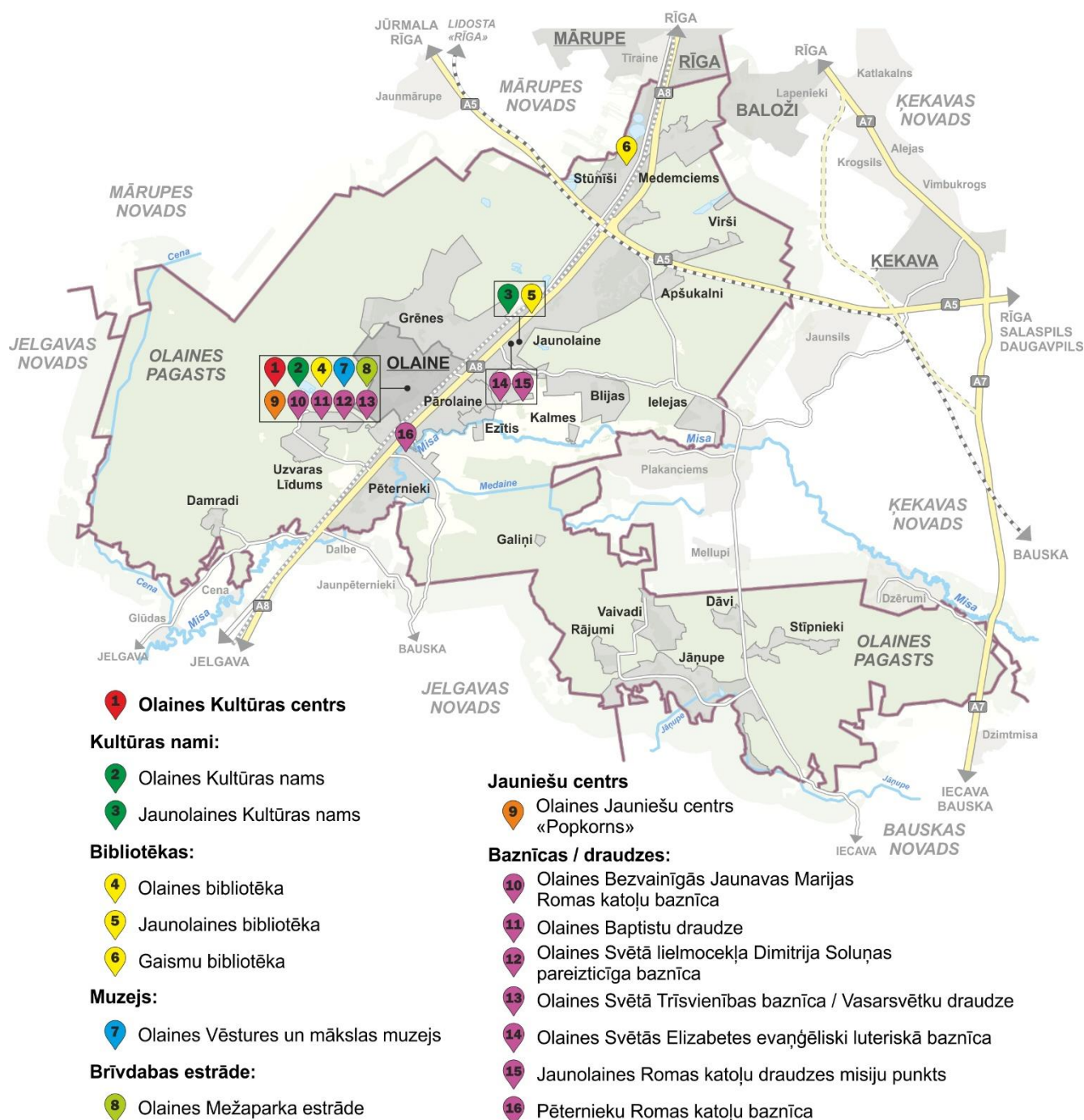
Visās trīs novada **bibliotēkās** ir pieejami bezmaksas interneta pakalpojumi un publiskai lietošanai ir pieejami 17 datori. Papildus pašvaldības bibliotēkām izglītojamajiem ir pieejamas bibliotēkas vispārējās izglītības iestādēs un bibliotēka Rīgas Tehniskās universitātes aģentūrā "Rīgas Tehniskās universitātes Olaines Tehnoloģiju koledža" ¹¹.

Bibliotēkas ir plašas funkcionalitātes un kopienas centri, kas līdzās tradicionāliem mērķiem (piemēram, nodrošināt daudzveidīgus informācijas resursus iedzīvotājiem, rūpēties par kultūrvēsturisko mantojumu) kalpo par sabiedrības saskarsmes centru un pieeju digitāliem pakalpojumiem. Būtiski tālākā teritorijas attīstībā ir modernizēt un saglabāt bibliotēku tīklu, kā arī pilnveidot to sinerģiju ar citām iestādēm.

Olaines Kultūras centrā 2021. gadā darbojās 17 amatiermākslas kolektīvi, no tiem 8 – Jaunolaines kultūras namā (2020. gadā darbojās vairāk nekā 400 dalībniekiem). Kultūras pasākumi norisi un amatiermākslas kolektīvu darbību 2020.-2021. gadā ievērojami ietekmēja ārkārtējā situācija Covid-19 pandēmijas dēļ. Lielākie Olaines Kultūras centra organizētie pasākumi 2021. gadā – Olaines pilsētas dzimšanas diena februārī "Olainei – 54", Olaines novada svētki maijā, Vasaras saulgriežu ieskandināšana, Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētki, Jāņupes varavīksne, Dzērveņu festivāls, dažādi koncerti un svētku pasākumi.

¹¹ Latvijas Republikas Kultūras ministrija, Kultūras informācijas sistēmu centrs, Kulturasdati.lv un Olaines novada pašvaldība

Olaines Mežaparka estrāde ir iedzīvotāju iecienīts objekts, kurā no maija līdz septembrim norisinās koncerti, teātra izrādes, brīvdabas kino seansi, dejas un citi pasākumi. Lai dažādotu brīvā laika pavadīšanas un atpūtas iespējas iedzīvotājiem, izveidota bērnu rotaļu pilsētiņa Olaines Mežaparkā, virvju trase (Mežakāķis), brīvdabas trenāžieri, nojumes, piknika vietas ar ugunsкура vietām. Olaines Mežaparkā brīvdabas estrādei izbūvētas papildus kāpnis un laukums estrādes aizmugurē, piknika vietās uzstādīti grili. Mežaparkā var arī apskatīt Baltijā augstāko grafiti mākslas darbu – 45 metrus augstu ūdenstorni, kuru rotā grafisks zīmējums "Heirēka!"

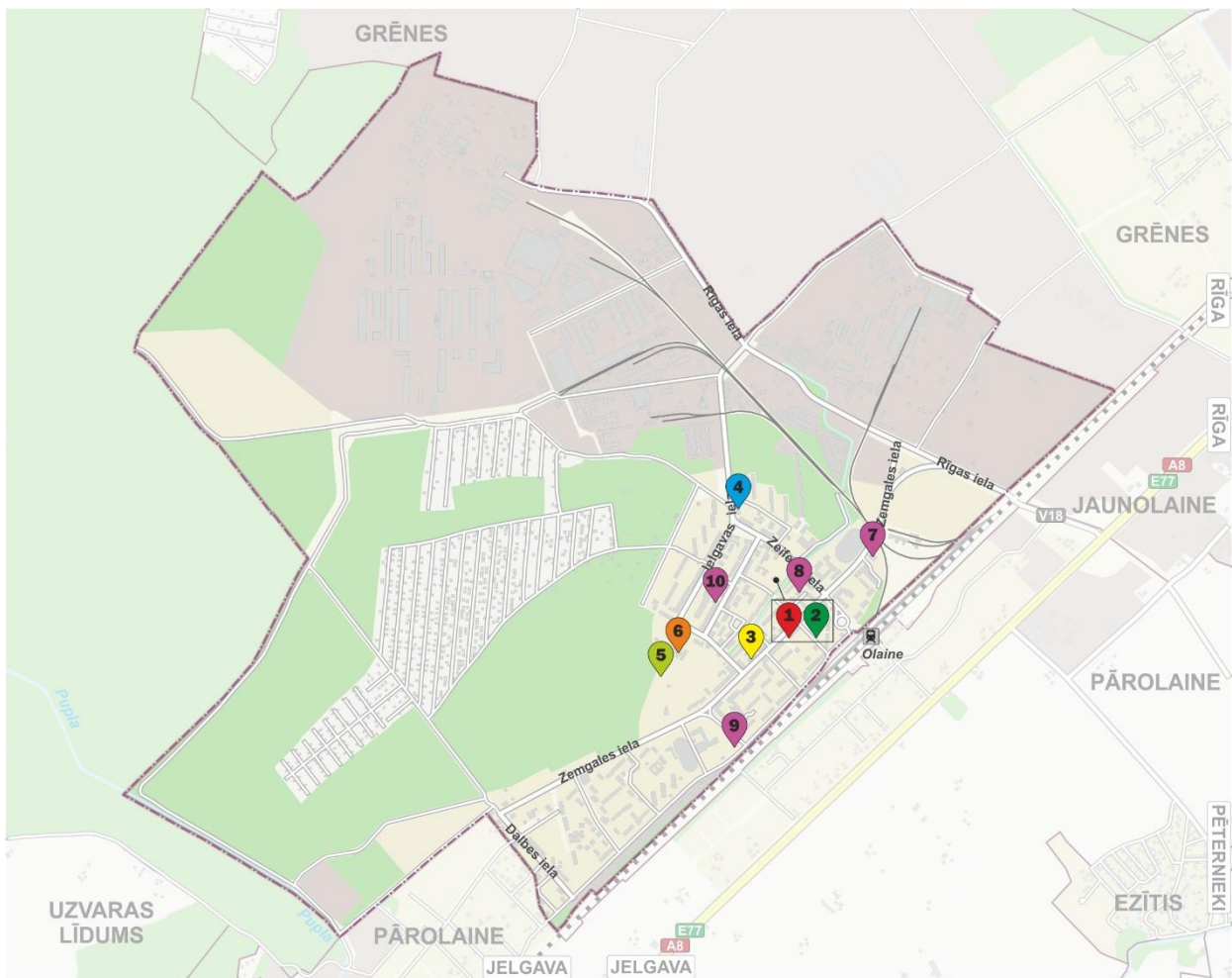

Attēls 17. Kultūras infrastruktūra Olaines novadā

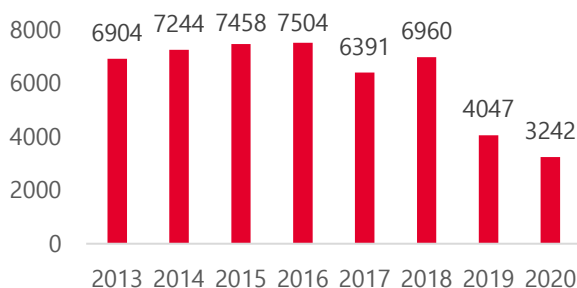
Olaines Vēstures un mākslas muzejs ir Olaines novada pašvaldības dibināta iestāde, kuras valdījumā nodots muzeja krājums un kura īsteno Muzeju likumā noteiktās funkcijas, lai veicinātu Latvijas sabiedrības izpratni par Olaines novada attīstību ietekmējošiem faktoriem un lomu Latvijas tautsaimniecībā laika posmā no 19. gadsimta līdz mūsdienām. Muzejs pēta, saglabā un popularizē Olaines pilsētas un novada dabas, garīgās un materiālās kultūras mantojumu. Muzejs apmeklētājiem piedāvā izglītojošus pasākumus, nodarbības, radošās darbnīcas, lekcijas, seminārus un tematiskos pasākumus.

Muzeja apmeklēšanas aktivitāte ir atkarīga no pasākumu skaita. Vidējais apmeklētāju skaits no 2013. – 2018. gadam bija stabils (Attēls 19). 2020. gada apmeklējumu būtiski ietekmēja epidemioloģiskie ierobežojumi – samazināts pasākumu skaits un ierobežota muzeja darbība.

1 Olaines Kultūras centrs	Muzejs:	Baznīcas / draudzes:
Kultūras nams:	4 Olaines Vēstures un mākslas muzejs	7 Olaines Bezvainīgās Jaunavas Marijas Romas katoļu baznīca
2 Olaines Kultūras nams	Brīvdabas estrāde:	8 Olaines Baptistu draudze
Bibliotēka:	5 Olaines Mežaparka estrāde	9 Olaines Svētā lielmocekļa Dimitrija Soluņas pareizticīga baznīca
3 Olaines bibliotēka	Jauniešu centrs:	10 Olaines Svētā Trīsvienības baznīca / Vasarsvētku draudze
	6 Olaines Jauniešu centrs «Popkorns»	

Attēls 18. Kultūras infrastruktūras izvietojums Olaines pilsētā

Attēls 19. Ikgadējais apmeklētāju skaits, Olaines novada pašvaldības dati

Olaines Vēstures un mākslas muzejā 2019. gadā veikta rekonstrukcija, un tajā ir apskatāmas modernas ekspozīcijas - "Purva veidošanās", "Olaines novada vēsture no 17. gs. līdz 1939. gadam", "Olaines novada vēsture no 1939. gada līdz 1960. gadam", "Olaines pilsētas vēsture", "Laboratorija", "Rumpēteris. Māksla. Istaba.", "Iedvesmas istaba". Muzejs piedāvā arī kauju rekonstrukcijas.¹²

Muzejs regulāri organizē dažādas izstādes un izglītojošas aktivitātes. 2021. gadā apmeklētājiem piedāvātas 7 jaunas izstādes, radošās darbnīcas – gleznošana, porcelāna trauku apgleznošana, lekcija par Olaines pilsētas attīstības, auto foto orientēšanās ekspedīcija, vēstures ekskursijas, veloekskursijas u.c.

2020. gadā projektu konkursa "Latvijas – Igaunijas kopīgā militārā mantojuma tūrisma produkts" ietvaros īstenota "Pirmā pasaules kara vēstures izziņas maršruta 2. kārtas" būvniecība, kuras rezultātā izbūvēta autentiskā blindāža (krievu armijas aizsardzības būve), šaujamtorņa fragments, zemnīca, papildināta laipa, uzstādīti informācijas stendi, eksponātu skapji un piemiņas vieta Brīvības cīņu un Pirmā pasaules kara varoņiem.

Ar Valsts Kultūrkapitāla fonda finansiālu atbalstu 2021. gadā īstenots projekts "Blokmaņu stāsti", kura ietvaros izveidots interaktīvs kultūras maršruts ar papildinātās realitātes elementiem, kas saista cilvēkus, kultūru, vēsturi un šodien.

1.5. Sports un veselīgs dzīvesveids

Olaines novada pašvaldības iestādes "**Olaines Sporta centrs**" (OSC) pamatuzdevums ir rūpēties par aktīva brīvā laika pavadīšanu un veselīga dzīvesveida attīstīšanu, sporta pasākumu organizēšanu un centra rīcībā esošo sporta objektu uzturēšanu.

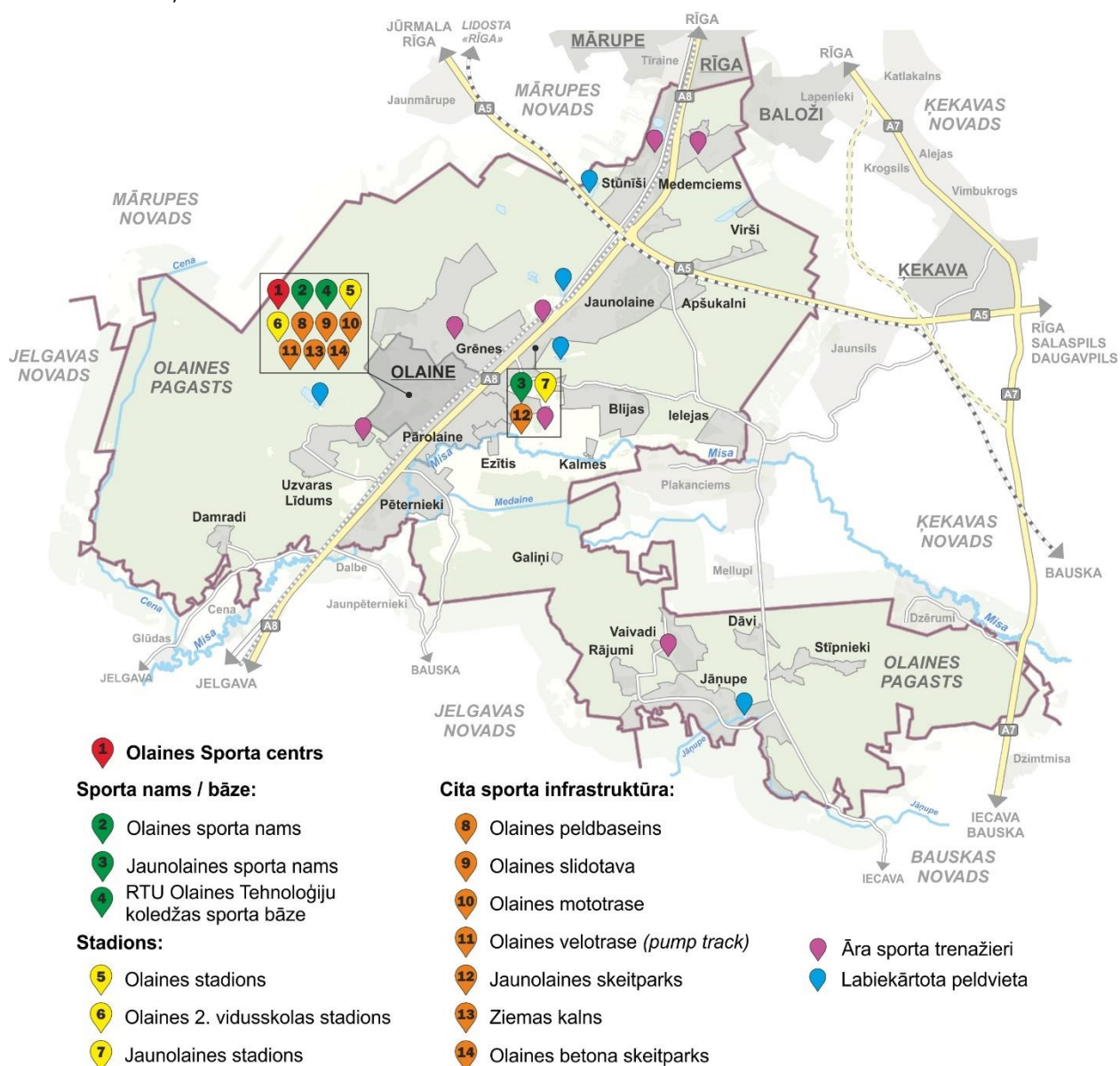
OSC pārvalda Olaines peldbaseinu, Olaines slidotavu, Olaines stadionu, Olaines 2. vidusskolas stadionu kopā ar minifutbola, volejbola un basketbola laukumiem, Jaunolaines stadionu un skeitparku, Olaines sporta namu, Olaines skeitparku, Jaunolaines sporta namu un Ziemas kalnu. OSC ziemas periodā, labvēlīgos laika apstākļos, nodrošina slēpošanas trases segumu klasiskajam solim Olaines 2. vidusskolas stadionā, kā arī Olaines teritorijas meža apvidū. Jaunolaines stadions un Olaines 2. vidusskolas stadions ir publiski pieejams visu dienu.

OSC 2021. gadā organizējis dažādus sporta un aktīvās atpūtas pasākumus – fotokonkurss "Iepazīsties – mans pastaigu draugs!", aktivitātes "Zini vai mini", "Svētku pastaiga", tiešsaistes šaha turnīrs, spēle "Kusties vesels", izaicinājums "Sporta mēnesis Olaines novadā", rogainings "Pilsētas leģendas", skrējiens "Olaines Aplī", Veselības dienas, sportiskā nedēļa "Supervaronis", novada tenisa, galda tenisa čempionāts, pludmales volejbola turnīrs, sacensības "Bērni uz riteņiem", šaha turnīrs un svētki, makšķerēšanas čempionāts, skeitborda sacensības, izaicinājums "Ziematlons",

¹² Olaines muzejs

labdarības skrējiens, Ziemassvētku kauss u.c. Olaines novada bērni sporta pamatus apgūst vairākās sporta sekcijās un pulciņos, ko nodrošina OSC un biedrības:

- futbols,
- daiļslidošana,
- hokejs,
- mākslas vingrošana,
- peldēšana,
- krosmintons,
- sporta dejas,
- bokss,
- vieglatlētika,
- šahs,
- brīvā cīņa,
- intelektuālās galda spēles,
- rokasbumba,
- karatē,
- galda teniss, teniss, badmintons.¹³

Attēls 20. Sporta infrastruktūra Olaines novadā

Sporta centrs atbalsta Olaines novada futbola, hokeja, novusa, bērnu handbola un basketbola amatieru komandas, kā arī vairākus augsta līmeņa individuālos sportistus (saskaņā ar saistošajiem

¹³ Sporta sekcijas un pulciņi

noteikumiem Nr.21/2010 "Par atbalsta sniegšanu juridiskām un fiziskām personām sporta veicināšanai Olaines novadā")¹⁴. Sporta bāzu reģistrā Olaines novada teritorijā 2021. gadā bija reģistrētas 11 sporta bāzes un objekti¹⁵. Jaunolainē un Olainē aktīvi darbojas dažādas sporta biedrības un klubi:

Olainē

- Futbols. Biedrība "AFA Olaine",
- Galda teniss, teniss. Biedrība "A 73", Hokejs. Biedrība "Attīstām hokeja prasmes",
- Ūdens tūrisms. Biedrība "Olaines pulciņš"
- Bokss. Biedrība "Sporta klubs "Olimp""
- Basketbola komanda "Olaine",
- Latvijas Inline Hokeja centrs,
- Novusa komanda,
- Sporta klubs "Olaine",
- Olaines Skeitborda klubs,
- Motoklubs "Olaine",
- Sporta studija "Active",
- Olaines šaha klubs.

Jaunolainē

- Brīvā cīņa. Biedrība "Lauras Skujiņas cīņas sporta klubs",
- Hokejs. Biedrība "HK Olaine",
- Teniss, badmintons. Biedrība "A 73",
- Vieglatlēti. Olaines Sporta centrs,
- Karatē. Biedrība "Džosui karatē federācija",
- Krosmintons. Biedrība "SK Sporta punkts / Olaine",
- Futbols. Biedrība "AFA Olaine".

Olaines novadā ir pieejami citi publiski sporta un aktīvās atpūtas objekti: āra sporta trenāžieri, veloceļi, velotrase (*pump track*), basketbola laukumi, veikparks, mototrase, kvadraciklu mācību braukšanas trase, RTU Olaines Tehnoloģiju koledžas sporta bāze, zāles aerobikas nodarbībām, trenāžieru zāles skolās u.c.

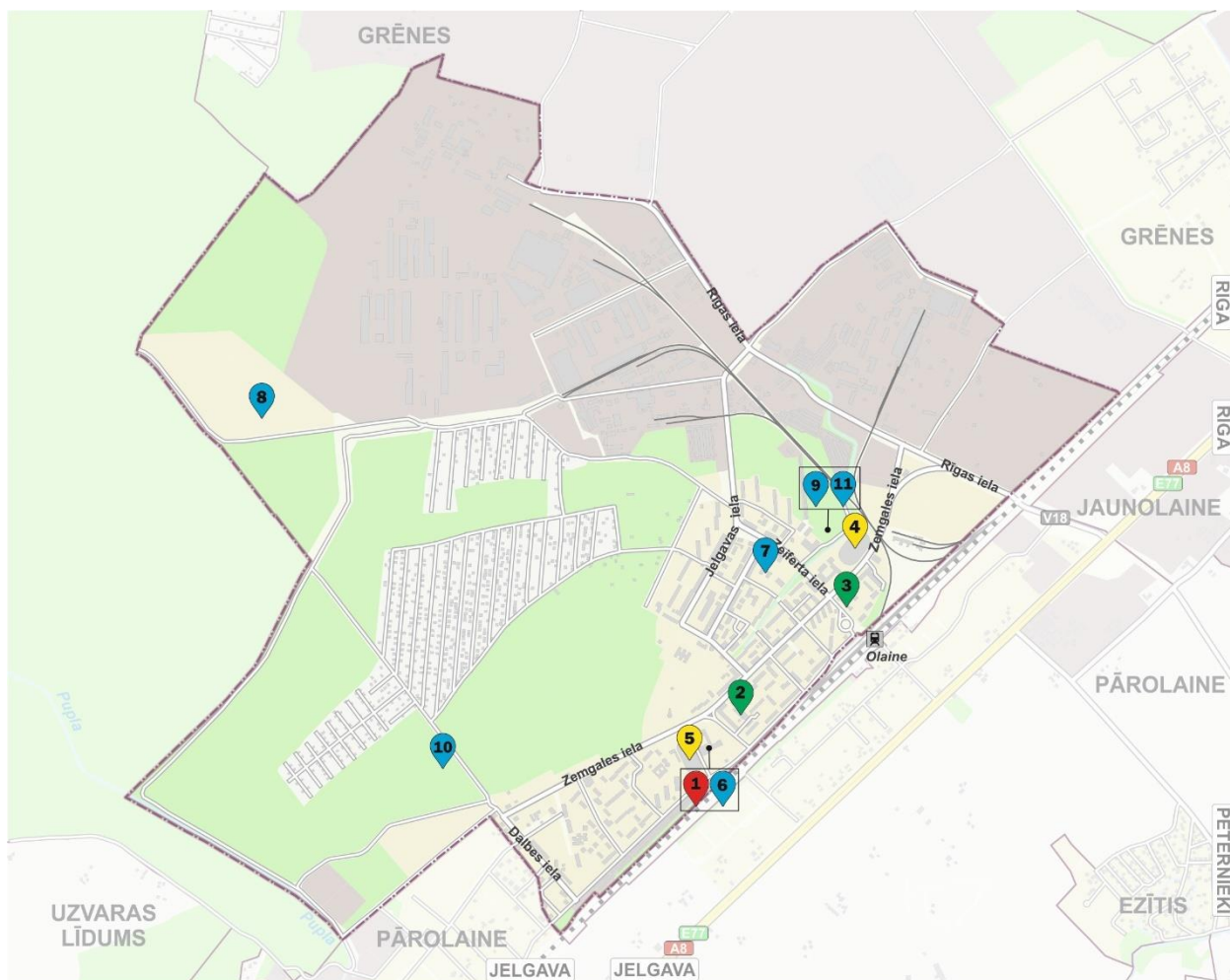
Pašvaldība iepriekšējā periodā īpašu uzmanību pievērsusi dažādām **veselīga dzīvesveida un veselības veicināšanas** aktivitātēm. Līdzās sporta un aktīvās atpūtas aktivitāšu organizēšanai un sekmēšanai pašvaldība īstenojusi projektu "Veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi Olaines novada iedzīvotājiem no 2017. gada līdz 2019. gadam" (Nr. 9.2.4.2/16/I/062). Ņemot vērā atsaucību un pieejamos līdzekļus, projekts turpinās līdz 2023. gadam.

2017. -2020. gadā tika īstenotas vairāk nekā 1400 bezmaksas aktivitātes, kuras kopumā apmeklējuši vairāk nekā 10 000 apmeklētāju. Iedzīvotājiem atkarībā no interesēm bija iespēja apmeklēt dažādas tematiskās lekcijas par atkarību profilaksi, garīgo veselību, veselīgu uzturu, iesaistīties izglītojošās nodarbībās par veselīga ēdiena pagatavošanu, fizisko aktivitāšu nozīmi, piedalīties vingrošanas nodarbībās, fitnesa festivālos, uzlabojot savu fizisko veselību.

Iedzīvotāji par aktivitātēm tiek informēti dažādos veidos, ievietojot informāciju informatīvajā izdevumā, tīmekļa vietnē, sociālos tīklos, izvietojot plakātus uz ziņojumu dēļiem u.c. Sociālā tīkla Facebook lapai "["Olaines novads Aktīvs"](#)" 2021. gadā ir vairāk nekā 900 sekotāju. Ārkārtas situācijā Covid-19 ietekmē bija samazināts pasākumu skaits epidemioloģisko apsvērumu dēļ, tāpēc liela daļa aktivitāšu īstenotas tiešsaistē.

¹⁴ Olaines novada pašvaldības 2020. gada publiskais pārskats

¹⁵ Sporta bāzu reģistrs www.sportaregistrs.lv, IzM (reģistrētā sporta infrastruktūra uz 15.07.2021.)

1 Olaines Sporta centrs	Stadions:	7 Olaines slidotava
Sporta nams / bāze:	4 Olaines stadions	8 Olaines mototrase
2 Olaines sporta nams	5 Olaines 2. vidusskolas stadions	9 Olaines velotrase (pump track)
3 RTU Olaines Tehnoloģiju koledžas sporta bāze	Cita sporta infrastruktūra:	10 Ziemas kalns
	6 Olaines peldbaseins	11 Olaines betona skeitparks

Attēls 21. Sporta infrastruktūras izvietojums Olaines pilsētā

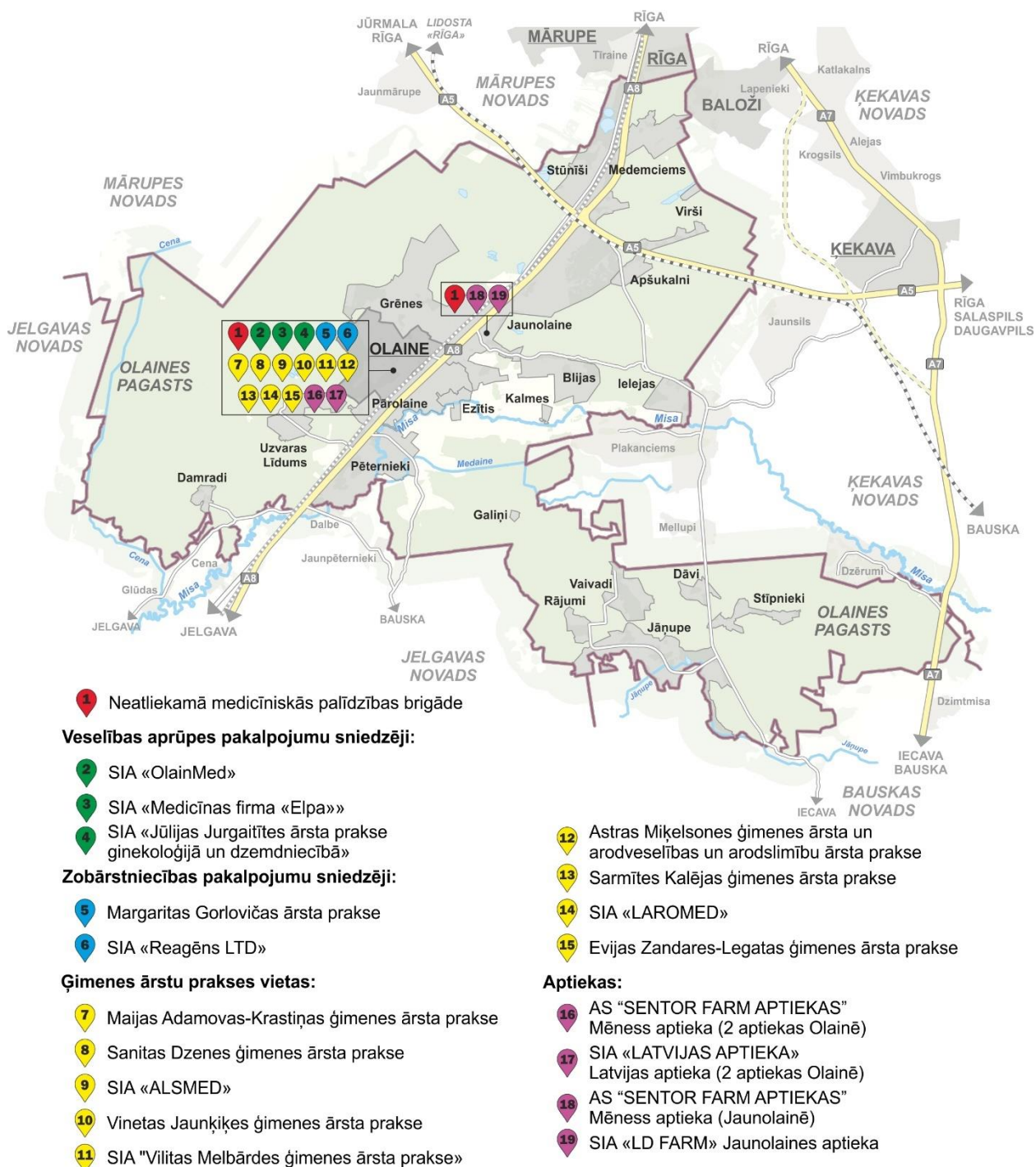
Pašvaldības prakse iedzīvotāju veselības veicināšanā būtu turpināma un attīstāma vēl plašāk, ņemot vērā gan Covid-19 pandēmijas ietekmi uz iedzīvotāju veselību (t.sk. garīgo veselību), gan demogrāfiskās tendences, lai sekmētu sabiedrības veselību un labsajūtu.

1.6. Veselības aprūpe

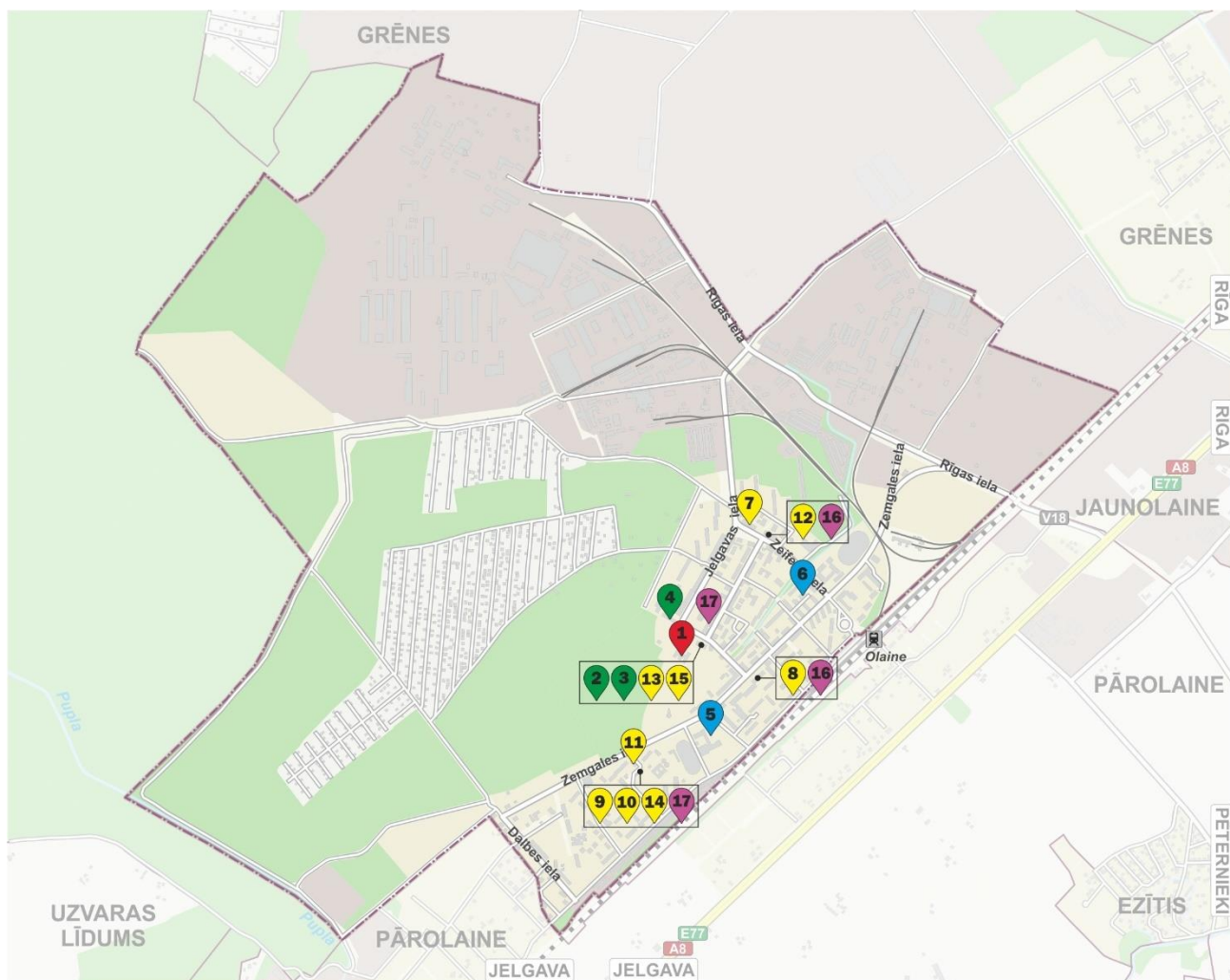
Veselības aprūpi novadā nodrošina SIA "OlainMed", ģimenes ārstu privātprakses, SIA "Jūlijas Jurgaitītes ārsta prakse ginekoloģijā un dzemdniecībā" un SIA "Medicīnas firma "Elpa"". SIA "OlainMed", iepriekš Olaines veselības centrs, līdz 2017. gadam piederēja Olaines novada pašvaldībai, līdz to izsolē iegādājās AS "Olainfarm". Veselības centrs "OlainMed" ir mūsdienīga ārstniecības iestāde, kurā 2019. gadā veikta vērienīga rekonstrukcija. Veselības centrs sniedz pacientiem kompleksu un savlaicīgu

medicīnisku palīdzību, kā arī augstas kvalitātes pakalpojumus – diagnostiku, ārstēšanu un rehabilitāciju. Veselības aprūpes iestāde sniedz primāro (ģimenes ārstu privātprakses) un sekundāro (izmeklējumi, dienas stacionārā sniegtie pakalpojumi, fizikālās medicīnas pakalpojumi, speciālistu pakalpojumi) veselības aprūpi. Tiek sniegti arī dažādi maksas pakalpojumi: zobārstniecība, protezēšana, zobu higiēna, ortodontija, vakcinācija, fizioterapeits, masāžas, kosmetologs u.c.

Attēls 22. Veselības aprūpes infrastruktūra Olaines novadā

Sekundāro veselības aprūpi sniedz arī SIA „Jūlijas Jurgaitītes ārsta prakse ginekoloģijā un dzemdniecībā” un SIA "Medicīnas firma "Elpa" (ķirurģija). Zobārstniecības pakalpojumus sniedz Margaritas Gorlovičas ārsta prakse zobārstniecībā un SIA "Reagēns LTD".

- 1 Neatliekamā medicīniskās palīdzības brigāde
- Veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji:**
- 2 SIA «OlainMed»
- 3 SIA «Medicīnas firma «Elpa»»
- 4 SIA «Jūlijas Jurgaiķes ārsta prakse ginekoloģijā un dzemdniecībā»
- Zobārstniecības pakalpojumu sniedzēji:**
- 5 Margaritas Gorlovičas ārsta prakse
- 6 SIA «Reagēns LTD»
- Ģimenes ārstu prakses vietas:**
- 7 Maijas Adamovas-Krastiņas ģimenes ārsta prakse
- 8 Sanitas Dzenes ģimenes ārsta prakse
- 9 SIA «ALSMED»
- 10 Vinetas Jaunķiķes ģimenes ārsta prakse
- 11 SIA «Vilītas Melbārdes ģimenes ārsta prakse»
- 12 Astras Miķelsones ģimenes ārsta un arodveselības un arodslimību ārsta prakse
- 13 Sarmītes Kalējas ģimenes ārsta prakse
- 14 SIA «LAROMED»
- 15 Evijas Zandares-Legatas ģimenes ārsta prakse
- Aptiekas:**
- 16 AS "SENTOR FARM APTIEKAS" Mēness aptieka
- 17 SIA «LATVIJAS APTIEKA» Latvijas aptieka

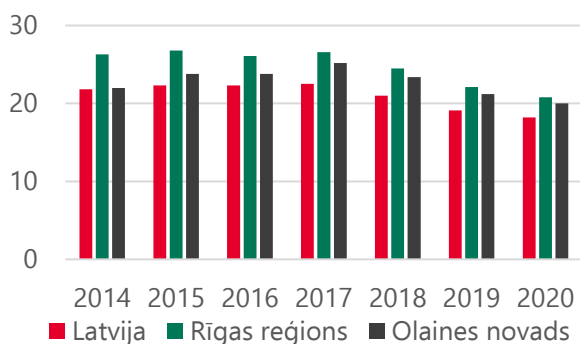
Attēls 23. Veselības aprūpes infrastruktūras izvietojums Olaines pilsētā

Olaines novadā deviņas ģimenes ārstu prakses atrodas Olaines pilsētā un tikai viena prakse atrodas Jaunolainē.

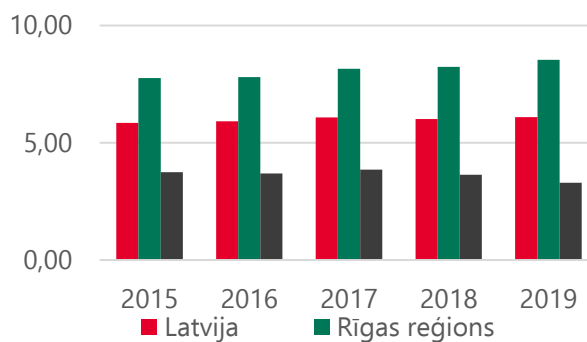
Darbojas sešas **aptiekas**, no tām četras Olainē un divas Jaunolainē. Mājas veselības aprūpi novadā nodrošina SIA "Cilvēks" un SIA "Aprūpes birojs". Olaines novada teritorijā atrodas divas Neatliekamās palīdzības brigādes - Olaines pilsētā (Veselības ielā 7) un Jaunolainē.

Analizējot Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta (NMPD) izpildītos izsaukumus Olaines novada teritorijā, secināms, ka vidēji lielākais izpildīto izsaukumu skaits uz 100 iedzīvotājiem ir 22,77, kas ir mazāks nekā Rīgas reģionā (24,74) un lielāks nekā Latvijā (21,02). Kopumā 2020. gada laikā Olaines novada teritorijā NMPD izpildījis 3931 izsaukumus (Attēls 24).

Olaines novadā ambulatoro apmeklējumu skaits pie ārstiem un ārsta palīgiem, vecmātēm un medicīnas māsām uz 1 iedzīvotāju vidēji piecu gadu laikā ir 3,64. Novadā samazinās ambulatoro apmeklējumu skaits, savukārt Latvijā un Rīgas reģionā šis radītājs pieaug (Attēls 25).

Attēls 24. Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta izpildītie izsaukumi uz 100 iedzīvotājiem, Slimību profilakses un kontroles centrs

Attēls 25. Ambulatoro apmeklējumu skaits pie ārstiem un ārsta palīgiem, vecmātēm un medicīnas māsām uz 1 iedzīvotāju, Slimību profilakses un kontroles centrs

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem veselības aprūpes pakalpojumi ir salīdzinoši zemu vērtēta joma (69% aptaujāto to vērtē pozitīvi), kā visbiežākos neapmierinātības iemeslus minot ierobežoto pakalpojumu pieejamību, ģimenes ārstu trūkumu ciemos u.c.

1.7. Iekļaujoša sabiedrība un atbalsts dažādām iedzīvotāju mērķgrupām

Pēc nacionālā sastāvā 9700 jeb 46,2% no visiem Olaines novada deklarētiem iedzīvotājiem 2023. gada sākumā bija latvieši, 7496 jeb 35,7% krievi, 1124 jeb 5,4% baltkrievi, 699 jeb 3,3% ukraiņi, 493 jeb 2,3% poļi, 215 jeb 1,0% lietuvieši un 1269 jeb 6,0% citu tautību un neizvēlētu tautību pārstāvji¹⁶. **Mazākumtautību** kultūras identitātes veicināšanas jomā novada teritorijā darbojas Olaines krievu kopiena, pašvaldība nodrošina pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādes programmas mazākumtautību grupām.

Lai sekmētu sociāli iekļaujošas sabiedrības attīstību, pašvaldība jau līdz šim īstenojusi dažādas aktivitātes, kas sniedz atbalstu dažādām mērķgrupām – ģimenēm ar bērniem, jauniešiem, senioriem, cilvēkiem ar invaliditāti.

Olaines novada pašvaldībā ir definēta mērķtiecīga rīcībpolitika **jaunatnes atbalsta** jomā. 2019. gadā ir pieņemta Olaines novada jaunatnes politikas stratēģija 2019. – 2025. gadam, kuras mērķis ir uzlabot jauniešu dzīves kvalitāti, veidojot jauniešiem atbalstošu un iekļaujošu vidi, atbalstot viņu iniciatīvas un līdzdalību, kā arī stiprinot jauniešu uzņēmīgumu un veselīgu dzīvesveidu. Olaines novada jaunatnes politikas stratēģija ir vērsta uz jauniešu **iniciatīvas veicināšanu**, radot labvēlīgus

¹⁶ Iedzīvotāju skaits pašvaldībās pēc nacionālā sastāva (pmlp.gov.lv)

apstākļus viņu intelektuālajai un radošajai attīstībai, **iespēju nodrošināšanu** iegūt dzīvei nepieciešamās prasmes, zināšanas un kompetences, lietderīgi izmantot brīvo laiku un jauniešiem atbilstošas **informācijas pieejamību**.

Jauniešu vajadzības un intereses nepārtraukti mainās, tāpēc jaunatnes jomā jābūt elastīgiem un pastāvīgi jāstrādā pie darba izvērtējuma un uzlabojuma. Pašvaldībā turpināma neformālo diskusiju organizēšana ar jauniešiem, viedokļu izpēti un cita veida līdzdalības pasākumi, lai nodrošinātu jēgpilnas aktivitātes atbilstoši jauniešu vajadzībām un interesēm. Jauniešiem aktuālā informācija apkopota Olaines novada jauniešu portālā un [Olaines jauniešu centrā "Popkorns"](#), kas pašvaldībā darbojas no 2016. gada un piedāvā jauniešiem iespējas atpūtai, nodarbināšanai, iesaistīties brīvprātīgajā darbā, starptautiskos un pašvaldības projektos, konkursos un citās aktivitātēs. Pašvaldība sniedz atbalstu jauniešu brīvā laika organizēšanai, nodrošinot līdzfinansējumu vasaras nometnēm un skolēnu darbam vasaras brīvlaikā. Olaines jaunieši iecienījuši gan jauniešu centru "Popkorns", gan Popkorna skvēru. Svarīga ir izglītības iestāžu – Olaines 1. vidusskola, Olaines 2. vidusskola, RTU Olaines Tehnoloģiju koledžas - pašpārvalžu sadarbība.

2021. gada vasarā Olaines novada izglītības iestāžu audzēkņiem pieejamas septiņas nometnes dažādās tēmās.

Olaines novads vērtējams kā **ģimenēm ar bērniem** draudzīga vieta. Ģimenēm ar bērniem Olaines novada pašvaldība piedāvā daudzveidīgu atbalstu:

- vecākiem sniedz bērna piedzimšanas pabalstu,
- godina ģimenes ar jaundzimušajiem,
- piedāvā sociālos pakalpojumus,
- sniedz bez maksas pašvaldības izveidotās Pedagoģiski medicīniskās komisijas pakalpojumus,
- organizē izglītojošas un atbalsta grupas vecākiem,
- līdzfinansē privātās pirmsskolas izglītības iestādes apmeklējumu vai auklītes pakalpojumus,
- sniedz finansiālo atbalstu daudzdzīvokļu māju renovācijas procesā,
- piešķir nekustamā īpašuma nodokļa atlaides,
- organizē bezmaksas kultūras pasākumus ģimenēm ar bērniem,
- finansē plašu interešu izglītības piedāvājumu,
- bērniem no daudzbērnu, maznodrošinātajām un trūcīgajām ģimenēm izglītības iestādēs tiek nodrošinātas brīvpusdienas,
- sedz pilnībā vai 50% apmērā (izvērtējot individuāli) Olaines novadā deklarētiem bērniem braukšanas izdevumus sabiedriskajā transportā, peldbaseina un slidotavas bez maksas apmeklējumus,
- daļēji līdzfinansē bērnu dalību vasaras nometnēs,
- piešķir stipendijas skolēniem,
- piešķir pabalstu bērna izglītībai un audzināšanai, mācību procesam nepieciešamo līdzekļu un apģērba iegādei,
- sadarbojas ar NVO, kas saistītas ar ģimenēm ar bērniem.

Par Olaines novada pašvaldības sniegto atbalstu ģimenēm ar bērniem un tām draudzīgu infrastruktūru pastāvīgi ir pieejama informācija Sabiedrības integrācijas fonda tīmekļa vietnē

www.vietagimenei.lv. 2018. gadā Olaines novada pašvaldība uzvarēja konkursā "Ģimenei draudzīgākā pašvaldība 2018", par iegūto balvu izveidojot velotrasī Olainē.

Olaines novada pašvaldībā **senioru atbalstam** tiek rīkoti dažādi tradicionāli pasākumi (senioru saiets, sporta svētki, ekskursijas, utt.). Aktīva ir pašvaldības senioru biedrība "Liepas", kuras mērķi ir pensionāru sociāli ekonomisko tiesību un interešu aizstāvēšana un pārstāvēšana, materiālās un garīgās labklājības veicināšana un pensionāru iesaistīšana demokrātiski aktīvas sabiedrības procesos. Biedrībā esošiem senioriem tiek organizētas regulāras keramikas nodarbības Amatniecības un mākslas centra keramikas darbnīcā, dažādas meistarklases, lekcijas un izglītojoši pasākumi, ekskursijas, kā arī biedriem ir iespēja apmeklēt bezmaksas konsultāciju pie kardiologa. Biedrības aktivitātes un iniciatīvas bieži tiek atbalstītas no pašvaldības puses.

2020. gadā ERAF projekta "Olaines novada Sociālā aprūpes centra ēkas energoefektivitātes paaugstināšana" ietvaros tika veikti Olaines pašvaldības Sociālās aprūpes centra ēkas, kurā ilgstoši dzīvo seniori un cilvēki ar nopietnām veselības problēmām, energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumi. Iestādes klientiem veicināta veselības stāvokļa uzlabošana, paaugstinot dzīves kvalitātes līmeni.

Olaines novada teritorijā 2020. gada decembrī kopā bija reģistrēti 4014 vecuma pensijas saņēmēji. Vidējais piešķirtais pensijas apmērs novadā bijis 408,67 EUR, un tas ir augstāk kā vidēji Latvijā (404,21 EUR).¹⁷

Pašvaldība senioriem nepieciešamības gadījumā sniedz sociālo palīdzību, tomēr nabadzības risks senioriem saglabājas augsts (īpaši pakļauti nabadzības riskam ir vientuļie seniori). Atsevišķa mērķgrupa, kurai būtu pievēršama pastiprināta uzmanība iekļaujošas sabiedrības kontekstā, ir **cilvēki ar invaliditāti un ģimenes, kurās aug bērns ar invaliditāti**, kas apskatīts nākamajā nodaļā.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem senioriem pieejami pakalpojumi un atbalsts ir salīdzinoši zemu vērtēta joma (69% aptaujāto to vērtē pozitīvi), kā visbiežākos neapmierinātības iemeslus minot saprotamas informācijas trūkumu, sociālo darbinieku proaktivitātes trūkumu.

1.8. Sociālie pakalpojumi, palīdzība un drošība

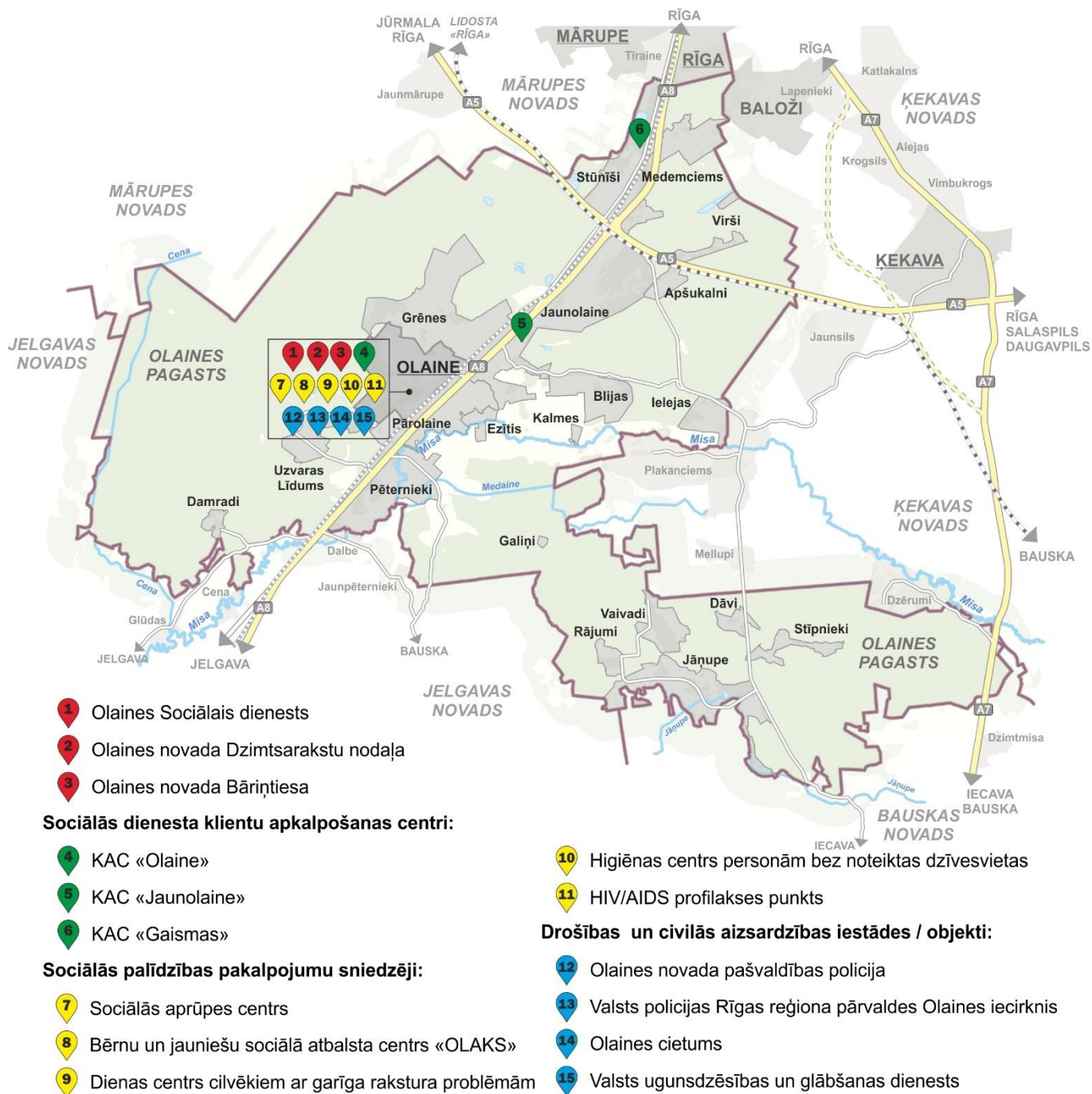

Olaines novada teritorijā kopumā pieejami 5 sociālie pakalpojumi, kurus sniedz pašvaldības iestādes: ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija, dienas aprūpes centrs, sociālā, psihosociālā rehabilitācija, aprūpe mājās un sociālais darbs.¹⁸

Olaines novada pašvaldības aģentūra "Olaines sociālais dienests" (turpmāk – Sociālais dienests) organizē un sniedz sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību Olaines novada iedzīvotājiem, kā arī veic sociālo darbu un nodrošina sociālo rehabilitāciju, ko reglamentē Olaines novada domes saistošie noteikumi.

¹⁷ Latvijas Atvērto datu portāls, www.data.gov.lv

¹⁸ Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrs (SPSR), Labklājības ministrija (LM), 01.07.2021.

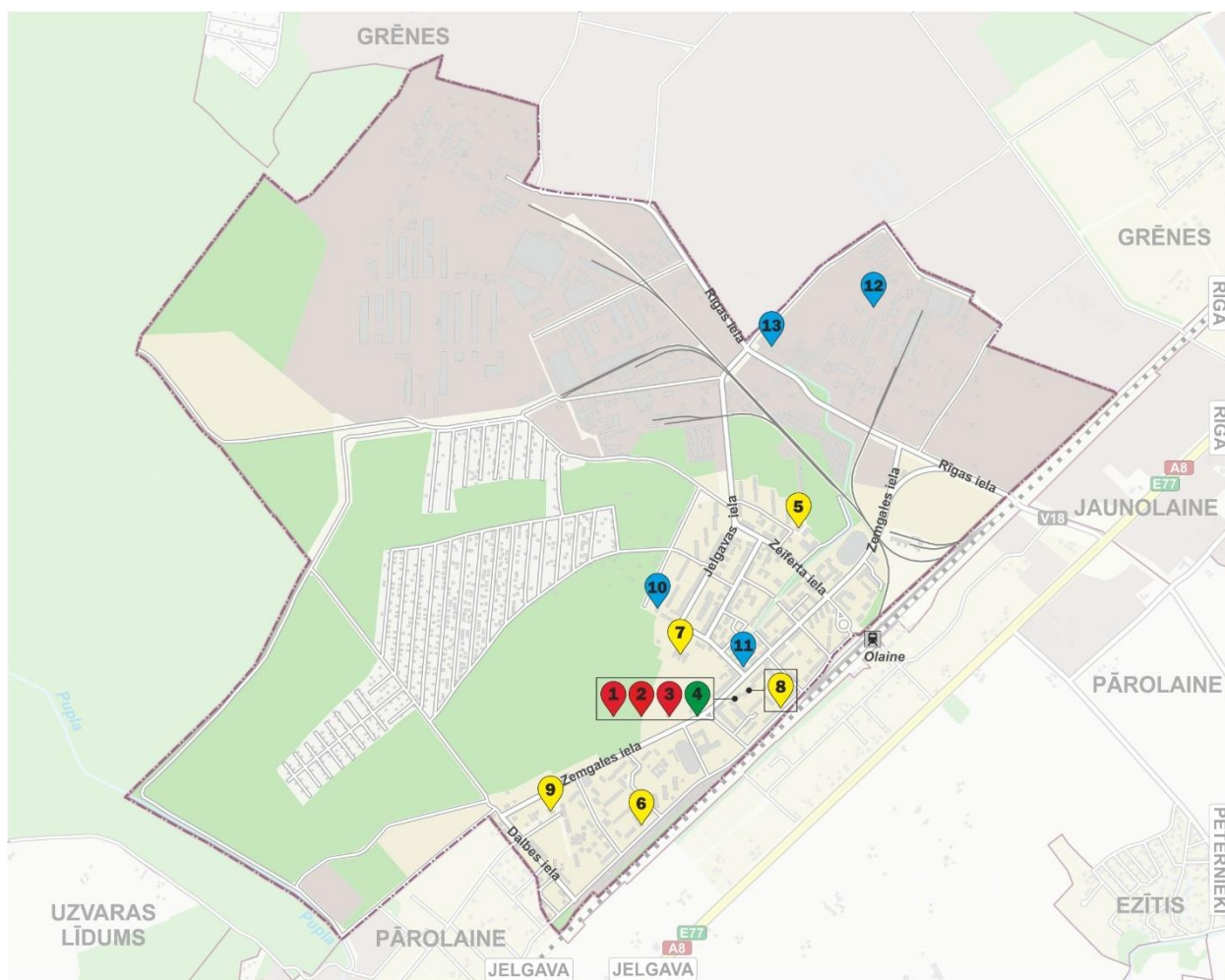

Attēls 26. Sociālās palīdzības un drošības infrastruktūra Olaines novadā

Sociālā dienesta sastāvā ietilpst:

- Sociālās palīdzības un sociālā darba nodaļa,
- Sociālo pakalpojumu nodaļa,
- Atbalsta nodaļa ģimenēm ar bērniem,
- Sociālās aprūpes nodaļa,
- Sociālās aprūpes centrs,
- Dienas centrs "Gaismas",
- Bērnu un jauniešu sociālā atbalsta centrs OLAKS,
- Dienas centrs cilvēkiem ar garīgās attīstības traucējumiem,
- Higiēnas centrs,

- HIV/AIDS profilakses punkts.

1 Olaines Sociālais dienests

2 Olaines novada Dzimtsarakstu nodaļa

3 Olaines novada Bāriņtiesa

Sociālās dienesta klientu apkalpošanas centri:

4 KAC «Olaine»

Sociālās palīdzības pakalpojumu sniedzēji:

5 Sociālās aprūpes centrs

6 Bērnu un jauniešu sociālā atbalsta centrs «OLAKS»

7 Dienas centrs cilvēkiem ar garīga rakstura problēmām

8 Higiēnas centrs personām bez noteiktas dzīvesvietas

9 HIV/AIDS profilakses punkts

Drošības un civilās aizsardzības iestādes / objekti:

10 Olaines novada pašvaldības policija

11 Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Olaines iecirknis

12 Olaines cietums

13 Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests

Attēls 27. Sociālās palīdzības un drošības infrastruktūras izvietojums Olaines pilsētā

Sociālās palīdzības un sociālā darba nodaļai ir trīs klientu apkalpošanas centri – viens Olaines pilsētā (Zemgales ielā 33) un divi Olaines pagasta teritorijā – klientu apkalpošanas centrs "Jaunolaine" (Jaunolainē, m.Zeiferti) un klientu apkalpošanas centrs "Gaismas" (Stūnišos, Gaismās). Sociālais dienests 2020. gadā ir saņēmis lietošanā papildus telpas (Zemgales ielā 33, 1. stāvā), līdz ar to uzlabota dienesta vides pieejamība. 2020. gadā pārstrukturizēts sociālā darba process - "Aprūpes mājās" pakalpojums izveidots deinstitutionalizācijas projekta ietvaros un 2021. gadā pakalpojumu saņēma 18 ģimenes, kurās ir bērns ar īpašām vajadzībām¹⁹.

¹⁹ Olaines novada pašvaldības 2021. gada publiskais pārskats

“OLAKS” bērnu un jauniešu sociālā atbalsta centrs sniedz sociālā atbalsta pakalpojumus bērniem un jauniešiem vecumā no viena līdz 18 gadiem, kuri deklarēti Olaines novadā. Veicina iekļaušanos sabiedrībā sociāli vismazāk aizsargātajām iedzīvotāju grupām. Tiek piedāvātas aktīvās sporta un galda spēles, multfilmas, filmas, karaoke, radošās nodarbības, sacensības, izstādes, radošās darbnīcas, nometnes skolēnu brīvlaikos, grupu un individuālās nodarbības bērniem un vecākiem, lekcijas, sociālā darbinieka un psihologa konsultācijas.

Dienas centrā personām ar garīgās attīstības traucējumiem tiek sniegti sociālās aprūpes pakalpojumi no 16 gadu vecuma I un II grupas invalīdiem ar garīga rakstura traucējumiem, kuri neapmeklē speciālās izglītības iestādes, arodmācības vai profesionālās rehabilitācijas centrus un nav nodarbināti uz pilnu slodzi.

HIV/AIDS profilakses punkts sniedz informatīvu un psihosociālu atbalstu un palīdzību visiem, kurus skar HIV/AIDS, viņu tuviniekiem un draugiem. **Higiēnas centrs** rūpējas par Olaines novadā dzīvojošajiem bezpajumtniekiem, kuri bez maksas var saņemt ēdienu un apģērbu, nomazgāties dušā.

Viens no Sociālā dienesta darbības virzieniem ir sociālā darba pilnveide ar ģimenēm ar bērniem, lai pēc iespējas mazāk bērnu izņemami no ģimenēm, ārkārtas situācijās meklējot audžuģimenes. Olaines novada bērni atrodas 11 audžuģimenēs (19 bērni) un 26 aizbildņu ģimenēs (29 bērni). Sociālais dienests sadarbībā ar Bāriņtiesu veic darbu, lai mazinātu to bērnu skaitu, kuri uzturas ārpusģimenes aprūpes institūcijās. 2021. gadā ārpusģimenes aprūpe nodrošināta 10 bērniem²⁰.

Tāpat uzmanība tiek pievērsta bērniem, kuri neapmeklē skolu, kavē mācības un veikuši likumpārkāpumus. Sociālo darbinieku darbam ar ģimenēm un bērniem uzskaitē sakarā ar attālināto mācību procesu ir nonākuši vairāk nekā 25 bērnu – pusaudžu, kuri kavē mācības vai ir nonākuši policijas redzeslokā. Katram bērnam tiek izstrādāts korekcijas plāns, kas tiek realizēts sadarbībā ar vecākiem un speciālistiem.

Lai nodrošinātu Sociālā dienesta klientu sociālo rehabilitācijas procesu, ģimeņu psihosociālo problēmu risināšanā piesaistīti dažādu speciālistu pakalpojumi. Iedzīvotājiem piedāvāti pašvaldības finansēti narkologa, psihiatra, psihologa, psihoterapeita, mediatora, ģimenes asistenta u.c. pakalpojumi. Sadarbībā ar Valsts probācijas dienesta Olaines nodaļas speciālistiem darbā ar probācijas dienesta klientiem, kuriem ir nepilngadīgi bērni, nodrošināti psihoterapijas speciālista pakalpojumi.

Sociālais dienests uztur ciešu saikni ar biedrības “Olaines novada nevalstisko organizāciju apvienība” esošajām NVO un apmaksā to komunālos pakalpojumus par telpām. Sadarbībā ar NVO tiek apzināti cilvēki, kuriem nepieciešama palīdzība, un tiek sveikti (t.sk. pasniedzot materiālo pabalstu) novada iedzīvotāji dzīves jubilejās.

SIA “Atbalsta centrs “Citāds es”” ir pirmais sociālais uzņēmums novadā, ir saņemta sociālo pakalpojumu sniedzēja reģistrācijas apliecība (sociālais darbs kopienā). 2021. gadā renovētas atbalsta centra telpas. Atbalsta centrs sniedz īslaicīgās pieskatīšanas pakalpojumus, nodrošinot tipisko un bērnu ar invaliditāti integrāciju. Sociālais uzņēmums darbu uzsāka kā biedrība “Citāds

²⁰ Olaines novada pašvaldības 2021. gada publiskais pārskats

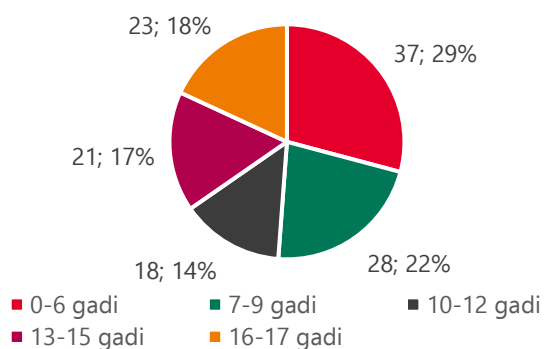
Es". 2021. gadā saņemt gada balva nominācijā "Nodarbinātības veicinātājs" konkursā "Gada balva cilvēku ar invaliditāti atbalstam".

Olaines pilsētā darbojas Olaines novada Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs, kas sniedz Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras, Sociālās integrācijas valsts aģentūras, Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisijas, Nodarbinātības valsts aģentūras, Pilsonības un Migrācijas lietu pārvaldes u.c. pakalpojumus, tādā veidā palīdzot iedzīvotājiem risināt arī sociāla rakstura problēmas, pieteikties pabalstiem utt.

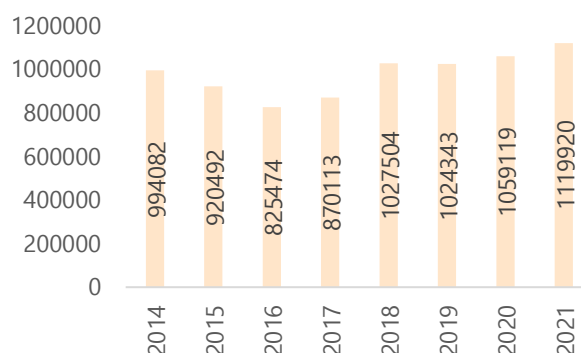
Novada teritorijā pieejams daudzveidīgs sociālo pakalpojumu klāsts, bet svarīgi to attīstīt arī turpmāk, veidojot gan jaunus sociālos pakalpojumus, gan pilnveidojot jau esošos. Attīstāmi grupu dzīvokļu pakalpojumi, tos izvietojot pašvaldības īpašumā Zemgales ielā 31, Olainē.

Olaines novada teritorijā 2022. gada decembrī Veselības un darbības ekspertīzes ārstu valsts komisijā (VDEĀVK) Olaines novadā bija reģistrētas 1757 pilngadīgas personas ar invaliditāti²¹ un 127 bērni ar invaliditāti. No visiem bērniem ar invaliditāti lielākā daļa – 29% jeb 37 - ir līdz 6 gadu vecumam, 22% jeb 28 bērni ir 7-9 gadu vecumā, 14% jeb 18 ir 10-12 gadu vecumā, 17% jeb 21 bērns ir 13-15 gadu vecumā un 18% jeb 23 bērni ir 16-17 gadu vecumā (Attēls 28). Personu ar invaliditāti skaitam ir tendence palielināties visās invaliditātes grupās, arī starp bērniem.

Olaines novadā 2020. gadā mitinās 394 invaliditātes pensijas saņēmēji.²²

Attēls 28. VDEĀVK uzskaitē esošo bērnu ar invaliditāti skaits Olaines novadā, Labklājības ministrija uz 12.2022.²³

Attēls 29. Ikgadējās pašvaldības izmaksas sociālajiem pabalstiem, EUR, Olaines novada pašvaldības dati

Projekta "Sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstība Olaines novadā" ietvaros izveidoti jauni sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi un piesaistīti papildus līdzekļus cilvēku ar invaliditāti rehabilitācijai un rehabilitācijas pakalpojumu attīstībai novadā. 2021. gadā Zeiferta ielā 6b, Olainē uzsākta sociālās rehabilitācijas pakalpojumu centra pakalpojumu saņemšanai 33 bērniem ar funkcionālās attīstības traucējumiem un dienas aprūpes centra 16 pieaugušajiem ar garīga rakstura traucējumiem būvniecība.

²¹VDEĀVK uzskaitē esošās pilngadīgās personas ar invaliditāti pēc invaliditātes smaguma pakāpes un administratīvās teritorijas, Atvērto datu portāls, <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/vdeavk-pilngad-pers-ar-invaliditati>

²² Reģionālās attīstības indikatoru modulis, www.raim.gov.lv

²³ VDEĀVK uzskaitē esošo bērnu ar invaliditāti skaits sadalījumā pēc administratīvās teritorijas, Atvērto datu portāls, <https://data.gov.lv/dati/lv/dataset/berni-ar-invaliditati-adm-ter>

Aģentūra kopš 2018. gada uzsākusi Olaines novada **iedzīvotāja kartes** izsniegšanu sabiedriskā transporta maksas atvieglojumu saņemšanai. Kopš 2021. gada iedzīvotāja karte pārvadātāju maiņas dēļ vairs nepilda savu funkciju, pabalsts tiek izmaksāts skaidrā naudā.²⁴

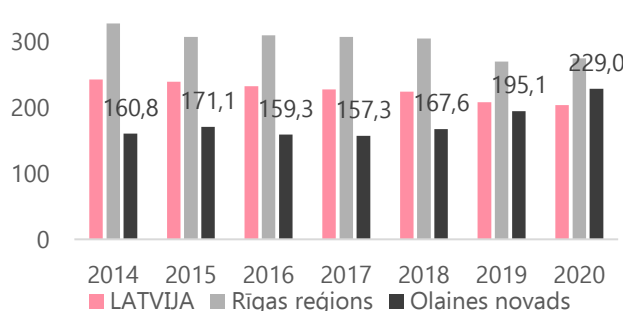
Kopumā pašvaldības izmaksas sociālajiem pabalstiem ikgadēji palielinās. 2021. gadā pabalstu apjoms ir pieaudzis par 25,5%, salīdzinot ar 2014. gadu (Attēls 29).

Drošības jomā galvenie aspekti ir gan drošības iestāžu un darbinieku pieejamība, gan drošības sajūtas nodrošināšana, kā arī preventīvais darbs. Sabiedrisko kārtību Olaines novadā nodrošina **Olaines novada pašvaldības policija** (pašvaldības policija) un Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Olaines iecirknis.

Analizējot reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaitu, secināms, ka Olaines novada teritorijā pēdējo septiņu gadu laikā tas pieaudzis par 42% (2014. gadā kopā 317, uz 10 000 iedzīvotājiem – 160,8; 2020. gadā kopā 449, uz 10 000 iedzīvotājiem – 229). Latvijā un Rīgas reģionā samazinās reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem, savukārt Olaines novadā pieaug (Attēls 30).

2021. gadā Olaines novadā nodarīti 112 noziedzīgi nodarījumi, savukārt 2022. gadā 332.²⁵

Attēls 30. Reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem

Attēls 31. Ugunsgrēku skaits Olaines novadā, VUGD dat²⁶

Pašvaldības policija ir novada pašvaldības struktūrvienība, kuras uzdevums ir sabiedriskās kārtības uzturēšana, apstiprināto saistošo noteikumu ievērošanas un izpildes kontrole, regulāra patrulēšana novada teritorijā. Pašvaldības policija sadarbojas ar Valsts policijas iestādēm un citām institūcijām. Pašvaldības policijas rīcībā ir trīs automašīnas, divi motorollerī, laiva, videonovērošanas sistēma, sakaru līdzekļi un cits nepieciešamais aprīkojums. Sabiedriski nozīmīgās vietās ir izvietotas videonovērošanas kameras, un videonovērošanas tīkls ik gadu tiek paplašināts.

Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Olaines iecirknis sadarbojas arī ar izglītības iestāžu sociālajiem pedagogiem un psihologiem, bāriņtiesu u.c. pašvaldības un valsts institūcijām. Tiek veikts kopīgs darbs ar nelabvēlīgajām ģimenēm, nepilngadīgajiem, uzmanība pievērsta sociālā riska grupām.

²⁴ Olaines novada pašvaldības 2021. gada publiskais pārskats

²⁵ Reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits valstspilsētās un novados, NOR022, Oficiālās statistikas portāls

²⁶ <https://www.vugd.gov.lv/lv/statistika>

Olaines pilsētā atrodas **Olaines cietums**, kas ir Tieslietu ministrijas Ieslodzījuma vietu pārvaldes struktūrvienība. Iestāde veic apcietinājuma kā drošības līdzekļa un brīvības atņemšanas kā kriminālsoda izpildes nodrošināšanu. Olaines cietumā atrodas arī Latvijas Cietumu slimnīca.

Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) Rīgas reģiona pārvaldes Olaines daļa atbild par ugunsdzēsības un glābšanas darbiem Olaines novada teritorijā.

Saskaņā ar VUGD statistikas datiem pēdējo gadu laikā ugunsgrēku skaits novadā samazinās (Attēls 31). 2015. gadā reģistrēts visvairāk ugunsgrēku – 158 gadījumi. Laikā no 2014.-2022. gadam bojā gājuši 12 cilvēki un cietuši 32 cilvēki. Liels bojā gājušo skaits ugunsgrēkos tika konstatēts 2014., 2018. un 2022. gadā. Pēc VUGD informācijas visbiežāk ugunsgrēki izceļas dzīvojamās ēkās, neapsaimniekotās ēkās, izgāztuvēs, bieži deg atkritumi un kūla.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem sabiedriskās kārtības nodrošināšana ir salīdzinoši zemu vērtēta joma (66% aptaujāto to vērtē pozitīvi), kā visbiežākos neapmierinātības iemeslus minot policijas zemo aktivitāti preventīvos darbos, nepietiekamu darbu kārtības nodrošināšanā, videonovērošanas kameru un klātbūtnes trūkumu.

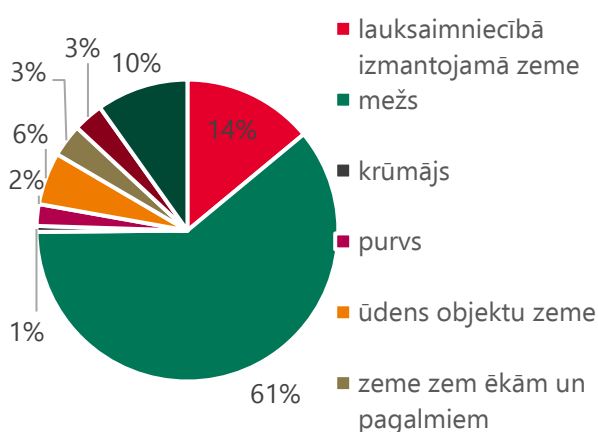
Ilustrācija 2: Mežezera akustiskās mūzikas koncerts 2020. gadā (avots: Olaines novada pašvaldības tīmekļa vietne)

2. Vide un infrastruktūra

2.1. Dabas resursi

Olaines novada administratīvā teritorija ir 308,5 km² liela²⁷. Saskaņā ar Valsts zemes dienesta (VZD) datiem lielāko novada daļu aizņem meži (18776 ha jeb 61%), aiz tiem seko lauksaimniecībā izmantojamā zeme (4317 ha jeb 14%), pārējās zemes (3036 ha jeb 10%), ūdens objektu zeme (1735 ha jeb 6%), vismazāk ir zeme zem ēkām un pagalmiem (1079 ha jeb 3%), zeme zem ceļiem, purvi un krūmāji (Attēls 32).

Attēls 32. Zemes sadalījums zemes lietošanas veidos (ha), VZD uz 01.01.2022.

Meži kā būtiska ainavas sastāvdaļa pilda sociālās un rekreācijas funkcijas. Mežiem ir liela nozīme pilsētas mikroklimata regulācijā, vides un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā.

Pēc Valsts meža dienesta datiem lielākās Olaines novada meža zemes platības atrodas valsts īpašumā – 62% (11170,67 ha) no visiem mežiem²⁸. Otrs lielākais mežu īpašnieks un apsaimniekotājs Olaines novadā ir SIA "Rīgas Meži", kuras pārvaldībā 2021. gadā atrodas 8648,69 ha mežu.

Olaines novada pašvaldībai 2021. gadā pieder 509,50 ha mežu.

Mežu dalījumu pēc īpašumtiesībām parāda Attēls 33. Kopumā meža zemju platības īpatsvars pieaug, bet lauksaimniecības zemju samazinās.

Olaines novads atrodas Viduslatvijas zemienes Tīreļu līdzenumā, kas ir šīs zemienes zemākā un purvainākā daļa ar salīdzinošu vāju noteci. Vājās noteces rezultātā, pārpurvojoties sauszemei, ir izveidojušies lieli augsto **purvu** masīvi. Olaines novadā atrodas Melnā ezera purvs, Plakanciema purvs, Dalbes purviņš un daļa no Cenu tīreļa, Medema purva un Ēbeļmuižas purva. Pēc VZD datiem 2% no novada teritorijas aizņem purvi (teritorijas, kur purvi ir galvenais izmantošanas veids). Savukārt pēc Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras karšu slāņa Topo-10 datiem, apkopojot augsto, vidējo un zemo purvu poligonus, Olaines novadā purvi ir 42,18 km² lielā platībā, jeb 14% no visa novada teritorijas.

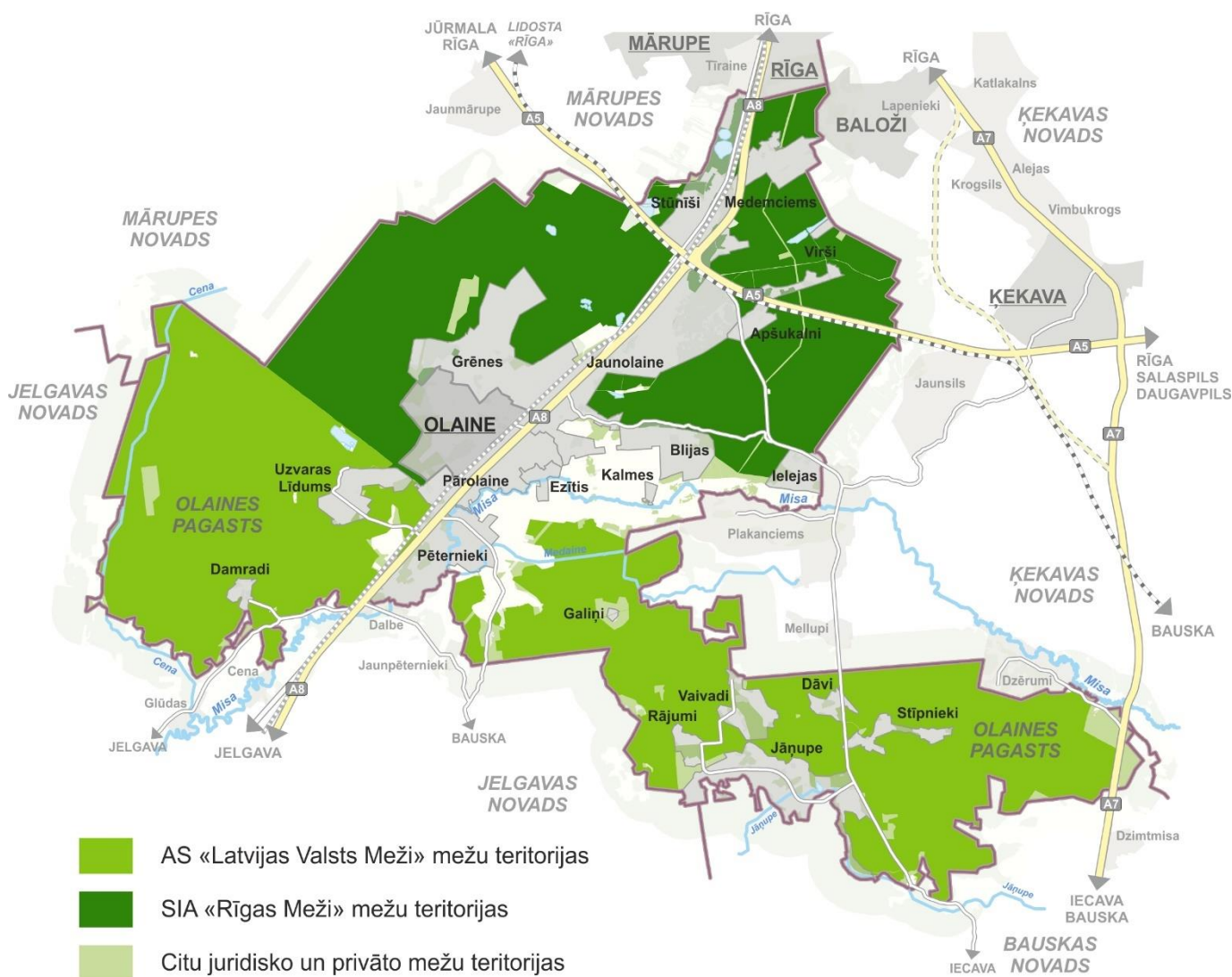
Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes datu bāzes OZOLS datiem, Olaines novada teritorijā atrodas divas Natura2000 teritorijas – **īpaši aizsargājamas dabas teritorijas** (ĪADT) – dabas liegums "Cenas tīrelis" (daļa) un "Melnā ezera purvs".

²⁷ 2021. gadā īstenotās administratīvi teritoriālās reformas ietvaros, lai nodrošinātu Olaines novada teritorijas administratīvo vienotību un novada nesadrumstalotību, pašvaldības teritorijai pievienots viens valstij piederošs nekustamais īpašums 1018,54 ha platībā, kadastra numurs 80700150034. Minētais nekustamais īpašums ir mežs, un tas atrodas AS "Latvijas Valsts meži" valdījumā.

²⁸ Meža statistika uz 01.01.2021. (5.forma), Valsts Meža dienests

Dabas liegums "Melnā ezera purvs" 317 ha platībā ir aizsargāts kopš 2004. gada, tas atrodas Olaines pagastā Cenas tīreļa ZA daļā un pieder pašvaldībai. Tam ir spēkā esošs dabas aizsardzības plāns 2011. – 2021. gadam. Teritorija ir ievērojama ar Melno ezeru un citiem purva ezeriem, ar ļoti lielu ligzdojošo un migrējošo putnu daudzveidību.

Dabas liegums "Cenas tīrelis" ir liels purvs, kas atrodas Viduslatvijas zemienes Tīreļu līdzenumā, Mārupes un Olaines novadā. Tam ir spēkā esošs dabas aizsardzības plāns 2005. – 2020. gadam (pagarināts līdz 31.12.2025.). Savulaik Cenas tīrelis bijis otrais lielākais purvs Latvijā tūlīt aiz Teiču purva, taču cilvēka darbības rezultātā tā kopplatība ir sarukusi līdz 2296 ha.

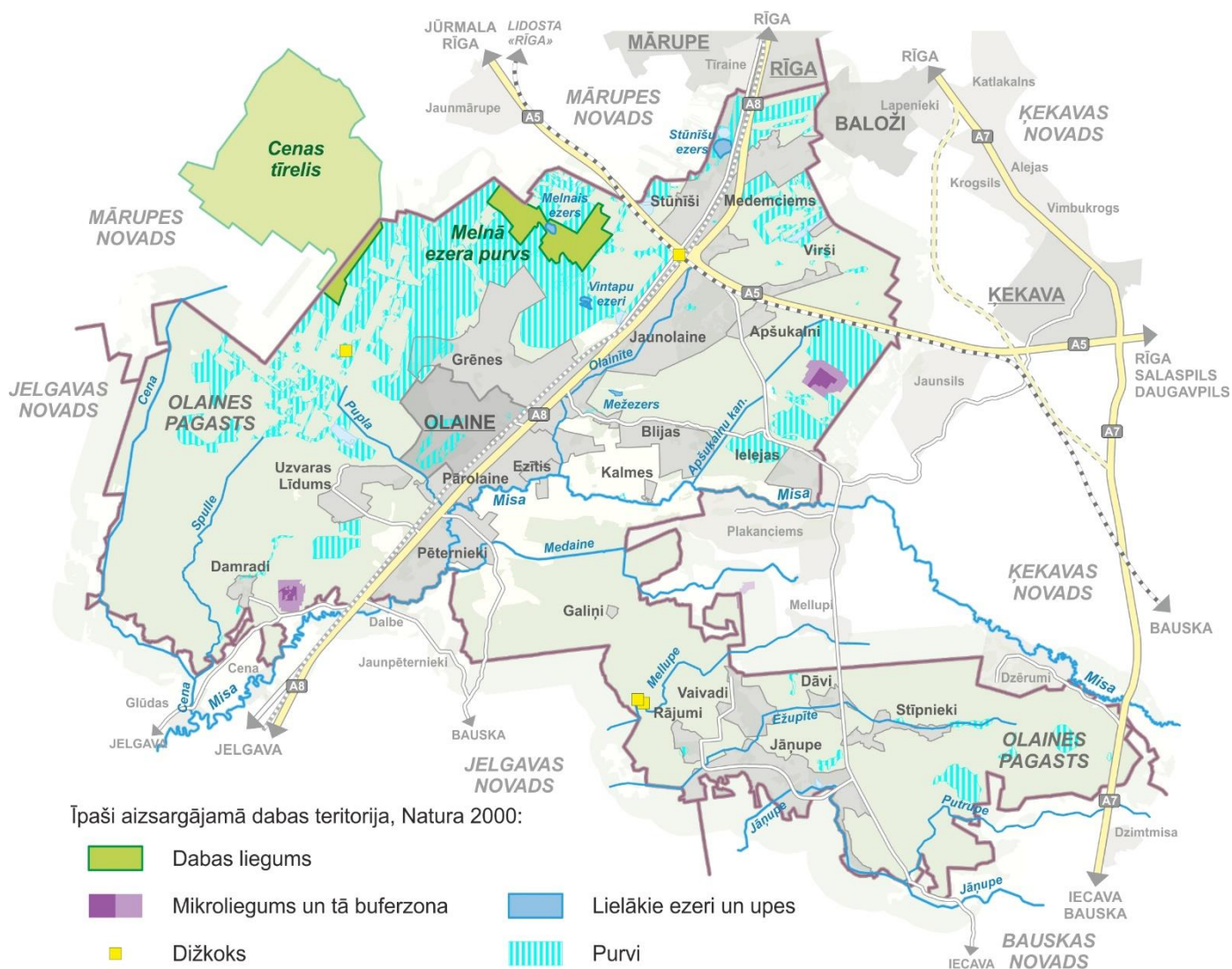
Attēls 33. Meži Olaines novadā

Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes datu bāzes OZOLS datiem novadā atrodas arī šādas **īpaši aizsargājamas dabas teritorijas un objekti**:

- dabas pieminekļi – četri dižkoki;
- mikroliegums, kas izveidots aizsargājamas putnu sugas aizsardzībai 27 ha platībā (ap to izveidota 10,1 ha liela buferzona);
- mikroliegums 15 ha platībā.

Olaines novada teritorijā **virszemes ūdeņi** galvenokārt pieder pie Lielupes upju baseina apsaimniekošanas apgabala, bet daļa no Medemciema teritorijas pieder pie Daugavas upju baseina apsaimniekošanas apgabala. Lielākās upes ir Misa, Cena, Olainīte un Spulle, lielākie ezeri – Mežezers, Stūnišu ezers, Melnais ezers un Vintapu ezers. 2019. gadā pašvaldībai piederošajam Līdumu karjeram, Jāņupes karjeram un Mežezeram izstrādāts apsaimniekošanas plāns.

Attēls 34. Dabas teritorijas Olaines novadā

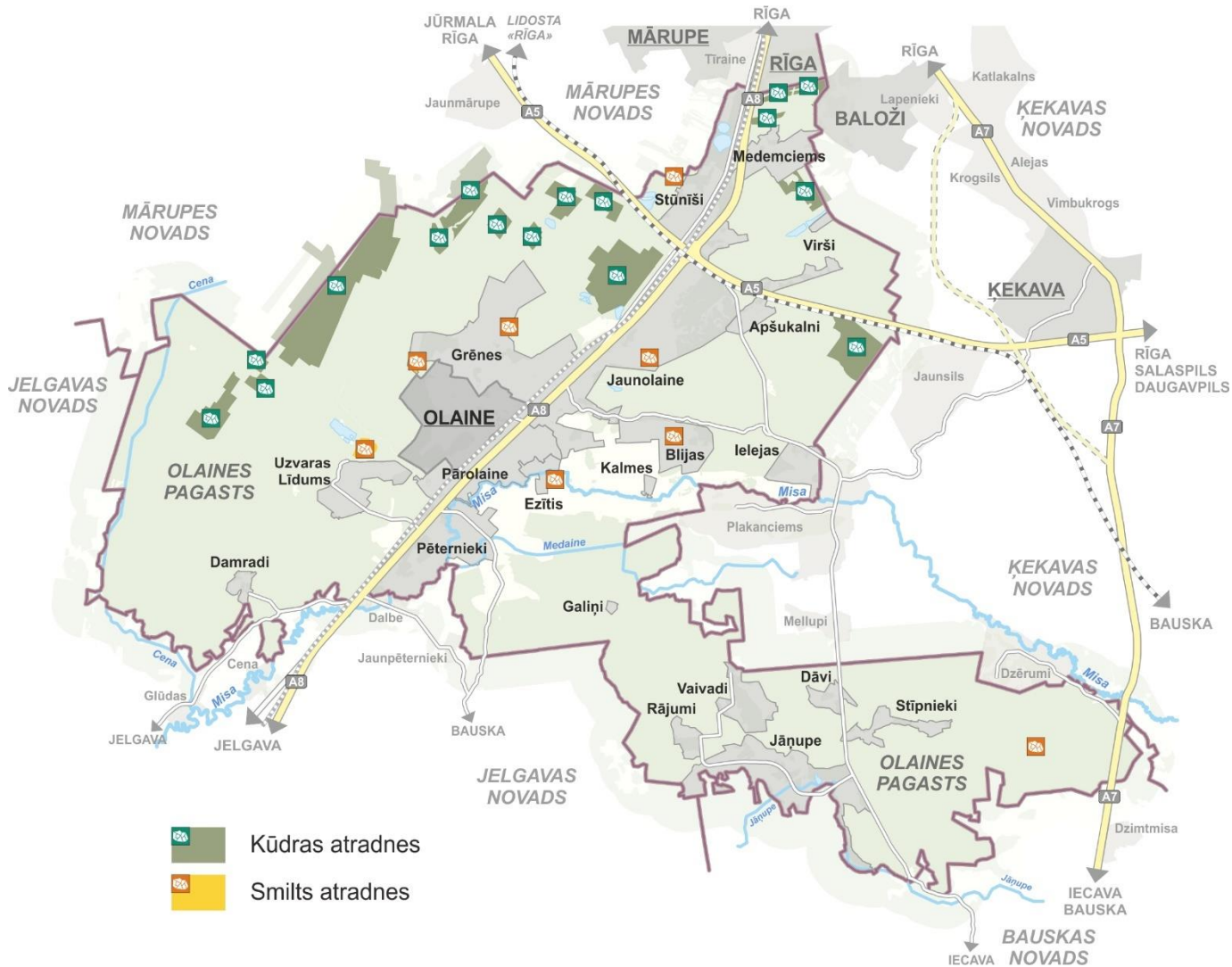
Lielākā upe novada teritorijā ir Misa, kas veido lielāko noteces baseinu. Upe sākas Vecumnieku paugurlīdzenumā, tās kopgarums 108 km. Olaines novada teritorijā Misa uzņem pietekas, kuras visas ir regulētas: Olainīte, Medaine, Pupla, kā arī melioratīvo noteku sistēmas - Apšukalnu kanāls, Stibrāju grāvis. Novada dienvidu un dienvidrietumu virszemes noteci ir virzīta uz Lielupes lielāko pieteku - Iecavu. Šo noteci nodrošina Mellupīte, Ežupīte, Jāņupīte, Putnupe, kā arī melioratīvās notekas – Baložu kanāls ar meliorācijas grāvjiem un Stīpniekgrāvis.

Ūdenskrātuves novadā veidojušās purvu teritorijās antropogēnās ietekmes rezultātā – Melnais ezers, Vintapu ezers un Stūnišu ezers. Vintapu ezers ir gandrīz pilnībā aizaudzis. Izstrādātajos

smilšu karjeros laika gaitā veidojušās beznoteces ūdenstilpes. Atsevišķas no tām tiek aktīvi izmantotas rekreācijas vajadzībām (piem., Līdumu karjers, Jāņupē, pie Sila kapiem u.c.).²⁹

Pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra (LVĢMC) Zemes dziļu informācijas sistēmas datiem 2021. gadā Olaines novadā atrodas 23 **derīgo izrakteņu atradnes** un 8 prognozēto resursu laukumi. Pēc derīgo izrakteņu veida vairākums jeb 18 ir smilts atradnes, 7 kūdras, 2 māla un 2 saldūdens kaļķa atradnes. Licences derīgo izrakteņu ieguvei ir spēkā šādās atradnēs - "Cenas tīrelis" (kūdra), "Medema purvs" (kūdra), "Mežrozītes" (smilts), "Ispas - Kalēji 2" (smilts), "Upesvijas" (smilts) un "Kažoki" (smilts). **Pazemes ūdens** krājumi novērtēti kā pietiekami, saldūdens resursi no trīs urbumiem tiek izmantoti pilsētas un AS "Olainfarm" ūdensapgādē. Kūdras un smilts derīgo izrakteņu atradņu teritorijas parāda Attēls 35.

Sagaidāms, ka līdz ar *Rail Baltica* dzelzceļa līnijas būvniecību novada derīgo izrakteņu atradnes tiks plašāk izmantotas, jo jāveido uzbērums ~9 km garumā novada teritorijā. Pašvaldībai jāseko līdzi, lai netiktu būtiski ietekmēta vides un iedzīvotāju dzīves kvalitāte.

Attēls 35. Derīgo izrakteņu atradnes Olaines novadā

²⁹ Olaines novada attīstības programma 2014.-2020. gadam

Olaines novada **ainavas** kopumā raksturo plaši mežu masīvi un purvi ar vietumis lauksaimniecības zemēm. Kopumā ainavu var raksturot kā līdzenuma zemju ainavu. Novadā nav valsts nozīmes aizsargājamo ainavu apvidu. Olaines pagastam raksturīgas ir purvu ainavas, kuru dabiskās ekosistēmas ir degradētas un izmainītas kūdras ieguves rezultātā. Ainavu degradācija novērojama arī atsevišķās vietās, kur notiek neapstrādāto pļavu un tīrumu aizaugšana ar krūmiem. Olaines novadam raksturīgas arī transporta koridoru ainavas – Rīgas – Jelgavas koridors, Rīgas apvedceļa koridors un *Via Baltica* koridors. Nozīmīgs ainavas veidotājs ir apdzīvotās vietas – urbānās teritorijas Rīgas pievārtē, lauku ciemi un viensētas, Olaines pilsēta ar piegulošajiem ciemiem un dārzkopības sabiedrību ciemi ar dārza mājām, vasarnīcām un pastāvīgiem mājokļiem.

2.2. Vides kvalitāte

Saskaņā ar LVĢMC piesārņoto un potenciāli piesārņoto vietu informācijas sistēmu Olaines novadā teritorijā atrodas četras **piesārņotas vietas** un deviņas potenciāli piesārņotas vietas (Attēls 36).

Paaugstinātas bīstamības objektu sarakstā iekļauti:

- SIA "Pirmas" Olaines naftas bāze – Jelgavas šosejas 16.km,
- AS "Olaines ķīmiskā rūpnīca "BIOLARS"" – Rūpnīcu ielā 3, Olainē,
- AS "Olainfarm" – Rūpnīcu ielā 5, Olainē,
- SIA "Neste Latvija" degvielas uzpildes stacija "Olaine" – Zemgales ielā 1a, Olainē,
- SIA "Olaines Kūdra" degvielas uzpildes stacija – Rīgas ielā 21, Olainē.³⁰

Paaugstinātas bīstamības zonas veidojas pie dzelzceļa līnijām, uz dzelzceļa tiltiem un vietās, kur dzelzceļš krustojas ar autoceļiem. Novadu šķērso stratēģiskas (valsts) nozīmes dzelzceļa līnija Meitene – Jelgava – Rīga – Lugaži.

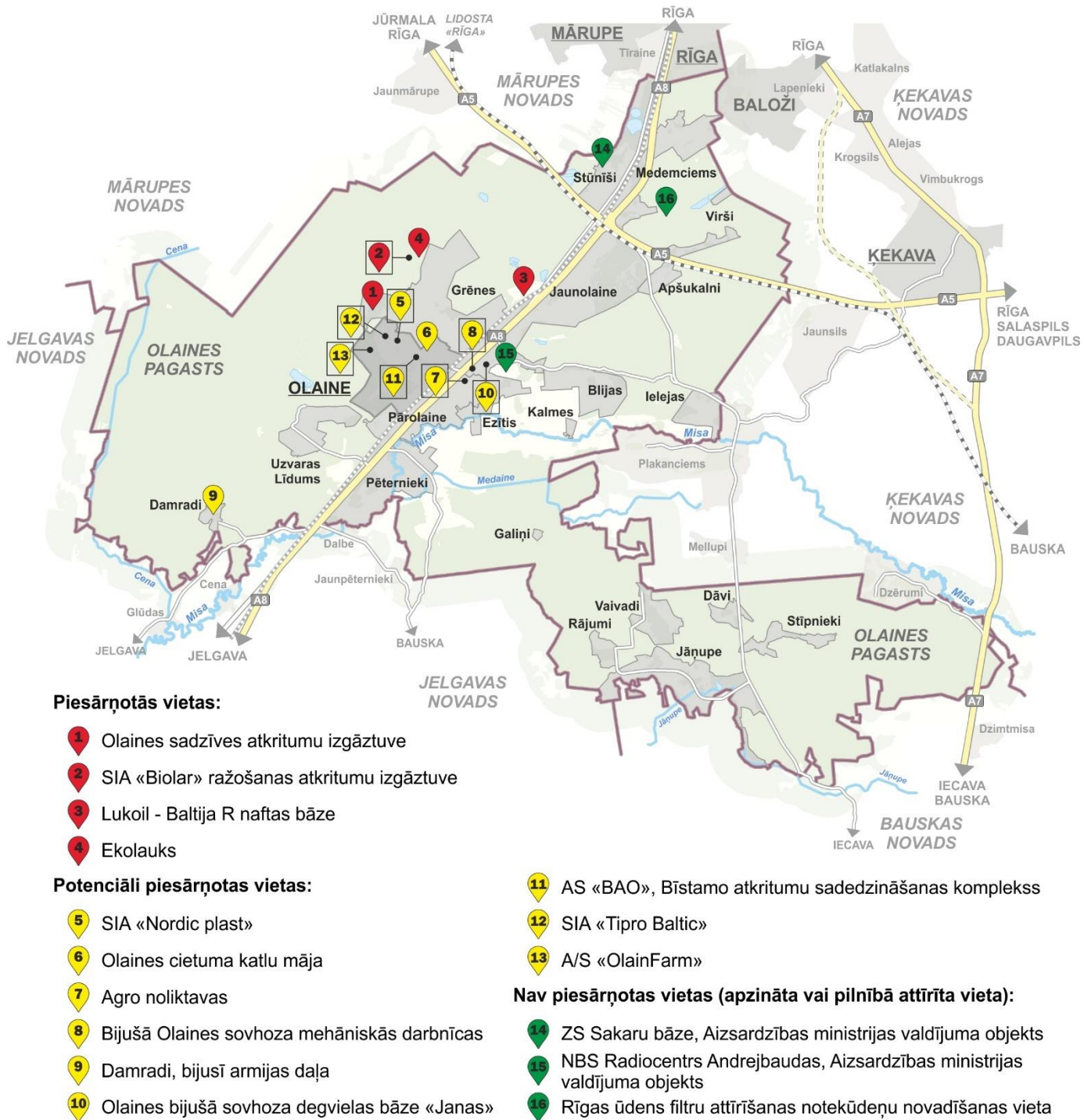
Olaines novadā esošos virszemes ūdens objektus būtiski ietekmē punktveida **piesārņojums**. Piesārņojums ūdens objektos galvenokārt nonāk no notekūdeņu attīrīšanas iekārtām un vēsturiski piesārņotajām vietām.³¹

Viena no vispiesārņotākajām teritorijām Lielupes upju baseinu apgabalā ir Olaines šķidro bīstamo atkritumu izgāztuve, kas ietver arī bīstamos atkritumus. Olaines šķidro bīstamo atkritumu izgāztuve ir valsts īpašums. 2015. gadā tika īstenots Eiropas Savienības (ES) projekts "Olaines šķidro bīstamo atkritumu izgāztuves sanācijas projekts, 1. kārtā", kura ietvaros vēsturiski piesārņotās vietas teritorijā tika likvidēts atklāts bīstamā piesārņojuma avots un līdz ar to novērsti draudi turpmākai piesārņojošo vielu iekļūšanai gruntsūdeņos. Pēc attīrīšanas darbu veikšanas Valsts Vides dienests turpmākos 30 gadus nodrošinās teritorijas gruntsūdeņu kvalitātes monitoringu. "Biolar" atkritumu izgāztuves ar divām krātuvēm darbības laikā uz izgāztuvi izvestas 1819,3 t atkritumu gadā. SIA „Lukoil Baltija R” naftas bāzes teritorijā ik gadu veidojas 300 t naftas produktus saturošie atkritumi. Olaines novadā teritorijā „Ekolauks” (agrāk piederēja AS „Olainfarm”) atrodas bīstamo atkritumu izgāztuve ar četriem ķīmisko atkritumu dīķiem. Tā ir

³⁰ Paaugstinātas bīstamības objektu saraksts, Ministru kabinets

³¹ Olaines novada attīstības programma 2014.-2020. gadam

piesārņojusi gruntsūdeņu un grunts teritoriju aptuveni 42,0 ha platībā, no kuriem 2,5 ha ir intensīvi piesārņoti.

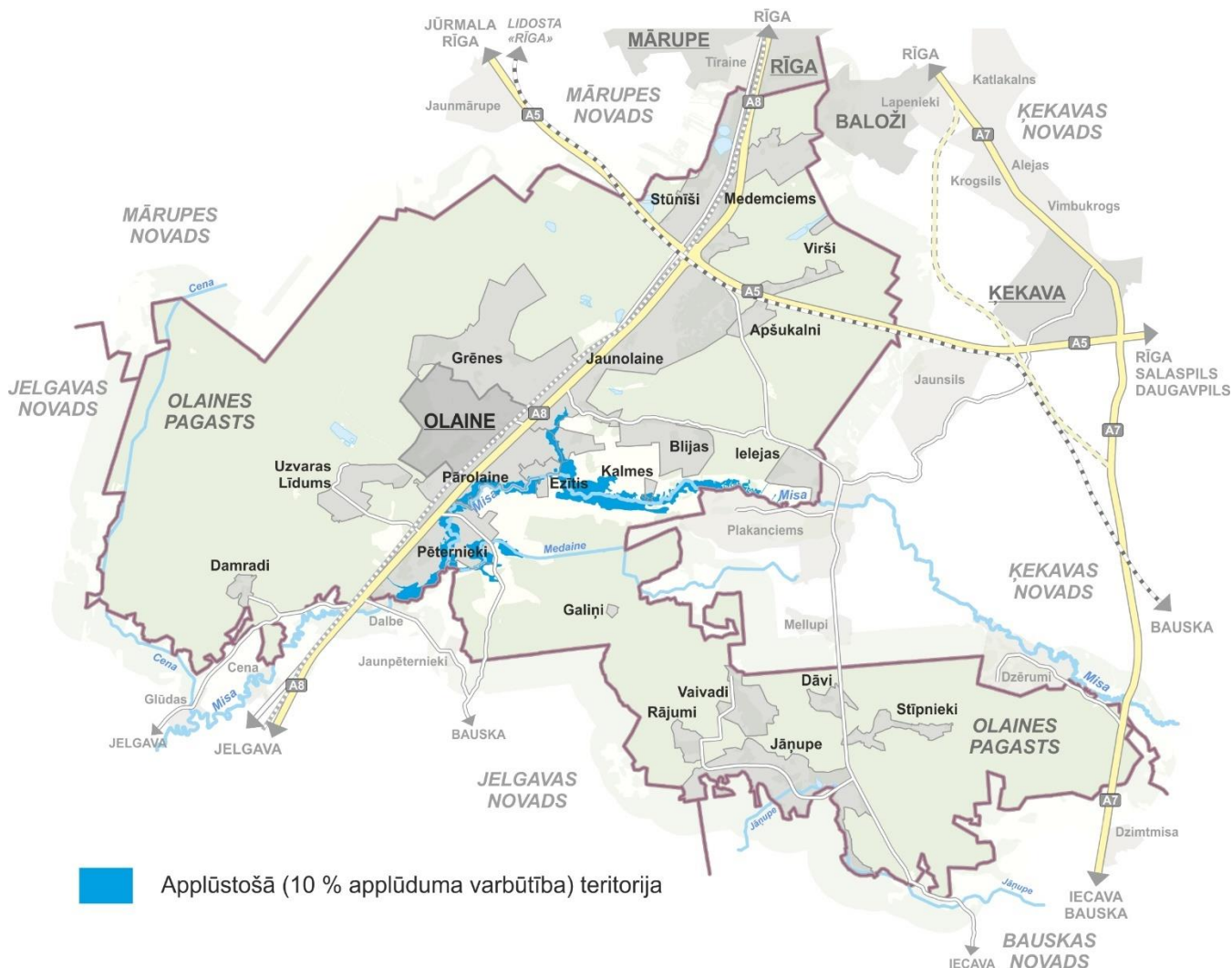

Attēls 36. Piesārņotās un potenciāli piesārņotās vietas Olaines novadā

Plūdu apdraudētās vietas Olaines pagastā ir teritorijas ap Misas upi. (Attēls 37)

Misas upe (L129) ir ietverta prioritāro, karpveidīgo zivju ūdeņu sarakstā. Misā novērotas paaugstinātas biogēno elementu (N_{kop} un P_{kop}) koncentrācijas no sadzīves notekūdeņiem, salīdzinot ar labai un augstai ekoloģiskajai kvalitātei atbilstošajām robežvērtībām. Misas upe identificēta kā ūdenstece, kurā ir būtiska ietekme no notekūdeņiem, no piesārņotām vietām. Misā leļpus Olainei prioritāro vielu klātbūtne sedimentos iespējama no punktvēda piesārņojuma.

2006.-2008. gada monitoringa periodā Misa kvalitāte vērtēta kā vidēja, savukārt pēc 2009.-2014. gada monitoringa datiem tā ir slikta. Misa noteikta kā riska ūdensobjekts.³²

Attēls 37. Applūstošās teritorijas (veidots pēc LVĢMC Plūdu riska informācijas sistēmas datiem)

Gaisa kvalitāti Olaines novadā ietekmē saimnieciskā darbība, kuras ietekmē veidojas stacionāro un mobilo objektu izmeši. Stacionārie izmeši gaisā galvenokārt nonāk no sadedzināšanas iekārtām (katlu mājas), gaistošo organisko savienojumu emitējošajām iekārtām un iekārtām, kas tiek izmantotas dažādas saimnieciskās darbības ietvaros. Emisijas avoti lielākoties ir punktveida. Mobilo objektu izmeši novadā tiek radīti no transportlīdzekļiem. Teritoriju šķērso gan valsts nozīmes autoceļi, kuriem posmā caur Olaines novadu ir salīdzinoši augsta vidējā diennakts automašīnu intensitāte, gan dzelzceļa līnija.

Pēc Olaines novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plānā līdz 2030. gadam apkopotās informācijas, 2020. gadā emitētais CO₂ gāzu apjoms bija 29 tūkst. t. 2020. gadā lielākais emisiju apjoms radās privātā transporta degvielas patēriņa dēļ (33%), aiz kā seko mājokļu sektora siltumenerģijas un elektroenerģijas patēriņš (38%) un rūpniecības sektora elektroenerģijas patēriņš (13%). Kopš 2016. gada emisiju apjoms ir samazinājies par 1,8%.³³

³² Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāns 2016.-2020. gadam

³³ Olaines novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns līdz 2030. gadam

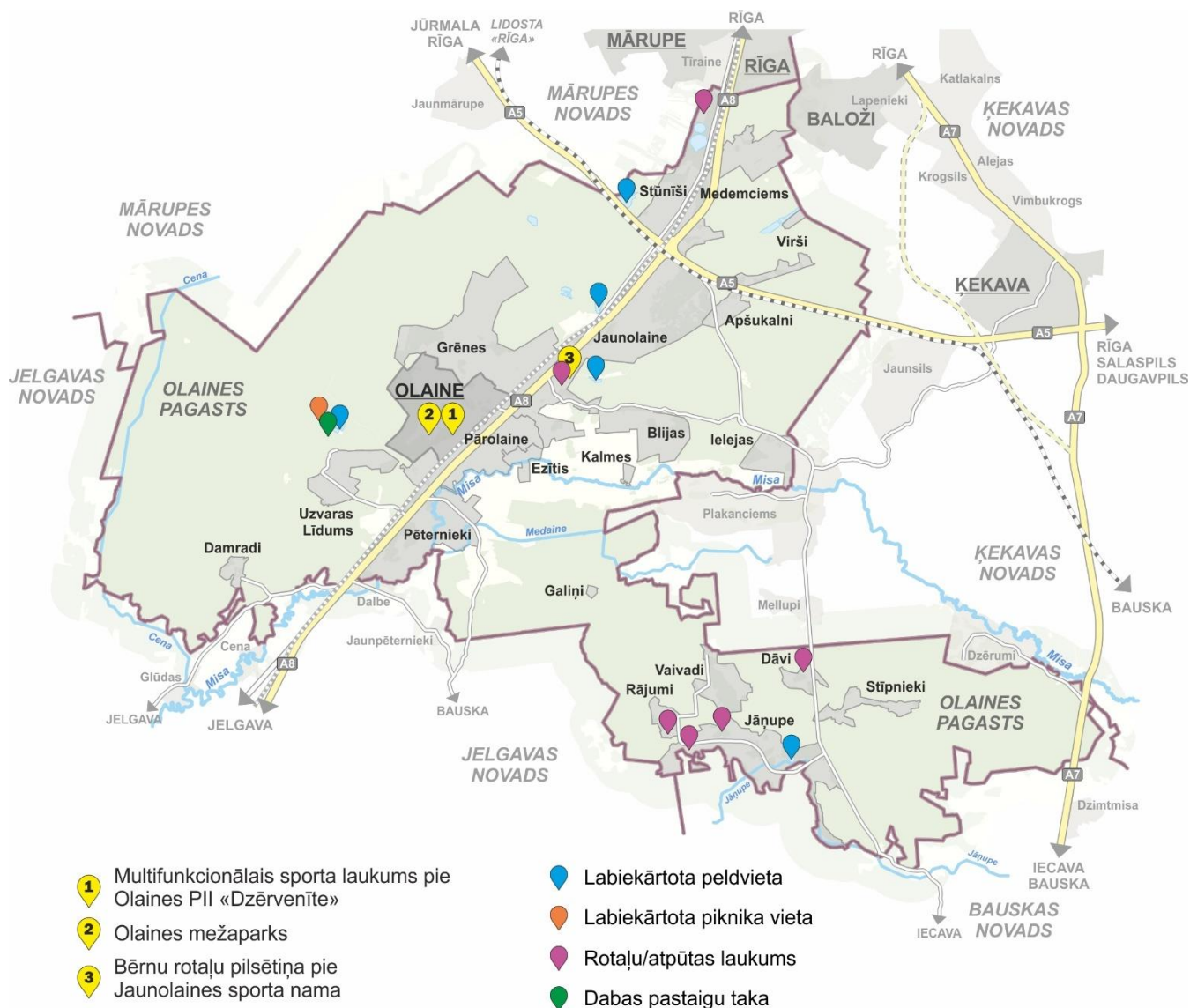
Troksņa ietekmei Olaines novadā visvairāk pakļauti iedzīvotāji, kuri dzīvo blakus dzelzceļa līnijai Rīga – Jelgava un valsts galvenajam autoceļam A8 Rīga–Jelgava–Lietuvas robeža (Meitene).

Olaines novadā ar Sosnovska latvāni (*Heracleum sosnowsky*) invadēts aptuveni 1 ha zemes. To ir grūti apkarot aizaugušajās teritorijās, kur netiek sistemātiski apstrādāta zeme un plauta zāle. AS "Olaines ūdens un siltums" ir apzinājis teritorijas, kur aug latvāni un īsteno to iznīcināšanu. Olaines novadā latvāņu savlaicīga apkarošana ir svarīga, lai nepieļautu to izziedēšanu, sēklu nogatavošanos un tālāku izplatību.

2.3. Publiskā ārtelpa un kultūrvēsturiskie pieminekļi

Publiskās ārtelpas teritorijas ir atvērtas un brīvi pieejamas ikvienam, to veido parki, pilsētvides teritorijas, publiski pieejamā sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūra, bērnu rotaļu laukumi, dažādi tūrisma apskates objekti, publiskā ārtelpa ar kultūrvietām un citām publiskām būvēm, kā arī dabas objekti.

Attēls 38. Publiskās ārtelpas objekti Olaines novadā

Olaines novada dabas vide raksturojuma kā zaļa, tās saglabāšanā un attīstībā nozīmīga loma ir pastāvīgai infrastruktūras uzturēšanai, lai sabiedrībai būtu iespējams izjust dabas vērtības un baudīt to, pastaigājoties vai braucot ar velosipēdiem parkos, mežos, purvā vai atpūšoties pie ūdenstilpēm. Novada teritorijā pieejamas arī vairākas labiekārtotas neoficiālās peldvietas jeb **atpūtas vietas pie ūdeņiem** (Līdumu karjers, Jāņupes karjers, Mežezers, ūdenskrātuve pie "Naftas bāzes", karjers "Zirgu sils"). 2021. gadā veiktā ūdens kvalitātes uzraudzība peld sezonā apliecina, ka peldūdens ir veselībai drošs. 2022. gadā Olainē uzsākta dzeramā ūdens brīvkraņu ierīkošana, izbūvēta publiskā tualete Olaines Mežaparkā. Kopumā pēdējo 10 gadu laikā novadā īstenoti nozīmīgi publiskās ārtelpas labiekārtošanas un pilnveides projekti, kas padarījuši kopējo teritoriju pievilcīgāku gan ģimenēm ar bērniem, gan citām mērķgrupām. Daudzi projekti īstenoti, piesaistot dažādu Eiropas Savienības fondu finanšu līdzekļus.

Pašvaldības budžeta vides aizsardzības sadaļā paredzētie līdzekļi tika izmantoti pilsētas kanāla un ūdens kanalizācijas, novada teritorijas, ielu uzturēšanai un labiekārtošanai, bezsaimnieka atkritumu savākšanai, pašvaldības īpašumā esošo kapu teritoriju apsaimniekošanai, koku kopšanai, bojātu un sausu ielas koku zāģēšanai. Teritorijas tīrības uzturēšanai izvietotas atkritumu savākšanas urnas, tostarp suņu pastaigu vietu tuvumā.

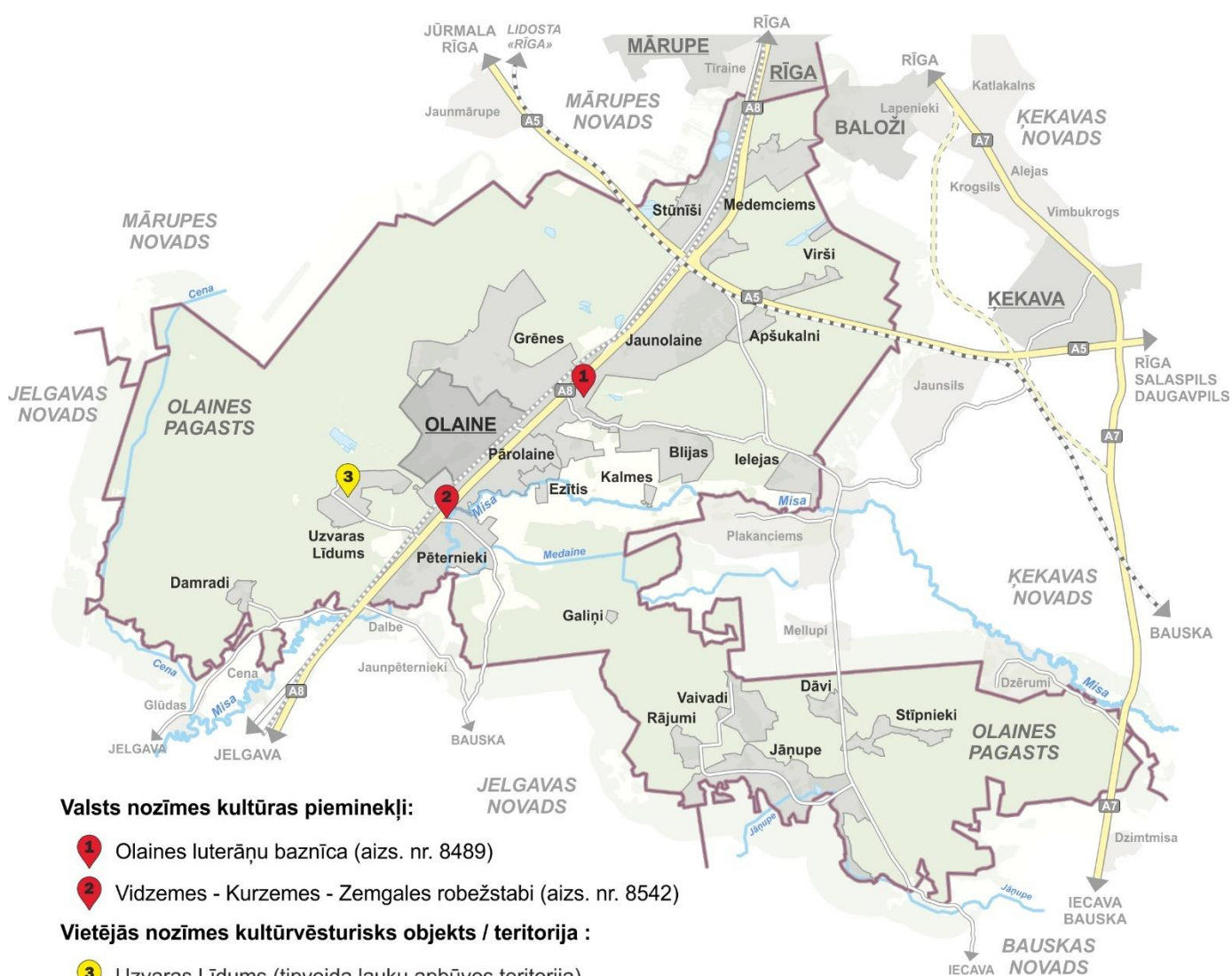
Uzvaras Līdumā izveidota dabas pastaigu taka ap karjeru, kā arī ierīkotas jaunas piknika vietas un koka pontonu laipas. Dārzkopības kooperatīvu sabiedrībās (DKS) DKS Ziediņi, DKS Atlantika, DKS Stars, DKS Stūniši, DKS Ielieči-2 izveidoti rotaļu atpūtas laukumi. Pilsētā un pagastā (Jaunolainē, Birzniekos, Stūnišos, Medemciemā) papildus 15 vietās uzstādītas mūsdienīgas, krāsainas bērnu

rotaļu un vingrošanas iekārtas. Olaines pagastā (Medemciemā, Jaunolainē un Stūnīšos) papildus uzstādīti brīvdabas trenāžieri. Lai uzlabotu iedzīvotāju drošību un sniegtu iespēju ērti pārvietoties arī diennakts tumšajā laikā, Olaines novada teritorijā ik gadu notiek ārējā apgaismojuma izbūve un apgaismojuma daļējas rekonstrukcijas darbi.

Novada identitātes saglabāšanā un attīstībā būtisks ir **kultūrvēsturiskais mantojums**, kas bieži iekļaujas arī publiskajā ārtelpā. Olaines novadā atrodas trīs kultūrvēsturiskie pieminekļi, tas ir viens no retajiem Latvijā bez arheoloģiskajiem pieminekļiem. (Attēls 39)

Olaines Svētās Elizabetes evaņģēliski luteriskā baznīca atjaunota 1926. gadā pēc arhitekta Augusta Raistera projekta. Vidzemes – Kurzemes – Zemgales robežstabi atrodas autoceļa A8 Rīga-Jelgava labajā pusē 25. kilometrā. Uzvaras Līdums ir tipveida lauku apbūves teritorija 250 ha platībā, kas veidojās no 1936. gada.³⁴

Attēls 39. Valsts un vietējās nozīmes kultūras pieminekļi Olaines novadā (pēc Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes datiem)

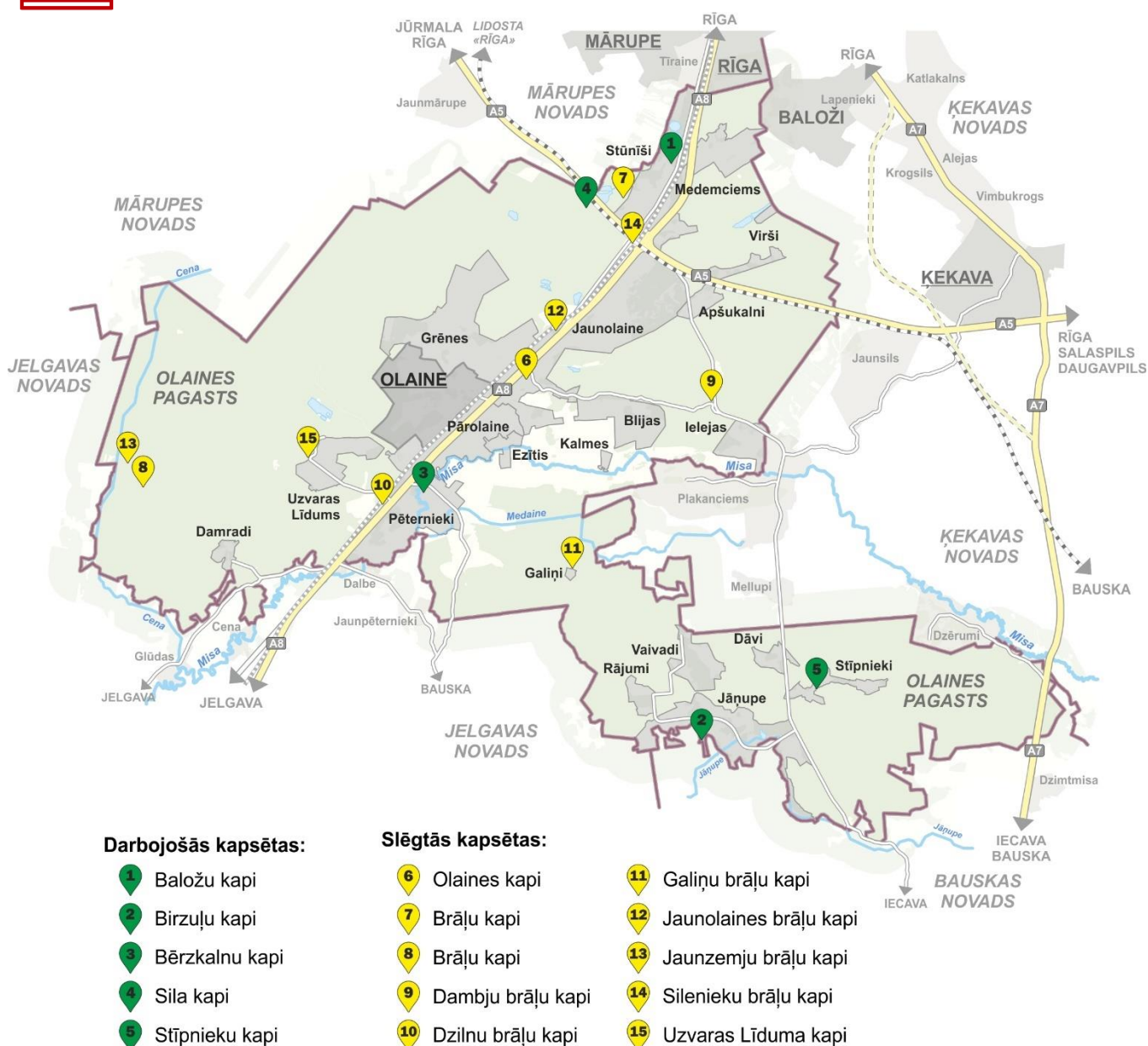
³⁴ VKPAI informācijas sistēma "Mantojums"

Kultūrvēsturiski ievērojami objekti novadā ir arī Olaines pagastnams, Pēternieku katoļu baznīca, Pēternieku pamatskola, Pēternieku pagastnams, "Zeiferti" (bijusī draudzes skola), Pēternieku muižas centra apbūve.³⁵

Materiālā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana ir tikpat nozīmīga kā nemateriālā mantojuma sargāšana un tradīciju kopšana – svarīgi, ka nākotnes perspektīvā tiek paredzēta loma arī tam, saglabājot spēcīgu vietu identitāti un vēsturiskās liecības nākamajām paaudzēm.

Olaines novada **kapsētas** tiek uzturētas no pašvaldības budžeta, tās apsaimnieko pašvaldības uzņēmums AS "Olaines ūdens un siltums". Olaines Sila kapos darbojas 2014. gadā atklāta kapliča.

Attēls 40. Kapsētas Olaines novadā

Īstenojot Eiropas Savienības Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai projekta "Kapu digitalizācija Olaines novadā" pirmo kārtu, sabiedrībai tika radīta brīvi pieejama, sakārtota **kapsētu**

³⁵ Olaines novada attīstības programma 2014. – 2020. gadam

dokumentācija un apglabāto personu uzskaitē. Projekta ietvaros izveidota informācijas sistēma, kas izmantojama kapsētu apsaimniekošanas pakalpojuma kvalitātes paaugstināšanai, nodrošinot iespēju vienkāršā un efektīvā veidā ilgtspējīgi plānot kapsētu izmantošanu un apsaimniekošanu. Digitāli uzmērītās, uzskaitītās, reģistrētās kapu kopīgas un fotofiksācijas pieejamas publiskā datubāzē tīmekļa vietnē www.cemety.lv, kas ietver informāciju par 16 Olaines novada kapsētām.

Iedzīvotājiem un viesiem pieejama publiskā ārtelpa ir svarīgs teritorijas attīstības pamatelements, tādēļ arī perspektīvā vietu labiekārtošana būtu turpināma tikpat aktīvi.

2.4. Centralizētie pakalpojumi, mājokļi un inženiertehniskā infrastruktūra

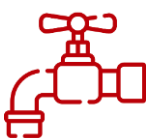

Pašvaldības AS "Olaines ūdens un siltums" ir dibināta ar mērķi nodrošināt pašvaldības funkciju izpildi – organizēt un nodrošināt sabiedrisko (komunālo) pakalpojumu sniegšanu Olaines novada administratīvajā teritorijā, nodarbojoties ar:

- siltumenerģijas ražošanu, pārvadi un realizāciju,
- dzeramā ūdens ražošanu, piegādi,
- notekūdeņu pieņemšanu un attīrīšanu,
- sadzīves atkritumu apsaimniekošanu (pakalpojums iedzīvotājiem, iestādēm, uzņēmumiem),
- namu apsaimniekošanu,
- labiekārtošanas pakalpojumiem (pašvaldībai piederošās teritorijas uzturēšana (meži, parki, ielas, ceļi, utt.).

Iepriekš komunālos pakalpojumus Olaines pagastā sniedz pašvaldības SIA "Zeiferti", kas 2022. gada sākumā apvienota ar AS "Olaines ūdens un siltums".

Olaines novadu šķērso vairākas augstsprieguma elektrolīnijas, t.sk. Kurzemes loks, maģistrālā optikas kabeļa līnija u.c. (Attēls 41)

Ūdenssaimniecības pakalpojumi tiek nodrošināti, izmantojot sabiedrības īpašumā esošos ūdensapgādes tīklus, AS "Olaines ūdens un siltums" īpašumā esošo ūdens sagatavošanas staciju, pašvaldības kanalizācijas tīklus, notekūdeņu sūkņu stacijas un notekūdeņu attīrīšanas iekārtas. Centralizēta ūdensapgāde novadā pieejama Olainē un atsevišķos ciemos – Jaunolainē (t.sk. Birzniekos, Lubaušos), Stūnīšos (t.sk. Baložos un Bērzpilī), Pārolainē un Grēnēs. Ciemos, kuros nav pieejama centralizētā ūdensapgāde, tiek izmantoti individuālie ūdensapgādes risinājumi.

AS "Olaines ūdens un siltums" Ūdenssaimniecības pakalpojumi Olainē tiek sniegti 105 daudzdzīvokļu mājām, 107 pilsētas uzņēmumiem un iestādēm un 35 privātmājām³⁶.

Centralizēta notekūdeņu savākšana un attīrīšana tiek nodrošināta Olainē, Jaunolainē un Stūnīšos. 2021. gadā attīrīšanai pieņemts 781869 m³ notekūdeņu. Papildus ieņēmumi ir gūti, sniedzot asenizācijas, kanalizācijas tīklu tīrīšanas pakalpojumus un pieņemot septiskās dūņas. Apdzīvotajās vietās, kurās nav pieejama centralizēta notekūdeņu savākšana un attīrīšana, tiek izmantoti individuāli risinājumi – nosēdvertnes, septiķi, izsmeljamās bedres u.c.³⁷

³⁶ Ūdensapgāde un Kanalizācija :: AS Olaines ūdens un siltums (ous.lv)

³⁷ AS „OLAINES ŪDENS UN SILTUMS” 2021. gada pārskats

Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstībā iepriekšējā periodā realizēti vairāki investīciju projekti:

- Ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūve Grēnēs, kur tika izbūvēti ūdensapgādes tīkli, nodrošināts kvalitatīvs dzeramais ūdens, nodrošināta atbilstoša notekūdeņu savākšana un attīrīšana;
- Stūnišu ciema (Bērzpils, Baloži) ūdenssaimniecības attīstības 2.kārtas realizācijas ietvaros izbūvēti ūdensapgādes tīkli, nodrošināts kvalitatīvs dzeramais ūdens, nodrošināta atbilstoša notekūdeņu savākšana un attīrīšana;
- Ūdenssaimniecības attīstība Pārolaines ciemā, kur izbūvēti ūdensapgādes tīkli, nodrošināts kvalitatīvs dzeramais ūdens, nodrošināta atbilstoša notekūdeņu savākšana un attīrīšana;
- Modernizētas un rekonstruētas notekūdeņu attīrīšanas iekārtas Olainē;
- Ūdenssaimniecības pakalpojumu lietotāju skaita palielināšanai ikgadēji veikta ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūve;
- Turpinās projekta īstenošana par Olaines notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcijas darbiem 1. un 2. kārtā, t.i. projekta izstrāde un rekonstrukcijas darbu 1. kārtas izpilde.

SIA "Zeiferti" īstenotā ES Kohēzijas fonda projekta "Ūdenssaimniecības attīstība Jaunolaines lielciemā III kārtā" (projekta identifikācijas Nr.5.3.1.0/17/I/009) ietvaros tika būtiski paplašināti ūdensapgādes un kanalizācijas tīkli Jaunolaines aglomerācijā no ciema centra uz Lubaušiem, piesaistot jaunus pakalpojumu lietotājus (aptuveni 250 māsaimniecības). Aktīvi notiek darbs pie individuālo māju pieslēgšanas šiem tīkliem.

Ūdensapgādes un sadzīves notekūdeņu kanalizācijas pakalpojuma nodrošināšana pēc iespējas lielākam māsaimniecību lokam ir gan klimata mazināšanas, gan pielāgošanās pasākums. Sabiedrības iesaistes pasākumos ciemos dzīvojošie sniedza kritisku vērtējumu par ūdenssaimniecības pakalpojumu pieejamību.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem centralizētie ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumi ir salīdzinoši zemu vērtēta joma (66% aptaujāto to vērtē pozitīvi), kā visbiežākos neapmierinātības iemeslus minot problēmas dārzkopības sabiedrībās – pakalpojuma trūkums ciemos, neattīrītu notekūdeņu ieplūdi novadgrāvjos u.c.

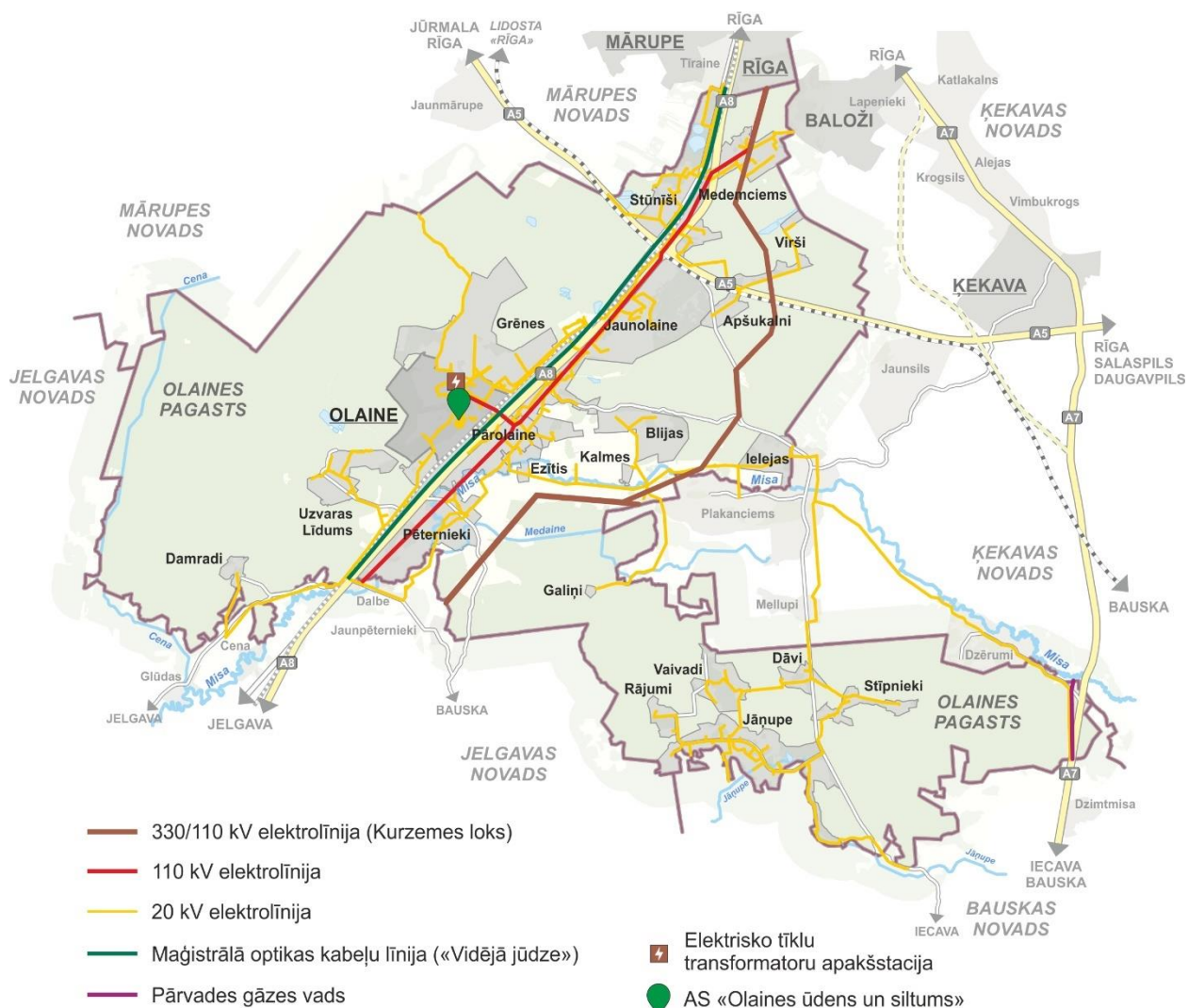

Lietus ūdens un meliorācija. Centralizēta lietus ūdeņu savākšana notiek Olainē, Jaunolainē un Stūnišos. Notekūdeņu un lietus ūdeņu savākšana nav atbilstoši attīstīta Olaines rūpnieciskajā zonā, Jaunolainē un dārzkopības kooperatīvos, kas var radīt draudus apkārtējai videi. Rekonstruējot ielas vai ceļus, notiek arī kanalizācijas un meliorācijas sistēmu pārbūve. 2019. gadā līdz ar Rūpnīcu ielas rekonstrukciju Olaines industriālajā zonā, izbūvēta slēgta lietus notekūdeņu kanalizācijas sistēma.

Olaines pagastā ir 3803 ha meliorētās zemes, no tām 3120 ha ir nosusinātas ar drenāžām, bet 682 ha nosusinātas ar vaļējiem grāvjiem. Grāvju un drenāžu sistēmu apsaimniekošana ir nodota privāto zemes īpašnieku atbildībā. Bieži vien rodas ūdens novadīšanas problēmas nesakārtotu meliorācijas sistēmu ietekmē. Pagasta teritorijā ir 36,81 km valsts meliorācijas sistēmu³⁸. Olaines novada teritorijā ir vairākas meliorācijas inženierbūves: valsts nozīmes ūdensnotekas, Namiķu polderis un aizsargdambis. Namiķu polderis nodrošina poldera kā vienota kompleksa pilnvērtīgu un drošu funkcionēšanu, uztur meliorācijas sistēmas, nepieļaujot to bojāšanu vai degradēšanu. Poldera

³⁸ Olaines novada attīstības programma 2014.- 2020. gadam

aizsargdambju un sūkņu staciju uzturēšanu un ekspluatāciju veic saskaņā ar normatīvajiem aktiem, kas nosaka meliorācijas sistēmu ekspluatācijas un uzturēšanas kārtību³⁹. Pašvaldība veikusi Olaines novada teritorijas meliorācijas sistēmu raksturojumu, kas ļauj plānot nepieciešamus meliorācijas sistēmas uzturēšanas un atjaunošanas darbus. Meliorācijas sistēmu uzturēšana un darbības nodrošināšana ir viens no veidiem, kā sekmēt pielāgošanos klimata pārmaiņām līdz ar biežākiem intensīviem nokrišņiem un to izraisītām pārlūdēm.

Attēls 41. Inženiertehniskā infrastruktūra Olaines novadā

Centralizētā siltumapgāde pieejama Olainē, Jaunolainē un Stūņišos, kopējā katlu māju jauda ir 34,6 MW. Siltumenerģija nepieciešama apkures un karstā ūdens nodrošināšanai Olaines pilsētas dzīvojamām un sabiedriskajām ēkām. Olainē dzīvojamo fondu veido tipveida daudzdzīvokļu ēkas, kas arī ir lielākie siltumenerģijas patērētāji. Siltumenerģijas apgādē 2021. gadā patērētājiem realizētas 53177,51 MWh⁴⁰. Pastāvīgi tiek veikta pašvaldības ēku energoefektivitātes paaugstināšana.

Olaines novada kopējais siltumtīklu garums ir 18714 m, no kuriem Olaines pilsētā 13852 m. Siltumapgādes uzlabošanā tika veikta Jaunolaines katlu mājas modernizācija, uzstādot jaunu

³⁹ Olaines novada teritorijas plānojuma paskaidrojuma raksts

⁴⁰ AS „OLAINES ŪDENS UN SILTUMS” 2021. gada pārskats

siltuma katlu. Jaunolaines un Stūnišu ciemos 100% siltumtrašu ir atjaunotas, bet Olaines pilsētā 72% (jeb 3,8 km rūpnieciski neizolētu siltumtrašu). Pieaugot atjaunoto ēku skaitam un samazinoties siltumenerģijas pieprasījumam, siltumapgādes sistēmu operatori ilgtermiņā var arī jau plānot pakāpenisku ceturtās paaudzes siltuma tīklu izveidi.

Nozīmīgākie izaicinājumi šajā sektorā ir saistīti ar lielo fosilā kurināmā (dabas gāzes) īpatsvaru siltumenerģijas ražošanā, kas rada negatīvu ietekmi uz klimatu. Novadā dabasgāzi kā kurināmo izmanto gan SIA "Olaines ūdens un siltums", gan koģenerācijas stacijas, no kurām uzņēmums iepērk siltumenerģiju. Novadam jāizvērtē jaunu atjaunīgo energoavotu uzstādīšana, kas sekmēs klimata mērķu sasniegšanu un ņemot vērā, ka pēc 2024. gada tiks pārtraukts obligātās iepirkuma komponentes atbalsts koģenerācijas stacijām, no kurām SIA "Olaines ūdens un siltums" iepērk siltumenerģiju.⁴¹

Olaines novada pašvaldības, SIA "Zeiferti" un AS "Gasol" sadarbības rezultātā 2020. gadā tika izbūvēti gāzesvadi Stūnišos un Jaunolainē. Gāzesvadu izbūve ir ļāvusi gazificēt Stūnišu katlumāju, kā arī 2021. veikt gazifikāciju Jaunolaines katlumājā. AS "Gasol" pastāvīgi turpina paplašināt vidēja spiediena gāzes apgādes tīklus apdzīvotajās vietās, 2021. gadā darbi uzsākti Medemciemā.

Ielu un publiskās ārtelpas **apgaisojumu** novadā uztur pašvaldība. 2020. gadā ielu apgaismojuma kopējais garums sasniedz 75,53 km un satur 2043 gaismekļus, no kuriem tikai 34% no gaismekļiem ir LED tehnoloģijas. Sagaidāms, ka turpmākajā novada attīstībā veicama ielu apgaismojuma modernizācija, kas ietver arī nātrija gaismekļu nomaiņu uz LED, un uzstādīšana vēl neapgaismotajās apdzīvotajās vietās. Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem ielu apgaismojums ir salīdzinoši zemu vērtēta joma (64% aptaujāto to vērtē pozitīvi), kā visbiežākos neapmierinātības iemeslus minot apgaismojuma trūkumu, īpaši dārkopības sabiedrībās, nav izgaismotas sabiedriskā transporta pieturvietas, veloceļi. 2021. gadā veikta apgaismojuma izbūve vairākiem gājēju un velosipēdistu ceļiem (uz Uzvaras Līdumu, uz Mežezeru, Jāņupē, Pēterniekos līdz A8 un Olaines Mežaparkā).

Sadzīves atkritumu apsaimniekošana. 2021. gadā no Olaines novada iedzīvotājiem, iestādēm un uzņēmumiem pieņemti 70018 m³ (2020.g. 70364 m³, 2019.g. 67488 m³) sadzīves atkritumi⁴². Olaines novadā sadzīves atkritumu apsaimniekošanu īsteno pašvaldības uzņēmums AS "Olaines ūdens un siltums". Apdzīvotajās vietās, jaunajos ciematos un dārkopības sabiedrībās pastāvīgi tiek papildināti konteineri atkritumu šķirošanai un uzlabota infrastruktūra, materiāli tehniskā bāze.

Atkritumu apsaimniekošanas uzlabošanā iepriekšējā periodā veikta dalītās atkritumu šķirošanas sistēmas ieviešana, izveidojot atkritumu savākšanas un šķirošanas centru, uzstādot konteinerus dalīto atkritumu vākšanai. Atkritumu šķirošanas konteineri plastmasai, papīram un stiklam lielākoties izvietoti sadzīves atkritumu konteineru laukumos pie daudzdzīvokļu mājām. Olainē un Jaunolainē sadarbībā ar organizāciju "Dari labu" izvietoti trīs konteineri, kurā iedzīvotāji var ziedot labdarībai paredzētus tekstila izstrādājumus – apģērbu, gultasveļu, apavus u. tml.

⁴¹ Olaines novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata rīcības plāns līdz 2030. gadam

⁴² AS „OLAINES ŪDENS UN SILTUMS” 2021. gada pārskats

2021. gadā uzsākta 28 sadzīves atkritumu konteineru laukumu labiekārtošanas projektu izstrāde un realizācija, kas ietver slēgta moduļa tipa konteineru novietņu (150 sadzīves atkritumu konteineriem) izgatavošanu un uzstādīšanu.

Ar 2022. gada 1. februāri vairākās tirdzniecības vietās darbību uzsāk depoziņa iepakojumu savākšanas vietas – Olainē (7 gab.) un Jaunolainē (2 gab.).

Olaines novada iedzīvotājiem tiek piedāvātas iespējas piedalīties dažādās akcijās, kuru ietvaros videi draudzīgi apsaimniekojami atkritumi, piemēram, lielgabariņa atkritumu nodošana, "Dod riepām otru dzīvi!", elektrisko un elektronisko atkritumu izvešanas akcija.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem atkritumu apsaimniekošana un atkritumu šķirošanas iespējas ir salīdzinoši zemu vērtēta joma (64% aptaujāto to vērtē pozitīvi), kā visbiežākos neapmierinātības iemeslus minot ierobežotās šķirošanas iespējas.

Namu pārvaldīšana un apsaimniekošana. AS "Olaines ūdens un siltums" 2021. gadā kopā apsaimnieko 149 daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas Olainē un Jaunolainē.

Pašvaldība sniedz atbalstu energoefektivitātes pasākumu veikšanai daudzdzīvokļu dzīvojamās mājās, veicinot daudzdzīvokļu ēku siltināšanas projektu īstenošanu. Daudzdzīvokļu māju renovācijai tiek piešķirts pašvaldības finansiālais atbalsts: energoaudita veikšanai, tehniskā projekta izstrādei, kāpņu telpu remontam sākotnējā stadijā un atlaide NĪN, renovācijas projekta pieteikuma sagatavošanai ES finansējuma saņemšanai, bankas maksājumu procentu segšanai.

Laikā no 2017. – 2021. gadam renovētas 15 daudzdzīvokļu mājas visā novadā, ar pašvaldības atbalstu 90 daudzdzīvokļu mājām veikta energoaudita izstrāde, 62 – tehniskā dokumentācijas izstrāde, 104 – projektu vadība, 23 – pašvaldība sedz banku aizdevumu uzturēšanas un procentu maksājumus, 15 – saņem nekustamā īpašuma nodokļa atlaidi un 11 renovētām mājām ar pašvaldības atbalstu izremontētas kāpņu telpas. Kopējais pašvaldības atbalsts 2017. – 2021. gadā sasniedza 1 milj. EUR.⁴³

2021. gadā daudzdzīvokļu māju renovācija uzsākta Parka ielā 7, Jelgavas ielā 30 un Meža ielā 3. Svarīgi ir turpināt iesākto darbu daudzdzīvokļu māju renovācijā, lai īstenotu klimatneitralitātes mērķu sasniegšanu un uzlabotu dzīves vides kvalitāti.

Olaines novada daudzdzīvokļu māju iedzīvotājiem, kuru mājas apsaimnieko AS "Olaines ūdens un siltums", tīmekļa vietnē www.ous.lv (sadalā "Siltumapgāde" – "Apkures maksa") ir iespējas uzzināt, kādas apkures izmaksas siltumapgādes sezonas katrā mēnesī bijušas ikvienā no adresēm, un iepazīties ar siltumenerģijas izmaksām arī renovētajās mājās⁴⁴.

Pēc sludinājumu portālā ss.com ievietotās informācijas 2021. gada nogalē Olaines novadā iespējams iegādāties aptuveni 25 dzīvokļus par 20 000-190 000 EUR, īres cenas svārstās no 190-300 EUR par mēnesi.

Olaines novadā norit aktīva būvniecība, 2020. gadā ekspluatācijā nodoti 216 objekti, 2019. gadā 180 objekti, 2018. gadā 218 objekti. Tāpat norit aktīva nekustamo īpašumu dalīšana – 2020. gadā apstiprināti 15 zemes ierīcības projekti, 2019. gadā – 17 un 2018. gadā 23 zemes ierīcības projekti.

⁴³ Olaines Domes Vēstis, maijs 2021

⁴⁴ AS „OLAINES ŪDENS UN SILTUMS” 2020. gada pārskats

Iedzīvotāju aptaujā kā aktuāla problēma norādītā dzīvojamā fonda pieejamība un kvalitāte, atzīmējot vajadzību pēc lielākām dzīvokļu platībām, jauno projektu attīstību un esošo daudzdzīvokļu dzīvojamo māju aktīvāku renovāciju. Aktuāla arī apbūves zemes gabalu pieejamība ciemos ar piemērotu infrastruktūru.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem daudzdzīvokļu namu renovācijas process un rezultāts, t.sk. siltināšana, ir salīdzinoši zemu vērtēta joma (63% aptaujāto to vērtē pozitīvi), kā visbiežākos neapmierinātības iemeslus minot ierobežotās pašvaldības iespējas ietekmēt renovācijas procesu gadījumos, kad iedzīvotāju vairākumu neizdodas pārliecināt par projekta īstenošanu, par renovācijas procesa kvalitāti un piegulošās teritorijas apstādījumu sabojāšanu. Daudzdzīvokļu namu apsaimniekošanu pozitīvi vērtē 64% aptaujāto, atzīmējot sliktu apsaimniekošanas kvalitāti un augstas izmaksas, netīrību.

Olaines novada apdzīvojuma struktūru raksturo liels sezonas mājokļu teritoriju īpatsvars – 47 dārzkopības kooperatīvu sabiedrības (DKS) jeb **dārzkopības sabiedrības**. DKS veidošanās aizsākās 20 gs. 60.gados līdz ar industrializāciju, daudzdzīvokļu dzīvojamo māju īpatsvara pieaugumu un cilvēku vajadzību pēc iespējas pavadīt laiku brīvā dabā un izaudzēt pārtiku. Sākotnēji dārzkopības sabiedrības tika veidoti izmantošanai vasaras sezonā, neparedzot centralizētas ūdensapgādes un sadzīves notekūdeņu, atkritumu savākšanas, apkures sistēmas. Laika gaitā vairums dārzkopības sabiedrību no vasaras sezonas apmešanās un saimniekošanas vietas pārtapa par pastāvīgu dzīvesvietu. Esošās DKS atrodas šo ciemu teritorijās:

- Medemciems,
- Stūnīši,
- Jāņupe,
- Virši,
- Stīpnieki,
- Pēternieki,
- Vaivadi,
- Ezītis,
- Dāvi,
- Rājumi,
- Galiņi.

Šajos Olaines novada ciemos pēc Oficiālās statistikas portāla eksperimentālās statistikas datiem par iedzīvotāju skaitu ciemos 2011. gadā dzīvoja 4190 iedzīvotāju. Līdz 2021. gada sākumam tas pieaudzis par 22% un sasniedz 5118 pastāvīgos iedzīvotājus, un ir ceturtā daļa no visiem novada iedzīvotājiem.

Ar mērķi plānot dārzkopības sabiedrību teritoriju attīstību, apkopot informāciju par esošo situāciju un problēmām, 2017. gadā izstrādāts visaptverošs DKS tematiskais plānojums⁴⁵, kas ir jāaktualizē. Tas tiek izmantots Olaines novada Teritorijas plānojuma izstrādē, kalpo par pamatu iedzīvotāju interešu aizstāvēbai un kompleksām darbībām teritorijas attīstībai.

Sabiedrības iesaistes pasākumos salīdzinoši bieži uzsvērti dārzkopības sabiedrību problēmjaudājumi ielu infrastruktūras attīstības jautājumos, kā arī centralizēto inženierkomunikāciju attīstības nepieciešamība, kas risināmi ar pašvaldības atbalstu. (skat. nodaļu 6 Sabiedrības viedoklis par attīstību).

⁴⁵ "Olaines novada vietējās nozīmes centru un dārzkopības sabiedrību teritoriju tematiskais plānojums", 2017. SIA "Grupa93"

2.5. Transports un mobilitāte

Olaines novadu šķērso lielas transporta maģistrāles, un ceļu tīkls novadā ir labi sazarots. Rīga sasniedzama ~30-40 minūšu laikā ar automašīnu atkarībā no atrašanās vietas teritorijā, satiksmes intensitātes attiecīgā laikā un sezonas, ņemot vērā laikapstākļus un ceļa seguma kvalitāti.

Olaines novada autoceļu tīklu veido **valsts galvenie autoceļi**: A5 Rīgas apvedceļš (Salaspils - Babīte), A7 Rīga - Bauska - Lietuvas robeža (Grenctāle), A8 Rīga - Jelgava - Lietuvas robeža (Meitene), **valsts vietējie autoceļi**: V7 Baloži - Plakanciems – Iecava, V8 Jaunolaine – Plakanciems, V12 Jānupe - Mežsētas – Zīles, V13 Tiraine – Jaunolaine, V18 Pievedceļš Olainei, V27 Misas tilts – Dzērumi, V28 Blukas – Emburga, V1066 Daibe – Lejasbēnūži, V1081 Upmaļi – Cīruļi, V1088 Pievedceļš Klīves karjeram, kā arī **vietējas nozīmes autoceļi** (pašvaldības ceļi, ielas, komersantu ceļi).

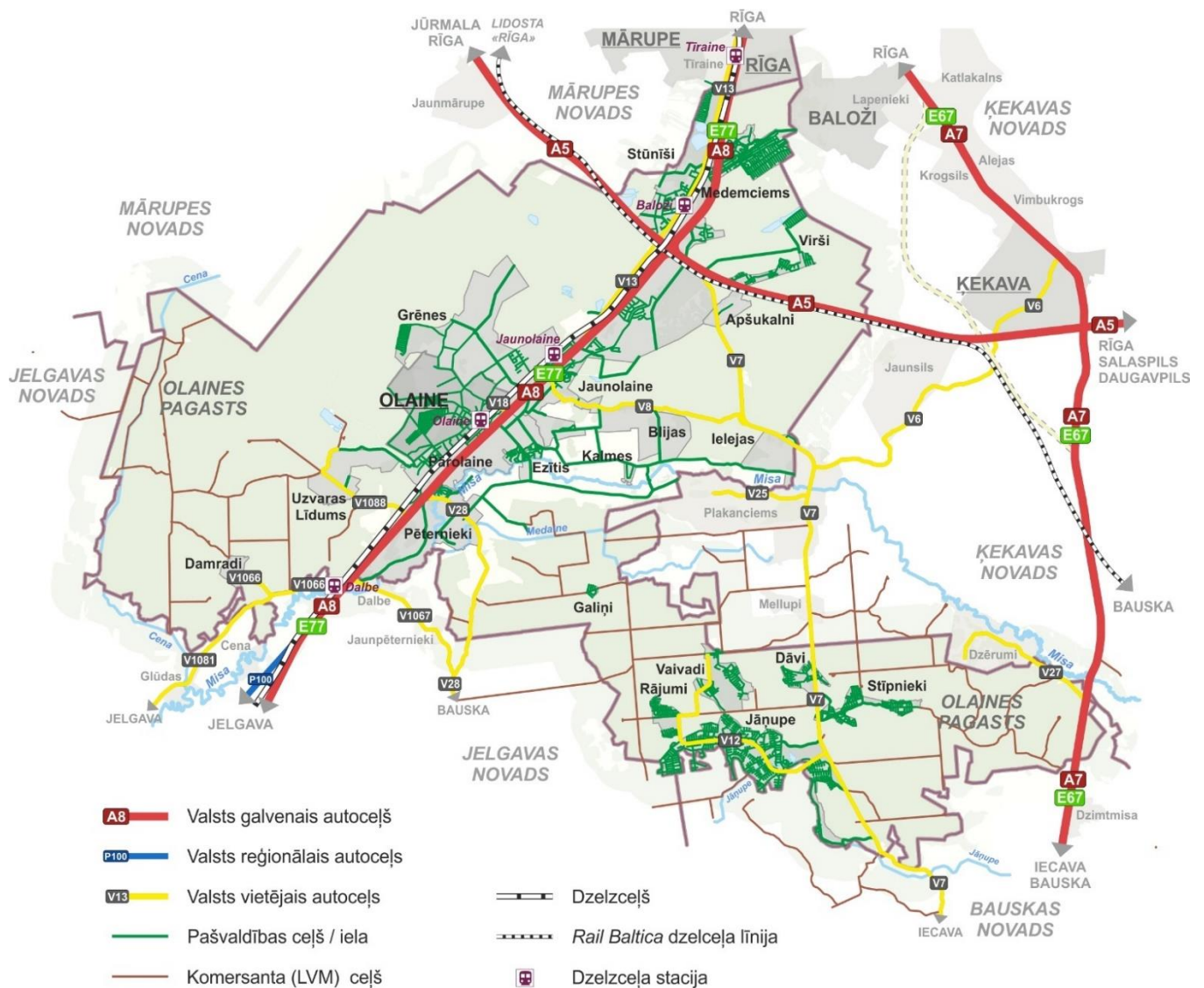
Olaines novada pašvaldības ceļu un ielu tīkla kopgarums ir 114,86 km, no tiem ar melno segumu ir 41,6% jeb 47,73 km. Saskaņā ar Olaines novada ceļu seguma rekonstrukcijas programmu 2011. – 2020. gadam, katru gadu tiek izvērtēts ceļu un ielu tehniskais stāvoklis un no pašvaldības pamatbudžeta līdzekļiem veikti ieguldījumi transporta infrastruktūras uzlabošanā. Pēc Oficiālās statistikas portāla datiem 2020. gadā valsts un pašvaldības autoceļu un ielu garums ar asfaltbetona segumu Olaines novadā ir 124 km. 2021. gadā veikta asfaltbetona seguma ieklāšana Lubaušu apkaimes ielās, pievedceļa izbūve gar Olaines notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, dubultā virsmas apstrāde ceļam Rīgas apvedceļš – Virši, regulāri notiek ietvju seguma atjaunošana pilsētā un ciemos.

Autoceļu infrastruktūras uzlabošana ir viens no būtiskākajiem priekšnosacījumiem sekmīgai Olaines novada attīstībai. Pēdējos gados īstenoti nozīmīgi ceļu infrastruktūras uzlabošanas projekti, bet ceļu kvalitāte (galvenokārt valsts vietējiem autoceļiem) joprojām ir viens no galvenajiem neapmierinātības iemesliem (skat. nodaļu 6 Sabiedrības viedoklis par attīstību).

Kā neatliekami remontējams izdalīts V18 Pievedceļš Olainei, kas 350 m garumā savieno pilsētu ar autoceļu A8 un ir sliktā stāvoklī. Valsts autoceļu attīstības stratēģija 2020.-2040. gadam paredz autoceļa A5, A8 un A7 pārbūvi tuvāko desmit gadu laikā, tos veidojot par ātrgaitas ceļiem.

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem ielu un ceļu stāvoklis ir trešā viszemāk vērtētā joma (57% aptaujāto to vērtē pozitīvi), kā visbiežākos neapmierinātības iemeslus minot sliktu infrastruktūras kvalitāti, nepietiekamu satiksmes drošību (Medemciema un A8 krustojums), pašvaldības atbalsta trūkumu dārzkopības sabiedrību ceļu sakārtošanā u.c. Ietves, gājēju pārejas, ātruma slāpētājus 62% aptaujāto vērtē pozitīvi, norādot uz nepieciešamajiem uzlabojumiem gājēju ceļu un pāreju izveidi (Olaines nomalēs, ciemos), ātruma slāpētāju uzstādīšanu pie izglītības iestādēm, vides pieejamības uzlabošanu.

Sabiedriskais transports novadā ir ērts un pieejams.

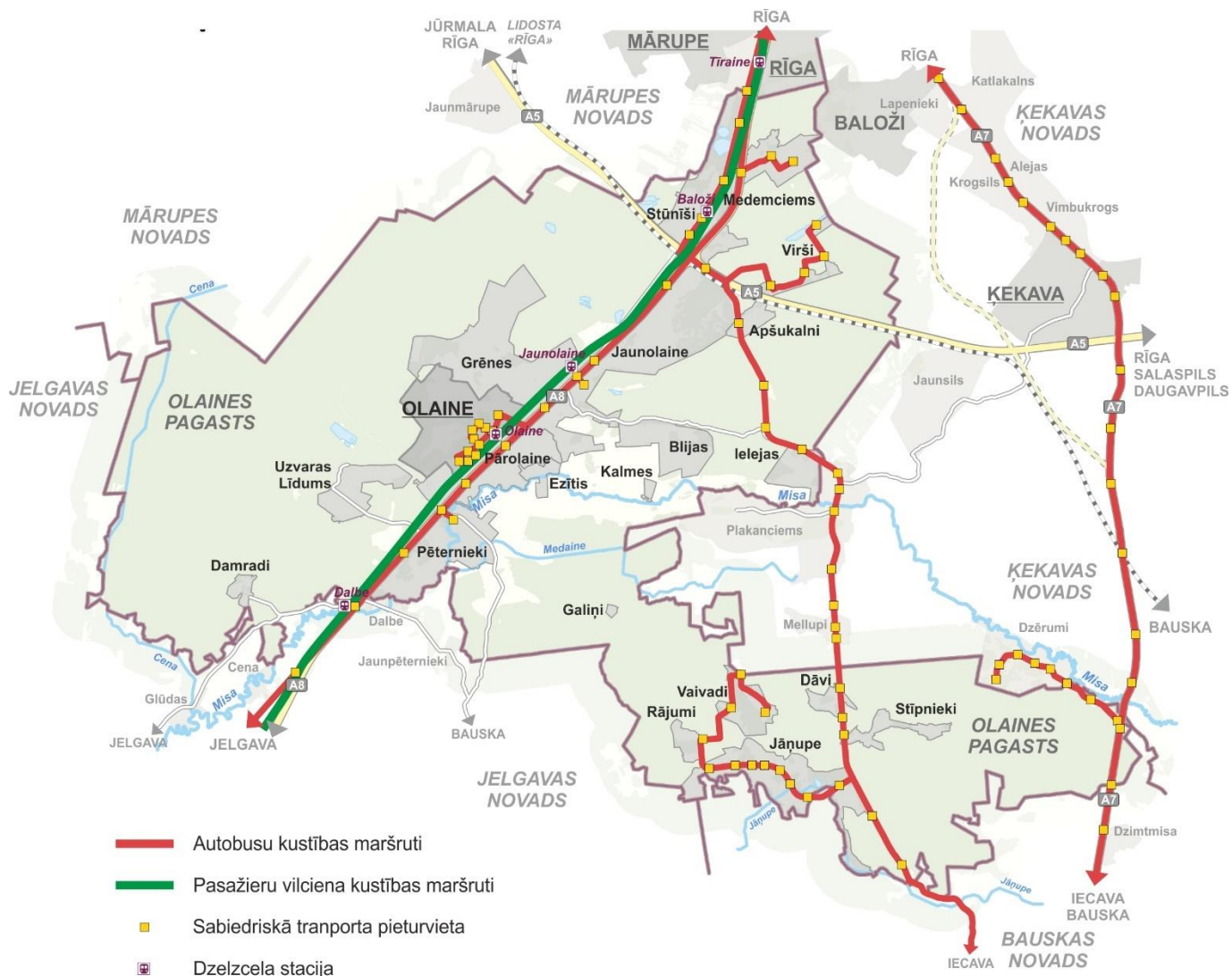
Attēls 42. Satiksmes infrastruktūra Olaines novadā

Olaines novadu šķērso dzelzceļa līnija "Rīga – Jelgava", stacija "Olaine" un pieturas punkti Jaunolaine un Baloži. Olaines novada teritorija ir ātri sasniedzama, pateicoties pieejamiem **pasažieru vilcienu** pārvadājumiem, ko nodrošina AS "Pasažieru vilciens".

Virzienā Olaine – Rīga maršrutā Jelgava – Rīga pasažieru vilciena reiss darba dienās kursē katru stundu un pat ātrāk, sākot ar plkst. 5:26 līdz plkst. 22:56. Pretējā virzienā Rīga – Olaine maršrutā Rīga – Jelgava pasažieru vilciena reiss darba dienās kursē katru stundu un pat ātrāk, sākot ar plkst. 5:35 līdz plkst. 23:35, ceļā pavadītais laiks – 24 minūtes.

Līdz 2026. gadam plānots izbūvēt starptautisko dzelzceļa līniju *Rail Baltica*, kas šķērsos Olaines novadu gar autoceļu A5. Reģionālās stacijas izveides autoceļu A5 un A8 mezgla tuvumā rezultātā Olaines novads kļūs par Zemgales reģiona nozīmīgu mobilitātes punktu. Ņemot vērā *Rail Baltica* un citus perspektīvos transporta koridorus, īpaši nozīmīgi attīstīt integrētus mobilitātes risinājumus (t.sk. lai nodrošinātu plānoto *Rail Baltica* reģionālo staciju sasniedzamību un ērtus savienojumus no Olaines novada).

Attēls 43. Sabiedriskā transporta maršrutu tīklojums Olaines novadā

Autobusu satiksme ir otrs sabiedriskā transporta veids Olaines novadā, sniedzot plašākas maršrutu iespējas. Ar 2021. gadu pasažieru pārvadājumus šādos maršrutos veic vairāki pārvadātāji: Rīga – Olaine – Rīga (maršruts Nr. 5034), Rīga – Gaismas (maršruts Nr. 5139), Rīga – Mežsētas – Vaivadi (maršruts Nr. 5172), Rīga – Medemciems (maršruts Nr. 5173), Rīga – Virši (maršruts Nr. 5171). Papildus tiek veikti pasažieru pārvadājumi arī citos maršrutos. Ar 2021. gada 1.oktobri pēc VSIA "Autotransporta direkcija" noteiktā autobusu maršruts Olaine-Rīga ir pārveidots par komerciālu, nepiešķirot valsts līdzfinansējumu.

Autobusu satiksme uz/no Rīgas pieejama salīdzinoši bieži. Virzienā Olaine – Rīga (Elizabetes iela) un atpakaļ. Šajā autobusu maršrutā pasažieriem pieejami vairāki reisi darba dienās, ik pēc 20-30 minūtēm, sākot ar plkst. 5:00 līdz plkst. 23:00, ceļā pavadītais laiks ~35-50 minūtes. Olaines novada izglītības iestāžu audzēkņiem pašvaldība nodrošina skolēnu autobusus. Pašvaldība iesaistās autobusu maršrutu plānošanā, 2021. gadā līdzfinansēja komerciālo autobusu kustību maršrutā Rīga-Olaine.

Jaunolainē, Meža ielā 2, pieejama elektromobiļu uzlādes stacija, kas uzstādīta Ceļu satiksmes un drošības direkcijas ātrās uzlādes staciju izveides projekta ietvaros. Ņemot vērā elektromobiļu lietošanas attīstību, vēlams veidot plašāku uzlādes staciju tīklu. Elektromobiļu uzlādes stacijas izvietojamas pie dzelzceļa stacijām, lielākajiem pakalpojumu objektiem, izglītības iestādēm, Olaines industriālajā zonā u.tml.

Pārvietošanās jeb mobilitātes iespēju dažādošana un attīstība ir būtiska ne tikai Olaines un lielāko apdzīvoto vietu, novada kontekstā, bet arī Rīgas metropoles areālā, jo Olaines novads ietilpst areāla iekšējā telpā, un to raksturo izteikta iedzīvotāju ikdienas svārstmigrācija. Mobilitātes punkti veidojami vismaz Olainē un pie *Rail Baltica* reģionālās dzelzceļa stacijas, tādā veidā ievērojami paaugstinot mobilitātes iespējas. Mobilitātes punkti veidojami, apvienojot vairākus pārvietošanās veidus un pakalpojumus – ierīkojami stāvparki, uzlādes stacijas, sabiedriskā transporta pieturvietas vai galapunkti (autobusam, vilcienam) un attīstāmas iespējas izmantot dažādus mikromobilitātes rīkus pēdējā kilometra mērošanai.

Paredzams, ka līdz ar *Rail Baltica* attīstību ievērojami mainīsies Olaines novada iedzīvotāju mobilitātes iespējas, uzlabosies starptautiskā sasniedzamība.

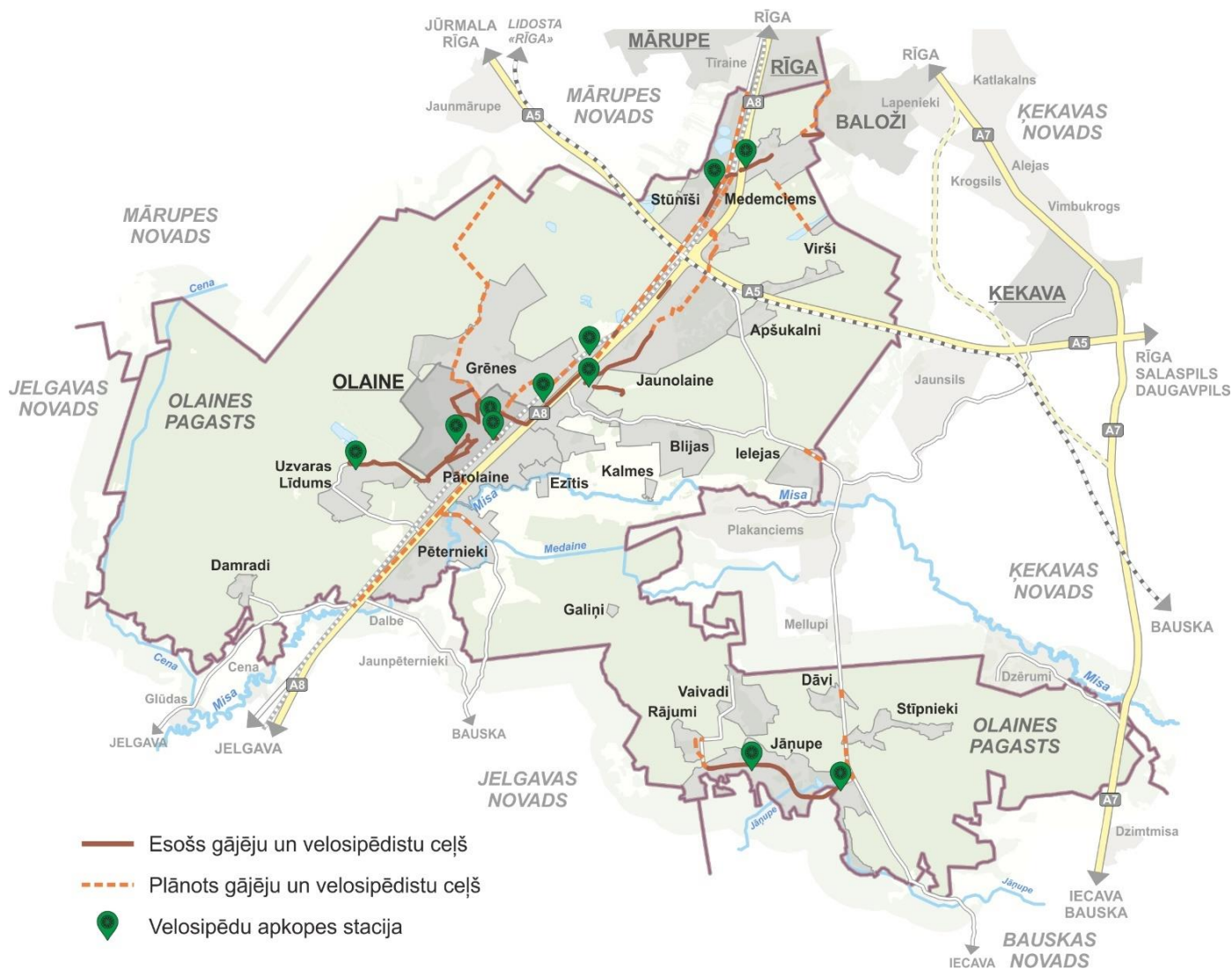
Veloceļu tīkls Olaines novadā ikgadēji tiek paplašināts. Kopumā uzlabota velo infrastruktūra sekmē veselīgu un aktīvu dzīvesveidu vietējiem iedzīvotājiem un padara novada teritoriju pievilcīgu velo-tūrismam. Nozīmīgākie veloceļi novadā ir:

- Olaine – Jaunolaine,
- Jaunolaine – Lubauši - A8 pietura „Lubauši”,
- Jaunolaine – Mežezers,
- Olaine – Uzvaras Līdums (Līdumu karjers),
- Olaines Mežaparka teritorijā (8 km gars),
- Medemciems – posms no A8 līdz bērnu laukumam,
- Medemciema gājēju un velosipēdu ceļš (Medemciems–Baloži),
- gājēju un velosipēdu ceļš gar autoceļu V12 Jāņupes ciemā. (Attēls 44)

Veloceļi Olaines novada teritorijā nodrošina iedzīvotājiem un viesiem iespēju izbaudīt dabu, aktīvi pavadot laiku, kā arī drošu nokļūšanu no pilsētas līdz Jaunolainei, pārvietošanos starp ciemiem un citām vietām. Attiecībā uz infrastruktūru, kas piemērota velosipēdistiem, pašvaldība pēdējos gados īstenojusi dažādus projektus, tomēr pieprasījums pēc attīstītākas velosatiksmes infrastruktūras tikai pieaug.

Projekta “Velonovietnes un velosipēdu apkopes staciju izveide Olaines novadā” ietvaros 2021. gadā Olaines novadā ir uzstādīta velonovietne ar jumtu pie Olaines dzelzceļa stacijas un piecas velosipēdu apkopes stacijas, kā arī ierīkotas sešas papildu veloapkopes stacijas, kas ir finansētas no pašvaldības līdzekļiem. Veloapkopes stacijas atrodas Olaines pilsētā (Olaines Mežaparkā, pie Olaines dzelzceļa stacijas, pie asfaltētās velotrases) un lielākajos novada ciemos – Jaunolainē, Medemciemā, Jāņupē, Stūnišos, kā arī uz gājēju un velosipēdu ceļiem Olaine – Jaunolaine un Olaine – Līdumu karjers.⁴⁶

⁴⁶ [Olaines novadā izveidotas 11 velosipēdu apkopes stacijas un velonovietne pie Olaines dzelzceļa stacijas](#)

Attēls 44. Veloceļu tīkls Olaines novadā

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem veloinfrastruktūra ir salīdzinoši zemu vērtēta joma (62% aptaujāto to vērtē pozitīvi), kā visbiežākos neapmierinātības iemeslus minot velosipēdu joslu un ceļu trūkumu, bīstamu pārvietošanos gar lielākiem autoceļiem.

2.6. Pielāgošanās klimata pārmaiņām

Klimata pārmaiņas, ko raksturo vidējās gaisa temperatūras paaugstināšanās, ekstremāli augstas un zemas gaisa temperatūras, jūras ūdens līmeņa paaugstināšanās, spēcīgu lietavju gadījumu skaita palielināšanās, utt. visos pasaules reģionos, ir tieši saistītas ar cilvēka radīto ietekmi – ar siltumnīcefekta gāzu emisiju koncentrācijas palielināšanos atmosfērā.

Ņemot vērā globālo aktualitāti saistībā ar pasākumiem reaģēšanai uz klimata pārmaiņām, pašvaldībai arī turpmāk viens no galvenajiem uzdevumiem būs izvērtēt, kuras klimata parādības jau tagad izraisa un nākotnē radīs lielāko apdraudējumu Olaines novada iedzīvotājiem, uzņēmējiem, infrastruktūrai, kā arī īstenot pasākumus, kas var mazināt ietekmi uz vidi un nodrošināt efektīvu resursu patēriņu.

To apstiprina arī Latvijas nacionālā attīstības plānā 2021. – 2027. gadam paredzētais uzdevums pašvaldībām – tautsaimniecības siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana un pieaugošas oglekļa dioksīda piesaistes nodrošināšana virzībā uz klimatnoturīgu ekonomikas attīstību, kā arī klimata pārmaiņu ietekmju mazināšana, īstenojot pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumus un panākot materiāltehniskā un infrastruktūras nodrošinājuma uzlabojumus.

Lai efektīvi izmantotu energoresursus un plānveidīgi īstenotu energoefektivitātes pasākumus Olaines novada teritorijā, pašvaldībā 2021. gadā izstrādāts **Ilgtermiņgais enerģētikas un klimata rīcības plāns līdz 2030. gadam**. Pašvaldībā uzstādīti klimata mērķi – līdz 2050. gadam sasniegt klimatneitrālu Olaines novadu. Pašvaldība plānojsi izveidot, ieviest un uzturēt energopārvaldības sistēmu novadā, kā arī nepārtraukti uzlabot energosnieguma rādītājus un energopārvaldības sistēmas darbību atbilstoši LV EN ISO 50001:2018 standarta prasībām.

Saskaņā ar 2017. gada 26. septembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 582 "Noteikumi par pašvaldību sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijām" Olaines sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas sastāvā ir Olaines un Mārupes (t.sk. bijušais Babītes) novads. Ņemot vērā administratīvi teritoriālo reformu, plānots izstrādāt jaunu sadarbības teritoriju Civilās aizsardzības plānu, kurš noteiks pašvaldības gatavību risināt jautājumus, kas saistīti ar klimata pārmaiņu riskiem un pielāgošanos klimata pārmaiņām, identificējot sadarbības teritorijas riskus un to iestāšanās varbūtības, kā arī ņemot vērā jaunākās tendences, enerģētikas krīzi, pandēmiju ietekmi u.tml.

Klimata pārmaiņu mazināšanas pasākumi ierobežo un samazina potenciālās klimata pārmaiņu sekas, tas ir, samazina siltumnīcefekta gāzu emisijas atmosfērā. Veicamie pasākumi:

- energoefektivitātes uzlabošana un racionāla enerģijas izmantošana,
- lielāka AER izmantošana,
- veicināt siltumnīcefekta gāzu emisijas un CO₂ piesaisti,
- veicināt mežu kopšanu, atjaunošanu ar selekcionētu materiālu, meliorācijas sistēmu atjaunošanu u.c.,
- efektīva transporta izmantošana (sabiedriskais transports, velo, elektromobilitāte).

Pašvaldība ir īstenojusi un arī turpmāk plāno īstenot pašvaldības publisko ēku un infrastruktūras modernizācijas un energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus. Pašvaldībai ir jāizskata iespējas izmantot atjaunojamus energoresursus pašvaldības infrastruktūras objektu uzturēšanā, piemēram, saules paneļus karstā ūdens sagatavošanā u.tml.

Olaines novada teritorijā ir pieejams ērts, videi draudzīgs sabiedriskais transports (vilciens), attīstās veloceļu tīkls. Tomēr uzmanība jāvērs arī citu **videi draudzīgu transportlīdzekļu** izmantošanas veicināšanai, attīstot elektromobiļu uzlādes vietas. Pašvaldība var paredzēt informatīvos pasākumus iedzīvotāju motivēšanai izmantot arī citus videi draudzīgus pārvietošanās veidus Olaines novada teritorijā.

Pielāgošanās klimata pārmaiņām pasākumi ir nepieciešami, lai samazinātu klimata pārmaiņu ietekmi. Veicamie pasākumi:

- lietus ūdens ilgtspējīga apsaimniekošana,
- zaļo zonu atjaunošana un paplašināšana (mežaparki, parki, skvēri, ūdensmalas, utt.), kas palīdz piesaistīt atmosfēras oglekli un cīnīties ar karstuma salu efektu blīvi apdzīvotās teritorijās,

- veģetācijas integrēšana blīvi apdzīvotās vietās gaisa kvalitātes uzlabošanai, noēnoto zonu palielināšanai,
- meliorācijas inženierbūvju uzturēšana un atjaunošana applūšanas risku novēršanai un ekosistēmu stabilizēšanai,
- publiskās vietās nodrošināt pieejamību dzeramajam ūdenim (peldvietās, autoostā, parkos, laukumos, utt.),
- sadzīves notekūdeņu ilgtspējīga apsaimniekošana,
- pārkaršanas riska mazināšanai ēkās ieviest nepieciešamos risinājumus iekštelpu mikroklimate uzlabošanai,
- sabiedrības izglītošana par ugunsdrošību un par veselību klimata risku iestāšanās gadījumā.

Klimata pārmaiņu rezultātā tiks ietekmēta iedzīvotāju veselība (karstuma dūrieni), ēkas un transporta infrastruktūra (infrastruktūras bojājumi), elektroenerģijas pieprasījuma pieaugums sakarā ar iekštelpu pārkaršanu un to dzesēšanu, ūdenssaimniecības sektors (vidē nonāk neattīrīti notekūdeņi), meži (ugunsgrēku skaits, invazīvās sugas) un lauksaimniecības zemes (invazīvās sugas). Paredzams, ka biežāki karstuma viļņi un pārmaiņas pret klimatu jutīgu infekcijas slimību izplatībā paaugstinās cilvēku veselības un labklājības riskus.

Ilustrācija 3: "Bērni uz riteniem 2020" noslēgums (avots: Olaines novada pašvaldības mājaslapa)

3. Ekonomika

3.1. Attīstības līmeņa indekss⁴⁷

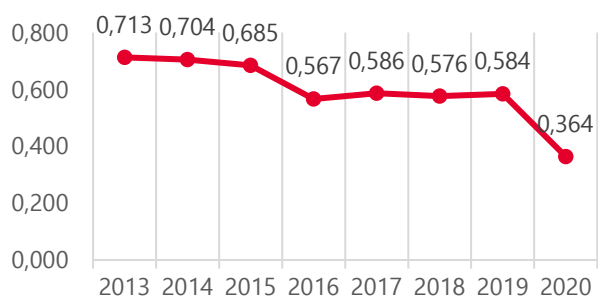

Viens no teritorijas attīstību raksturojošiem rādītājiem ir teritorijas attīstības indekss, kas tiek aprēķināts, ņemot vērā dažādus rādītājus⁴⁸.

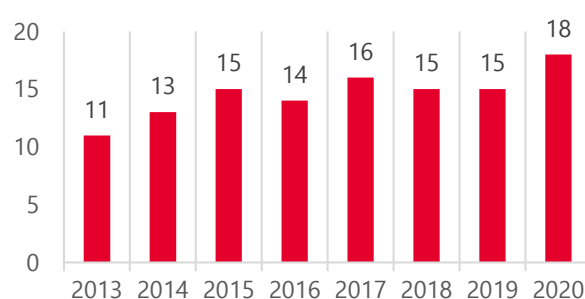
Tabula 1. Olaines novada teritorijas attīstības indeksi pēc 2020. gada datiem, Valsts reģionālās attīstības aģentūra (VRAA)

Teritorijas attīstības indeksa individuālo komersantu un komercsabiedrību komponents	Teritorijas attīstības indeksa bezdarba komponents	Teritorijas attīstības indeksa trūcīgo personu komponents	Teritorijas attīstības indeksa noziedzīgo nodarījumu komponents	Teritorijas attīstības indeksa iedzīvotāju dabiskās kustības komponents	Teritorijas attīstības indeksa iedzīvotāju ilgtermiņa migrācijas komponents	Teritorijas attīstības indeksa iedzīvotāju skaits virs darbības vecuma komponents	Teritorijas attīstības indeksa iedzīvotāju ienākuma nodokļa komponents	Attīstības līmeņa indekss	Attīstības līmeņa rangs
-0,282	0,091	0,138	-0,039	0,041	0,131	0,040	0,244	0,364	18.

Analizējot teritorijas attīstības indeksa dinamiku, secināms, ka tas laikā kopš 2013. gada ir pakāpeniski pazeminājies (Attēls 45). Arī ranga ziņā (novada vieta pēc attīstības indeksa starp 110 novadiem) Olaines novada pozīcija laikā kopš 2013. gada ir pasliktinājusies (Attēls 46).

Attēls 45. Olaines novada attīstības līmeņa indeksa dinamika pēc 2013.-2020. gada datiem, VRAA

Attēls 46. Olaines novada ranga dinamika pēc 2013.-2020. gada datiem, VRAA

Līdz 2020. gadam, salīdzinot ar 2013. gadu, visvairāk ir pasliktinājušies šo teritorijas attīstības indeksa komponentu rādītāji – individuālie komersanti un komercsabiedrības, noziedzīgie

⁴⁷ Teritorijas attīstības indekss sākot ar 2021. gadu vairs netiek aprēķināts

⁴⁸ Lai rādītāji būtu savā starpā salīdzināmi, aprēķinā tiek izmantoti astoņu dažādu rādītāju standartizētās vērtības un katrai no tām ir noteikts savs nozīmības svars (ietekme). Aprēķinā izmantoti šādi rādītāji: ekonomiski aktīvo individuālo komersantu un komercsabiedrību skaits uz 1000 iedzīvotājiem, (svars – 0,25); bezdarba līmenis,%, (svars – 0,15); trūcīgo personu ipatsvars iedzīvotāju kopskaitā,%, (svars – 0,1); kopējais noziedzīgo nodarījumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem, (svars – 0,05); dabiskās kustības saldo uz 1000 iedzīvotājiem, (svars – 0,1); ilgtermiņa migrācijas saldo uz 1000 iedzīvotājiem, (svars – 0,1); iedzīvotāju skaits virs darbības vecuma uz 1000 darbības vecuma iedzīvotājiem, (svars – 0,05); iedzīvotāju ienākuma nodoklis uz vienu iedzīvotāju, EUR, (svars – 0,2), 14.07.2014. MK noteikumi Nr.367 Reģionālās attīstības uzraudzības un novērtēšanas kārtība.

nodarījumi, dabiskā kustība. Visvairāk uzlabojušās šīs teritorijas attīstības indeksa komponentes – iedzīvotāju ienākuma nodoklis, ilgtermiņa migrācija.

Pēc teritorijas attīstības indeksa 2020. gadā Olaines novads ierindojas 18. vietā no 110 novadiem. Apkārtējo novadu rangi ir atšķirīgi. Augstāk par Olaines novadu ierindojas Mārupes (1.vieta), Ķekavas (5.vieta), Babītes (6.vieta) un Baldones novads (11.vieta), zemāk atrodas Ozolnieku (20.vieta), Iecavas (24.vieta) un Jelgavas novads (44.vieta).

3.2. Uzņēmējdarbības vide

Vietu izaugsme norisinās trijos galvenajos virzienos: kāpinot iedzīvotāju skaitu, attīstot uzņēmējdarbību un piesaistot kvalificētu darba spēku vai arī palielinot viesu skaitu un to tēriņus novadā. Aktīva uzņēmējdarbība veicina darba vietu saglabāšanu un radīšanu, kam savukārt ir tieša ietekme uz vietas pievilcību, kā arī kopējo novada ekonomisko labklājību, budžeta ieņēmumiem. Uzņēmējdarbības veicināšanai kopš 2015. gada darbojas nodibinājums "Olaines novada uzņēmējdarbības atbalsta centrs", kuru dibinātāji ir Olaines novada dome, biedrība "Olaines uzņēmēju biedrība" un RTU Olaines Tehnoloģiju koledža. Būtiskākie darbības uzdevumi ir saistīti ar Olaines novada uzņēmumu un novada starptautiskās atpazīstamības veicināšanu, atbalsta sniegšanu uzņēmējdarbības uzsācējiem un esošajiem uzņēmējiem, sadarbības ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras biznesa inkubatoriem un lielākajām darba devēju organizācijām veicināšanu, informācijas apkopošanu par iespējām, uzņēmumiem un esošajiem resursiem, kā arī ar RTU Olaines Tehnoloģiju koledžas studiju procesa attīstības un popularizēšanas veicināšanu⁴⁹.

Pašvaldība saviem uzņēmējiem bieži sniedz atbalstu, nodrošinot dalību semināros, izbraukuma – pieredzes apmaiņas pasākumos, mājražotāju un amatnieku tirdziņos, kā arī piemēro nekustamā īpašuma nodokļa atlaides, saskaņā ar 28.09.2016. saistošajiem noteikumiem Nr. SN10/2016. Tiek uzturēta novada mazo uzņēmēju, amatnieku datu bāze, informācija ievietota pašvaldības tīmekļa vietnē. Pašvaldība kopš 2016. gada organizē grantu programmas "(ie)dvesma" konkursu jaunajiem uzņēmējiem sadarbībā ar Jūrmalas pilsētu, Mārupes, Ķekavas, Siguldas, Ropažu novada pašvaldību un SEB banku. Novada uzņēmēji aicināti izveidot piedāvājumus Olaines novada mobilajā lietotnē, veidojot uzņēmuma profilu, lai iedzīvotājiem būtu iespējams apskatīt preces un pakalpojumus par speciālām cenām, tādejādi tiek atbalstīti vietējie uzņēmēji un motivēti novada iedzīvotāji izvēlēties Olaines novada uzņēmēju produktus un pakalpojumus.

Olaines novada pašvaldības tīmekļa vietnē sadaļā "Uzņēmējdarbība" ir apkopota informācija par uzņēmēju veiksmes stāstiem, par Olaines novadā radīto produkciju, aktuāla informācija uzņēmējiem, kā arī viņu video stāsti. Tīmekļa vietnē vietējie ražotāji un pakalpojumu sniedzēji var izvietot savu piedāvājumu bez maksas un tādejādi iegūt iespēju būt atrastiem meklētājos.

Līdzšinējās un turpmākās uzņēmējdarbības attīstībā ievērojamu lomu ieņem izdevīgais novada ģeogrāfiskais stāvoklis – tuva atrašanās pie galvaspilsētas, lidostas, ostas, dzelzceļa, un infrastruktūra – valsts galveno autoceļu tīklojums, elektrības jaudas, uzņēmējdarbības teritorijas u.c.

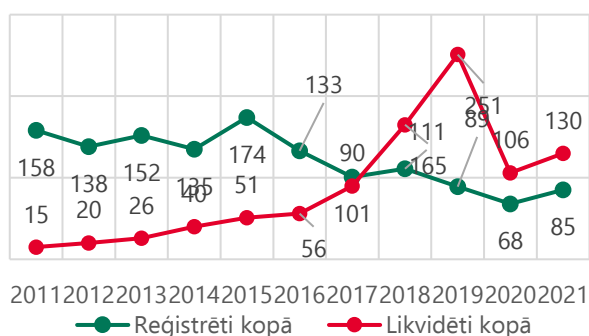
⁴⁹ Olaines novada pašvaldības 2020. gada publiskais pārskats

Kā viena no vadošajām pakalpojumu sniedzēju jomām novadā ir farmācija, ko pārstāv tādi uzņēmumi kā AS "Olainfarm", SIA „Latvijas aptieka” (AS "Olainfarm" piederošais farmācijas mazumtirdzniecības tīkls) SIA "Pharmidea".

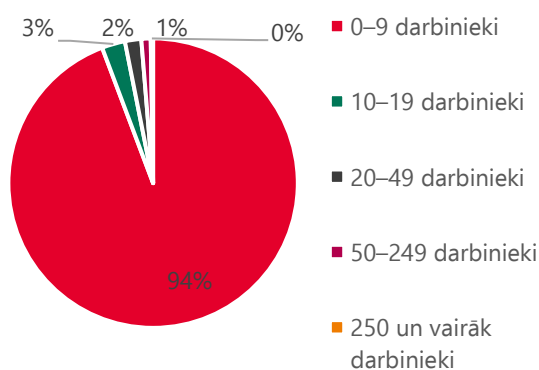
Līdz ar *Rail Baltica* dzelzceļa līnijas attīstību, Olaines novada Teritorijas plānojumā paredzēts aptuveni 300 ha plašu teritoriju Birznieku masīvā piemērot industriālās zonas attīstībai. Šī teritorija ļautu Olaines novadā attīstīt vērīnīgus industriālos projektus, veidot ražošanas un loģistikas uzņēmumus, pateicoties jaunās dzelzceļa līnijas tuvumam.⁵⁰

Novadā ir trīs lieli loģistikas parki "Nordic Industrial Park", "Dommo Biznesa parks" un SIA "Girtekos Logistika". Olaines novada uzņēmējdarbības vides uzlabošanai un privāto investīciju apjomu palielināšanai pašvaldība īstenoja ERAF projektu "Infrastrukturās uzlabošana uzņēmējdarbības attīstībai Rūpnīcu ielā, Olaines novadā", kura ietvaros, balstoties uz komersantu vajadzībām, tika rekonstruēta Rūpnīcu iela Olaines pilsētā – maģistrālā iela Olaines industriālajā teritorijā.

Kopā reģistrēto un likvidēto uzņēmumu dinamika Olaines novada teritorijā pēdējo 10 gadu laikā ir bijusi ar salīdzinoši lielām svārstībām. Līdz 2017. gadam reģistrēto uzņēmumu skaits pārsniedzis likvidēto. Sākot ar 2017. gadu likvidēto uzņēmumu skaits pārsniedzis reģistrēto, kas saistīts ar mikrouzņēmumu (nodokļu sistēmas maiņa) un neaktīvo uzņēmumu likvidēšanu, ko veica Uzņēmumu reģistrs. Kopā reģistrēto uzņēmumu skaits 2020. gadā bijis viszemākais pēdējo 10 gadu laikā, kas daļēji varētu būt saistīts ar Covid-19 pandēmijas ietekmi (Attēls 47).

Attēls 47. Uzņēmumu reģistrācijas un likvidācijas dinamika Olaines novadā attīstības līmeņa indeksa dinamika, Lursoft

Attēls 48. Olaines novada tirgus sektora ekonomiski aktīvi uzņēmumi pēc nodarbināto skaita 2020. gadā, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem

2020. gadā pavisam kopā Olaines novadā bija **1152 ekonomiski aktīvi uzņēmumi**. Salīdzinot ar 2014. gadu, to skaits ir pieaudzis par 182 jeb 19%. Līdz 9 darbiniekiem savos uzņēmumos nodarbināja kopā 1086 jeb 94% uzņēmumi. 30 jeb 3% uzņēmumos darbinieku skaits bija 10 – 19, 21 jeb 2% uzņēmumos 20 – 49. 12 ir uzņēmumu, kuri nodarbina darbiniekus no 50 – 249. Ievērojamu ieguldījumu nodarbinātībā sniedz trīs uzņēmumi, kas nodarbina 250 un vairāk darbinieku (Attēls 48).

2021. gadā Olaines novada teritorijā kopā bija 64 uzņēmumi, kuru apgrozījums gada laikā bija ne mazāks par 1 milj. EUR, bet 19 – ne mazāks par 3 milj. EUR. Uzņēmums ar lielāko apgrozījumu visā

⁵⁰ Rail Baltica ieviesēji pārrunā ar Olaines novada pašvaldību Rail Baltica projekta aktualitātes

novada teritorijā ir SIA "Olainfarm", kurā pēc BLIS datu bāzes informācijas nodarbināti vairāk kā 1200 strādājošo. Otrs lielākais uzņēmums pēc apgrozījuma ir SIA "Bohnekamp", kas piegādā lauksaimniecības un speciālās tehnikas rezerves daļas (riepas, diskus u.c.).

Visvairāk pārstāvētās nozares novadā pēc ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaita pa NACE nozarēm ir tirdzniecība, profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi, būvniecība, apstrādes rūpniecība, transports un uzglabāšana.

Tabula 2. Uzņēmumi Olaines novada teritorijā 2021. gadā ar apgrozījumu, kas pārsniedz 3 milj. EUR, Lursoft

Uzņēmums	NACE kods	Darbības veids (pēc NACE)	Apgrozījums, EUR	Apgrozījuma izmaiņas pret 2020.g.
Olainfarm, AS	21.10	Farmaceutisko pamatvielu ražošana	105 510 000	14%
Bohnenkamp, SIA	46.61	Lauksaimniecības mašīnu, iekārtu un to piederumu vairumtirdzniecība	67 986 913	25%
Atlas Premium, SIA	10.20	Zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu pārstrāde un konservēšana	32 303 001	20%
CrossChem, SIA	20.59	Cituro neklasificētu ķīmisko vielu ražošana	31 805 778	2,05 reizes
LATVIJAS APTIEKA, SIA	47.73	Farmaceutisko izstrādājumu mazumtirdzniecība specializētajos veikalos	28 744 535	5%
Dinnair Filton, SIA	28.25	Rūpniecisko dzesēšanas un ventilācijas iekārtu ražošana	21 524 404	10%
Olaines ķīmiskā rūpnīca "BIOLARS", AS	20.30	Krāsu, laku un līdzīgu pārklājumu, tipogrāfijas krāsu un mastikas ražošana	15 755 891	4%
Lyngson, SIA	25.21	Centrāl apkures radiatoru un katlu ražošana	14 738 615	16%
AKATRANS, SIA	49.41	Kravu pārvadājumi pa autoceļiem	14 539 140	10%
NORDIC PLAST, SIA	22.29	Citu plastmasas izstrādājumu ražošana	9 410 928	61%
BAO, AS	38.12	Bīstamo atkritumu savākšana	9 153 327	-2%
Deco Energy, SIA	35.12	Elektroenerģijas apgāde	8 951 476	30%
PHARMIDEA, SIA	21.10, 21.20	Farmaceutisko pamatvielu un preparātu ražošana	7 443 716	-11%
OLAINES ŪDENS UN SILTUMS, AS	36.00	Ūdens ieguve, attīrīšana un apgāde	6 395 023	4%
Sharkcage, SIA	25.11	Metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošana	5 745 645	91%

Uzņēmums	NACE kods	Darbības veids (pēc NACE)	Apgrozījums, EUR	Apgrozījuma izmaiņas pret 2020.g.
TENTE, SIA	46.74	Metālizstrādājumu cauruļu, apkures iekārtu un to piederumu vairumtirdzniecība	5 145 235	7%
ESP EUROPEAN STEEL PRODUCTION, SIA	25.11	Metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošana	4 861 234	18%
GIRTEKOS LOGISTIKA, SIA	52.10	Uzglabāšana un noliktavu saimniecība	4505 436	2%

Pēc Oficiālās statistikas portāla datu bāzes informācijas par vietējā darbības veida radīto pievienoto vērtību 2017. gadā, Olaines novadā vērtīgākās nozares ir:

1. Apstrādes rūpniecība – 67,3 milj. EUR (t.sk. farmaceitisko pamatvielu un farmaceitisko preparātu ražošana – 39 milj. EUR, ķīmisko vielu un ķīmisko produktu ražošana – 7,3 milj. EUR, gatavo metālizstrādājumu ražošana, izņemot mašīnas un iekārtas – 6,6 milj. EUR, utt.);
2. Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, automobiļu un motociklu remonts – 21,6 milj. EUR;
3. Transports un uzglabāšana – 7,3 milj. EUR;
4. Operācijas ar nekustamo īpašumu – 8,3 milj. EUR.

Savukārt pēc radītās produkcijas vērtības 2017. gadā Olaines novadā vērtīgākās nozares ir:

1. Apstrādes rūpniecība – 178 milj. EUR;
2. Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, automobiļu un motociklu remonts – 44 milj. EUR;
3. Transports un uzglabāšana – 31,2 milj. EUR;
4. Būvniecība – 13,2 milj. EUR;
5. Ūdens apgāde, notekūdeņu, atkritumu apsaimniekošana un sanācija – 12,8 milj. EUR;
6. Operācijas ar nekustamo īpašumu – 11,74 milj. EUR;

Atkritumu savākšana, apstrāde un izvietošana, materiālu pārstrāde – 11,74 milj. EUR.

Lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2021. gadā:

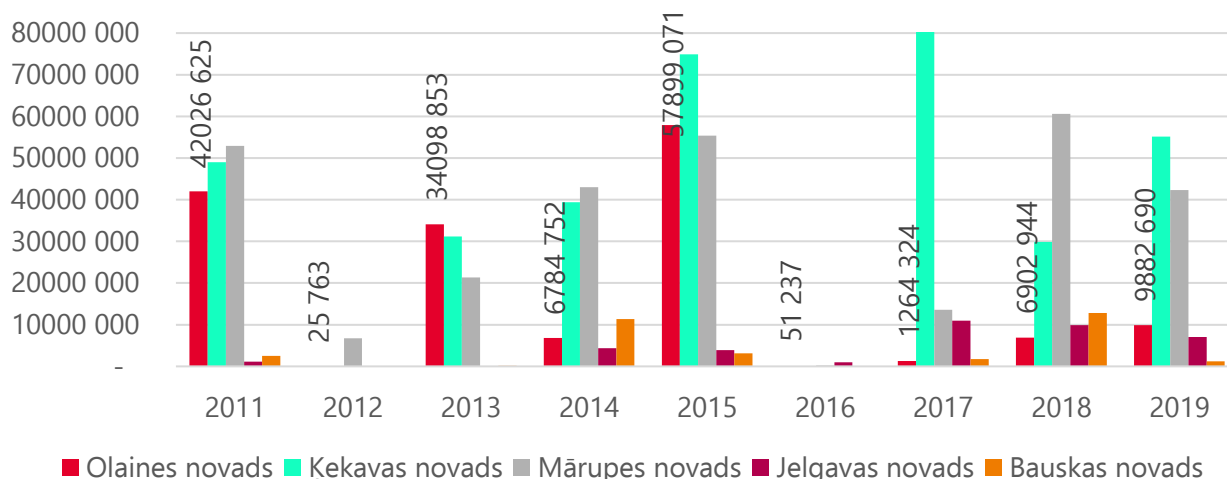
1 A/S «Olainfarm»	12 SIA «Deco Energy»
2 SIA «Bohnenkamp»	13 SIA «PHARMEDIA»
3 SIA «Atlas Premium»	14 A/S «OLAINES ŪDENS UN SILTUMS»
4 SIA «CrossChem»	15 AS «Sharkcage»
5 SIA «LATVIJAS APTIEKA»	16 SIA «TENTE»
6 SIA «Dinair Filton»	17 SIA «ESP EUROPEAN STEEL PRODUCTION»
7 AS «Olaines ķīmiskā rūpnīca «BIOLARS»	18 SIA «GIRTEKOS LOGISTIKA»
8 SIA «Lyngson»	19 SIA «NP Jelgavas biznesa parks»
9 SIA «AKATRANS»	
10 SIA «NORDIC PLAST»	
11 A/S «BAO»	

Attēls 49. Olaines novada lielākie uzņēmumi pēc apgrozījuma 2020. gadā (pēc Lursoft datiem)

Saskaņā ar Lursoft datiem pēc darbības veida ar lielāko gada apgrozījumu 2020. gadā novadā dominē uzņēmumi, kas nodarbojas ar kravu pārvadājumiem pa autoceļiem (8), dzīvojamo un nedzīvojamo ēku būvniecību (6), savu vai nomāta nekustamā īpašuma izīrēšanu un pārvaldīšanu (5), metāla konstrukciju un to sastāvdaļu ražošanu (3), plaša sortimenta preču vairumtirdzniecības starpnieku darbību (3), ķīmisko vielu vairumtirdzniecību (3) u.c. pakalpojumiem.

Ārvalstu tiešo investīciju apjoms laikā kopš 2011. gada ir bijis svārstīgs visās pašvaldībās, lielāko apjomu sasniedzot 2015. gadā, un mazāko – 2016. gadā. Olaines novadā lielākais investīciju apjoms laikā kopš 2011. gada sasniegts 2015. gadā ar 57,9 milj. EUR. (Attēls 50)⁵¹

⁵¹ Reģionālās attīstības indikatoru modulis, pēc 43 pašvaldību dalījuma

Attēls 50. Ārvalstu tiešo investīciju ieguldījumi Olaines novadā un apkārtējās pašvaldībās 2011. – 2019. gadā, RAIM

Lauksaimniecība Olaines novada ekonomikas struktūrā ieņem salīdzinoši mazu lomu, jo tikai 14% jeb 4317 ha no kopējās teritorijas aizņem lauksaimniecībā izmantojamās zemes, un radītā produkcijas vērtība ir ievērojami zemāka salīdzinot ar citām nozarēm. 2017. gadā lauksaimniecībā un lopkopībā radītā produkcijas vērtība sasniedz 700 tūkst. EUR un nozarē nodarbināti 50 strādājošo⁵². 2020. gadā Olaines novadā lauksaimniecības nozarē reģistrēti 25 uzņēmumi, no kuriem tikai vienā nodarbina vairāk kā 10 strādājošo⁵³. 2020. gadā Olaines novadā darbojas 12 zemnieku saimniecības⁵⁴.

2021. gadā Lauku atbalsta dienestā apstiprināto kultūraugu platību apjoms sasniedz 2489,8 ha, no kuriem 681 ha aizņem rudzi, 454 ha ziemas kvieši, 404 ha rapsis, 394 ha ilggadīgie zālāji un 287 ha auzas. 2021. gadā Lauku atbalsta dienestā saņemti 42 iesniegumi par vienoto platību maksājumu saņemšanu, mazo lauksaimnieku atbalsta shēmas maksājumam saņemti iesniegumi no 13 saimniecībām.⁵⁵

Kopumā 58% no Olaines novada lauksaimniecības zemēm tiek apsaimniekota, kas uzskatāms par nozīmīgu rādītāju novada ainavas un teritorijas sakoptības veidošanā.

Lai gan meži aizņem 61% no Olaines novada teritorijas, **mežsaimniecība** novada ekonomikas struktūrā ieņem salīdzinoši mazu lomu. 2017. gadā Olaines novadā reģistrētajos mežsaimniecības un mežizstrādes uzņēmumos nodarbināti 55 strādājošie, un nozarē radītā produkcijas vērtība sastāda 1,553 milj. EUR⁵⁶. 2020. gadā Olaines novadā mežsaimniecības nozarē reģistrēti 6 uzņēmumi⁵⁷. 62% no novada mežiem ir AS "Latvijas Valsts meži" valdījumā (reģistrēts ārpus Olaines novada), tāpēc tajos radītā vērtība novada teritorijā nav nosakāma.

⁵² Oficiālās statistikas portāls, www.stat.gov.lv, NPV021

⁵³ Oficiālās statistikas portāls, www.stat.gov.lv, UZS030

⁵⁴ Oficiālās statistikas portāls, www.stat.gov.lv, UZS010

⁵⁵ Lauku atbalsta dienests, www.lad.gov.lv

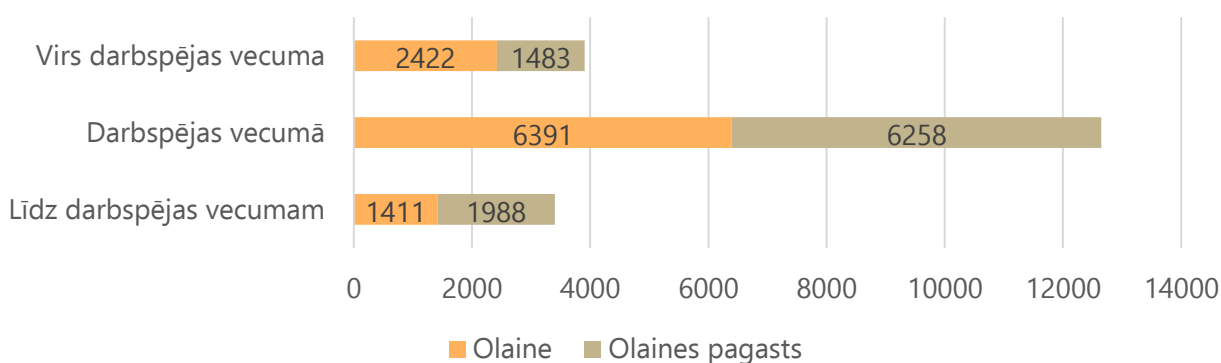
⁵⁶ Oficiālās statistikas portāls, www.stat.gov.lv, NPV021

⁵⁷ Oficiālās statistikas portāls, www.stat.gov.lv, UZS030

3.3. Nodarbinātība

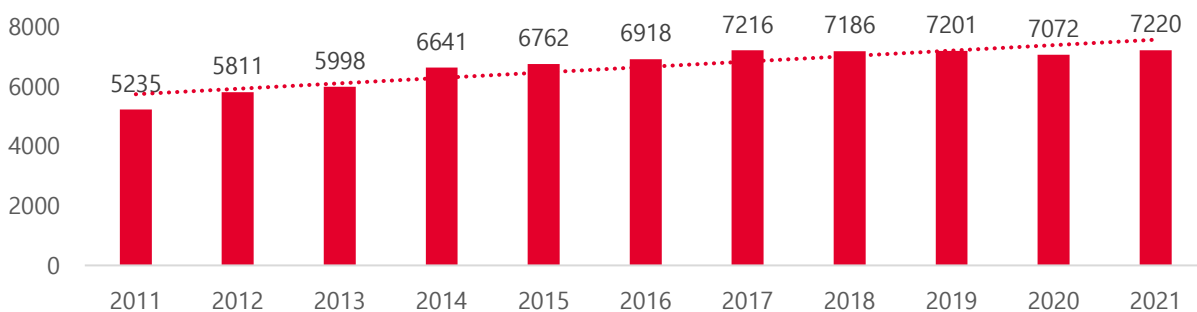

Iedzīvotāju skaits darbības vecumā Olaines novadā pēdējos gados pieaug. 2022. gadā Olaines novadā kopā bija 12649 personas darbības vecumā (15-65 gadi)⁵⁸. Demogrāfiskās slodzes līmenis skatīts apakšnodaļā 1.1 Apdzīvotuma struktūra un demogrāfija. Olainē dzīvo ievērojami lielāks iedzīvotāju skaits vecumā virs 65 gadiem, salīdzinot ar Olaines pagastu. Darbības vecuma iedzīvotāju skaits Olainē ir lielāks nekā pagastā, taču iedzīvotāju skaits līdz darbības vecumam (bērni un jaunieši līdz 15 gadiem) dzīvo vairāk pagasta teritorijā. (Attēls 51)

Attēls 51. Iedzīvotāji pēc darbības vecuma Olainē un Olaines pagastā 2022. gadā, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem, IRD080

Vidējais nodarbināto skaits pēc faktiskās darba vietas (darbinieku skaits darba attiecībās, par kuriem maksā nodokļus darba devējs) 2021. gadā Olaines novadā bija 7220. Salīdzinot ar 2011. gadu, nodarbināto skaits ir pieaudzis par 38% (Attēls 52).

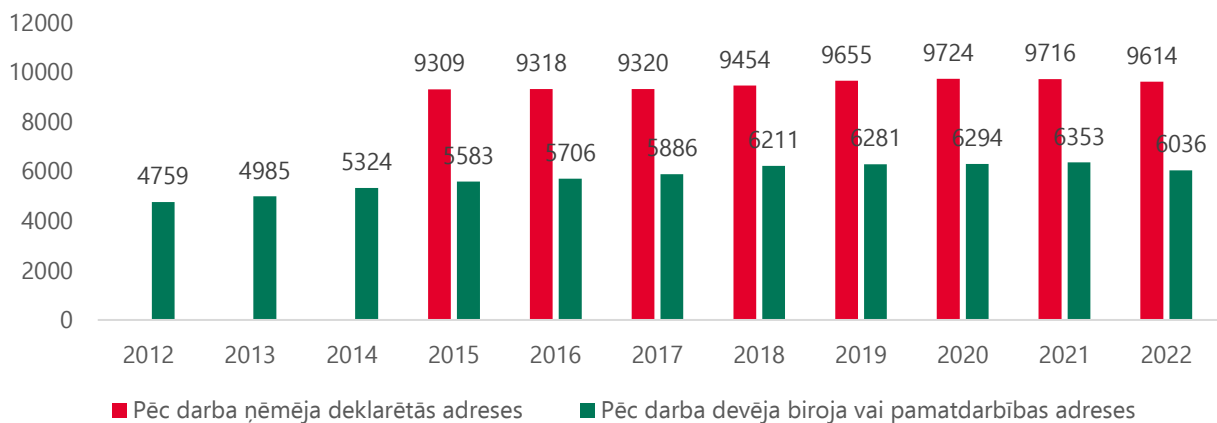
Attēls 52. Vidējā darbinieku skaita pēc faktiskās darba vietas izmaiņas 2011.-2021. gadā, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem, DVA050, DVA051

2020. gadā Olaines novadā reģistrēto pašnodarbināto fizisko personu skaits (personas, kuras veic saimniecisko darbību un ir reģistrējušās Valsts ieņēmumu dienestā (VID), kā pašnodarbinātās personas) Olaines novadā ir 367. Laikā kopš 2011. gada pašnodarbināto personu skaits pieaudzis divas reizes, kas uzskatāms par pozitīvu tendenci – vairāk iedzīvotāju saimniecisko darbību veic patstāvīgi, piemēram, sniedz individuālus pakalpojumus.⁵⁹

⁵⁸ Iedzīvotāju skaits darbības vecumā, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem

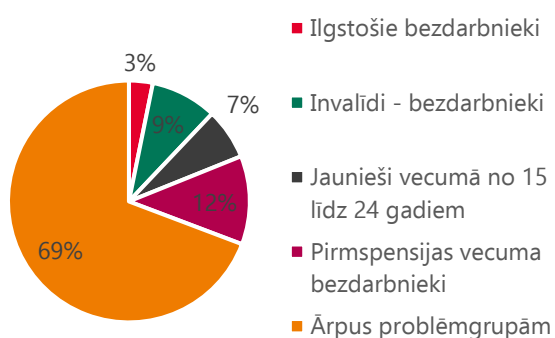
⁵⁹ Nodarbināto skaits pēc faktiskās darba vietas, DVA050, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem

2022. gadā Olaines novadā bija 9614 darba ņēmēji, kuri deklarēti novadā (taču var būt nodarbināti citā pašvaldībā). Laikā kopš 2015. gada tas audzis par 3,2%. Laikā kopš 2012. gada novērojams pakāpenisks Olaines novada teritorijā nodarbināto skaita (strādā Olaines novadā, bet var dzīvot ārpus Olaines novada) pieaugums, līdz 2022. gadam tas pieaudzis par 27% (laikā kopš 2015. gada – pieaugums par 8%). Darba ņēmēja pēc darba devēja biroja vai pamatdarbības adreses pieaugums pēdējo gadu laikā ir straujāks nekā novadā deklarēto darba ņēmēju skaits, kas norāda uz būtiskām ekonomiskās attīstības tendencēm – arvien vairāk cilvēku strādā Olaines novadā. (Attēls 53)

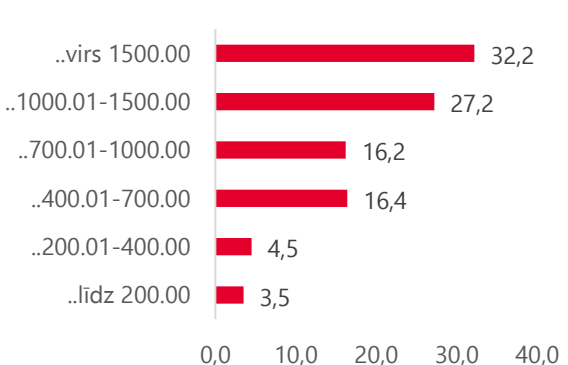

Attēls 53. Darba ņēmēju skaita Olaines novadā izmaiņas 2012.-2022. gadam, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem, DSN050

Olaines novadā bezdarba līmenis 2022. gada 31. decembrī bija 3,4% (dabiskais bezdarbs), kas ir mazāks kā vidējais radītājs Latvijā (4,5%) un lielāks kā Rīgas reģionā (3,3%). No visiem bezdarbniekiem novadā tikai 31% identificēti kā problēmgrupas. Respektīvi, no visiem bezdarbniekiem 3% ir ilgstošie bezdarbnieki, 9% - invalīdi bezdarbnieki, 7% - jaunieši vecumā no 15 – 24 gadiem, 12% - pirmspensijas vecumā bezdarbnieki (Attēls 54).

Attēls 54. Reģistrēto bezdarbnieku sadalījums pēc problēmgrupām, NVA uz 31.12. 2022.

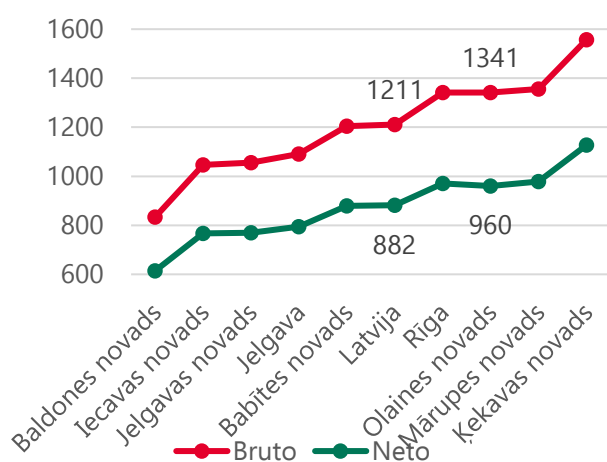
Attēls 55. Darba ņēmēju skaita sadalījums % pēc mēneša bruto darba ienākumiem Olaines novadā 2021. gadā, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem, DSN051

Olaines novadā 2022. gadā darba ņēmēju skaita sadalījumā pēc mēneša bruto darba ienākumiem 27,2% sastāda darba ņēmēji, kuru ienākumi ir robežās no 1000,01 līdz 1500,00 EUR. Aiz tā seko 32,2% darba ņēmēju, kuru ienākumi bija robežās virs 1500,00 EUR un 16,2% no 700,01 līdz 1000,00

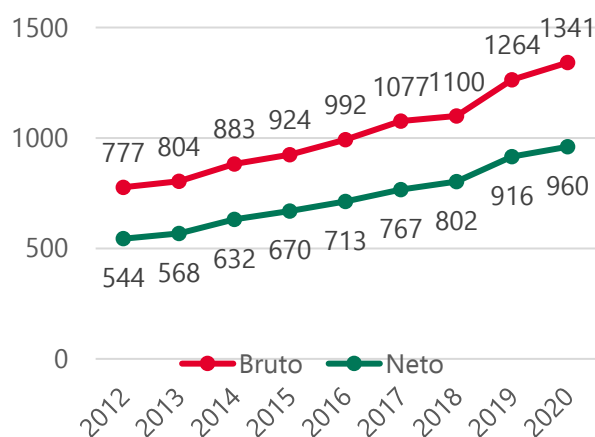
EUR, utt. Savukārt 8% strādājošo atalgojums ir zemāks par 400 EUR (2022. gadā minimālā alga Latvijā bija 500 EUR) (Attēls 55). Algu līmenis stabili ik gadu pieaug – 2015. gadā tikai 8,9% darba ņēmēju vidējie ienākumi bija virs 1500 EUR mēnesī, savukārt 2022. gadā šādu atalgojumu saņem jau 32,2% strādājošo.

Strādājošo vidējā mēneša bruto darba samaksa (bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50) laikā no 2012. gada ir pakāpeniski pieaugusi Olaines novadā un ar to robežojos tuvākajās pašvaldībās. Darba samaksa Olainē visā periodā bija augstāka par vidējo samaksu Latvijā. (Attēls 56)

Bruto darba samaksa Olaines novadā 2020. gadā ir par 73% lielāka, salīdzinot ar 2012. gadu (Attēls 57).

Attēls 56. Strādājošo vidējā mēneša bruto darba samaksa (bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50) 2020. gadā, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem

Attēls 57. Strādājošo vidējā mēneša bruto darba samaksa (bez privātā sektora komersantiem ar nodarbināto skaitu zem 50) 2012.-2020. gadā, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem

Nodarbinātības valsts aģentūras vakanču portālā uz 02.05.2023. Olaines novadā bija pieejamas 40 vakances (t.sk. strādnieki, , rasētāji un dažādu tehnisko darbu veicēji ražošanas uzņēmumos, , tirdzniecības jomas darbinieki, ārstniecības speciālisti, izglītības iestāžu speciālisti, darbinieki ieslodzījumu vietā, utt.) piedāvātajai bruto mēnešalgai variējot 700 – 3000 EUR robežās. Nodarbinātības jomā vērojams paradokss - iedzīvotāji nereti norāda uz darbavietu trūkumu, savukārt uzņēmēji – uz kvalificēta darbaspēka trūkumu (skat. sadaļu 6.1 Kopsavilkums no iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultātiem).

Saskaņā ar BLIS datu bāzes informāciju, 2018. gadā vairāk kā 400 tūkst. EUR nodokļu iemaksas valsts kopbudžetā (iedzīvotāju ienākumu nodokli un valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas) veikuši 18 uzņēmumi Olaines novadā: AS "Olainfarm", SIA "AKATRANS", SIA "LATVIJAS APTIEKA", AS "OLAINES ŪDENS UN SILTUMS", SIA "Bohnenkamp", AS "BAO", SIA "REWICO Baltikum", SIA "Dinair Filton", SIA "PROGS", AS "Olaines ķīmiskā rūpnīca "BIOLARS"", SIA "Olaines Logistics Parks", SIA "CrossChem", SIA "AMATEKS", SIA "NORDIC PLAST", SIA "Lyngson", SIA "Cander Serviss", SIA "CC Support Services Limited", SIA "ZEIFERTI"⁶⁰.

⁶⁰ BLIS datu bāze, www.blis.lps.lv

Pēc Oficiālās statistikas portāla datu bāzes informācijas pēc kopējā nodarbināto personu skaita pa nozarēm 2022. gadā Olaines novadā visvairāk nodarbināto ir apstrādes rūpniecībā, vairumtirdzniecībā un mazumtirdzniecībā (t.sk. automobiļu un motociklu remonts), izglītībā, transporta un uzglabāšanas jomā un būvniecībā. Plašāk pārstāvētajās jomās novērots nodarbināto skaita pieaugums, izņemot tirdzniecību un transporta, uzglabāšanas jomu (Tabula 3).

Tabula 3. Nodarbināto personu skaits pēc nozarēm Olaines novadā 2011. un 2022.gadā, pēc Oficiālās statistikas portāla datiem, EKA071

Nozare	Nodarbināto personu skaits 2011. gadā	Nodarbināto personu skaits 2022. gadā
Apstrādes rūpniecība	1943	2346
Vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, automobiļu un motociklu remonts	1681	1594
Izglītība	707	914
Transports un uzglabāšana	870	849
Būvniecība	636	728
Valsts pārvalde un aizsardzība, obligātā sociālā apdrošināšana	509	517
Veselība un sociālā aprūpe	394	512

Pēc Valsts ieņēmumu dienesta datiem 10 lielākie iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāji (darba devēji, kuru juridiskā adrese ir pašvaldībā, par taksācijas gada 1.janvārī pašvaldībā deklarētiem iedzīvotājiem) 2020. gadā bija:

- AS "Olainfarm" – nodarbināti 696 Olaines novada iedzīvotāji;
- SIA "Dinnair Filton" – 194,
- SIA "Olaines ķīmiskā rūpnīca "BIOLARS"" – 132,
- Olaines novada pašvaldība – 174,
- AS "Olaines ūdens un siltums" – 161,
- SIA "Lyngson" – 108,
- Olaines 1. vidusskola – 108,
- Olaines 2. vidusskola – 94,
- SIA "Atlas Premium" – 90,
- SIA "ESP European Steel production" – 54.⁶¹

Pēc iedzīvotāju aptaujas rezultātiem nodarbinātība (darba vietas) ir otrā viszemāk vērtētā joma (56% aptaujāto to vērtē pozitīvi), kā visbiežākos neapmierinātības iemeslus minot darba iespēju trūkumu, labi apmaksātu un kvalificētu darba vietu trūkumu u.c.

⁶¹ Informācija par 10 lielākajiem iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātājiem - darba devējiem, kuru juridiskā adrese ir pašvaldībā, par taksācijas gada 1.janvārī pašvaldībā deklarētiem iedzīvotājiem, Valsts ieņēmumu dienests

3.4. Pieejamie pakalpojumi

Lielākais pakalpojumu klāsts novadā ir pieejams Olaines pilsētā, kurā tiek piedāvāti mazumtirdzniecības, sadzīves, pasta, sabiedriskās ēdināšanas un banku pakalpojumi.

Iedzīvotāji aptaujā (skat. sadaļu 6.1 Kopsavilkums no iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultātiem) ir norādījuši, ka tiem pietrūkst centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu pieejamības ciemos, atkritumu apsaimniekošanas un šķirošanas iespēju, efektīvākas namu apsaimniekošanas, ielu apgaismojumu, kvalitatīvu ceļu, sabiedriskās drošības un izglītības pakalpojumu pieejamības (plašākas mūžizglītības iespējas, interešu izglītības bērniem un jauniešiem, bērnudārzi, utt.).

Dažādu sadzīves pakalpojumu ziņā Olaines novada teritorijā ir salīdzinoši labs pārklājums (vairums sadzīves pakalpojumu koncentrēti lielākajās apdzīvotās vietās). Tomēr nereti iedzīvotāji aptaujā (skat. sadaļu 6.1 Kopsavilkums no iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultātiem) ir norādījuši, ka tiem pietrūkst lielākas sadzīves pakalpojumu pieejamības, piemēram, pagasta iedzīvotājiem pietrūkst papildus bankomātu, sabiedriskās ēdināšanas vietu, apavu un apģērbu veikalu ciemos, aptieku (ciemos), būvmateriālu veikala, banku filiāles, pasta utt. Sabiedriskā ēdināšana ir viszemāk vērtētā joma novadā – tikai 36% aptaujāto snieguši pozitīvu vērtējumu. Pasta pakalpojumus pozitīvi vērtē 59% aptaujāto, sadzīves pakalpojumus – 61%, finanšu pakalpojumus – 63%, mazumtirdzniecības pakalpojumus – 68%.

Tā kā sadzīves pakalpojumu nodrošinājums lielā mērā atkarīgs no vietējās uzņēmējdarbības vides un iedzīvotāju uzņēmējspējām, tad pašvaldība var stiprināt atbalstu jaunajiem uzņēmējiem, kuri vēlētos uzsākt uzņēmējdarbību vai sekmēt sadarbību ar jau esošajiem uzņēmējiem, lai iedzīvotājiem būtu pieejami daudzveidīgi mūsdienu prasībām atbilstoši pakalpojumi.

Pašvaldība nodrošina bezmaksas brīvpieejas internetu pašvaldības bibliotēkās (t.sk. publiski pieejami datori), Olaines novada pašvaldībā un Olaines sociālā dienesta Klientu apkalpošanas centrā "Gaismas". Papildus tam ir izveidotas Wi-Fi zonas Olaines Mežaparkā un Jaunolaines stadionā.

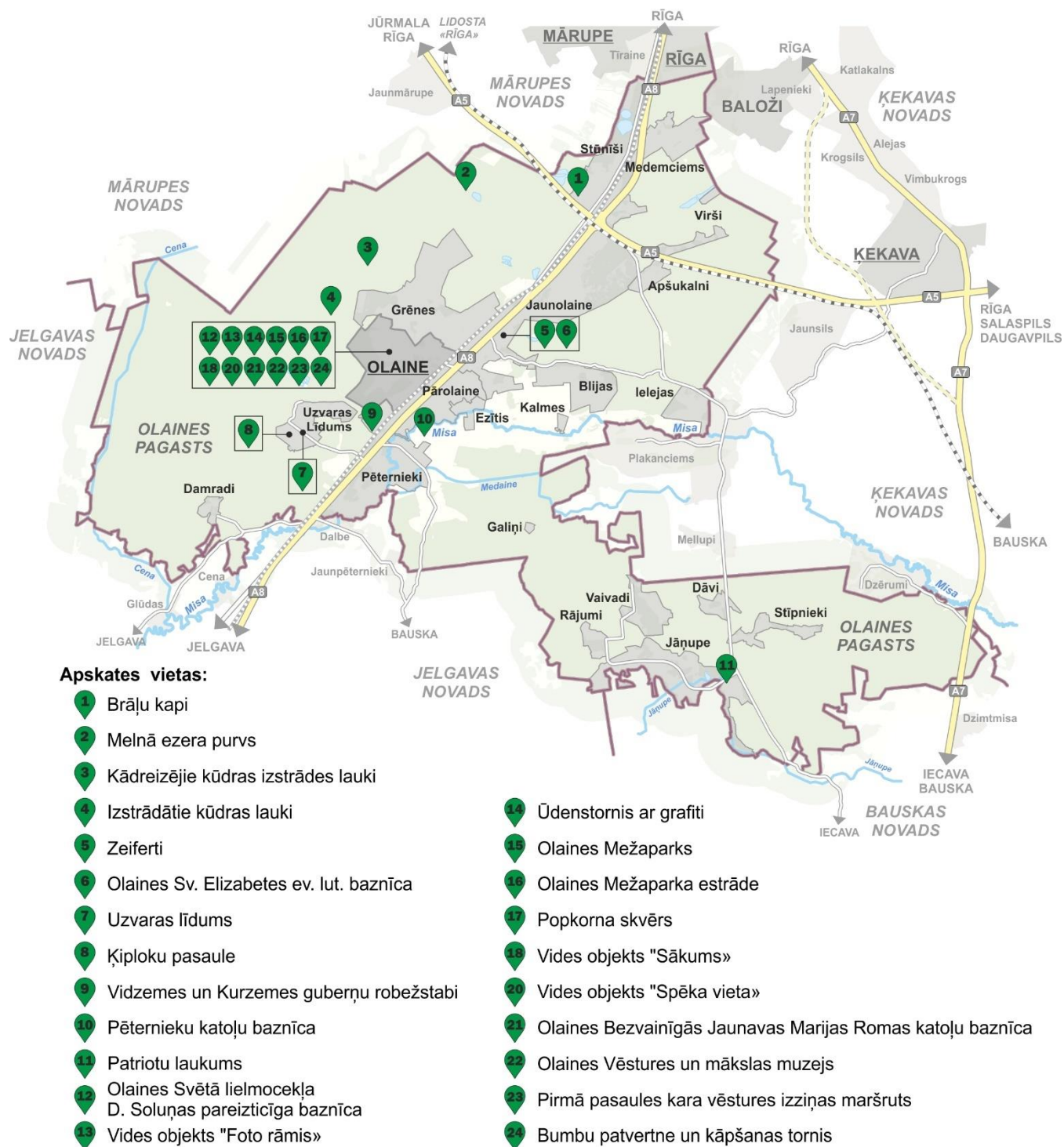
Mobilo pakalpojumu pieejamība attīstāma dažādās jomās nākamajā periodā – bibliotēkas, sociālie pakalpojumi, veselības aprūpe u.c.

3.5. Tūrisms un aktīvā atpūta

Olaines novads ir zaļš novads (purvi, meži, ūdensmalas) ar daudziem dabas tūrisma un vides objektiem, ar labi attīstītu tūrisma infrastruktūru (labiekārtotas teritorijas pie ūdenstilpnēm, Olaines Mežaparka infrastruktūra, veloceļi, trīs stadioni, peldbaseins, skeitparks, slidotava, bērnu rotaļu laukumi, labiekārtotas peldvietas, pludmales volejbola laukumi, tenisa laukums, divi sporta nami, septiņi āra trenāžieru laukumi, basketbola laukumi, mototrase, Ziemas kalns, minifutbola laukums, asfaltēta velotrase, Olaines Kultūras centrs, Olaines Vēstures un mākslas muzejs, Pirmā pasaules kara vēstures izziņas maršruts), kā arī ar daudzveidīgām brīva laika pavadīšanas aktivitātēm (skriešanas sacensības "Olaines aplī", velosacensības bērniem "Bērni uz riteņiem", fitnesa festivāli, veloorientēšanās

“Pilsētas medības”, volejbola un minifutbola turnīri, koncerti, izrādes, konkursi, darbnīcas, kinoseansi utt.). Labi nostiprinātas tradīcijas sekmē arī viesu interesi par Olaines novada teritoriju.

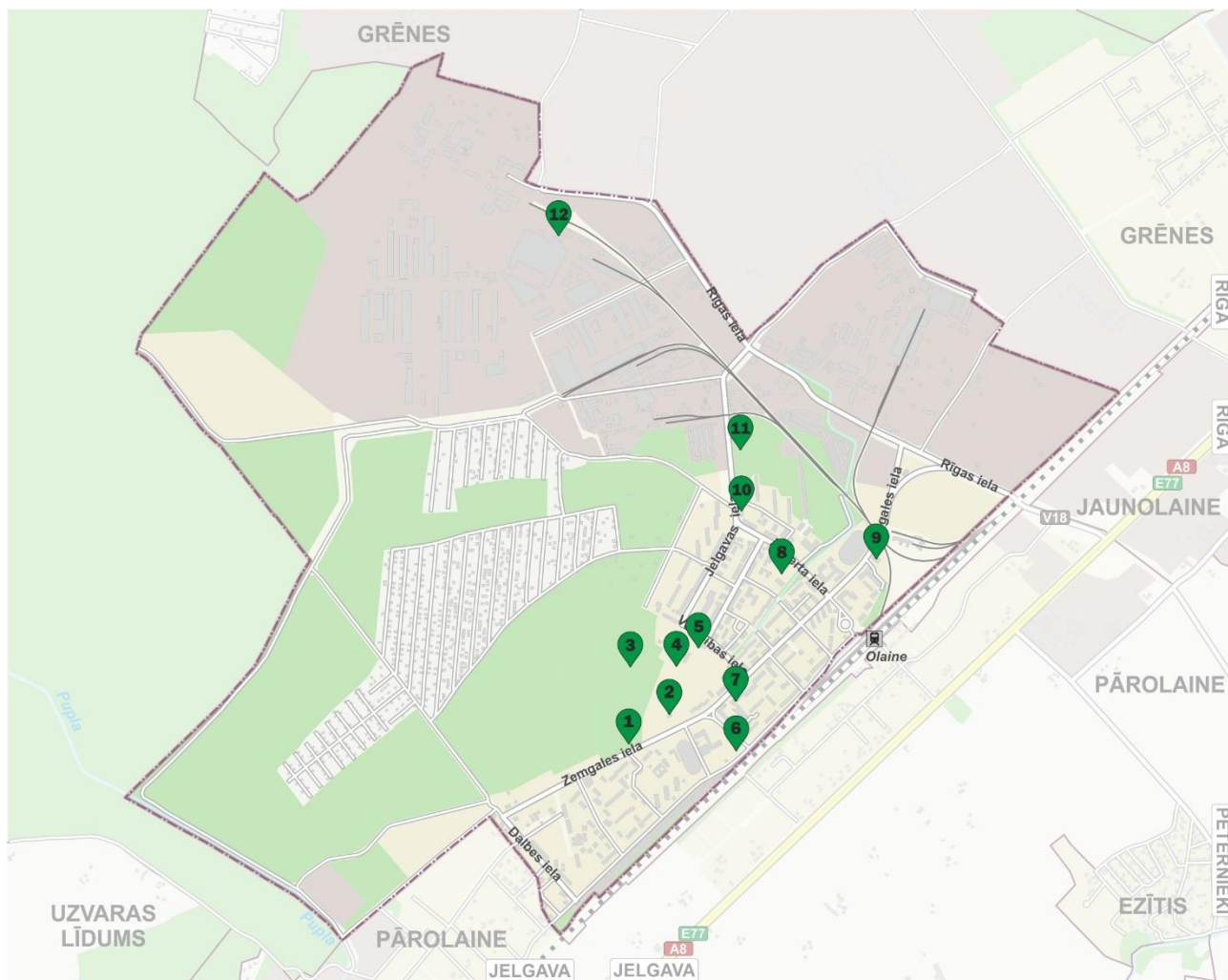
Attēls 58. Apskates vietas un tūrisma objekti Olaines novadā

Tūrisma informācija apkopota pašvaldības tīmekļa vietnē www.visit.olaine.lv. Olaines tūrisma kartes aptver visus nozīmīgākos apskates objektus, naktsmītnes, kafējnīcas.

Iedzīvotājiem un novada viesiem pieejams plašs aktīvās atpūtas infrastruktūras un pakalpojumu klāsts, velomaršruti, pastaigu takas u.c. (Attēls 60, Attēls 61)

Tūrisma jomas plānošanu un koordināciju noteikto amata pienākumu ietvaros pašvaldībā īsteno Attīstības nodaļa un Olaines muzeja tūrisma informācijas speciālists. Atsevišķa tūrisma centra trūkums iezīmē ierobežotu tūrisma jomas attīstību, proti, dažādas aktivitātes tiek īstenotas kampaņveidīgi projektu ietvaros:

- Biedrības "Pierīgas partnerība" īstenotais projekts "Tūrisms kopā" Babītes, Mārupes, Olaines, Ķekavas, Ozolnieku un Jelgavas novados. Projekta gaitā tika veiktas dažādas aktivitātes, kas rosināja iedzīvotāju interesi par tūrisma objektiem novados, izstrādājot kopīgo tūrisma attīstības stratēģiju sešiem Pierīgas novadiem un vairākus tematiskos tūrisma maršrutus Pierīgas apkaimē.

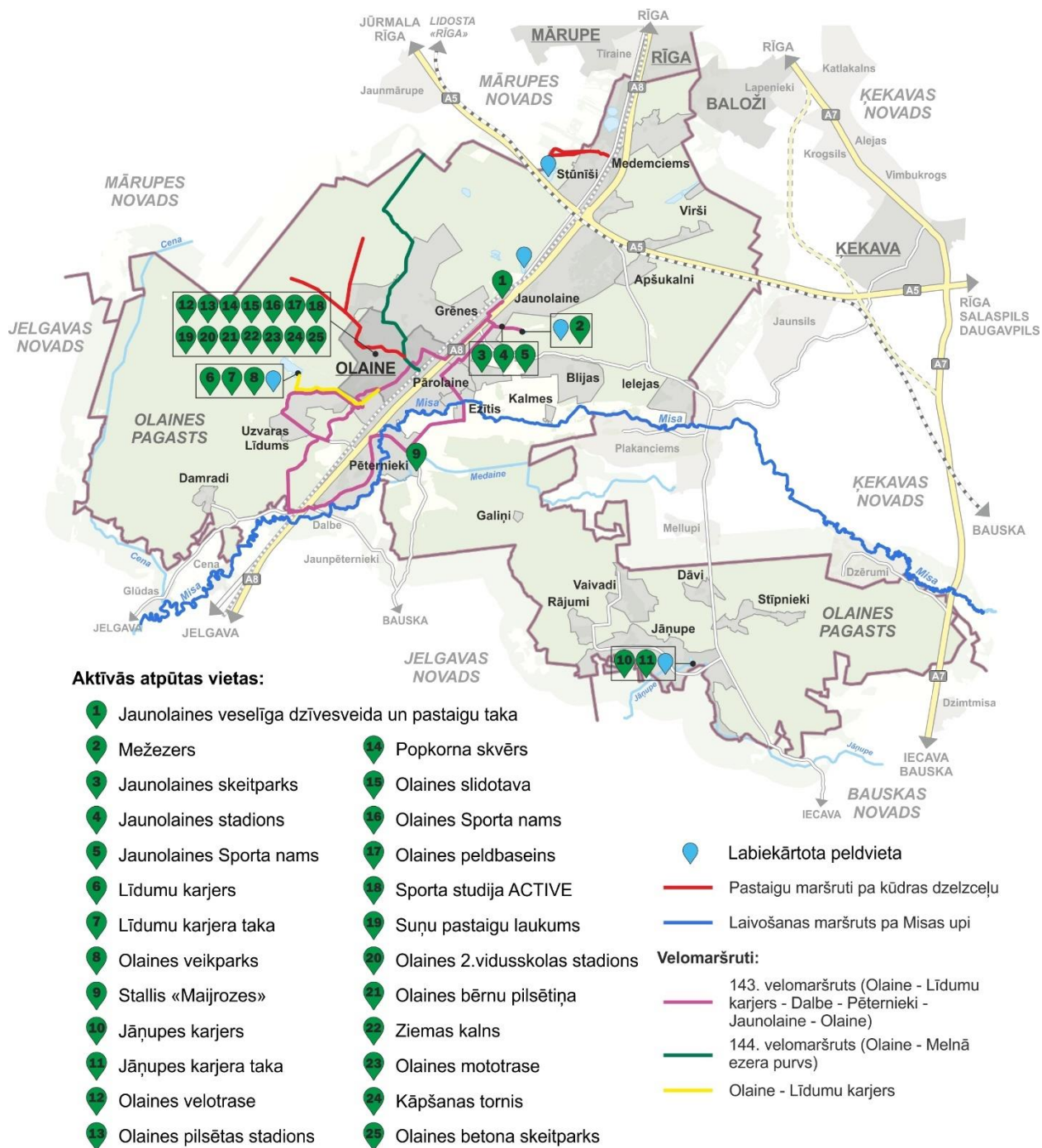

Tūrisma apskates vietas:

1 Olaines pareizticīgo baznīca	7 Vides objekts "Sākums»
2 Vides objekts "Foto rāmis»	8 Vides objekts "Spēka vieta»
3 Ūdenstornis ar grafiti	9 Olaines Bezvainīgās Jaunavas Marijas Romas katoļu baznīca
4 Olaines Mežaparks	10 Olaines Vēstures un mākslas muzejs
5 Olaines Mežaparka estrāde	11 Pirmā pasaules kara vēstures izziņas maršruts
6 Popkorna skvērs	12 Bumbu patvertne un kāpšanas tornis

Attēls 59. Apskates vietas un tūrisma objekti Olainē

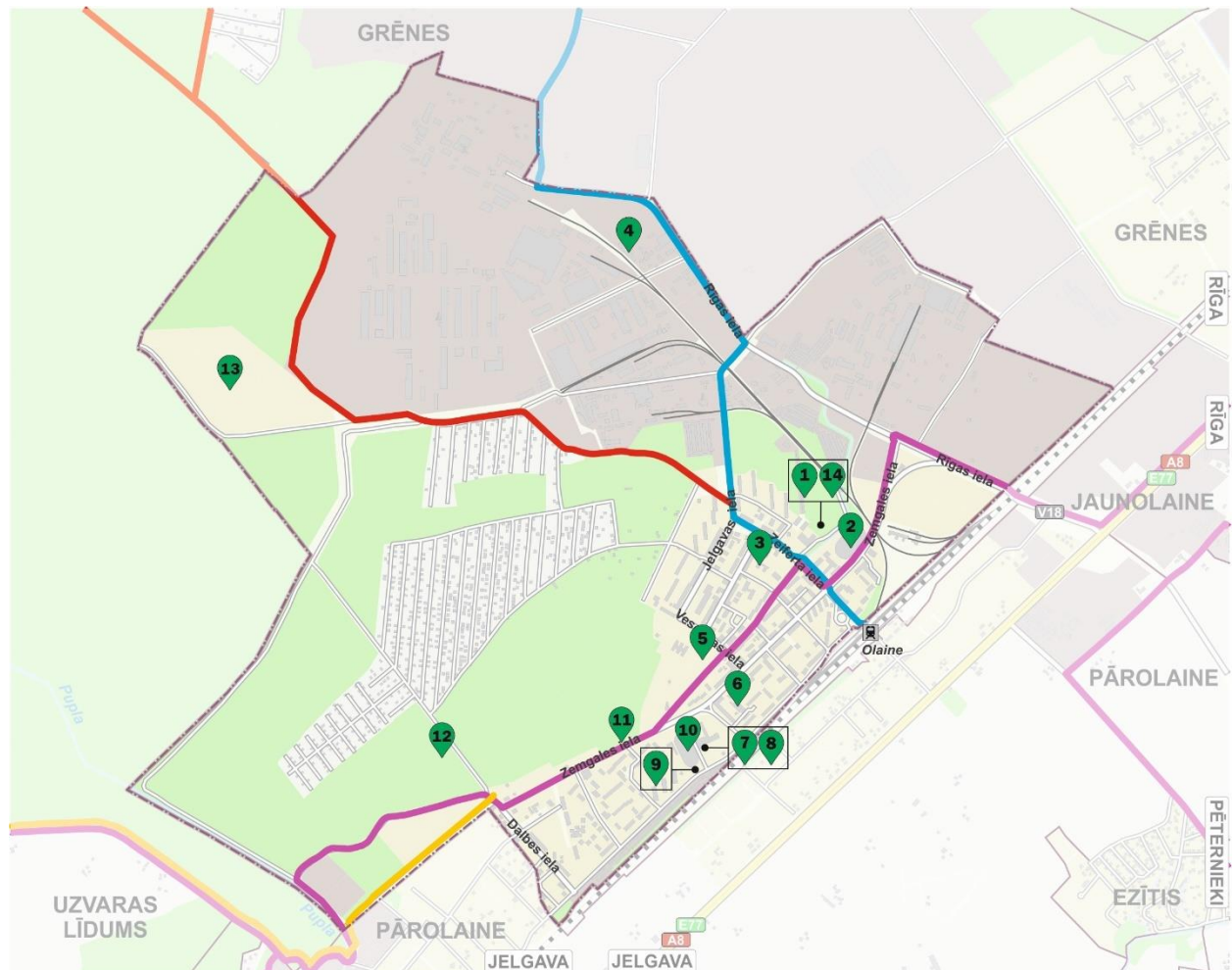
- Biedrības "Vidzemes tūrisma asociācija" īstenotais projekts "Cult-Ring: Cultural Routes as Investment for Growth and Jobs" Salaspils, Amatas, Carnikavas, Olaines, Saulkrastu novados un Turaidas Muzejrezervātā ES starpreģionu sadarbības programmas INTERREG Europe ietvaros. Projekta mērķis ir izveidot un attīstīt kultūras maršrūtus.
- Biedrības "Pierīgas tūrisma asociācija" īstenotā LEADER sadarbības projekta "Apkārto Rigai - vienots tūrisma piedāvājums" ietvaros izveidots vienots tūrisma piedāvājums Pierīgas pašvaldībām, radot zīmolu "Exit Riga".

Attēls 60. Aktīvās atpūtas infrastruktūra un pakalpojumi Olaines novadā

Kā viena no attīstāmām jomām identificēta Olaines novada mārketinga stiprināšana, kas ietver arī tūrisma jomas attīstību un vienotu pašvaldības komunikācijas stratēģijas īstenošanu. Olaines novadā tūrisma attīstība līdz projekta "Tūrisms kopā" iniciatīvām nav bijusi augsti prioritāra.

Olaines novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013.–2030. gadam tūrisms un rekreācija minēta kā potenciāli attīstāmā nozare, prioritāri uzsverot dabas, aktīvās atpūtas un ģimeņu tūrismu. Olaines tuvums Rīgai, funkcionālā saikne ar Mārupi un atrašanās Rīgas plānošanas reģionā izvirza priekšplānā ciešāku sadarbības nepieciešamību ar Mārupes novadu tūrisma attīstībā.

- Aktīvās atpūtas vietas:**
- 1 Olaines velotrase
 - 2 Olaines pilsētas stadions
 - 3 Olaines slidotava
 - 4 Kāpšanas tornis
 - 5 Popkorna skvērs
 - 6 Olaines Sporta nams
 - 7 Olaines peldbaseins
 - 8 Sporta studija ACTIVE
 - 9 Suņu pastaigu laukums
 - 10 Olaines 2.vidusskolas stadions
 - 11 Olaines bērnu pilsētiņa
 - 12 Ziemas kalns
 - 13 Olaines mototrase
 - 14 Olaines betona skeitparks
- Pastaigu maršruti pa kūdras dzelzceļu:**
- (red line)
- Velomaršruti:**
- (purple line) 143. velomaršruts (Olaine - Līdumu karjers - Dalbe - Pēternieki - Jaunolaine - Olaine)
 - (blue line) 144. velomaršruts (Olaine - Melnā ezera purvs)
 - (yellow line) Olaine - Līdumu karjers

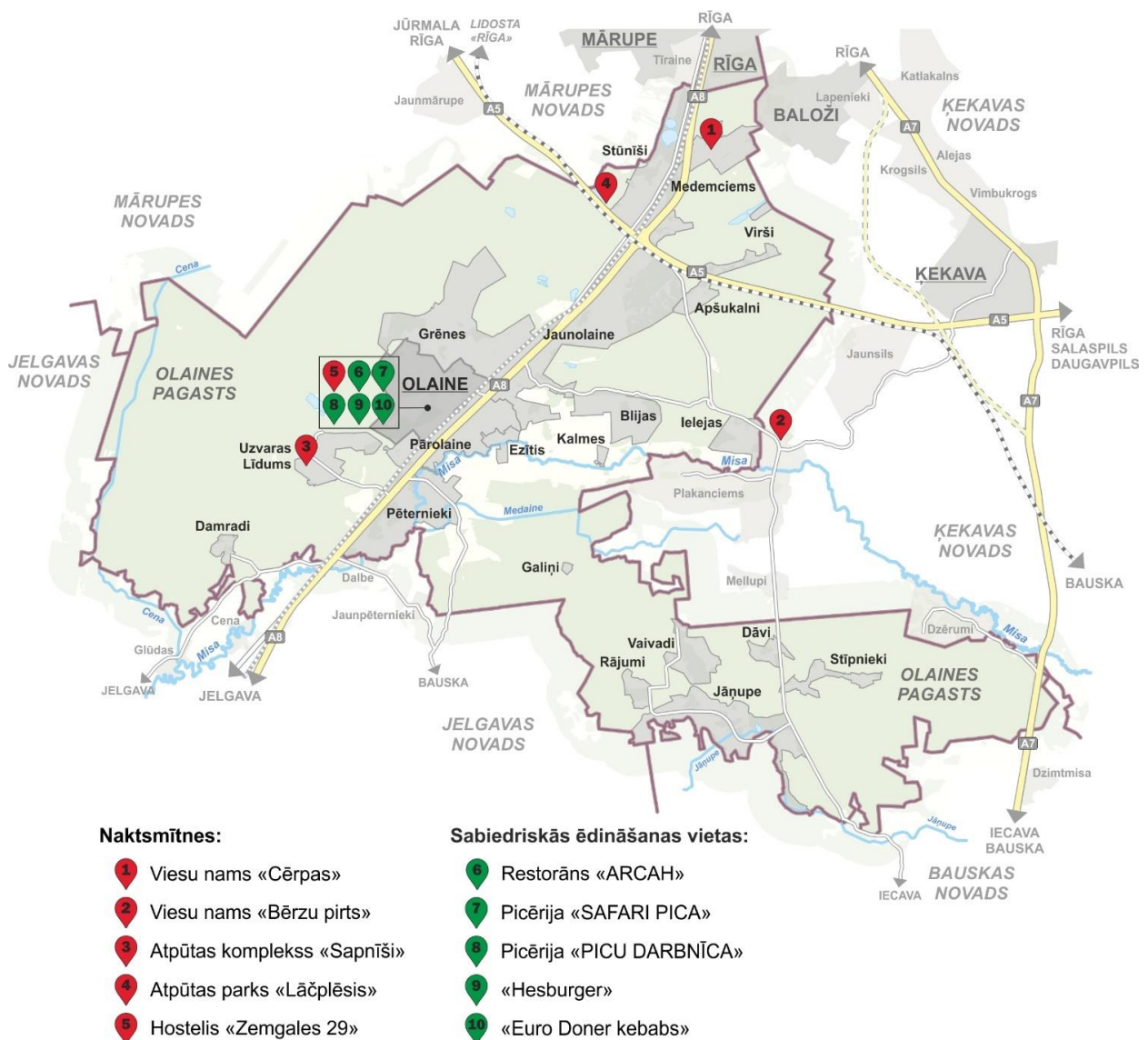
Attēls 61. Aktīvās atpūtas infrastruktūra un pakalpojumi Olainē

Ūdenstūrisma attīstībai Olaines novadā ir labvēlīgas iespējas. Pa Misas upi no Vecumnieku pagasta līdz Ozolniekiem ved laivošanas maršruts, kas sniedz iespēju nokļūt Iecavas upē un Lielupē. Savukārt Daugavas – Misas kanāls veido savienojumu ar Daugavu, un šī virziena attīstība veidos unikālu maršruta savienojumu ar Daugavu.

Olaines novada teritorijā pieejamas 5 naktsmitnes. Pieejamas vairākas sabiedriskās ēdināšanas vietas: restorāns "ARCAH", divas picērijas "SAFARI PICA" un "PICU"

DARBNĪCA", "Narvesen", "Hesburger", "Euro Doner kebabs", kafejnīca "Magonīte"⁶². (Attēls 62)

Attēls 62. Naktsmītnes un ēdināšanas pakalpojumi Olaines novadā

Tūrisms ir nozīmīgs instruments vietu izaugsmes veicināšanai. Daudzveidīgas atpūtas un brīvā laika pavadīšanas iespējas tuvu dzīves vietai ir nozīmīgs papildinājums dzīves kvalitātei. Tas ļauj pozicionēt Pierīgu kā vietu ar augstvērtīgu dzīves vidi. Vienlaikus arī uzņēmējiem nozīmīgs ir vietējo kopienu pašpatēriņš.⁶³

3.6. Funkcionālās saites

Funkcionālās saites starp dažādām teritorijām un to iemītniekiem ir veidojušās laika gaitā, svarīgākie priekšnosacījumi to aktivitātei ir mobilitātes iespējas un pieejamo pakalpojumu klāsts un kvalitāte. Olaines novadā centrālais mobilitātes elements ir

⁶² Kur paēst - olaine.lv

⁶³ "Tūrisms kopā" Tūrisma attīstības stratēģija sešiem Pierīgas novadiem: Babītes, Jelgavas, Ķekavas, Mārupes, Olaines un Ozolnieku novadam

autoceļš A8 un tam piegulošā dzelzceļa līnija. Uzlabojot mobilitātes iespējas (autoceļu kvalitāte, sabiedriskā transporta maršruti un reisi), straujāk tiks sekmēta funkcionālo saišu attīstība novada iekšienē un ar apkārtējām pašvaldībām. Sagaidāms, ka tādu infrastruktūras projektu kā *Rail Baltica* dzelzceļa līnijas, Ķekavas apvedceļa būvniecība, mainīs olainiešu pārvietošanās paradumus un iespējas, veidojot jaunas saites.

Olaines novads robežojas ar Jelgavas, Mārupes, Ķekavas un Bauskas novadu, un Rīgu. Spēcīgākās funkcionālās saites starp pašvaldībām Olaines novadam ir ar Mārupes un Ķekavas novadu, ar kuriem rit aktīvākā sadarbība. Kā veiksmīga vērtējama sadarbība tūrisma jomas attīstībā ar kaimiņu novadiem, tādējādi popularizējot sevi kā zaļu un tūrismam atvērtu Pierīgas novadu.

Teritorijas funkcionālās saites saistītas arī ar svārstmigrāciju, kas saistīta ar iedzīvotāju darba, mācību, sadzīves, atpūtas braucieniem uz citām vietām ārpus sava novada. Novada iedzīvotājiem spēcīgākās funkcionālās saites ir ar Rīgas pilsētu, pakalpojumiem un darbavietām tajā. Olaines un Jaunolaines apkaimes iedzīvotājiem izceļamas saites ar Jelgavu. Jāņupes apkaimes iedzīvotājiem aktīvākās saites ir ar Rīgu un Ķekavas novadu. Savukārt Medemciema un Stūnīšu apkaimes iedzīvotājiem aktīvākās saites ir ar Rīgu, Ķekavas un Mārupes novadu. Vismazākā funkcionālā sasaiste ir ar robežojošo Bauskas novada Iecavas pagastu, uz ko norāda Tabula 4 apkopotā informācija.

VARAM 2019. gadā veidotajos [vietējo pašvaldību profilos](#) (nav pieejams par Olaines novadu) apkopotā informācija liecina, ka Rīgā strādā 55,4% Mārupes novada strādājošo, 57,7% Ķekavas novada, 29,8% Jelgavas novada un 36% no Ozolnieku novada strādājošajiem. Līdz ar to var pieņemt, ka aptuveni 50% no Olaines novadā strādājošiem ir nodarbināti galvaspilsētā. (Tabula 4)

Tabula 4. Darbaspēka migrācija apkārtējās pašvaldībās 2019. gadā

Pašvaldība (līdz 01.07.2021.)	(līdz Strādā sevīs	Strādā pie Strādā Rīgā	Strādā Olaines novadā	Nodrošina darbu olainiešiem
Babītes novads	23,2%	57,9%	0,8%	-
Mārupes novads	31,6%	55,4%	0,8%	3,4%
Ķekavas novads	26,3%	57,7%	0,7%	3,7%
Baldones novads	24,4%	50,8%	0,7%	-
Ozolnieku novads	26,1%	36,0%	1,9%	-
Jelgavas novads	20,2%	29,8%	0,9%	-
Jelgava	41,4%	37,2%	1,2%	1,1%

Olaines novads ierindots "mēreno novadu" grupā (vidēja ekonomiskā aktivitāte darbadienās un brīvdienās). Latvijas novadu klasteri "Mērenie" raksturo vienmērīga aktivitāte, bet nav pietiekami izmantots resursu potenciāls. Nepieciešams paaugstināt darba produktivitāti un ekonomisko potenciālu, pretējā gadījumā ilgtermiņā samazinās ekonomiskā aktivitāte un reģiona attīstība.⁶⁴

⁶⁴ Latvijas administratīvo teritoriju ekonomiskās aktivitātes un iedzīvotāju iekšējās aktivitātes svārstības, izmantojot mobilā tīkla noslodzes datus (Otrais starpziņojums: piedāvātā administratīvi teritoriālā iedalījuma modelēšana un iedzīvotāju svārstmigrācijas prognoze), pasūtītājs: VARAM, izpildītājs: Latvijas universitāte, 2019

Ilustrācija 4: Olaines novada uzņēmumi – CrossChem, OlainFarm, Pharmidea, Gokstad Hus, Smalkas muslis un Kiploku pasaule (no augšējā kreisā stūra pa labi) (avots: uzņēmumu sociālo tīklu lapas Facebook)

4. Pārvaldība

4.1. Teritorijas pārvaldība un pakalpojumi

Olaines novads izveidots 2009. gada 1. jūlijā Administratīvi teritoriālās reformas rezultātā. Olaines novada pašvaldības administratīvais centrs atrodas Olainē, novada administratīvajā teritorijā ietilpst Olaines pilsēta un Olaines pagasts ar 20 ciemiem. 2021. gada 1. jūlijā Administratīvi teritoriālās reformas ietvaros Olaines novadam pievienota meža teritorija 1018,54 ha platībā (kadastra apzīmējums 8070 015 0034), kura līdz šim atradās Ķekavas novada administratīvajā teritorijā. Rezultātā Olaines novads ieguvis ģeogrāfiski vienotu teritoriju, jo līdz šim Jāņupes apkaime bija atdalīta⁶⁵.

Pašvaldību iedzīvotāju pārstāvniecību nodrošina pašvaldības lēmējorgāns – **novada dome**. Olaines novada pašvaldības dome sastāv no **15 deputātiem**. Domes darbu vada domes priekšsēdētājs.

Lai pašvaldība nodrošinātu darbību un izstrādātu domes lēmumu projektus, dome no pašvaldības deputātiem nodrošina vairāku **komiteju** darbību (finanšu komiteja, sociālo, izglītības un kultūras jautājumu komiteja, attīstības un komunālo jautājumu komiteja), bet atsevišķu funkciju pildīšanai dome no deputātiem un iedzīvotājiem nodrošina vairāku komisiju darbu (vēlēšanu komisija, administratīvā komisija, komisija pirmsskolas izglītības vietu un atbalsta piešķiršanai, pastāvīgā iepirkumu komisija, darījumu ar lauksaimniecības zemi tiesiskuma uzraudzības komisija, medību koordinācijas komisija un fizisko personu personas datu aizsardzības pārkāpumu izmeklēšanas komisija). Atsevišķu uzdevumu veikšanai vai pasākumu organizēšanai pašvaldība veido darba grupas vai komisijas. Domes pieņemto lēmumu izpildi nodrošina pašvaldības izpildorgāns – administrācija (iestāde "Olaines novada pašvaldība"), kuras vadītājs ir izpilddirektors.

Pašvaldības funkciju nodrošināšanai Olaines novada dome ir izveidojusi 12 iestādes:

- Olaines novada pašvaldība,
- Olaines 1. vidusskola,
- Olaines 2. vidusskola,
- pirmsskolas izglītības iestādes – "Ābelīte", "Dzērvenīte", "Magonīte", "Zīle",
- Olaines Mūzikas un mākslas skola,
- Olaines Kultūras centrs ar struktūrvienībām,
- Olaines Sporta centrs ar struktūrvienībām,
- Olaines Vēstures un mākslas muzejs,
- pašvaldības aģentūra "Olaines sociālais dienests".

Olaines novada pašvaldības struktūrvienības ir Bāriņtiesa, Būvvalde, Pašvaldības policija, Dzimtsarakstu nodaļa, Attīstības nodaļa, Īpašuma un Juridiskā nodaļa, Iepirkumu daļa, Izglītības un kultūras nodaļa, Finanšu un grāmatvedības nodaļa, Kanceleja, Pieaugušo izglītības centrs, Jauniešu centrs "Popkorns", un dažādi speciālisti – sabiedriskās attiecības, datu aizsardzība, datorsistēmas u.c. Olaines novada pašvaldībai ir arī nodibinājums "Olaines novada uzņēmējdarbības atbalsta centrs".

Olaines novada pašvaldība ir kapitāldaļu turētāja šādās kapitālsabiedrībās:

⁶⁵ Pašvaldība - olaine.lv

- AS "Olaines ūdens un siltums" – pašvaldībai pieder 100% kapitāla daļas,
- SIA „Zemgales 29” – pašvaldībai pieder 53,94737% kapitāla daļas
- SIA „Rīgas Apriņķa Avīze” – pašvaldībai pieder 2,32262% kapitāla daļas.

Pašvaldība sniedz **pakalpojumus** atbilstoši savām funkcijām, kas ir definētas likumā „Par pašvaldībām” un saistītas ar teritorijas ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanu un iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu, tajā skaitā publiskās infrastruktūras un pakalpojumu – izglītības, sociālās aprūpes, brīvā laika pavadīšanas iespēju nodrošināšanu, komunālo pakalpojumu organizēšanu un citu pilsētas iedzīvotājiem un uzņēmējiem svarīgu jautājumu risināšanu.

Olaines pilsētā darbojas Olaines novada Valsts un pašvaldības vienotais klientu apkalpošanas centrs (VPVKAC), kas izveidots, lai iedzīvotājiem nodrošinātu ērtu, pieejamu valsts pārvaldes pakalpojumu saņemšanu un sniegtu atbalstu valsts pārvaldes pakalpojumu pieteikšanai. Tā ir iespēja iedzīvotājiem vienkopus pieteikt gan valsts centrālās pārvaldes, gan pašvaldību pakalpojumus, īstenojot “vienas pieturas aģentūras” principu klātienē. Iedzīvotāji vienotajā klientu apkalpošanas centrā var veikt maksājumus par nekustamā īpašuma nodokli, par zemes nomu, par pašvaldības nodevām, par Dzimtsarakstu nodaļas sniegtajiem pakalpojumiem, par mājas (istabas) dzīvnieka reģistrāciju, par administratīvajiem sodiem. VPVKAC piedāvā arī praktisku palīdzību darbam ar datoru, internetu, eID viedkartes lasītāju, oficiālas elektroniskās adreses izveidošanā un izmantošanā. VPVKAC sniegto pakalpojumu klāsts nemitīgi paplašinās un attīstās. Laikā no 01.10.2019.-31.12.2020. sniegti 5194 pakalpojumi, no tiem 2803 pašvaldības, 2000 valsts pakalpojumi un veikts 391 maksājums.

Lai atvieglotu iesniegumu un pieteikumu iesniegšanas procesu, tiek izstrādātas un aktualizētas iesniegumu un pieteikumu veidlapas pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem, kuras ir pieejamas elektroniski pašvaldības tīmekļa vietnes www.olaine.lv sadaļā „Pakalpojumi”.

Pašvaldības sniegtie pakalpojumi pieejami valsts pārvaldes pakalpojumu portālā www.latvija.lv, kura mērķis ir nodrošināt ātru un ērtu piekļuvi valsts un pašvaldību institūciju sniegtajiem pakalpojumiem.

Viens no svarīgākajiem priekšnoteikumiem sekmīgai pašvaldības pārvaldībai ir efektīvas **komunikācijas** nodrošināšana ar iedzīvotājiem un citām iesaistītajām pusēm (uzņēmējiem, sadarbības partneriem, novada viesiem un tml.). Pašvaldībā un to iestādēm ir izveidoti dažādi komunikācijas kanāli:

- **Olaines novada VPVKAC** pieņem klātienē novada iedzīvotājus, sniedz konsultācijas, pieņem iesniegumus, utt.;
- pašvaldības informatīvais izdevums “**Olaines Domes Vēstis**”, kas iznāk reizi mēnesī;
- Olaines novada pašvaldības oficiālās tīmekļa vietnes: www.olaine.lv **un** visit.olaine.lv. Tāpat atsevišķas tīmekļa vietnes ir arī vairākām pašvaldību iestādēm, kā arī kapitālsabiedrībām. Jauniešu auditorijai papildus tiek piedāvāta tīmekļa vietne **olainesjauniesiem.lv**, kur tiek publicēta tieši šai auditorijai domāta informācija;
- **mobīlā lietotne “Olaines novads”**, kura ir pieejama “iOS” un “Android” viedtālrunu lietotājiem. Mobīlā lietotne dod iespēju novada iedzīvotājiem un viesiem ērtā veidā saņemt informāciju par novada aktualitātēm, notiekošajiem pasākumiem, tūrisma objektiem un maršrutiem, kā arī sabiedriskā transporta kustību sarakstiem. Būtiska mobīlās lietotnes

funkcija ir atgriezeniskās saites veidošana ar iedzīvotājiem, to ir iespējams veidot, sniedzot ierosinājumus par dažādiem uzlabojumiem novadā, kā arī ziņojot pašvaldības policijai;

- Pašvaldības kanāls "Olaines novada pašvaldība" vietnē **youtube.com**, kur tiek ievietoti pašvaldības vai ar sadarbības partneriem veidotie video;
- lapas sociālajā tīklā **Facebook** ar vairāk kā 8700 sekotājiem 2022. gada janvārī: [Olaines novada pašvaldība](#) (4214 sekotāji), [Olaines Kultūras centrs](#) (1671 sekotājs), [Olaines Sporta centrs](#) (1733 sekotāji), [Olaines Vēstures un mākslas muzejs](#) (1100 sekotāji) u.c. Ar šo lapu starpniecību tiek informēta sabiedrība par aktualitātēm, tās skaidrotas un saņemta atgriezeniskā saite no iedzīvotājiem. Aktīvāk izmantojami jaunākie sociāli tīkli, piemēram, jauniešu lapai [OJC "Popkorns"](#) Facebook ir 715 sekotāju, Instagram – 560 sekotāju.

"Latvijas e-indeks", kas ir digitālās vides brieduma novērtējums valsts pārvaldes iestāžu un pašvaldību darbā un pakalpojumu nodrošināšanā, analizē pašvaldību īstenoto praksi e-pārvaldes un e-vides jomā, raksturojot situāciju pēc četriem faktoriem – e-vides infrastruktūras attīstības līmenis, interneta resursu popularitāte un cilvēku prasmes, e-pārvaldes līmenis un informācijas sistēmu un datu drošība, balstoties uz VARAM, VRAA, NVA, CERT datiem un pašvaldību aptaujas rezultātiem. Saskaņā ar ekspertu vērtējumu Olaines novada pašvaldības tīmekļa vietne ir pielāgota mobilajām ierīcēm un tīmekļa vietnes atbilstība W3C izstrādātā WCAG 2.0. standarta AA līmenim ir novērtēta ar augstu atbilstības pakāpi (85-95% atbilstība)⁶⁶.

4.1. Pašvaldības budžets

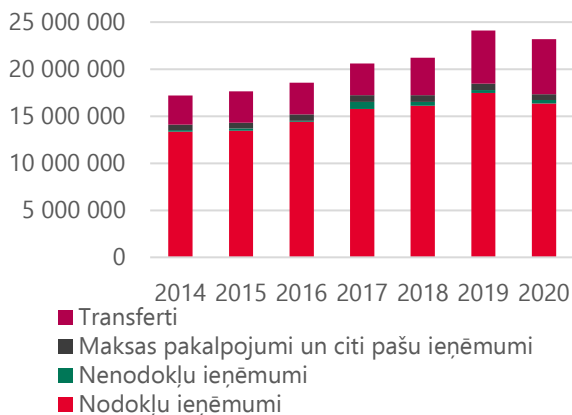
Pašvaldības budžets ir pašvaldības politikas realizācijas līdzeklis, kas sekmē novada teritorijas ilgtspējīgu attīstību, sabalansējot vides, sociālo, saimniecisko un ekonomisko attīstību saskaņā ar likumā "Par pašvaldībām" noteikto funkciju izpildi. Olaines novada budžets, tāpat kā visu Latvijas pašvaldību budžets, sastāv no pamatbudžeta, speciālā budžeta, kā arī ziedojumiem un dāvinājumiem.

Pamatbudžeta ieņēmumus veido *nodokļu ieņēmumi* – tas ir iedzīvotāju ienākuma nodoklis, nekustamā īpašuma (par zemi un ēkām) nodoklis un azartspēļu nodoklis, kā arī *nenodokļu ieņēmumi*, kuros ietilpst maksājumi par pašvaldības nodevām, ieņēmumi no uzņēmējdarbības un īpašuma, naudas sodi un sankcijas un ieņēmumi no pašvaldības īpašuma iznomāšanas, pārdošanas, tad *maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi* par iestāžu sniegtajiem maksas pakalpojumiem un valsts un pašvaldības budžeta *transferti*. Transfertus veido mērķdotācijas pedagoģisko darbinieku darba algām, valsts mērķdotācija, kas paredzēta 1.–4. klašu skolēnu ēdināšanai, mācību grāmatu un mācību līdzekļu iegādei skolās, tautas mākslas kolektīvu vadītāju darba samaksai un invalīdu asistentu pakalpojumu apmaksai, ES un valsts līdzfinansējuma daļa ES īstenotajiem projektiem un cits finansējums.

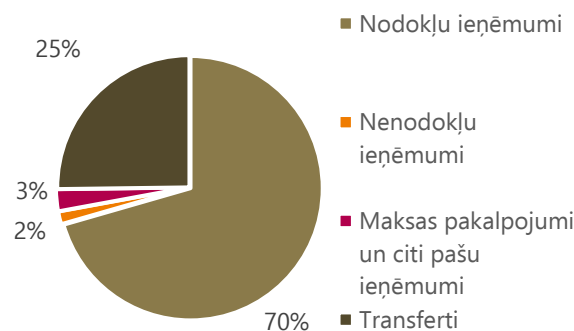
⁶⁶ "Integrēts Publisko pakalpojumu sniegšanas un gala lietotāju vajadzību monitorings" pašvaldību vērtējums un pašvaldību E-indeks, sprakstoša atskaite, 2019, <https://mana.latvija.lv/e-indeksa-rezultati/>

Pamatbudžeta ieņēmumi ikgadēji palielinās. Salīdzinot ar 2014. gadu pamatbudžeta ieņēmumi pieauguši par 35% jeb 6 milj. EUR. Pieaugums ir novērojams visos sektoros, bet visvairāk pieauguši transferti un nenodokļu ieņēmumi (Attēls 63).

Aplūkojot detalizētāk pamatbudžeta ieņēmumu struktūru, var secināt, ka lielāko daļu ieņēmumu veido nodokļu ieņēmumi (70%) un transfertu ieņēmumi (25%), ko veido pašvaldības budžetā iemaksātie valsts transferti – mērķdotācijas, uzturēšanas izdevumi, dotācijas, kā arī saņemtais līdzfinansējums par ES struktūrfondu projektiem. Ievērojami mazāku daļu veido budžeta maksas pakalpojumu ieņēmumi (3%) un nenodokļu ieņēmumi (2%) (Attēls 64).

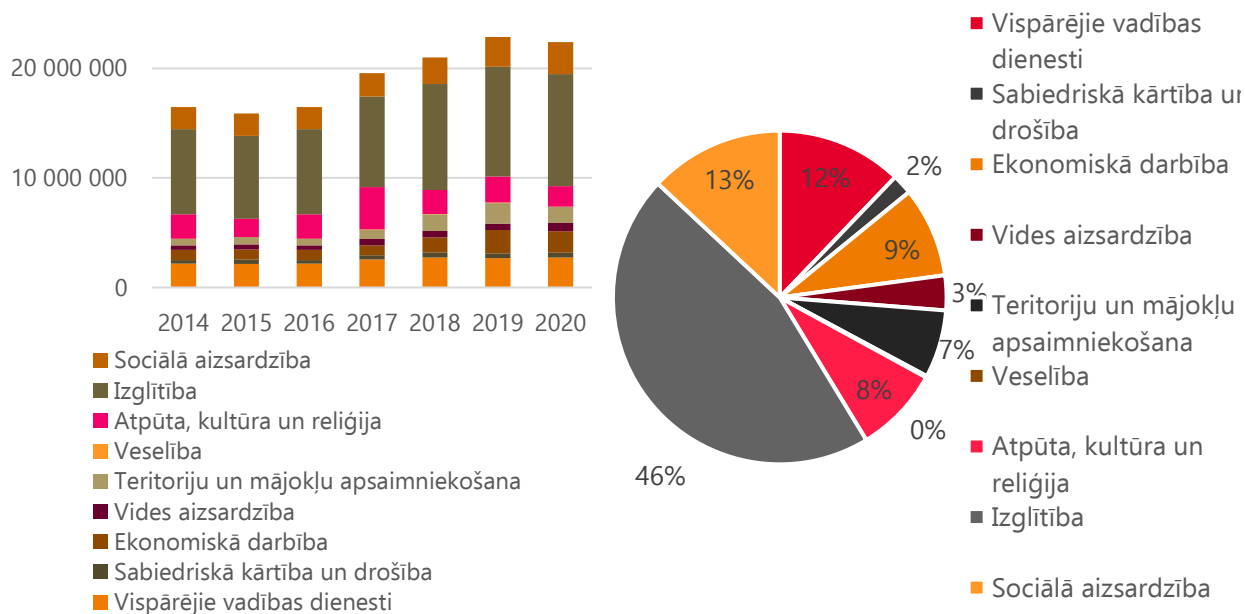
Attēls 63. Olaine novada pašvaldības pamatbudžeta ieņēmumu dinamika, Valsts kase

Attēls 64. Olaine novada pašvaldības 2020. gada pamatbudžeta ieņēmumu sadalījums, Valsts kase

Olaine novada **pamatbudžeta izdevumi** sastāv no deviņām galvenajām pozīcijām: vispārējie valdības dienesti, sabiedriskā kārtība un drošība, ekonomiskā darbība, vides aizsardzība, teritoriju un mājokļu apsaimniekošana, veselība, atpūta, kultūra un reliģija, izglītība un sociālā aizsardzība. Pēdējo gadu laikā pamatbudžeta izdevumi pakāpeniski pieauguši – 2020. gadā tie ir par 36% lielāki nekā 2014. gadā. (Attēls 65)

Lielākā daļa pašvaldības izdevumu tiek novirzīti izglītības jomai (46%), sociālajai aizsardzībai (13%) un vispārējiem valdības dienestu darbības jomai (12%), tad ekonomiskai darbībai (9%), atpūtai, kultūrai un reliģijas jomai (8%) un teritoriju un mājokļu apsaimniekošanai (7%). (Attēls 66)

Attēls 65. Olaines novada pašvaldības pamatbudžeta izdevumu dinamika, Valsts kase

Attēls 66. Olaines novada pašvaldības 2020. gada pamatbudžeta izdevumu sadalījums, Valsts kase

Olaines novada pašvaldības budžets ir sabalansēts. Pamatbudžeta izdevumi nepārsniedz ieņēmumus. Olaines novada pašvaldība ikgadēji saņem finansējumu no pašvaldību izlīdzināšanas fonda.

4.2. Nozīmīgākie investīciju projekti iepriekšējā periodā

Olaines novada pašvaldība sekmīgi piesaistījusi ārējo līdzfinansējumu infrastruktūras un pakalpojumu pilnveidei, kā arī mērķtiecīgi spējusi novirzīt pašvaldības budžeta līdzekļus infrastruktūras attīstībai. Laikā no 2017. – 2021. gadam nozīmīgākos paveiktos darbus parāda Attēls 67, Attēls 68, Attēls 69, Attēls 70.⁶⁷

Izglītība ir nozīmīga Olaines novada pašvaldības darba joma un nemainīga darba prioritāte. Papildus lielākajiem darbiem, kas apkopoti Attēls 67, atjaunots un modernizēts skolu tehniskais aprīkojums, uzsākti projektēšanas darbi multifunkcionālajam centram, kurā atradīsies Olaines Mūzikas un mākslas skola, Olaines bibliotēka ar Bērnu literatūras nodaļu un Pieaugušo izglītības centrs.

Olaines novada sauklis skan: Olaines novads – aktīvs, industriāls, zaļš. Laikā kopš 2017. gada liela līdzekļu daļa no pašvaldības budžeta mērķtiecīgi ieguldīta kultūras, sporta un atpūtas infrastruktūras attīstībā (Attēls 68), māksliniecisko kolektīvu darbības nodrošināšanai, kvalitatīvu un daudzveidīgu sporta pulciņu pieejamībai, mūsdienīgiem kultūras pasākumiem un senioru aktivitātēm.

⁶⁷ Olaines Domes Vēstis, 2021. gada maijs

Ņemot vērā prioritātes, 2017. – 2021. gadā daudz uzmanības veltīts novada teritorijas labiekārtošanai un infrastruktūras attīstībai. Rekonstruēti ceļi un apgaismojums pilsētā, novadā, jaunajos ciematos un dārkopības sabiedrībās. Būtiski paplašināts gājēju un velosipēdu ceļu tīkls Jaunolainē un Jāņupē.

Sociālajā aizsardzībā 2017. – 2021. gadā palielināti sociālie pabalsti dažādam mērķgrupām, pārskatīta sociālās palīdzības sniegšanas kārtība un veiktas izmaiņas saistošajos noteikumos. Izveidots jauns Sociālā dienesta apkalpošanas centrs, renovēta aprūpes centra ēka.

Stiprinot sabiedrisko drošību un kārtību novadā, paplašināta videonovērošanas sistēma Olainē un Jaunolainē. Izbūvēta videonovērošanas sistēma jaunajos infrastruktūras objektos – Mežaparka bērnu rotaļu pilsētiņā, atpūtas vietā pie Līdumu karjera, pump truck velotrasē, Pirmā pasaules kara izziņas maršrutā un citviet. Veikts ikgadējs, plānveidīgs darbs saistībā ar Olaines novada iedzīvotāju – zemju īpašnieku – iesaisti atkritumu apsaimniekošanā. Atjaunots pašvaldības policijas autoparks.

Novada attīstība notikusi arī vides sakārtošanas jomā. Aktīvi strādāts pie tā, lai iedzīvotājiem būtu iespēja šķirot atkritumus, lai viņi būtu izglītoti un motivēti to darīt. Jaunolainē un Stūnīšos ir izveidoti slēgtie sadzīves atkritumu konteineru laukumi. No 2017. – 2021. gadam renovētas 15 daudzdzīvokļu mājas visā novadā. Kopējais pašvaldības atbalsts šajā laikā ir bijis 1 000 000 eiro. Paplašinoties individuālās apbūves teritorijai Pārolainē (2018.–2019. gadā), Akāciju ielā un Vērdiņu ielā izbūvēti ūdensvada un kanalizācijas tīkli. Arī Jaunolaines lielciemā veikta ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu izbūve. Olaines pilsētā no 2018.–2019. gadam veikta centralizētās siltumapgādes sistēmas siltumtīklu pārbūve.

Olaines novada kapitālsabiedrības sekmīgi piesaistījušas finansējumu ūdenssaimniecības un siltumapgādes attīstības projektu īstenošanai, kā arī privātas kompānijas sekmīgi piesaistījušas ES finansējumu uzņēmuma infrastruktūras uzlabošanai un konkurētspējas paaugstināšanai.

- Telpu pārbūves darbi Olaines sākumskolas vajadzībām Meža ielā 2, Jaunolainē (tostarp piecgadīgo un sešgadīgo bērnu grupiņas un atbalsta personāla telpu izveide un aprīkošana);
- Olaines 1. vidusskolas aktu zāles atjaunošana;

2017. gads

2018. gads

2019. gads

2020. gads

2021. gads

- Jaunolaines sākumskolas sporta zāles izbūve (Jaunolaines Sporta nams);
- Olaines 2. vidusskolas sporta zāles rekonstrukcija;
- multifunkcionālā sporta un rotaļu laukuma izveide PII "Zīle".

- Olaines speciālās PII "Ābelīte" telpu un nojumes atjaunošana;
- multifunkcionālā sporta laukuma izveide Olaines PII "Dzērvenīte".

- telpu atjaunošanas darbi Olaines 2. vidusskolā Skolas ielā 1, Olainē, piecgadīgo un sešgadīgo bērnu grupiņas telpu izveidei un to aprīkošana;
- nojumju, rotaļu iekārtu un gumijas seguma piegāde un uzstādīšana Olaines PII "Zīle".

- Olaines 2. vidusskolas ķīmijas laboratorijas klases renovācija;
- Olaines 2. vidusskolas metodiskā informācijas centra un trenāžieru zāles atjaunošana.

- Uzsākta multifunkcionālā centra būvprojekta izstrāde, Jelgavas ielā 23, Olainē;
- uzsākti rekonstrukcijas darbi jaunas pirmsskolas izglītības iestādes izbūvei ēkā Veselības ielā 7, Olainē.

Attēls 67. Izglītības infrastruktūras attīstība

2017. gads

- Bērnu rotaļu pilsētiņas izbūve Olaines Mežaparkā;
- Jaunolaines sākumskolas sporta zāles izbūve (Jaunolaines Sporta nams);
- Jaunolaines pastaigu takas izbūve;
- Popkorna skvēra izbūve Olaines Mežaparkā;
- Olaines slidotavas vasaras seguma izbūve (*inline* hokejs).

2018. gads

- Atpūtas vietas "Līdumu karjers" izveide;
- Pirmā pasaules kara vēstures izziņas maršruta izbūve (1. kārtā);
- Jaunolaines bērnu rotaļu pilsētiņas izbūve.

2019. gads

- Olaines stadiona futbola laukuma rekonstrukcija;
- bērnu rotaļu laukumu izveide un uzlabošana Olaines novadā;
- grafiti mākslas darba "Heirēka!" izveide uz ūdenstorņa;
- Olaines Vēstures un mākslas muzeja izveide Jelgavas ielā 9.

2020. gads

- Olaines Sporta nama dušu telpu remonts;
- Pirmā pasaules kara vēstures izziņas maršruta izveide Olainē (2. kārtā);
- asfalta velotrases (*pump track*) izveide (būvniecība).

Attēls 68. Kultūras, sporta un atpūtas infrastruktūras attīstība

- Apgaismojuma ierīkošanas darbi Vēju ielā, Stūnišos, Olaines pagastā;
- apgaismojuma ierīkošanas darbi Pēterniekos, Olaines pagastā (no pagrieziena līdz A8 veikalam un pie bērnu rotaļu laukuma);
- papildu apgaismojuma izbūve Priežu ielā, Jaunolainē;
- apgaismojuma ierīkošana Olaines Mežaparka bērnu rotaļu pilsētiņā.

- Uzstādīts apgaismojums Līdumu karjerā, Olaines pagastā;
- izbūvēta apgaismojuma sistēma Lubaušu gājēju un velosipēdu celiņam (posmā Lubauši–tunnelis A8);
- izbūvēts apgaismojums Pirmā pasaules kara vēstures izziņas maršrutā Jelgavas ielā 5, Olainē.

- Apgaismojuma ierīkošanas darbi Sveņķu, Upenieku, Pieneņu un Loka ielā, Grēnēs;
- apgaismojuma ierīkošanas darbi gājēju pārejām Jelgavas un Zeiferta ielas krustojumā, Olainē;
- apgaismojuma ierīkošanas darbi gājēju pārejai Krasta ielā, Jaunolainē.

- Apgaismojuma uzstādīšana gājēju pārejai Medemciemā pie autoceļa A8 krustojuma ar CA016 (A8–kūdras fabrika);
- apgaismojuma ierīkošanas darbi Pionieru ielā (Pionieru iela 89, 84, 87, 88) un Meža ielā (no Meža ielas 3 līdz Meža ielai 9), Jaunolainē, Olaines novadā;
- apgaismojuma ierīkošanas darbi Stacijas ielas nobeigumā no Skolas līdz Zeiferta ielai.

2017. gads

- DKS "Celtnieks", DKS "Ceriņi M", DKS "Komutators" atjaunoja meliorācijas sistēmu;
- DKS "Rīts", DKS "Ežupe", DKS "Ziediņi", DKS "Ceriņi M", DKS "Virši", DKS "Straume", DKS "Jāņupe-2", DKS "Vaivadi", DKS "Gavana", DKS "Ostnieks", DKS "Tulpe", DKS "Ezītis" veica koplietošanas ceļu periodiskās uzturēšanas darbus, tostarp atjaunoja ceļu segumu un izbūvēja ceļus;
- DKS "Ielieči-2" un DKS "VEF Baloži" izbūvēja ielu apgaismojuma sistēmas;
- DKS "Jāņupe-2" izveidoja sporta un atpūtas laukumu.

2018. gads

- DKS "Celtnieks", DKS "Tiltiņi", DKS "Zīles", DKS "Ezītis", DKS "Ostnieks" atjaunoja meliorācijas sistēmu;
- biedrība "Vevi", DKS "Tiltiņi", biedrība "Grēnes", DKS "Ceriņi M", DKS "Ziediņi", DKS "Ezītis", DKS "Puriņi", DKS "Rītausma", DKS "Lejas-1", DKS "Lazdas", DKS "Gavana", DKS "Ielieči-2", DKS "Komutators", DKS "Rīts", DKS "Ozollejas", DKS "Vaivadi", DKS "Ābele O", DKS "Atlantika", DKS "Stars" veica koplietošanas ceļu periodiskās uzturēšanas darbus, tostarp atjaunoja ceļu segumu un izbūvēja ceļus;
- DKS "Rīts", DKS "Aurora-Dārziņi" un DKS "VEF Baloži" izbūvēja ielu apgaismojuma sistēmas;
- DKS "Rīts" izveidoja sporta un atpūtas laukumu.

2019. gads

- DKS "Jaunība", DKS "Ozollejas", DKS "Zīles", DKS "Viksnas" atjaunoja meliorācijas sistēmu;
- biedrība "Vevi", DKS "Celtnieks", DKS "Tiltiņi", DKS "Ziediņi", DKS "Puriņi", DKS "Rītausma", DKS "Gavana", DKS "Ezītis" veica koplietošanas ceļu periodiskās uzturēšanas darbus, tostarp atjaunoja ceļu segumu un izbūvēja ceļus;
- DKS "Rīts" izveidoja sporta un atpūtas laukumu.

2020. gads

- DKS "Lejas", DKS "Rīts", DKS "Stars", DKS "Ziediņi", DKS "Puriņi", DKS "Rītausma", DKS "Jāņupe", DKS "Ezītis", biedrība "PārOlaines attīstībai" veica koplietošanas ceļu periodiskās uzturēšanas darbus, tostarp atjaunoja ceļu segumu un izbūvēja ceļus;
- DKS "Puriņi" atjaunoja dziļurbuma sūkni ūdenstornī.

Attēls 69. Apgaismojuma un dārkopības sabiedrību ciemu infrastruktūras attīstība

- Pabeigts Stūnišu ciema iekšpagalmu segumu atjaunošanas projekts (Gaišmas);

2018. gads

- Izbūvēts asfaltbetona segums Grāvja ielā, Olainē;
- izbūvēti gājēju celiņi Jaunolainē (bērnu rotaļu laukumā);
- izbūvēts gājēju un velosipēdu ceļš Jaunolaine–Lubauši–A8 (tunelis).

- Medemciema gājēju un velosipēdu ceļš, Medemciems–Baloži;

2019. gads

- seguma virskārtas atjaunošana ar aku remontu Jelgavas ielas posmā no Veselības ielas līdz Zeiferta ielai, Olainē;
- Zeiferta un Jelgavas ielas krustojuma seguma atjaunošana un satiksmes organizācijas izmaiņas;
- Olaines 2. vidusskolas iekšpagalma labiekārtošana.

- Infrastruktūras uzlabošana uzņēmējdarbības attīstībai Rūpnīcu ielā, Olainē;

2020. gads

- divkārtās virsmas apstrāde ceļa posmam Uzvaras Līdums–Ziemeļu mala (ceļš paralēli veloceliņam no Olaines uz Līdumu karjeru);
- gājēju un velosipēdu ceļa izbūve līdz Līdumu karjeram (turpinājums esošajam gājēju un velosipēdu ceļam līdz Līdumu karjeram);
- asfaltbetona seguma izbūve Vērdiņu ielā, Pārolainē.

2021. gads

- Gājēju un velosipēdu ceļa izbūve gar V12 Jāņupē.

Attēls 70. Infrastruktūras attīstība – ceļi, ietves un iekšpagalmi

4.3. Plānotās tuvāko gadu ieceres

Olaines novada attīstības programmas 2014. – 2020. gadam Investīciju plānā iekļauti 29 investīciju projekti, no tiem 76% jeb 22 projekti ir īstenoti, un tos nav nepieciešams turpināt (ēku energoefektivitātes uzlabošana, inženiertīklu infrastruktūras modernizācija, utt.), 10% jeb 3 projekti ir īstenoti un ir nepieciešams tos arī turpmāk īstenot (meliorācijas sistēmas atjaunošana, velo infrastruktūras attīstība, ceļu rekonstrukcija), 10% jeb 3 projekti nav īstenoti un tos ir nepieciešams īstenot (uzņēmējdarbības atbalsta programma, slidotavas izbūve, utt.), 3% jeb 1 projekts ir zaudējis aktualitāti.

Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes laikā vairāki projekti ir īstenošanas vai plānošanas fāzē, tādēļ apkopota informācija par tuvāko gadu attīstības projektu plāniem un iecerēm:

- pašvaldības ēku energoefektivitātes paaugstināšana,
- ielu apgaismojuma modernizācija un jauna izbūve,
- satiksmes infrastruktūras uzlabošana (t.sk. Medemciema un Olaines divlīmeņu pārvads),
- ūdenssaimniecības attīstība,
- veloinfrastruktūras attīstība,
- vispārējās izglītības iestāžu paplašināšana,
- pirmskolas izglītības iestāžu izveide un paplašināšana,
- sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu attīstība, sociālās rehabilitācijas pakalpojumu centra izveide,
- multifunkcionālā kompleksa izbūve,
- kultūras mantojuma saglabāšanai un attīstības veicināšanai nepieciešamās infrastruktūras uzlabošana (t.sk. jaunu maršrutu izveide),
- daudzdzīvokļu māju energoefektivitātes uzlabošana un dzīvojamā fonda sakārtošana,
- kopstrādes telpas izveide.

Pašvaldībā identificētās vajadzības pakalpojumu un infrastruktūras attīstībā apkopotas Attīstības programmas Rīcības un Investīciju plānā.

4.4. Novada identitāte

Olaines novada vizuālā identitāte ir veidota, lai sekmētu novada atpazīstamību un iedzīvotāju piederības sajūtu.

Olaines novadam ir sava simbolika – **ģerbonis un karogs**. Ģerbonis attēlots uz Olaines novada pašvaldības, domes un pašvaldības iestāžu veidlapas un zīmoga, deputātu krūšu nozīmes un apliecības, darbinieku darba apliecības, informatīvā izdevuma “Olaines Domes Vēstis” titullapas, Olaines novada pašvaldības policijas automašīnas, Olaines domes apbalvojuma, informācijas stendos, utt. Pašvaldība izmanto arī Olaines pilsētas ģerboni. Olaines novada karogu standartu lieto saskaņā ar domes priekšsēdētāja rīkojumu, ikdienā tas atrodas domes sēžu zālē.

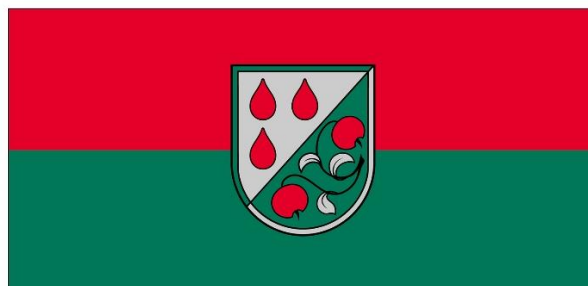
Logotips ir viens no Olaines novada identitātes galvenajiem pamatelementiem. Tajā attēlota stilizēta dzērvene, kas raksturo Olaines novada ģeogrāfisko novietojumu – blakus purviem un

vēsturi – kūdras ieguvi, kas saistīta ar novada pirmsākumiem. Dzērvenes apakšējā daļa (kātiņš) simboliski akcentē darāmos un jau padarītos darbus. Abi simboli kopā veido stilizētu cilvēku.

Olaines novada ģerbonis

Olaines novada karogs

Lai izceltu logotipa ideju, maketos rekomendējams lietot sauķļa zīmi. Tā sastāv no Olaines novada atslēgvārdiem. **Olaines novada sauķlis:** "aktīvs, industriāls, zaļš". "Aktīvs" atspoguļo novada attīstības dinamiku, aktivitātes novada izaugsmei, sporta, kultūras un izglītības sasniegumi, "industriāls" norāda uz novada ekonomisko izaugsmi, Olaines pilsētas ķīmisko industriju un ražotņu attīstību, darbavietām iedzīvotājiem un "zaļš" norāda uz novada novietojumu blakus purviem un mežiem, teritoriju, kur atrodas dabas liegums – Melnā ezera purvs.

Olaines novada logotips

Olaines novada sauķlis

Novadam ir arī sava dziesma - **Olaines dziesma**, teksta autori: Ieva Sircova un Atis Auzāns, komponists: Atis Auzāns⁶⁸.

Pašvaldība izveidojusi novada vizuālās identitātes vadlīnijas, lai nodrošinātu vienotu stila lietojumu un atpazīstamību dažādos iekšējās un ārējās komunikācijas materiālos. Vizuālā identitāte ir tikai viena no novada identitāti veidojošām sastāvdaļām. Tikpat būtiska ir kultūrvide, kultūrvēsturiskais mantojums, tradīcijas, publiskās ārtelpas objekti, kopienu aktivitātes, kas kopā rada novada identitāti un piederības sajūtu tam. Nākamajā periodā ir būtiski stiprināt iedzīvotāju piederības sajūtu vietai, atbildību un rūpes par novadu, attīstīt tradīcijas, stiprināt identificēšanos ar Olaines novadu, kas aktuāli daudzām Pierīgas pašvaldībām.

⁶⁸ Saistošie noteikumi Nr. SN19/2016 "Par Olaines novada simboliku

4.5.Sadarbība

Sadarbība vietējā līmenī. Olaines novada pašvaldība ir Latvijas Pašvaldību savienības biedrs un atrodas Rīgas plānošanas reģiona sastāvā. Pašvaldība ir biedrības „Pierīgas pašvaldību apvienība” sastāvā, kuras mērķis ir īstenot Pierīgas pašvaldību tiesisko interešu aizsardzību, veicināt Pierīgas pašvaldību ekonomisko un sociālo attīstību, kā arī veicināt Pierīgas pašvaldību savstarpējo sadarbību un sadarbību ar LR, starptautiskajām un citu valstu institūcijām un organizācijām.

Saskaņā ar 2017. gada 26. septembra Ministru kabineta noteikumiem Nr. 582 „Noteikumi par pašvaldību sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijām” Olaines sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas sastāvā ir Olaines un Mārupes novads (t.sk. bijušais Babītes novads).

Olaines novada pašvaldība ir noslēgusi sadarbības līgumu ar 6 pašvaldībām (Carnikavu, Ikšķili, Ķekavu, Salaspili, Garkalni un Siguldu – līdz 1.07.2021.), lai kopīgi realizētu obligātos izglītības un kultūras pasākumus (centralizēto pārbaudes darbu, mācību olimpiāžu, skašu, konkursu, metodisko semināru un pieredzes apmaiņas).

Aktīva sadarbība notiek arī Olaines, Babītes un Mārupes novadu dibinātās biedrības “Pierīgas partnerība” (vietējā rīcības grupa) ietvaros, kuras galvenais mērķis ir ar savu darbību stimulēt šo teritorijas iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanu, ekonomiskās un sociālās aktivitātes pieaugumu, teritorijas apkārtējās vides uzlabošanu un esošo resursu ilgtspējīgu izmantošanu.

Olaines novads ikdienā saskaras un risina dažāda veida problēmas, kuru risināšana nav iespējama bez valsts pārvaldes institūcijām un dažādiem valsts atbildīgajiem dienestiem. Olaines novada uzņēmējdarbības atbalsta centrs sadarbojas ar Pierīgas pašvaldībām, Rīgas plānošanas reģionu, Latvijas Sociālās uzņēmējdarbības asociāciju u.c. organizācijām un iestādēm par uzņēmējdarbības jautājumiem.

Sadarbība starptautiskā līmenī. Pašvaldības starptautiskās sadarbības mērķis ir novada popularizēšana, starptautiskās konkurētspējas veicināšana un investīciju piesaiste. Starptautiskā sadarbība notiek šādos virzienos: sadarbība ar ārvalstu vēstniecībām, pašvaldībām, valsts un nevalstiskajām organizācijām, sadarbība pašvaldību sadraudzības tīklojuma ietvaros un dalība starptautiskajos projektos un pasākumos.

Olaines novada pašvaldība un tās iestādes sadarbojas ar dažādām institūcijām arī ārvalstīs, tādējādi sekmējot attīstību un pieredzes apmaiņu. Gadu gaitā Olainei radušās vairākas sadraudzības pilsētas, ar kurām jau ilgstoši veidota sadarbība sociālajos, izglītības un kultūras jautājumos: Zviedrijā – ar Karlskogu, Edeshegu, Vadstenu un Somijā – ar pilsētu Rihimaki, Polijā – ar Nova Saržinas pilsētu un Radomsko (sadarbība kultūras, izglītības, sporta, sociālajā un ekonomikas jomā). Izveidojusies sadraudzība ar Krievijas pilsētu Ivangorodu un Lietuvas pilsētu Anīkšči. Ar Edeshegu, Karlskogu, Rihimaki, Nova Saržinu un Radomsko ir iepriekš noslēgti sadraudzības un sadarbības līgumi.

2019. gadā parakstīts sadarbības memorands starp Olaines novada pašvaldību un Čangžau pašvaldību (Ķīnas Tautas Republika) par sadarbību uzņēmējdarbības, tirdzniecības, kultūras, izglītības, sporta un tūrisma jomā.

Olaines novads

Olaines novada sadraudzības pašvaldības:

1 Rīhimaki (<i>Riihimäki</i>)	4 Edeshega (<i>Ödeshög</i>)	7 Anīkšči (<i>Anykščiai</i>)
2 Karlskoga (<i>Karlskoga</i>)	5 Nova Sažina (<i>Nowa Sazyna</i>)	8 Ivangoroda (<i>Ивангород</i>)
3 Vadstena (<i>Vadstena</i>)	6 Radomsko (<i>Radomsko</i>)	9 Čangdžau (<i>Cangzhou</i>)

Attēls 71. Olaines novada sadraudzības pašvaldības

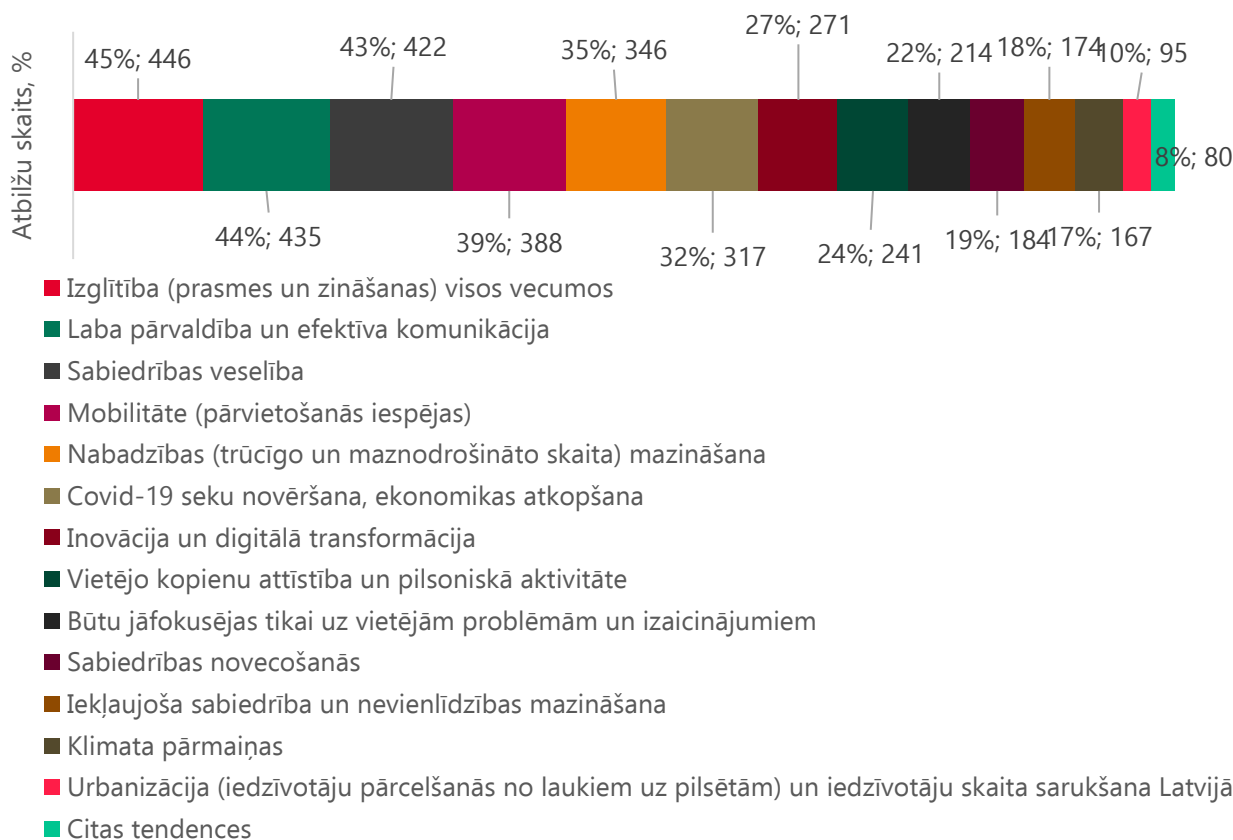
Pašvaldība un pašvaldības izglītības iestādes aktīvi piedalās arī starptautiskajos projektos (piemēram, vairāki Erasmus+ programmas Pamatdarbības Nr.2 projekti, Igaunijas – Latvijas pārrobežu sadarbības programmas projekts "Military Heritage"). Īpaši svarīgi turpināt sadarbību ar Igaunijas Republikas pašvaldībām, lai sekmētu pārrobežu sadarbības projektu īstenošanu un kopīgu interešu teritoriju attīstību.

5. Globālās un vietējās tendences

5.1. Globālās tendences

Globālo un reģionālo aktualitāšu tendenču sarakstā pēdējos gados dominē dažādi izaicinājumi un tādas jomas kā sabiedrības **veselība**, **klimate pārmaiņas**, **sabiedrības novecošanās**, vietējo **kopienu attīstība** un pilsoniskā aktivitāte, **inovācija un digitālā transformācija**, **labā pārvaldība** un efektīva komunikācija, **iekļaujoša sabiedrība un nevienlīdzības mazināšana**, **urbanizācija** (iedzīvotāju pārcelšanās no laukiem uz pilsētām) un iedzīvotāju skaita **sarukšana** (t.sk. Baltijas valstīs un Latvijā), **mobilitāte** (pārvietošanās iespējas), **izglītība** (prasmes un zināšanas) visos vecumos. Saskaņā ar iedzīvotāju aptauju lielākā uzmanība Olaines novadā būtu pievēršama **izglītībai** visos vecumos (to par prioritāti uzskata 45% respondentu), labai **pārvaldībai** un efektīvai **komunikācijai** (44%), sabiedrības **veselībai** (43%), **mobilitātei** (39%) un **nabadzības mazināšanai** (35%).

Attēls 72. Iedzīvotāju aptaujā saņemtais vērtējums par svarīgākajām globālajām tendencēm, kam Olaines novadā jāpievērš īpaša uzmanība

Lai gan labu pārvaldību Latvijā definē Valsts pārvaldes iekārtas likums, kas nosaka, ka valsts pārvalde savā darbībā ievēro labas pārvaldības principu (*tas ietver atklātību pret privātpersonu un sabiedrību, datu aizsardzību, taisnīgu procedūru īstenošanu saprātīgā laikā un citus noteikumus, kuru mērķis ir panākt, lai valsts pārvalde ievērotu privātpersonas tiesības un tiesiskās intereses*), līdzās tam pēdējos gados izvirzījušās arī citas aktualitātes. Nozīmīgas tēmas, domājot pat pašvaldību attīstību, ir **digitālā transformācija**, **datos** un pierādījumos balstīti lēmumi,

pakalpojumu pieejamība un publisko pakalpojumu pārveide (balstoties dizaina domāšanā), **iekļaujoši risinājumi**, efektīva, skaidra, vienkārša **komunikācija**, datu aizsardzība, **digitālā drošība**, **sabiedrības līdzdalības** iespējas un **koprade**, efektīva darba organizēšana, **inovācija** (process) un inovācijas (ieviesti risinājumi). Globālo tendenču kontekstā svarīgi apskatīt arī **labo praksi publiskās ārtelpas attīstībā**, ņemot vērā iedzīvotāju nemainīgo pieprasījumu pēc publiskās ārtelpas pilnveidojumiem. Labu publisko ārtelpu definē vairāki elementi: kopīga vietas vīzija, vietas estētika, socializēšanās un tikšanās iespēju nodrošināšana, vietas pieejamība ikvienam, komforts un elastība, kā arī drošība un radošuma elementi.

Tāpat jāmin vairākas jomas, kuru attīstībai jāpievērš īpaša uzmanība nākamajā periodā:

- **Bibliotēku kā kopienu un pakalpojumu centru** attīstība, veidojot tās par vietām, kur iespējams satikties un pulcēties sabiedrībai;
- **Cienu attīstības plānu** izstrāde un **video cienu** attīstība, lai veicinātu apdzīvoto vietu attīstību, detalizēti apkopojot un analizējot iedzīvotāju vajadzības, problēmas, veicinot vietējās kopienas rūpes pret vietu, izstrādājot skaidras un definējamas rīcības un projektu idejas, kas kopējā Attīstības programmā lielāka mēroga dēļ nav iekļautas;
- **Nozaru tematisko plānošanas dokumentu** vidējā termiņā izstrāde – detalizēti apkopot un analizēt jomas, to vajadzības, izstrādājot skaidras un definējamas rīcības un projektu idejas, kas kopējā Attīstības programmā lielāka mēroga dēļ nav iekļautas. Ieteicams izstrādāt šādu nozaru tematiskos plānus vismaz transportam, izglītībai, kultūrai, sportam, sociālai jomai;
- **Līdzdalības budžeta** darbības turpināšana, Olaines novada attīstības programmas investīciju plānā nosakot tematiskos virzienus, kas darbojas pēc šāda principa – sabiedrība izvēlas sev svarīgākās idejas, projektus, ko pašvaldība gada laikā par budžeta līdzekļiem īsteno;
- **Mājokļu politikas** attīstība, kas ietver jaunu mājokļu plānošanu un būvniecību, kā arī esošo rekonstrukciju, kur pašvaldībai ir būtiska loma – sekmēt publisko un privāto partnerību, izmantot valsts atbalsta instrumentus īres mājokļu būvniecībai, mudināt iedzīvotājus un apsaimniekotājus veikt energoefektivitātes pasākumus u.c. aktivitātes, kas uzlabo dzīves kvalitāti un sniedz iespēju ienākt jauniem iedzīvotājiem;
- **Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu** attīstība, kas uzsākta deinstitucionalizācijas pasākumu ietvaros, taču turpināma un veicināma arī nākotnē – veicināta kopējā atbildība par apkārtējo sabiedrību;
- **Sociālās uzņēmējdarbības** veicināšana, kas ar savu darbību risina kādu sociālo problēmu vai rada labumu sabiedrībai;
- **Interneta pieejamības** attīstība, lai sekmētu nodarbinātību - platjoslas izvēršanas veicināšana "vidējās jūdzes" un "pēdējās jūdzes" elektronisko sakaru tīkla infrastruktūras attīstīšanā un attīstīt sadarbību ar elektronisko sakaru komersantiem.

Kopumā globālās un vietējās tendences ņemtas vērā arī dažādajos nacionāla un reģionāla līmeņa plānošanas dokumentos, paredzot ļoti daudz attīstības virzienus un uzdevumus pašvaldībām. Olaines novada attīstības plānošanas dokumentos būtiski ņemt vērā gan nacionāla, gan reģionāla līmeņa noteiktos attīstības virzienus, gan arī nodrošināt attīstības plānošanas pēctecību, sekot līdzi aktuālajām tendencēm un labajai praksei telpiskajā un stratēģiskajā plānošanā. Īpaši būtiski

nodrošināt sabiedrības līdzdalības iespējas, lai paaugstinātu varbūtību, ka attīstības plānošanas dokumenti ir pēc iespējas aktuālāki arī no iedzīvotāju un uzņēmēju skatupunkta.

5.2. Nacionālās prioritātes

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam (Latvija2030)

(apstiprināta 2010. gada jūnijā), kas ir hierarhiski augstākais attīstības plānošanas dokuments Latvijā, izvirza septiņas galvenās prioritātes:

- 1) kultūras telpas attīstība,
- 2) ieguldījumi cilvēkkapitālā,
- 3) paradigmas maiņa izglītībā,
- 4) inovatīva un ecoefektīva ekonomika,
- 5) daba kā nākotnes kapitāls,
- 6) telpiskās attīstības perspektīva,
- 7) inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība.

Latvija2030 telpiskās attīstības perspektīvā Olaines novads atrodas Rīgas metropoles areālā. Olaines pilsēta nav noteikta kā reģionālas nozīmes attīstības centrs, tā iedalīta kā Rīgas metropoles areāla pilsēta. Daži no risinājumiem Rīgas metropoles areāla konkurētspējas celšanai ir 1) areāla iekšējās telpiskās struktūras veidošana ar pakārtotu daudzcentru (policentrisku) sistēmu un efektīvām transporta un komunikāciju saitēm, 2) areālā esošo pilsētu stiprināšana, nosakot to specializāciju, lomu un vietu, atslogojot Rīgu no tai netipiskām funkcijām.

Nacionālais attīstības plāns 2027. gadam⁶⁹ izvirza vairākus stratēģiskos mērķus un prioritātes:

- 1) Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki,
- 2) Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei,
- 3) Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība,
- 4) Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība,
- 5) Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei, kā arī
- 6) Vienota, droša un atvērta sabiedrība.

Pašvaldības noteiktas kā **lidzatlīdzīgās iestādes** daudzos dažādu rīcības virzienu uzdevumos. Šie uzdevumi būtu ņemami vērā, plānojot pašvaldības ilgtspējīgu attīstību, lai tā būtu saskaņā ar Nacionālā attīstības plānā 2021. – 2027. noteiktajiem uzstādījumiem:

- **ģimeņu labklājības** veicināšana, labvēlīgu apstākļu radīšana ģimenes un darba dzīves saskaņošanai,
- pirmsskolas izglītības, bērnu aprūpes un organizēta brīvā laika pakalpojumu pieejamības uzlabošana,
- reemigrācijas veicināšana,
- sociālās politikas plānošanas, uzraudzības un novērtēšanas stiprināšana,
- nabadzības, materiālās nenodrošinātības un ienākumu nevienlīdzības mazināšana,
- **darba ar jaunatni** nozīmes un veidu paplašināšana un stiprināšana,

⁶⁹ [Nacionālais attīstības plāns 2027. gadam](#)

- izcilu pedagogu sagatavošana, piesaiste, noturēšana un efektīva profesionālā pilnveide,
- vispārējās izglītības iestāžu mācību procesa kvalitātes paaugstināšana,
- vides pielāgošana izglītības iestādēs,
- **digitālās transformācijas** sekmēšana uzņēmējdarbībā,
- aktīvās darba tirgus politikas attīstīšana,
- arvien lielākas iedzīvotāju daļas iesaistīties uzņēmējdarbībā motivēšana,
- **klimate pārmaiņu** ietekmju mazināšana,
- augstas un labas kvalitātes virszemes un pazemes ūdensobjektu īpatsvara palielinājuma panākšana,
- atkritumu rašanās un apglabājamo atkritumu samazināšana un atkritumu pārstrādes un reģenerācijas īpatsvara palielināšana,
- vēsturiski piesārņoto vietu sanācījas un revitalizācijas pasākumu īstenošana,
- vides kvalitātes uzlabošana,
- bioloģiskās daudzveidības saglabāšanas pasākumu integrēšana tautsaimniecības nozarēs,
- transporta sistēmas pilnveidošana,
- mūsdienu tehnoloģiju un racionālas, resursu efektīvas, **lietotājoorientētas un atvērtas pārvaldības** ieviešana,
- fiziskās un digitālās vides pieejamības un piekļūstamības palielināšana valsts un pašvaldību infrastruktūrā,
- vietējās mobilitātes nodrošināšana nodarbinātībai un pakalpojumu saņemšanai,
- mājokļu kvalitātes paaugstināšana,
- sabiedrības izglītošana un informēšana par fizisko aktivitāšu iespējām,
- **kultūras mantojuma**, sporta tradīciju un vērtību saglabāšana un nodošana nākamajām paaudzēm,
- nacionālās identitātes apziņas stiprināšana dažādām iedzīvotāju grupām,
- gudras, efektīvas un atvērtas pārvaldības īstenošana visos publiskās pārvaldes procesos,
- cilvēku rīcībspējas stiprināšana apdraudējuma gadījumos.

Konkrētākas aktivitātes detalizētas arī dažādos nacionāla līmeņa **nozaru rīcībpolitiku plānošanas dokumentos** (piemēram, Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam), kuru uzstādījumi jāņem vērā arī Olaines novada attīstības plānošanas dokumentos. Saskaņā ar VARAM ekspertu aplēsēm īpaši nozīmīgi jaunajā plānošanas periodā pašvaldībām svarīgi likt akcentus uz **uzņēmējdarbības attīstību, klimata pārmaiņu politiku un informācijas un komunikācijas tehnoloģijām (IKT)**⁷⁰.

Reģionālās politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam⁷¹ detalizē Nacionālā attīstības plāna 2021.-2027.gadam uzstādījumus, rīcības virzienus un uzdevumus reģionālajā politikā.

Latvijā ir vienas no augstākajām reģionālās attīstības atšķirībām – Vidzemē iekšzemes kopprodukts uz vienu iedzīvotāju ir 66% no vidējā IKP uz vienu iedzīvotāju valstī. Reģionālās politikas galvenais mērķis ir radīt priekšnosacījumus visu reģionu ekonomiskā potenciāla attīstībai un sociālekonomisko atšķirību mazināšanai, paaugstinot iekšējo un ārējo konkurētspēju, kā arī

⁷⁰ VARAM 11.03.2021 tiešsaistes seminārs "Aktualitātes pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādē"

⁷¹ Ministru kabineta rīkojums Nr.587 "Par Reģionālās politikas pamatnostādnēm 2021.-2027. gadam" 26.11.2019.

nodrošinot teritoriju specifikai atbilstošus risinājumus apdzīvojuma un kvalitatīvas dzīves vides attīstībai, vidējā termiņā panākot reģionālā IKP starpības samazinājumu.

Lai sasniegtu izvirzītos mērķus, izvirzīti divi apakšmērķi – **uzņēmējdarbības vides uzlabošana** reģionos un **pakalpojumu efektivitātes** uzlabošana reģionos. Reģionālās ekonomikas attīstībā būtiska loma ir tieši pašvaldībām kā vietējās attīstības līderiem, kas sadarbībā ar komersantiem veido uzņēmējdarbībai labvēlīgu vidi, tādējādi noņemot slogu komersantam veikt ieguldījumus infrastruktūrā un dodot iespēju komersantam novirzīt investīcijas produkta attīstībai.

Pamatnostādnēs uzsvērta **viedo risinājumu nozīme** teritoriju attīstībā un ka teritorijas attīstības plānošanas dokumenti kalpo par pamatu investīciju piesaistei. Reģionālās politikas īstenošanai izvirzītie mērķi paredz īstenot pasākumus vairākos rīcības virzienos:

- Vietas sagatavošana uzņēmējiem un to produktivitāte;
- Cilvēkkapitāla piesaiste reģionos;
- Pakalpojumu nodrošināšana reģionos atbilstoši demogrāfiskajiem izaicinājumiem;
- Sasniedzamība un dzīves vide reģionos;
- Plānošanas reģionu un pašvaldību administrācijas darba efektivitāte.

Pašvaldības plānots iesaistīt izvirzīto uzdevumu īstenošanā, tam paredzot finansējumu no vairākiem avotiem. **Attīstības programmas stratēģiskie uzstādījumi nav pretrunā ar Reģionālās politikas pamatnostādnēm 2021.-2027. gadam un atbalsta to ieviešanu.**

Reģionālās attīstības atbalsta modelis paredz:

- lai mazinātu reģionālās attīstības atšķirības, kopējais investīciju atbalsta apjoms reģionālās attīstības veicināšanai tiks piešķirts, kā kritēriju izmantojot reģionālo IKP uz vienu iedzīvotāju, lielāko finansējuma apjomu paredzot plānošanas reģionam ar mazāko reģionālo IKP uz vienu iedzīvotāju
- investīciju finansējumu plānots dalīt divās daļās: 70% finansējuma plānots novirzīt pašvaldībām konkursa kārtībā starp katra plānošanas reģiona pašvaldībām, balstoties uz pašvaldību attīstības programmām, un 30% finansējuma plānots novirzīt uz rezultātiem balstītu reģionālā mēroga projektu īstenošanai saskaņā ar plānošanas reģionu attīstības programmās noteiktajām prioritātēm.

Saskaņā ar VARAM aplēsēm īpaši nozīmīgi jaunajā plānošanas periodā pašvaldībām svarīgi likt akcentus uz **uzņēmējdarbības attīstību, klimata pārmaiņu politiku un informācijas un komunikācijas tehnoloģijām (IKT)**⁷².

2021.-2027. gada Eiropas Savienības fondu plānošanas periodā Latvija koncentrēsies uz reformām un investīcijām, kas cels Latvijas ekonomikas ražīgumu un uzņēmumu konkurētspēju, turpinot Latvijas ekonomikas pārveidi uz zināšanās balstītu ekonomiku. Latvijas uzņēmējiem zaļā un digitālā pāreja ļaus veidot jaunus produktus un pakalpojumus. Fondu ieguldījums palīdzēs nodrošināt, lai izaugsme sasniegtu visus Latvijas reģionus un iedzīvotājus. Demogrāfijas un darba tirgus tendences liecina, ka panākt būtisku tuvošanos attīstītāko valstu dzīves līmenim var tikai ar lielu lēcieni ekonomikas produktivitātē. Arī ES fondu ieguldījumu kontekstā caur produktivitātes prizmu būs jāņem vērā ne tikai ieguldījums atbalstam uzņēmējdarbībā, bet arī investīcijas visās

⁷² VARAM 11.03.2021 tiešsaistes seminārs "Aktualitātes pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādē"

nozārēs. Lai to sasniegtu, nozīmīgi ir ieguldījumi pārdomātos projektos, kas veicina izmaksu ietaupījumus un rada ienākumus.

Latvija nākamajā ES fondu plānošanas periodā ir izvirzījusi sešus galvenos virzienus, kas ietverti arī NAP2027:

- 1) Viedāka Eiropa – paredz inovatīvas un viedas ekonomiskās pārmaiņas, pētniecības un prasmju attīstīšanu, atbalstu uzņēmējdarbībai un digitalizācijai, tai skaitā digitālajai savienojamībai;
- 2) Zaļāka Eiropa, virzoties uz klimatneitralitāti, pielāgojoties klimata pārmaiņām un īstenojot vides aizsardzības politiku;
- 3) Savienotāka Eiropa – droša, ilgtspējīga un pieejama transporta attīstība;
- 4) Sociālāka Eiropa, nodrošinot vienādas iespējas un piekļuvi izglītībai, veselības aprūpei un darba tirgum, kā arī taisnīgus darba nosacījumus, sociālo aizsardzību un iekļaušanu;
- 5) Iedzīvotājiem tuvāka Eiropa, veicinot ilgtspējīgu un līdzsvarotu reģionu attīstību;
- 6) Atbalsts sociālekonomisko grūtību risināšanai saistībā ar pārkārtošanos uz klimatneitralitāti.

Kopumā Latvijas ekonomikas attīstībai nākamo septiņu gadu laikā būs pieejams apmēram 4,4 miljardu eiro liels ES fondu finansējums (Eiropas Reģionālās attīstības fonds, Kohēzijas fonds, Eiropas Sociālais fonds)⁷³. Vēl būs pieejams **Taisnīgas pārkārtošanas fonds** (192 milj. EUR finansējums Latvijā), Eiropas Teritoriālās sadarbības programma (49,76 milj. EUR finansējums Latvijā) u.c. atbalsta programmas.⁷⁴

Kā ekonomisku atbildi uz Covid-19 pandēmijas radītajiem izaicinājumiem Eiropas Komisija (EK) 2021. gada pirmajā pusē izveidoja Eiropas Atveseļošanas fondu, kas ļaus **Atveseļošanās un noturības mehānisma** ietvaros veikt pirmās reformas un investīcijas no 1,82 miljardu eiro lielā Latvijai apstiprinātā fonda budžeta. Latvijas Atveseļošanas fonda plāns aptver plašu, savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopumu. Tas palīdzēs efektīvi atrisināt daudzus ekonomiskus un sociālus izaicinājumus tādās jomās kā veselības aprūpe, izglītība un prasmes, sociālā iekļaušana, pētniecība un inovācijas, izmaksu ziņā pieejami mājokļi, valsts pārvalde, uzņēmējdarbības vide, kā arī cīņa ar ēnu ekonomiku un noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Īpašs uzsvars plānā ir uz pasākumiem, kas nodrošina pāreju **uz digitālu un klimatam draudzīgu** ekonomikas modeli, ieviešot strukturālās reformas un risinot sociālos un cilvēkkapitāla attīstības jautājumus. Plāns vērsts uz Latvijas konkurētspējas nodrošināšanu Eiropas un globālajos tirgos, tā veicinot iedzīvotāju labklājību ilgtermiņā. Fonda ieguldījumi būs nozīmīgi iekļaujošas sabiedrības stiprināšanā, mazinot nevienlīdzību, uzlabojot izglītības un veselības sistēmas, kā arī pieeju valsts un pašvaldības pakalpojumiem.⁷⁵

⁷³ [ES investīcijas 2021.-2027. gads](#)

⁷⁴ [ES investīcijas 2021.-2027. gads](#)

⁷⁵ [Atveseļošanas fonds Latvijā](#)

5.3. Reģionālās prioritātes

Olaines novads ietilpst Rīgas plānošanas reģionā. Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014. - 2030. gadam paredz, ka reģiona ekonomiskā specializācija ir saistīta ar uzņēmējdarbības virzieniem: 1) izpētes un attīstības pakalpojumi, 2) radošās industrijas, 3) augstas pievienotās vērtības ražošana, 4) augstas pievienotās vērtības pakalpojumi, 5) nestandarta un "tieši laikā" eksportspējīgi ražošanas pakalpojumi, 6) gaisa un jūras satiksme, 7) tūrisms, 8) zaļās ekonomikas un ilgtspējīga dzīves veida nozares.

Tabula 5. Rīgas plānošanas reģiona stratēģiskie mērķi un prioritātes

Ilgtermiņa mērķis	Prioritātes
SM1: Sociāli iekļaujoša kopdzīve labklājīgās kopienās	<ul style="list-style-type: none"> • P1 Vitāla dabiskā kustība un migrācija • P2 Kopienas un to pašpietiekamība • P3 Elastīga un izcila izglītība
SM2: Zināšanās balstīta "zaļa", inovatīva un elastīga ekonomika	<ul style="list-style-type: none"> • P4 Globāli konkurētspējīgas nozares • P5 Kvalitatīva satiksme un loģistika • P6 Pašvaldības – attīstības virzītājas
SM3: Ekoloģiski tolerant dzīves veids un vietas	<ul style="list-style-type: none"> • P7 Ilgtspējīga dzīvesvide • P8 Vieda attīstība

Kā īpaši nozīmīgas Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2014. - 2030. gadam tiek paredzētas prioritāri attīstāmās reģiona teritorijas, vietas un tīkli, **Olainē un tās apkārtnē ir paredzēts attīstīt ražošanas teritorijas.**

Ņemot vērā to, ka uz Olaines novada attīstības plānošanas dokumentu izstrādes laiku Rīgas plānošanas reģions izstrādā jaunu vidēja termiņa plānošanas dokumentu, tiek apskatīta spēkā esošā Rīgas plānošanas reģiona attīstības programma 2014. – 2020. gadam. Dokumentā kopumā ir noteikti 33 vidēja termiņa rīcības virzieni katras ilgtermiņa prioritātes ietvaros.

Reģionālās sadarbības ietvaros tiek īstenoti vairāki projekti, piemēram, projekts "Tūrisms kopā", kuru īstenoja biedrība "Pierīgas partnerība", Lauku partnerība "Lielupe", partnerība "Daugavkrasts" un sešu novadu pašvaldības (līdz 1.07.2021.), lai rosinātu iedzīvotāju interesi par tūrisma objektiem novados, izstrādājot kopīgo tūrisma attīstības stratēģiju sešiem Pierīgas novadiem un vairākus tematiskos tūrisma maršrutus Pierīgas apkaimē.

Olaines novada pašvaldība ir iesaistījusies Rīgas plānošanas reģiona projekta "Deinstitucionalizācija un sociālie pakalpojumi personām ar invaliditāti un bērniem" īstenošanā, kura mērķis ir palielināt Rīgas reģionā ģimeniskai videi pietuvinātu un sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamību dzīvesvietā personām ar garīga rakstura traucējumiem un bērniem. Projekta īstenošanā iesaistītas 29 Rīgas reģiona pašvaldības, 3 valsts sociālās aprūpes centri un bērnu aprūpes iestāde.

Rīgas plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2014. - 2030. gadam Olaine noteikta kā Pierīgas specializētais centrs Rīgas metropoles areālā, iekļaujot to urbanizētajā Pierīgas telpā.

Olaine ir novada administratīvais un attīstības centrs kas sniedz apkārtējo teritoriju iedzīvotājiem pakalpojumus un nodrošina darba vietas. Olaine ir nozīmīgs Rīgas metropoles areāla industriālais un loģistikas centrs. Olaine ir Rīgas "satelītcenrs", vietējas nozīmes attīstības (pakalpojumu sniegšanas) centrs⁷⁶. Pilsētas potenciāls ievērojami pārsniedz pārējo novada apdzīvoto vietu potenciālu. Olainē ir pieejama attīstīta sociālā infrastruktūra un daudzveidīgi pakalpojumi.

5.4. Līdzšinējie novada attīstības plānošanas dokumenti

Lai nodrošinātu saskaņotību ar jaunu plānošanas dokumentu ilgtermiņā, tiek apskatīti Olaines novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013. - 2030. gadam uzstādījumi.

Olaines novada pašvaldība definēja vīziju 2030. gadam - Olaines novads kļūs par vienu no ekonomiski attīstītākajām Latvijas pašvaldībām ar kvalitatīvu dzīves vidi un daudzveidīgām nodarbinātības iespējām. Lai sasniegtu ilgtermiņa attīstības redzējumu, nosprausti trīs attīstības mērķi ar noteiktajām prioritātēm.

Tabula 6. Olaines novada stratēģiskie uzstādījumi Olaines novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2013. - 2030. gadam

Ilgtermiņa mērķis	Prioritātes
Ražotnēm un pārējai uzņēmējdarbībai labvēlīga vide	<ul style="list-style-type: none"> • P1a. Olaines industriālās zonas attīstība • P1b. Pašvaldības atbalsts uzņēmējiem un investoriem • P1c. Uzņēmējdarbības gars un prasmes
Sociālā attīstība	<ul style="list-style-type: none"> • P2a. Pārvaldība un sabiedrības līdzdalība • P2b. Izglītība • P2c. Veselības aprūpe un sociālie pakalpojumi • P2d. Kultūrvide
Vides un infrastruktūras attīstība	<ul style="list-style-type: none"> • P3a. Transporta infrastruktūra • P3b. Apdzīvoto vietu attīstība • P3c. Rekreācija un publiskā telpa

Olaines novads ir noteicis arī specializāciju šādās jomās:

- **Apstrādes rūpniecība** (īpaši: farmaceitisko vielu un preparātu ražošana, ķīmisko vielu un produktu ražošana, plastmasas izstrādājumu ražošana, metālizstrādājumu un iekārtu ražošana);
- **Kravu pārvadājumu un loģistikas pakalpojumi** (tai skaitā: autotransporta kravu pārvadājumi, Loģistikas pakalpojumi, noliktavu pakalpojumi);
- **Kūdras ieguve un pārstrāde** novadā, līdzīgi kā pārējā Latvijā, šobrīd ir samazinājusies, tomēr, attīstot jaunus un starptautiskajā tirgū pieprasītus produktus, ir labs potenciāls šo nozari aktivizēt. Novadā tiek iegūta arī smilts.
- Olaines novads ir pierādījis savu konkurētspēju arī kā relatīvi **lēta dzīves vieta**:

⁷⁶ Rīgas Metropoles areāla attīstības rīcības plāns, 2020

- daudzdzīvokļu namu kvartāli Olainē, Jaunolainē un Gaismā ir salīdzinoši lēti un no Rīgas ērti pieejami dzīves vietai, šajā ziņā veiksmīgi konkurējot ar citām Pierīgas apdzīvotajām vietām. Novads plānos un īstēnos šo apdzīvoto vietu attīstības programmas;
- plašas Olaines novada platības aizņem 47 dārzkopības kooperatīvi, kuru sākotnējā attīstības koncepcija, mainoties ekonomikas sistēmai, nav veiksmīgi aizstāta ar citu, un ir vērojama šo teritoriju haotiska attīstība. Sadarbībā ar citām Pierīgas pašvaldībām novadā tiks izstrādāta un ieviesta pieeja dārzkopības sabiedrību attīstībai, ar mērķi padarīt šos ciemus kompaktākus un attīstīt tajos infrastruktūru, vienlaikus saglabājot un izkopjot to pievilcību un būvējot savrupmājas jaunajos ciemos.

Olaines novads jau ir pierādījis savu konkurētspēju katrā no augstāk uzskaitītajām jomām, tomēr novadā pieejamie resursi ļauj attīstīt arī citas nozares, tai skaitā: augstvērtīgas lauksaimniecības produkcijas ražošana un pārstrāde; koksnes un citu mežsaimniecības produktu ražošana, pārstrāde; pakalpojumu attīstība; rekreācijas pakalpojumi un studentu dzīves vieta.

Lai nodrošinātu pēctecību ar jaunu plānošanas dokumentu vidējā termiņā, tiek apskatīti Olaines novada attīstības programmas 2014. – 2020. gadam stratēģiskie uzstādījumi. Attīstības programmā noteiktas vidēja termiņa prioritātes:

- VTP1 Uzņēmējdarbības vides sakārtošana un sadarbības veicināšana,
- VTP2 Iedzīvotāju dzīves vides kvalitātes paaugstināšana un cilvēkresursu attīstība,
- VTP3 Mobilitātes, infrastruktūras kvalitātes un publiskās ārtelpas vides kvalitātes paaugstināšana.

5.5. Rīgas Metropoles areāla sasaiste

Olaines novads ietilpst Rīgas metropoles areālā iekšējā telpā, ņemot vērā aktīvo svārstmigrāciju un novada relatīvi ērtu sasniedzamību ar Rīgu. Rīgas metropole tiek uzlūkota kā funkcionāli cieši saistīta ekonomiskās un sociālās kustības telpa, ko veido Rīgas pilsēta kopā ar tuvējām dažāda lieluma pilsētām (Jūrmalu, Olaini, Jelgavu, Baldoni, Salaspili, Ogrī, Tukumu un Siguldu) un Pierīgas novadu pašvaldībām, kurās izteikta iedzīvotāju ikdienas svārstmigrācija⁷⁷.

Olaines pilsēta ir Rīgas satelītcenrs jeb Pierīgas centrs ar īpašu lomu. Rīgas metropoles areālā ir izveidojušās spēcīgas funkcionālās saites, ko nosaka Rīgas kā ekonomiskā, finanšu un kultūras centra pievilcība, iedzīvotāju koncentrācija, transporta infrastruktūra, apdzīvojuma struktūra un ko veicina iedzīvotāju ikdienas svārstmigrācija.⁷⁸

Metropoles areāls ir reģiona apdzīvojuma mugurkauls, kuru telpiski organizē un saista transporta maģistrāles un ceļi. Tas ir attīstāms kā saliedēts pilsētu tīkls policentriskā – specializētu daudzcentru struktūrā.⁷⁹

⁷⁷ Rīgas metropoles areāla mobilitātes telpiskā vizija, 2019

⁷⁸ Rīcības plāns Rīgas metropoles areāla attīstībai, 2020

⁷⁹ Rīgas Metropoles areāla rīcības plāna izstrādes pamatojums, 2018

Metropoles iekšējās telpas raksturīgās pazīmes:

- Teritoriālais aptvērums (attālums no Rīgas) ~50 km;
- Svārstmigrācijas intensitāte (Rīgā strādājošie darbspējas vecumā) >50 %;
- Iedzīvotāju skaita izmaiņas – pieaugošs;
- Sabiedriskā transporta organizācija – Rīgas virzienā;
- Publisko un sadzīves pakalpojumu saņemšana – galvenokārt Rīgā;
- Pakalpojumu pieejamība un kvalitāte – salīdzinoši laba, taču Pierīgā pastāv pakalpojumu nepietiekamības problēmas (īpaši izglītības un veselības jomā);
- Specifiskās pazīmes – zems bezdarba līmenis; salīdzinoši augsts iedzīvotāju ieņēmumu līmenis ar tendenci pieaugt; starptautiskais tūrisms; izglītības un zinātnes koncentrācija.⁸⁰

Rīgas metropoles areāla teritorijā veidojas dažādi interešu konflikti un problēmas, kas pārsniedz reģionu un atsevišķu nozaru kompetenci, tādēļ ir nepieciešami kompleksi risinājumi un mērķtiecīga politika koordinētas attīstības veicināšanai. Rīgas pilsētas morfoloģiskā robeža sniedzas tālu pāri tās administratīvajām robežām – ir izveidojusies Rīgas urbānās attīstības zona, ko stimulē dažādas ekonomiskās aktivitātes. Taču koordinētas piepilsētas teritoriju attīstības plānošanas trūkums izraisa virkni visdažādākā rakstura problēmu, t.sk. transporta situācijas pasliktināšanos, Pierīgas zaļo un rekreācijas teritoriju samazināšanos, atbilstošas infrastruktūras trūkumu, pakalpojumu pieejamības nepietiekamību u.tml.⁸¹

Saskaņā ar Rīgas plānošanas reģiona izstrādāto "Rīcības plānu Rīgas metropoles areāla attīstībai" ir nepieciešams nodrošināt saskaņotu transporta infrastruktūras, sabiedriskā transporta un urbānās (apbūves) attīstības plānošanu, nodrošinot zaļo teritoriju un ekoloģisko koridoru saglabāšanu un funkcionēšanu starp urbanizētajām teritorijām.⁸²

Baltijas jūras makroreģiona metropoļu attīstības vīzija līdz 2050. gadam iezīmē, ka Rīgas metropoles areālam būtu jāveidojas kā policentriskam, telpiski un sociāli vienotam reģionam, kurā ir integrēta ātrvilciena sliežu līnija (gan starpvalstu, gan iekšējiem savienojumiem) un kurš ir ekonomiski dinamisks, energoefektīvs un oglekļa neitrāls, bet zaļie koridori ir spēcīgs reģionāli vienojošs elements.⁸³

Lai šādu vīziju sasniegtu, "Rīcības plāns Rīgas metropoles areāla attīstībai" nosaka šādas prioritātes un galvenos risināmos jautājumus: apdzīvojuma struktūra, publiskie pakalpojumi, transports un mobilitāte, dabas vide un enerģētika, reģionālā un starptautiskā konkurētspēja, metropoles areāla pārvaldība. 10 svarīgākie metropoles areālā īstenojamiem projekti:

1. Apdzīvoto vietu statusa pārskatīšana metropoles areāla apdzīvojuma struktūras pārmaiņu ietekmē un specifiski infrastruktūras risinājumi jauno "augošo", kā arī "sarūkošo" apdzīvoto vietu gadījumos – veidojot atbilstošu kompleksu infrastruktūru: ielu/ceļu infrastruktūru, inženierapgādi, "zili-zaļo struktūru" un pilsētvidi.
2. Pamatota izglītības iestāžu izvietojuma piedāvājuma izstrāde, balstoties uz apdzīvojuma struktūru un pakalpojumu centriem, izglītības iestāžu infrastruktūra – pirmsskolas (īpaši

⁸⁰ Rīcības plāns Rīgas metropoles areāla attīstībai, 2020

⁸¹ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, 2010

⁸² Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, 2010

⁸³ Nordic-Baltic Space Transnational Development Perspective, 2019

Pierīgā), vispārējās (visā Rīgas metropoles areālā) un profesionālās (pēc specializācijas) izglītības iestāžu pieejamība.

3. Sporta un kultūras iestādes, pakalpojumi, specializācija, balstoties uz kompleksu plānojumu atbilstoši faktiskajam apdzīvojumam un pakalpojumu pieejamībai.
4. Vienota sabiedriskā transporta tīkla un sistēmas izveide Rīgas metropoles areālā (vienota pārvaldība, norēķini, maršruti, grafiki).
5. Kompleksu satiksmes mezglu (mobilitātes punktu) izveide – ērta un ātra transporta līdzekļa maiņa (autoosta, dzelzceļa stacija, stāvparks, velonovietne, uzlādes punkts u.c.).
6. Reģionālu veloceļu un Rīgas/Pierīgas savienojumu plānošana un integrēšana jau esošajos velomaršrutos.
7. Energoaplānošana, t.sk. pielāgošanās klimata pārmaiņām un aprites ekonomikas attīstība Rīgas metropoles areālā (energoaplānošanas koordinēšana, atjaunojamo energoresursu izmantošana, infrastruktūras transformācija, atkritumu šķirošana u.c.).
8. Dabas resursu izmantošana rekreācijai (iekšējie ūdeņi un ūdensmalas, rekreācijas mežu nodalīšana un kopšana, Pierīgas rekreācijas telpu tīklojums).
9. Starptautisko transporta mezglu (Rīgas pasažieru ostas, starptautiskās lidostas "Rīga", Rīgas centrālās stacijas un Salaspils intermodālā kravu termināla) infrastruktūras attīstīšana, savstarpēja sasaiste un efektīva sasniedzamība no galvenajām metropoles areāla pilsētām.
10. Industriālo un ražošanas teritoriju izvietojums metropolē, ar to saistītās infrastruktūras nodrošinājums, atbilstoši teritorijas specializācijai papildinošo pakalpojumu objektu izveide.⁸⁴

5.6. Apdzīvotuma un pakalpojumu pieejamības analīze un jomu nākotnes perspektīva

Izstrādē esošās Olaines novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2040. gadam termiņš pārsniedz Latvija2030 darbības termiņu, jo tiek ievērots, ka pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izstrādā ilgtermiņam (līdz 25 gadiem). Paredzams, ka izstrādājot jauno Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju, tiks izvērtēts attīstības centru tīklojums, veicot korekcijas nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centru iedalījumā. Šī dokumenta apakšnodaļa skaidro un pamato Olaines pilsētas iespējas perspektīvā tikt noteiktai kā reģionālas nozīmes attīstības centram, kas ievērojami sekmētu investīciju un atbalsta finansējuma piesaisti pilsētas stiprināšanai un kopējai reģiona attīstībai.

Reģionālas nozīmes attīstības centra definīcija un kritēriji

Latvija2030 noteikts, ka attīstības centrs ir teritorija, kur ir resursu (t.sk. cilvēkresursu), sociālo un ekonomisko aktivitāšu koncentrācija un kas veicina apkārtējās teritorijas attīstību. Valsts nozīmīgāko (primāro) attīstības centru tīklu veido starptautiskas, nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centri, jo tajos **koncentrējas lielākā daļa valsts iedzīvotāju, ekonomiskā un sociālā aktivitāte**. Latvija2030 noteikts, ka **reģionālas nozīmes attīstības centri ir pilsētas, kas**

⁸⁴ Rīcības plāns Rīgas metropoles areāla attīstībai, 2020

ir nozīmīgi reģiona kultūras un/vai ražošanas centri ar attīstītu sociālo infrastruktūru un daudzveidīgiem pakalpojumiem, kā arī tas, ka šo pilsētu potenciāls ievērojami pārsniedz pārējo mazo pilsētu potenciālu.⁸⁵

Citi kritēriji tam, kas raksturo reģionālas nozīmes attīstības centrus, nav noteikti. Laikā kopš 2010. gada nav pārskatīts reģionālas nozīmes attīstības centru saraksts vai veikts izvērtējums, vai visi līdzšinējie centri atbilst sākotnējam uzstādījumam, vai centru tīkls būtu paplašināms, vai pielāgojami noteikšanas kritēriji u.tml.

Reģionālas nozīmes attīstības centra statuss pašvaldībai nozīmē plašākas iespējas piesaistīt finansējumu attīstības projektu īstenošanai, tādēļ Olaines novadā, kur šāds centrs nav noteikts, ir mazākas iespējas nodrošināt līdzvērtīgu attīstību, radot nevienlīdzīgu pieeju reģionālās rīcībpolitikas īstenošanā.

Saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma (ATAVL) Pārejas noteikumu 29. punktu, Ministru kabinets veic sociālekonomisko izvērtējumu par novadiem, kuros pēc Administratīvi teritoriālās reformas spēkā stāšanās neatrodas ne reģionālas, ne nacionālas nozīmes attīstības centra. Ministru kabineta 2019. gada 21. oktobrī Saeimai iesniegtajā likumprojekta "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums" 6. pantā noteikts, ka Pierīgas novadiem (t.sk. Olaines novadam) apvienojot vai sadalot novadu, kā arī grozot tā robežu ATR ietvaros nav jāievēro noteikums, ka novadā atrodas nacionālas vai reģionālas nozīmes centrs. Citkārt Olaines novads pilnībā atbilst šī likumprojekta 6.pantā noteiktajiem kritērijiem par novada izveidošanu:

Nr. p.k.	Ministru kabineta 21.10.2019. Saeimai iesniegtā likumprojekta "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums" 6. panta punkti	Olaines novada atbilstība
1.	Teritorija ir ģeogrāfiski vienota.	2021. gadā īstenotās ATR ietvaros, lai nodrošinātu ģeogrāfiski vienotu Olaines novada teritoriju, pievienots viens nekustamais īpašums 1018,54 ha platībā.
2.	Novada teritorijā (izņemot Pierīgas novadus) ir valsts attīstības plānošanas dokumentos (reģionālās politikas pamatnostādņēs vai nacionālajā attīstības plānā) noteikts reģionālās vai nacionālās nozīmes attīstības centrs.	Olaine nav noteikta kā reģionālas nozīmes attīstības centrs.
3.	Pierīgas novados katrā ir vismaz 15 000 pastāvīgo iedzīvotāju.	Olaines novadā 2021. gada sākumā dzīvo 19 705, Olaines pilsētā – 10 393 iedzīvotāji.
4.	Iespējama ilgtspējīga teritorijas ekonomiskā attīstība, un pašvaldībai ir spēja teritorijai piesaistīt nozīmīgas investīcijas.	Olaines novada teritorijas plānojumā paredzētas teritorijas daudzveidīgas uzņēmējdarbības attīstībai, pēdējo gadu

⁸⁵ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam, 2010

Nr. p.k.	Ministru kabineta 21.10.2019. Saeimai iesniegtā likumprojekta "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums" 6. panta punkti	Olaines novada atbilstība
		tendences ekonomikā ir pozitīvas – pieaug strādājošo skaits, pieaug uzņēmumu skaits, apgrozījums utt. (skat. šī dokumenta 3.1.-3.3. nodaļas par ekonomikas tendencēm) 2011.-2019. gadā pēc RAIM datiem Olaines novadā kopumā ieguldīti 158 milj. EUR ārvalstu tiešo investīciju.
5.	Iespējams izveidot efektīvu izglītības, kultūras, veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu iestāžu tīklu, sabiedriskā transporta un ceļu tīklu, kā arī komunālās saimniecības tīklu.	Efektīvs pakalpojumu un mobilitātes tīkls pastāv, to nodrošinot Olaines pilsētai kā novada administratīvajam un galvenajam attīstības centram.
6.	Ir pietiekams skolēnu skaits vismaz vienai perspektīvai vidusskolai.	Olaines pilsētā efektīvi darbojas Olaines 1. un 2. vidusskola ar 192 izglītojamiem 10.-12. klašu grupā 2021./2022. mācību gadā.
7.	Teritorija ir optimāli izveidota, lai pašvaldība varētu patstāvīgi nodrošināt tai likumos noteikto autonomo funkciju izpildi, izņemot gadījumus, ja likumos noteikts citādi.	Olaines novads ir kompakts, novada centrs no ģeogrāfiski tālākajiem ciemiem ir sasniedzams ne ilgāk kā 15-30 min laikā ar automašīnu.

Augstāk minētie kritēriji gan **nav kritēriji reģionālas nozīmes attīstības centru noteikšanas kritēriji**, bet gan kritēriji, kas tika izvēlēti par **novadu veidošanas kritērijiem**. Tādēļ uzskatāms, ka vienīgie kritēriji, kas līdz šim definēti attiecībā uz reģionālas nozīmes attīstības centriem ir sekojoši:

- 1) reģionālas nozīmes attīstības centrs ir pilsēta,
- 2) tas ir nozīmīgs reģiona kultūras un/vai ražošanas centrs ar attīstītu sociālo infrastruktūru un daudzveidīgiem pakalpojumiem,
- 3) pilsētas potenciāls ievērojami pārsniedz mazo pilsētu potenciālu.

Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma 8. pants nosaka pilsētu veidus:

- 1) galvaspilsēta,
- 2) valstspilsēta,
- 3) novadu pilsēta, kuru starpā ir arī Olaines pilsēta.

Atsevišķi nav definēts, kuras būtu "lielās" vai "mazās" pilsētas, tādēļ viennozīmīgi nav nosakāms, kuru pilsētu potenciālu reģionālas nozīmes centru pilsētas tieši pārsniedz.

VARAM 2019. gada konceptuālajā ziņojumā "Par administratīvi teritoriālo iedalījumu" nav vērtēts Olaines pilsētas statuss. Ziņojumā sniegta informācija par nepieciešamību grozīt Olaines un Ķekavas novada robežu, lai nodrošinātu teritorijas ģeogrāfisko vienotību.

Kā minēts iepriekš, Latvija2030 Olaini nenosaka kā reģionālas nozīmes attīstības centru. Ņemot vērā to, ka dokuments izstrādāts 2010. gadā, reģionālas nozīmes attīstības centru noteikšanā NAV ņemtas vērā pēdējo 10 gadu attīstības tendences. Tādēļ faktiski dokuments ir novecojis, jo balstās vēsturiskos datus, neņemot vērā nedz pašreizējo situāciju 2021. gadā, nedz nākotnes attīstības tendences. Pēc būtības reģionālas nozīmes attīstības centri būtu jānosaka tur, kur tādus ir perspektīvi veidot un attīstīt turpmāk, nodrošinot to, ka Latvija2030 ir uz nākotni vērts attīstības plānošanas dokuments nevis uz pagātni orientēts. Līdz ar to, analizējot publiski pieejamo informāciju par pilsētām, to attīstības potenciālu un attīstības centru statusu, var pieņemt, ka nākamā reize, kad varētu tikt izvērtēts Olaines kā reģionālas nozīmes attīstības centra statuss būs vienlaicīgi ar jaunās Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādi. Laikā kopš 2010. gada, Olaines novads un pilsēta piedzīvojuši nozīmīgu attīstību, kā arī starptautiskās dzelzceļa līnijas *Rail Baltica* attīstība novadā (reģionālās stacijas un kravu pārkraušanas termināļa izveide) iezīmē arī ievērojamu potenciālo attīstību. Vērtējot Latvija2030 izvirzīto formulējumu par reģionālas nozīmes attīstības centriem, būtu **izvērtējami tikai divi aspekti** (ņemot vērā to, ka Olainei jau kopš 1967. gada ir pilsētas statuss):

- 1) vai Olaines pilsēta ir nozīmīgas reģiona kultūras un/vai ražošanas centrs ar attīstītu sociālo infrastruktūru un daudzveidīgiem pakalpojumiem,
- 2) vai Olaines pilsētas potenciāls ievērojami pārsniedz mazo pilsētu potenciālu.

Olaine kā nozīmīgs reģiona centrs

Olaines pilsētas kā nozīmīga reģiona centra faktisko statusu apliecina tas, ka:

- Olainē pieejams plašs dažādu pakalpojumu un infrastruktūras klāsts, t.sk.:
 - Vairākas **izglītības** iestādes – RTU Olaines Tehnoloģiju koledža, Olaines 1. vidusskola un Olaines 2. vidusskola, Olaines Mūzikas un mākslas skola, pašvaldības pirmsskolas izglītības iestādes "Ābelīte", "Dzērvenīte", "Zīle";
 - **Kultūras** iestādes un vietas: Olaines Kultūras nams, Olaines bibliotēka, Olaines Vēstures un mākslas muzejs, Olaines Mežaparka estrāde; Olaines katoļu, baptistu, pareizticīgo, vasarsvētku draudzes;
 - **Sporta** iestādes un vietas: Olaines sporta nams, RTU Olaines Tehnoloģiju koledžas sporta bāze, Olaines stadions, Olaines 2. vidusskolas stadions, Olaines peldbaseins, slidotava, mototrase, velotrase, Ziemas kalns;
 - **Veselības** pakalpojumu saņemšanas vietas: SIA "OlainMed" veselības centrs, 11 veselības aprūpes pakalpojumu sniedzēji un ģimenes ārstu prakses, divas zobārstniecības prakses, Neatliekamās medicīniskās palīdzības brigāde, četras aptiekas;

- **Drošības iestādes**, kas apkalpo plašāku reģionu: Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta postenis, Valsts policijas iecirknis, Olaines cietums un Olaines pašvaldības policija;
 - **Attīstīta pilsētvide**, t.sk. ir pieejami centralizētas ūdensapgādes, kanalizācijas, siltumapgādes pakalpojumi, publiskās ārtelpas objekti (t.sk. mežaparks ar labiekārtotām atpūtas vietām, skvēri, bērnu rotaļu laukumi, takas u.c.);
 - Pieejams **daudzveidīgs komercpakalpojumu klāsts**, t.sk. 4 bankomāti, pasta nodaļa, 3 pakomāti, veikali, 5 sabiedriskās ēdināšanas vietas degvielas un gāzes uzpildes stacija u.c.;
 - Izvietots pašvaldības **administratīvais centrs**, kurā atrodas pašvaldības administrācija un Valsts un pašvaldību vienotais klientu apkalpošanas centrs.
- Olaines pilsētas funkcionāli saistītajā teritorijā – Grēnēs un Pārolainē 2021. gadā sākumā dzīvoja apkārtējos vasarnīcu ciemos 2021. gada sākumā dzīvoja 801 iedzīvotājs, bet kopā ar Olaines pilsētu – 11 194 iedzīvotāji, kas ir 57% no novada kopējā iedzīvotāju skaita, kas faktiski iezīmē to, ka **pilsētas un tuvākajos ciemos pastāvīgi dzīvo 11 tūkstoši iedzīvotāju**.
 - Olaines pilsētā 2019. gadā darbojas 739 reģistrēti nodokļu maksātāji (SIA, AS, individuālie komersanti), no kuriem valsts kopbudžetā vairāk kā 1000 EUR nodokļu iemaksas (IIN un VSAOI) veikuši 309 uzņēmumi, tai skaitā 34 valsts budžetā iemaksājuši vairāk kā 100 000 EUR. Savukārt Olaines pagastā 2019. gadā darbojas 790 reģistrēti nodokļu maksātāji no kuriem valsts kopbudžetā vairāk kā 1000 EUR nodokļu iemaksas veikuši 308 uzņēmumi. (pēc BLIS datu bāzes informācijas);
 - Laikā kopš 2012. gada Olaines pilsētā vidējais darbinieku skaits ir pieaudzis par 19%, savukārt Olaines pagastā par 28%.

Kopumā Olaines pilsētas attīstības potenciāls būtu jāvērtē, ņemot vērā arī funkcionāli saistīto teritoriju ietekmi.

Olaines pilsētas salīdzinājums ar citiem reģionālas nozīmes attīstības centriem un pilsētām

Salīdzinājumam izvēlētas Olainei tuvākās pilsētas Rīgas, Vidzemes, Zemgales un Kurzemes plānošanas reģionā, daļa no tām atrodas Rīgas metropoles areālā, kurām Latvija2030 noteikts reģionālas nozīmes attīstības centra statuss un ir novada attīstības centrs – Bauska, Dobeles, Tukums, Sigulda un Ogre. Papildu izvēlētas trīs pilsētas Rīgas metropoles areālā, kurām nav noteikts reģionālas nozīmes centra statuss, bet tās ir Olainei samērā līdzvērtīgas pēc attāluma no Rīgas un vairākiem sociālekonomiskajiem rādītājiem – Iecava, Ikšķile un Salaspils. Īss pilsētu raksturojums:

- 1) **Bauska** – reģionālas nozīmes attīstības centrs, Bauskas novada attīstības un administratīvais centrs, metropoles ārējā telpa, 65 km attālumā no Rīgas centra;
- 2) **Dobele** – reģionālas nozīmes attīstības centrs, Dobeles novada attīstības un administratīvais centrs, metropoles tiešas funkcionālās ietekmes areāls, 72 km attālumā no Rīgas centra;

- 3) **Iecava** –Zemgales plānošanas reģiona IAS novada nozīmes centrs, bijušā Iecavas novada centrs, kopš 01.07.2021. piešķirts pilsētas statuss un atrodas Bauskas novadā, metropoles ārējā telpa, 44 km attālumā no Rīgas centra;
- 4) **Ikšķile** – RPR IAS specializētais centrs, bijušā Ikšķiles novada centrs, metropoles iekšējā telpa, 30 km attālumā no Rīgas centra;
- 5) **Ogre** – reģionālas nozīmes attīstības centrs, valstspilsēta kopš 01.07.2021., Ogres novada attīstības un administratīvais centrs, 36 km attālumā no Rīgas centra;
- 6) **Olaine** – RPR IAS specializētais centrs, Olaines novada centrs, metropoles iekšējā telpa, 25 km attālumā no Rīgas centra;
- 7) **Salaspils** – RPR IAS Pierīgas pakalpojumu centrs, Salaspils novada centrs, metropoles iekšējā telpa, 20 km attālumā no Rīgas centra;
- 8) **Sigulda** – reģionālas nozīmes attīstības centrs, Siguldas novada attīstības un administratīvais centrs, metropoles iekšējā telpa, 53 km attālumā no Rīgas centra;
- 9) **Tukums** – reģionālas nozīmes attīstības centrs, Tukuma novada attīstības un administratīvais centrs, metropoles iekšējā telpa, 65 km attālumā no Rīgas centra.

Sociālekonomiskos rādītājus pilsētu griezumā parāda Tabula 7.

Tabula 7. Sociālekonomisko rādītāju salīdzinājums starp pilsētām un reģionālas nozīmes attīstības centriem

Nr. p.k.	Rādītājs	Pilsēta								
		Bauska	Dobeles	Iecava ⁸⁶	Ikšķile	Ogre	Olaine	Salaspils	Sigulda	Tukums
1.	Iedzīvotāju skaits pilsētā 2000. gadā ⁸⁷	10872	11609	5928	3853	26200	12924	18153	10733	18891
2.	Iedzīvotāju skaits pilsētā 2011. gadā ⁸⁸	9538	10333	5921	3806	24909	12040	17110	10708	18444
3.	Iedzīvotāju skaits pilsētā 2021. gadā ⁸⁹	9840	8731	5505	7278	22978	10324	17905	14396	16691
4.	Iedzīvotāju skaita izmaiņas laika posmā no 2000. – 2011. gadam (aprēķins pēc rādītājiem Nr.1., 2.)	-14,0%	-12,3%	-0,1%	-1,2%	-5,2%	-7,3%	-6,1%	-0,2%	-2,4%
5.	Iedzīvotāju skaita izmaiņas laika posmā no 2011. – 2021. gadam (aprēķins pēc rādītājiem Nr.2., 3.)	3,1%	-18,3%	-7,6%	47,7%	-8,4%	-16,6%	4,4%	25,6%	-10,5%
6.	2021. gada sākumā dzīvo tajā pašā teritorijā,	66	64	68	68	67	67	69	70	66

⁸⁶ Iecavai pilsētas statuss piešķirts 2021. gada 1. jūlijā, oficiālajā statistikā līdzšinējais Iecavas ciems nav izdalīta kā atsevišķa teritoriāla vienība. Rādītājos Nr.1., 2., 3 izmantots iedzīvotāju skaita dati no Oficiālās statistikas portāla datu kopas RIG010. Iedzīvotāji pēc dzimuma un vecuma grupām reģionos, republikas pilsētās, novados, novadu pilsētās, pagastos, ciemos (atbilstoši robežām 2021. gada sākumā), apkaimēs un blīvi apdzīvotās teritorijās (eksperimentālā statistika). Rādītājos 11.-13. izmantoti dati par Iecavas pagastu. RAIM datu kopās (rādītāji Nr. 9., 14.-19.) norādīta informācija par Iecavas pagastu (Iecavas ciema un lauku teritorijas iedzīvotāji).

⁸⁷ IRS030. Iedzīvotāju skaits gada sākumā, tā izmaiņas un dabiskās kustības galvenie rādītāji reģionos, republikas pilsētās, novadu pilsētās un novados, Oficiālās statistikas portāls

⁸⁸ IRS030. Iedzīvotāju skaits gada sākumā, tā izmaiņas un dabiskās kustības galvenie rādītāji reģionos, republikas pilsētās, novadu pilsētās un novados, Oficiālās statistikas portāls

⁸⁹ IRS030. Iedzīvotāju skaits gada sākumā, tā izmaiņas un dabiskās kustības galvenie rādītāji reģionos, republikas pilsētās, novadu pilsētās un novados, Oficiālās statistikas portāls

Nr. p.k.	Rādītājs	Pilsēta								
		Bauska	Dobele	Iecava ⁸⁶	Ikšķile	Ogre	Olaine	Salaspils	Sigulda	Tukums
	salīdzinot ar 2011. gadu (%) ⁹⁰									
7.	Pārcēlies uz šo pilsētu starp 2011.-2021. gadu no citas teritorijas Latvijā (%) ⁹¹	11	12	15	22	14	12	17	20	12
8.	Pastāvīgo iedzīvotāju īpatsvars ar augstāko izglītību (%) ⁹²	24,6	25,4	26	49,3	31,8	26,5	32,9	38	26,3
9.	Demogrāfiskā slodze 2020. gadā (cilv., RAIM ⁹³ apr.)	710	638	640	663	639	675	709	584	661
10.	Bruto mēneša darba samaksa 2020. gadā, EUR ⁹⁴	928	1024	1036	1452	1084	1047	1131	1176	951
11.	Vidējais darbinieku skaits 2020. gadā ⁹⁵	3958	5030	2504	1617	7538	4821	4574	5485	6530

⁹⁰ RIG0501. Iedzīvotāju skaita izmaiņu iemesli reģionos, novados, pilsētās, pagastos, apkaimēs un blīvi apdzīvotās teritorijās salīdzinot stāvokli divos datumos (%), Oficiālās statistikas portāls

⁹¹ RIG0501. Iedzīvotāju skaita izmaiņu iemesli reģionos, novados, pilsētās, pagastos, apkaimēs un blīvi apdzīvotās teritorijās salīdzinot stāvokli divos datumos (%), Oficiālās statistikas portāls

⁹² RIG070. Vismaz 18 gadus vecu pastāvīgo iedzīvotāju īpatsvars ar augstāko izglītību vai doktora grādu reģionos, novados, pilsētās, pagastos (atbilstoši robežām 2022. gada sākumā), apkaimēs un blīvi apdzīvotās teritorijās, Oficiālās statistikas portāls

⁹³ Reģionālās attīstības indikators, www.raim.gov.lv

⁹⁴ RIG110. Mēneša darba samaksa pēc dzīvesvietas reģionos, novados, pilsētās, pagastos (atbilstoši robežām 2022. gada sākumā), apkaimēs un blīvi apdzīvotās teritorijās (eksperimentālā statistika), Oficiālās statistikas portāls

⁹⁵ DVA050. Vidējais darbinieku skaits pēc faktiskās darba vietas republikas pilsētās, novados, pagastos un reģionos, Oficiālās statistikas portāls

Nr. p.k.	Rādītājs	Pilsēta								
		Bauska	Dobele	Iecava ⁸⁶	Ikšķile	Ogre	Olaine	Salaspils	Sigulda	Tukums
12.	Vidējā darbinieku skaita pieaugums līdz 2020. gadam, salīdzinot ar 2011. gadu (% pavisam) ⁹⁶	16%	11%	12%	55%	-1%	23%	20%	27%	7%
13.	Vidējā darbinieku skaita pieaugums līdz 2020. gadam, salīdzinot ar 2011. gadu (% privātajā sektorā) ⁹⁷	22%	14%	18%	60%	-4%	26%	26%	25%	10%
14.	Ārvalstu tiešo investīciju ieguldījumu kopsumma uz 1000 iedzīvotājiem 2019. gadā (EUR, RAIM apr.)	77 397,60	2 196,34	12 181,81	45 778,75	240 228,47	736 182,41	2 219,32	1 239,24	277 241,54
15.	Iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāju skaits pēc darba ņēmēja deklarētās dzīvesvietas 2020. gadā (civ., VID) (RAIM)	4824	4552	4216	3577	11447	5523	9155	7257	8220
16.	Ieturētā iedzīvotāju ienākuma nodokļa summa (pēc darba	882,44	877,95	797,13	1319,09	889,13	975,22	981,14	1279,86	718,06

⁹⁶ DVA050. Vidējais darbinieku skaits pēc faktiskās darba vietas republikas pilsētās, novados, pagastos un reģionos, Oficiālās statistikas portāls

⁹⁷ DVA050. Vidējais darbinieku skaits pēc faktiskās darba vietas republikas pilsētās, novados, pagastos un reģionos, Oficiālās statistikas portāls

Nr. p.k.	Rādītājs	Pilsēta								
		Bauska	Dobele	Iecava ⁸⁶	Ikšķile	Ogre	Olaine	Salaspils	Sigulda	Tukums
	ņēmēja deklarētās adreses) uz 1 iedzīvotāju 2020. gadā (EUR, RAIM apr.)									
17.	Ieturētā iedzīvotāju ienākuma nodokļa summa (pēc darba devēja juridiskās adreses) 2020. gadā (EUR, VID) (RAIM)	4 047 096	9 936 045	4 346 836	2 609 864	8 511 994	11 073 471	7 222 659	7 972 435	8 884 590
18.	Uzņēmuma ienākuma nodokļa maksātāju skaits 2019. gadā (skaits, VID) (RAIM)	359	289	268	456	1058	415	678	871	603
19.	Uzņēmuma ienākuma nodokļa aprēķinātā summa 2019. gadā (EUR, VID) (RAIM)	467 410	468 288	186 185	129 582	379 747	694 979	220 719	269 800	294 832

Kopumā redzams, ka Olaines pilsēta pēc iedzīvotāju skaita izmaiņām laikā kopš 2000. gada uzrāda vienus no zemākajiem rādītājiem starp salīdzināšanai izvēlētajām pilsētām. Straujākais iedzīvotāju skaita kritums Olainē bija starp 2011. un 2021. gadu. Pēc iedzīvotāju īpatsvara, kas kopš 2021. gada nav mainījuši dzīvesvietu ārpus pilsētas, Olaine uzrāda vidējus rādītājus starp 9 pilsētām. Savukārt laika posmā starp 2011. un 2021. gadu, uz Olaini no citām teritorijām Latvijā pārcēlušies salīdzinoši maz iedzīvotāju, taču to var skaidrot ar ierobežotu savrupmāju apbūves platību pieejamību un vairāk jauno iedzīvotāju ir tieši novada ciemos, arī Olainei pieguļošajā Pārrolainē un Grēnēs. Pēc pastāvīgo iedzīvotāju īpatsvara ar augstāko izglītību starp 9 salīdzināšanai izvēlētajām pilsētām Olaine uzrāda vidējus rādītājus. Pēc demogrāfiskās slodzes Olaine uzrāda vienu no zemākajiem rādītājiem.

Pēc bruto mēneša darba samaksas 2020. gadā Olaine uzrāda vidējus rādītājus. Savukārt pēc vidējā darbinieku skaita pieauguma līdz 2020. gadam, salīdzinot ar 2011. gadu, visās jomās Olaine uzrāda trešo labāko rezultātu, bet privātā sektora jomā pieaugums ir vēl lielāks, ierindojoties 2./3. vietā.

Pirmajā vietā starp visām pilsētām Olaine ierindojas pēc ārvalstu tiešo investīciju ieguldījumu kopsummas uz 1000 iedzīvotājiem 2019. gadā, pēc ieturētā iedzīvotāju ienākuma nodokļa summas (pēc darba devēja juridiskās adreses – uzņēmumi, kas atrodas Olainē) 2020. gadā un pēc uzņēmuma ienākuma nodokļa aprēķinātās summas 2019. gadā. Olaine ir 5.vietā pēc iedzīvotāju ienākuma nodokļa maksātāju skaita 2020. gadā un 4. vietā pēc ieturētās iedzīvotāju ienākuma nodokļa summas uz 1 iedzīvotāju. Pēc uzņēmumu ienākuma nodokļa maksātāju skaita, Olaine uzrāda vidējus rādītājus, taču pēc uzņēmuma ienākuma nodokļa aprēķinātās summas, pilsēta ierindojas pirmajā vietā. Tas norāda uz ievērojami lielākiem uzņēmumiem pilsētā, salīdzinot ar pārējām pilsētām.

Kopumā Olaines pilsēta starp izvēlētajām pilsētām uzrāda vidējus un zemākus **demogrāfiskos rādītājus**, taču pēc **ekonomiskajiem rādītājiem** – uzņēmumu skaita, to ieturētajiem nodokļiem, investīcijām, Olaine uzrāda pārliecinoši labākos rādītājus. Starp reģionālas nozīmes attīstības centriem, Olaine ierindojas otrajā vietā aiz Siguldas pēc augstākajiem rādītājiem (demogrāfiskie un sociālekonomiskie).

Secināms, ka Olaines pilsētas attīstības potenciāls pārsniedz lielāko daļu apkārtējos reģionālās nozīmes attīstības centrus, un **Olainei nosakāms reģionālas nozīmes attīstības centra statuss** pašvaldības ilgtermiņa attīstības plānošanas dokumentos, kas kalpos par pamatojumu reģionāla un nacionāla līmeņa dokumentu izstrādē. Kā papildu analīzi turpmākajā plānošanas procesā var izvērst demogrāfisko un ekonomisko rādītāju salīdzinājumu starp novadiem, kurās ietilpst šīs pilsētas. Pilsētas iedzīvotāju skaits raksturo situāciju tikai tās administratīvajās robežās, nevis pilsētas ietekmi uz visu novadu.

Galvenie argumenti, lai aicinātu pārskatīt LIAS2030 noteiktos reģionālas nozīmes attīstības centrus, iekļaujot Olaines pilsētu šo centru sarakstā, saistīti ar to, ka Olaine **jau ir nozīmīgs uzņēmējdarbības centrs** –. Tāpat visas attīstības tendences liecina par to, ka **Olaines pilsētā iedzīvotāju skaits saglabājas stabils** un pagastā pieaug, tādēļ būs nepieciešams būtiski palielināt investīcijas infrastruktūras un pakalpojumu attīstībā ciemos un uzņēmējdarbībai piemērotās teritorijās kontekstā ar mobilitātes attīstību (ātrgaitas autoceļi, *Rail Baltica* dzelzceļa līnija un kravu pārkraušanas terminālis). Lai to nodrošinātu, nepieciešams panākt, ka Olaine tiek noteikta par reģionālas nozīmes attīstības centru, paverot plašākas iespējas piesaistīt investīcijas (t.sk. ES fondu finansējumu).

5.7.Kaimiņu pašvaldības

Sākot ar 2021. gada 1.jūliju, Olaines novada kaimiņu novadi ir Mārupes novads un Rīgas valstspilsēta (ziemeļos), Ķekavas novads (austrumos), Bauskas novads (dienvidos) un Jelgavas novads (rietumos).

No Mārupes novada teritorijas ar Olaines novadu robežojas Babītes pagasts un Mārupes pagasts, no Ķekavas novada – Ķekavas pagasts, Baldones pagasts un Baložu pilsēta, no Bauskas novada – Iecavas pagasts, bet no Jelgavas novada – Salgales pagasts, Cenu pagasts un Valgundes pagasts.

Apkārtējo pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju pirmās redakcijas parāda Tabula 8.

Tabula 8. Apkārtējo pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiskie uzstādījumi

Pašvaldības plānošanas dokumenta nosaukums	Ilgtermiņa stratēģiskie mērķi	Teritorijas specializācija
Rīgas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam ⁹⁸	<p>IM1 Prasmīga, nodrošināta un aktīva sabiedrība</p> <p>IM2 Inovatīva, atvērta un eksportspējīga ekonomika</p> <p>IM3 Ērta, droša un iedzīvotājiem patīkama pilsētvide</p> <p>IM4 Rīga – starptautiski atpazīstama, nozīmīga un konkurētspējīga Ziemeļeiropas metropole</p>	<p>Reģionālā mērogā: Rīga ir ekonomiskais, vispārējās un interešu izglītības, kultūras un unikālas pilsētvides, veselības aprūpes, kā arī iepirkšanās, brīvā laika pavadīšanas un dažādu pakalpojumu centrs.</p> <p>Nacionālā mērogā: galvaspilsētas statuss (šeit atrodas galvenās valsts varas un pārvaldes institūcijas, ārvalstu vēstniecības un dažādu organizāciju pārstāvniecības), valsts lielāko augstākās izglītības un kultūras iestāžu atrašanās Rīgā, kā arī transporta infrastruktūra, kas vieno Rīgu ar citām pasaules daļām (lidosta, dzelzceļa stacija, pasažieru osta, starptautiskā autoosta).</p> <p>Starptautiskā mērogā: osta, transports, loģistika; kultūra, tūrisms; radošās nozares – mode, dizains, filmu industrija, arhitektūra u.c.; IKT nozare; elektrotehnikas ražošana; ķīmiskā rūpniecība; metālizstrādājumu ražošana un mašīnbūve; profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi; izglītība.</p>
Mārupes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2034. gadam ⁹⁹	<p>SM1 Zinoša, atbildīga, mūsdienīga, ģimeniska un aktīva sabiedrība</p> <p>SM2 Kvalitatīva, droša un daudzveidīga vide, ilgtspējīgai dzīves un darba telpai</p> <p>SM3 Inovatīva, augoša, efektīva, uz vietas potenciāla izmantošanu vērsta uzņēmējdarbības vide</p> <p>SM4 Efektīva, mūsdienīga, uz sabiedrību orientēta un jaunām iniciatīvām atvērta novada pārvaldība, virzoties uz viedu saimniekošanu</p>	<p>Kvalitatīvas un ilgtspējīgas dzīvesvides attīstīšana</p> <p>Lidostas teritorijas attīstība un ar aviācijas jomu saistītas aktivitātes</p> <p>Inovatīvas ražošanas un pakalpojumu nozares, ar to saistītā loģistika</p> <p>Rekreācijas tūrisms un aktīvā atpūta</p> <p>Lauksaimniecības/dārzkopības produkcija tuvējiem noieta tirgiem (Rīga un Pierīga)</p>
Ķekavas novada ilgtspējīgas attīstības	<p>SM1 Dabas un kultūras mantojuma resursu līdzsvarota un ilgtspējīga apsaimniekošana</p>	<p>Eiropā, Baltijā: starpreģionālas un starptautiskas nozīmes transporta krustpunkts. Pie TEN-T tīkla daudzfunkcionāls transporta un loģistikas</p>

⁹⁸ https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_3056

⁹⁹ https://geolatvija.lv/geo/tapis#document_19050

Pašvaldības plānošanas dokumenta nosaukums	Ilgtermiņa stratēģiskie mērķi	Teritorijas specializācija
stratēģija līdz 2030.gadam ¹⁰⁰	<p>SM2 Iedzīvotāju vajadzībām atbilstošs un visā novada teritorijā pieejams pakalpojumu tīkls</p> <p>SM3 Mūsdienīga, mājsaimniecību un uzņēmējdarbības vajadzībām atbilstoša infrastruktūra</p> <p>SM4 Pašvaldības un interešu grupu sadarbība novada attīstības līdzsvarotības sekmēšanai</p>	<p>pakalpojumu centrs. Aktīvs starptautiskais sadarbības tīklojums uzņēmējdarbībā, kultūrā.</p> <p>Latvijā: specializētās attīstības centrs – metropoles urbānās izaugsmes telpā. Dinamiska uzņēmējdarbības vide, t.sk. transports, loģistika, pārtikas un lauksaimniecības produktu ražošanā</p> <p>Rīgas reģionā: jaukta zemes lietojuma pilsētas-lauku telpa, rekreācijas un vides attīstības teritorija. Rīgas zaļā loka rekreācijas pakalpojumi ikdienai, īsajām brīvdienām, tūrismam</p>
Bauskas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija ¹⁰¹	<p>SM1 Veidot labvēlīgu un drošu vidi dzīvei un darbam</p> <p>SM2 Veicināt novada ekonomisko izaugsmi un cilvēkkapitāla attīstību</p> <p>SM3 Sadarboties un veidot efektīvu komunikāciju visos līmeņos</p>	<p>Bioekonomika, īpaši lauksaimniecība, lauksaimniecības produktu pārstrāde un pārtikas ražošana.</p> <p>Tūrisms, īpaši kultūrvēsturiskais mantojums, dabas tūrisms un pasākumu tūrisms.</p> <p>IKT nozare, īpaši elektronisko un elektrisko iekārtu ražošana.</p> <p>Atjaunojamo energoresursu ražošana.</p> <p>Transporta un loģistikas nozare.</p> <p>Mežizstrāde un kokrūpniecība.</p> <p>Derīgo izrakteņu ilgtspējīga izmantošana.</p>
Jelgavas valstspilsētas un Jelgavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2034.gadam ¹⁰²	<p>SM1 Izglītots, aktīvs un radošs iedzīvotājs</p> <p>SM2 Mūsdienīga un ilgtspējīga dzīves vide</p> <p>SM3 Ekonomiskā attīstība, zināšanu, tehnoloģiju un inovāciju ieviešana</p>	<p>Nav noteikta</p>

Attīstības plānošanā īpaši būtiski nodrošināt sadarbības stiprināšanu ar kaimiņu novadiem, lai sekmētu kopīgu interešu teritoriju attīstību un attīstītu funkcionālo sadarbību, kā arī pieredzes apmaiņu. Kaimiņu pašvaldību identificētās sadarbības iespējas parāda Tabula 9, kas apkopotas no pašvaldību ilgtspējīgas attīstības stratēģiju pirmajām redakcijām.

¹⁰⁰ https://geolattija.lv/geo/tapis#document_19095

¹⁰¹ https://geolattija.lv/geo/tapis#document_18840

¹⁰² https://geolattija.lv/geo/tapis#document_19566

Tabula 9. Kaimiņu pašvaldību identificētās sadarbības iespējas

Novads	Ilgspējīgas attīstības stratēģijā noteiktās sadarbības jomas ar apkārtējām pašvaldībām, t.sk. Olaines novadu
Mārupes novads	<p>Sadarbība atsevišķu kopīgu tūrisma, kultūrvēstures un rekreācijas objektu un maršrutu izveidošanā, ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstībā.</p> <p>Kopīgās intereses ar Olaines novadu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rīgas apvedceļa A5 attīstības veicināšana. Autoceļa un veloceļu, kā arī sabiedriskā transporta attīstība. Savienošo ceļu un dzelzceļa attīstības projektu kopīga īstenošana, • koordinēta pārvaldības, izglītības, kultūras, sociālās, sporta un citas infrastruktūras attīstība, • kopīgi organizētu pašvaldību pakalpojumu attīstība, ūdenssaimniecības infrastruktūras Stūņiņu ciemā, • meliorācijas sistēmu apsaimniekošana, • sadarbība attīstības plānošanā, tūrisma un rekreācijas infrastruktūras attīstībā, velomaršruti, vēstures izziņas maršrutu attīstīšana, • dabas teritoriju apsaimniekošana - Cenas tīrelis, Melnā ezera purvs, • darbavietu nodrošinājums, pakalpojumu un izklaides iespēju nodrošinājums, • specializētās izglītības ieguves iespējas Olaines pilsētā.
Rīgas valstspilsēta	<p>Nav specifiski atrunāts par Olaines novadu, sadarbība ar apkārtējām pašvaldībām identificēta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • veloceļu attīstībā, • kopīgo ūdensobjektu teritoriju attīstībā jārespektē klimata mainība un dabas procesi, iespēju robežās tos adaptējot.
Ķekavas novads	<p>Līdzšinējā sadarbība turpināma:</p> <ul style="list-style-type: none"> • izglītības, sociālo pakalpojumu jomā, • mobilitātes un ceļu infrastruktūras attīstības jomā – <i>Via Baltica</i> un <i>Rail Baltica</i> attīstība, sabiedriskā transporta pakalpojumi, attīstāms veloceļu tīkls sadarbībā ar Rīgas pilsētu, Salaspils, Ķeguma, Olaines novadu, • Tūrisma pakalpojumi un aktīvās atpūtas iespējas - izstrādājams vienas dienas un vairāku dienu kombinētus maršrutus, lai tūristi un Rīgas iedzīvotāji ilgāku laika posmu pavadītu tieši Pierīgā.
Bauskas novads	-
Jelgavas valstspilsēta un Jelgavas novads	<p>Nav specifiski atrunāts par Olaines novadu, sadarbība ar apkārtējām pašvaldībām identificēta:</p> <ul style="list-style-type: none"> • atkritumu apsaimniekošanā, • mājokļu pieejamībā, • veselības, sociālā jomā, • sociālā jomā, • pārvaldībā, pakalpojumos, • sportā, kultūrvīdē, izglītībā, • uzņēmējdarbībā, tūrismā, • dabas vērtību saglabāšanā, izmantošanā, • pielāgošanās klimata pārmaiņām, • mobilitātē, satiksmes infrastruktūrā.

6. Sabiedrības viedoklis par attīstību

6.1. Kopsavilkums no iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultātiem

Lai izstrādātu Olaines novada attīstības programmu 2022. – 2028. gadam, no **2021. gada 16. marta līdz 15. aprīlim** tika organizētas divas aptaujas – iedzīvotāju un uzņēmēju, nodrošinot sabiedrības līdzdalību plānošanas dokumentu izstrādes sākuma posmā. Iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujās kopā piedalījās **1024 respondenti** (986 respondenti iedzīvotāju aptaujā un 38 respondents uzņēmēju aptaujā), un to aizpildīšana bija anonīma.

Aicinājums piedalīties aptaujās tika izplatīts pašvaldības tīmekļa vietnē un sociālo tīklu kontos, plakāti izvietoti publiskajā ārtelpā. Iedzīvotāju aptaujas anketa tika publicēta informatīvā izdevuma "Olaines Novada Vēstis" 2021. gada marta numurā, anketas drukātā formātā bija izvietotas veikalos Medemciemā, Pēterniekos un Jāņupē. Uzņēmēji dalībai aptaujā tika uzrunāti tieši, izsūtot e-pastus.

Kopumā pašvaldības administrācijas un domes darba vērtējums respondentu vidū ir ļoti labs, vairumā gadījumu pozitīvais jomu vērtējums ir lielāks par 80%. Visās pašvaldības administrācijas un domes darba jomās pilsētā dzīvojušie respondenti sniedza augstāku vērtējumu par pagastā dzīvojošajiem respondentiem.

Iedzīvotāji visbiežāk **lepojas** ar nemītīgo un straujo novada attīstību, īstenotajiem attīstības projektiem, to, ka novads ir ģimenēm draudzīgs, kā tiek domāts par bērniem un jauniešiem, ar izglītības iestādēm, sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūru (stadioniem, baseinu, skeitparku, āra treniņiem), bērnu rotaļu laukumiem, muzeju, sakoptību, ūdens atpūtas vietām, kultūras un sporta pasākumiem, labiekārtoto publisko ārtelpu un sakopto vidi (t.sk. Mežaparku, sakopto Olaines pilsētu), izdevīgo ģeogrāfisko novietojumu – tuvu Rīgai, bet ar iespēju dzīvot zaļā, dabiskākā, mierīgākā vietā.

Jautājumā par to, kas ir tas, kas iedzīvotājiem **pietrūkst**, norādīts uz trūkumiem dažādās jomās attiecībā uz pakalpojumu pieejamību, kvalitāti, infrastruktūru un pārvaldību. Iedzīvotāji vēlētos plašākas mūžizglītības iespējas, sadzīves pakalpojumus, pieejamākus bankomātus, kā arī pilnveidotu gājējiem un velobraucējiem paredzēto infrastruktūru, attīstītāku ielu apgaismojumu. Tāpat bieži norādīts uz aktīvāku daudzdzīvokļu namu renovācijas procesu, kā arī efektīvāku namu apsaimniekošanu, centralizēto ūdensapgādes un kanalizācijas pakalpojumu attīstību ciemos, kā arī atkritumu apsaimniekošanu un šķirošanas iespējam. Bieži iedzīvotāji nav apmierināti ar sabiedrisko drošību. Kopumā Olaines pilsētā dzīvojošajiem ir pieejamas plašākas priekšrocības attiecībā uz infrastruktūras pieejamību kā tas ir ciemos (īpaši dārzkopības sabiedrību ciemos). Daudz uzsvērti dārzkopības sabiedrību problēmjautājumi ielu infrastruktūras attīstības jautājumos, kā arī centralizēto inženierkomunikāciju attīstības nepieciešamība. Bieži norādīts uz akūto problēmjautājumu saistībā ar satiksmes organizāciju Medemciema krustojumā ar autoceļu A8.

Vislabāko novērtējumu respondenti iedzīvotāju aptaujā snieguši par dažādiem **izglītības pakalpojumiem** (vispārējās izglītības pakalpojumi, pirmsskolas izglītības pakalpojumi, profesionālās ievirzes izglītība (mākslas un mūzikas skola, interešu izglītību), **darbu ar jaunatni, atbalstu jauniešu iniciatīvām, sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus**. Augsts novērtējums sniegts par **teritorijas attīstību** kopumā, kā arī to, ka Olaines novads ir ģimenēm draudzīga pašvaldība.

Uzņēmēji norādījuši, ka lepojas ar dažādām lietām – uzņēmuma darbību un novada resursiem, ar sava uzņēmuma attieksmi pret klientiem, komandu, uzņēmuma pieredzi, attīstību, sniegto produktu un pakalpojumu kvalitāti. Tāpat uzņēmēji lepojas ar attīstības iespējām, citu uzņēmēju veiksmīgajiem stāstiem, Pierīgas partnerību, koprades telpas “Dzīvoklis” rīkotajām aktivitātēm un nodarbībām, atsaucīgu Olaines novada pašvaldību un ar iespējām piedalīties atbalsta programmās un finansējuma iegūšanas konkursos, kā arī novada stabilitāti un pieejamo informāciju no pašvaldības.

Viszemāko vērtējumu respondenti snieguši par **sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumiem, nodarbinātības iespējām, ielu un ceļu stāvokli un pasta pakalpojumiem**.

88% aptaujāto uzņēmēju savas uzņēmējdarbības attīstības iespējas novadā vērtē pozitīvi. Galvenās problēmas, ar kurām tie saskaras, saistītas ar Covid-19 pandēmijas ierobežojumiem, zemu sabiedrības pirkjspēju, kvalificēta darbaspēka trūkumu, finansējuma piesaisti, kā arī sarežģītu nodokļu sistēmu. Sekmīgai uzņēmējdarbības attīstībai visvairāk **pietrūkst ēku un telpu piedāvājuma, kvalitatīvu autoceļu, pievadceļu un ielu infrastruktūras, IKT infrastruktūras, kā arī centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas infrastruktūras**. Tāpat uzņēmēju ieskatā pašvaldībai vajadzētu veidot vairāk atbalsta pasākumus tieši jaunajiem uzņēmējiem, nodrošināt regulāru uzņēmēju informēšanu, veidot vienotu novada mārketinga un komunikācijas stratēģiju, kā arī sekmēt pašvaldības digitālo transformāciju.

Infrastruktūras attīstības ziņā iedzīvotāji kā prioritāri attīstāmo uzskata **publiski pieejamās atpūtas vietu un zaļo zonu attīstību, kā arī ielu infrastruktūras remontus apdzīvotās vietās un atkritumu šķirošanas infrastruktūras attīstību**.

Vairums iedzīvotāju neplāno mainīt dzīvesvietu tuvāko gadu laikā, bet 5% norādījuši, ka plāno mainīt dzīvesvietu ārpus novada uz citu vietu Latvijā vai ārpus Latvijas. No **globālajām tendencēm** iedzīvotāju ieskatā visvairāk būtu jāpievērš uzmanība izglītībai visos vecumos, labai pārvaldībai un efektīvai komunikācijai, kā arī sabiedrības veselībai (t.sk. arī veselības aprūpes pieejamībai), mobilitātei un nabadzības mazināšanai.

Kopumā gan iedzīvotāji, gan uzņēmēji pozitīvi vērtē Olaines novada līdzšinējo attīstību, vienlaikus uzskatāmi iezīmējot tālāk darāmos darbus gan infrastruktūras attīstībā, gan pakalpojumu pieejamības uzlabošanā, kā arī darba vietu izveides un dzīves vides attīstības sekmēšanā.

Detalizēti ar iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultātiem var iepazīties Pašreizējās situācijas raksturojuma pielikumā (atsevišķs sējums).

6.2.Kopsavilkums no iedzīvotāju foruma

Līdzās ierastiem sabiedrības līdzdalības veidiem Olaines novada attīstības plānošanas dokumentu izstrādes procesā, 2021. gada 6. jūlijā tika organizēti divi iedzīvotāju forumi. Forumā piedalījās gan pašvaldības pārstāvji, gan iedzīvotāji no Olaines, Jaunolaines, Jāņupes, Stūņiņu, Medemciema un citiem ciemiem.

Forumā rezultāti izmantoti SVĪD analīzes sagatavošanā, kā arī veicamo rīcību un plānoto projektu sagatavošanā, balstoties uz sabiedrības paustajām vajadzībām. Forumā dalībnieki akcentējuši nepieciešamību **attīstīt ciemos (t.sk. dārzkopības sabiedrībās) nepieciešamo infrastruktūru** (apgaisojums, ceļa segumu atjaunošana, droši velo un gājēju ceļi, kas savieno ciemus, velo apkopes punkti, bērnu rotaļu laukumi, centralizēta ūdensapgāde un kanalizācija, jauni tūrisma objekti) un **veicināt ģimenes ārsta prakses pieejamību, uzlabot atkritumu šķirošanas sistēmu**, ieviešot veicināšanas un kontroles mehānismu un izveidojot atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūru, kā arī forumā izcelta **sabiedrības drošības uzlabošana**, uzstādot videonovērošanas kameras un nodrošinot pašvaldības policijas pieejamību (papildu posteņu izveide).

Forumā dalībnieki izteica vajadzību izveidot **bērnudārzu** Jāņupē, Medemciemā un Gaismās, uzlabot **interesu izglītības** pieejamību, nodrošināt labvēlīgus apstākļus **mājdārziņu** izveidei, paplašināt **aktīvās atpūtas un sporta** iespējas pusaudžiem (skeitparks) un pieaugušajiem, izveidot apkaimes **saieta namu** vai vietu ar daudzfunkcionālo pielietojumu (Jāņupē, Jaunolainē, Medemciemā), stiprināt **Sociālā dienesta** kapacitāti un sadarbību ar NVO sociālās aprūpes jomā, sakārtot sabiedriskā transporta **pieturvietas** un uzlabot sabiedriskā transporta pakalpojumu pieejamību. Iedzīvotājiem svarīgi ir uzlabot **vides kvalitāti** (ieviešot gaisa kvalitātes monitoringu, mazināt A kategorijas piesārņojumu, sakārtot Olainfarm notekūdeņu attīrīšanas iekārtas, paaugstināt ēku energoefektivitāti un uzlabot apkures sistēmas, mazināt **troksni** gar dzelzceļu, kontrolēt kravas autotransporta plūsmu, uzturēt un sakārtot degradētās un bīstamās ēkas utt.) un veicināt uzņēmējdarbības attīstību (atvērt jaunus veikalus, atjaunot tirgu Olaines pilsētā, izveidot tirgus laukumu pie Patriotu laukuma, sakārtot auto novietošanu Jāņupē, izvērtēt esošo telpu izmantošanu un pašvaldības zemesgabalu nomas iespējas uzņēmējiem, veicināt noliktavu izveidi, ierobežot azartspēles).

Kopējais foruma dalībnieku skatījums saskan ar iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultātiem gan attiecībā uz esošajām problēmām, gan nākotnes vēlamo attīstības vīziju.

Detalizēts foruma kopsavilkums apskatāms Pašreizējās situācijas raksturojuma pielikumā kā atsevišķs sējums.

7. SVID analīze

SVID (stipro, vājo pušu, iespēju un draudu) analīze sagatavota, balstoties uz dažādiem informācijas avotiem – gan pašreizējās situācijas raksturojumu, kas sagatavots, balstoties uz statistikas un dokumentu analīzi, gan arī lielā mērā ņemot vērā iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultātus, kā arī iedzīvotāju foruma rezultātiem.

Tāpat ņemti vērā attīstības programmas darba grupu rezultāti. SVID analīze sagatavota par visu Olaines novada attīstības perspektīvu, aptverot šajā dokumentā apskatītās tēmas plašākā skatījumā, tādējādi akcentējot galvenās tendences.

Iekšējie Olaines novada attīstības faktori	
Stiprās puses	Vājās puses
<ul style="list-style-type: none"> • Izdevīga un pieejama novada atrašanās vieta, spēcīgas funkcionālās saites ar reģiona lielākajiem centriem – Rīgu un Jelgavu; • Autoceļš A8 kā novada vienojošais mugurkauls un mobilitātes pamatelements, nacionālas un starptautiskas nozīmes saikne; • Ceļu tīkls novadā ir pietiekami sazarots; • Sabiedriskais transports ir ērts un pieejams sasaistē ar Rīgu un Jelgavu; • Ieguldījumi pastāvīgā pašvaldības infrastruktūras uzlabošanā – ielas un ceļi, ielu apgaismojums, veloceļi • Dzelzceļa pieejamība (Rīga – Olaine - Jelgava); • Olaines industriālās teritorijas kā nozīmīgs ekonomiskās aktivitātes pamats; • Stabils iedzīvotāju skaits ar nelielu pieauguma tendenci; • Liels uzņēmumu un darbavietu skaits; • Zems bezdarba līmenis; • Veiksmīgi līdzšinējie pasākumi uzņēmējdarbības popularizēšanā un sadarbības veicināšanā (grantu programma Iedvesma, Uzņēmēju dienas, Darba birža u.c.) • Pieejama komunālās saimniecības infrastruktūra lielākajās apdzīvotajās vietās (ūdensapgāde, kanalizācija, siltumapgāde u.c.); • Publiskās ārtelpas teritoriju pieejamība pilsētās un ciemos: parki, skvēri, atpūtas vietas, rotaļu laukumi; • Dabas resursu pieejamība un daudzveidība (meži, parki, ūdensmalas, dabas liegumi, utt.); 	<ul style="list-style-type: none"> • Sadalīta novada apdzīvojuma struktūra un attīstības koncentrēšanās centrā; • Nepietiekams mobilitātes nodrošinājums no ciemiem uz Olaini, īpaši Jāņupes apkaimes; • Neapmierinoša atsevišķu ceļu kvalitāte; • Trokšņa ietekme no valsts autoceļiem un dzelzceļa • Ūdenssaimniecības, ceļu un ietvju infrastruktūras, apgaismojuma un publiskās ārtelpas trūkums dārzkopības sabiedrībās; • Nepietiekams atbalsts dārzkopības sabiedrību sakārtošanai; • Nepietiekams velosipēdu un kājāmgājēju infrastruktūras nodrošinājums drošām pārvietošanās iespējām; • Trūkst koplietošanas mobilitātes rīku piedāvājuma; • Vides piesārņojums; • Nepietiekama gaisa kvalitātes monitoringa sistēma industriālo teritoriju un intensīvas satiksmes tuvumā; • Nepietiekamas atkritumu šķirošanas iespējas; • Nepietiekama Olaines novada atpazīstamība, un mārketinga aktivitāšu trūkums; • Brīvu telpu trūkums uzņēmējdarbības attīstībai; • Tirgus laukumu trūkums lielākajās apdzīvotajās vietās; • Strukturētas tūrisma jomas attīstības un koordinācijas trūkums;

<ul style="list-style-type: none"> • Pieaug tūrisma objektu skaits novada teritorijā; • Kvalificēti un kompetenti pašvaldības un iestāžu darbinieki; • Telpiski kompakts un neliels novads, kuru salīdzinoši viegli pārvaldīt; • Samērā daudz īstenotu attīstības projektu (pašvaldība, valsts, uzņēmēji) laikā kopš 2010. gada; • Atpazīstams Olaines novada zīmols - "Olaines novads aktīvs, industriāls, zaļš"; • Attīstīta dažādu publisko pakalpojumu pieejamība Olainē (izglītības, kultūras, sporta, veselības aprūpes u.c. iestādes); • Kvalitatīva izglītība pašvaldības izglītības iestādēs, attīstīta infrastruktūra, mūsdienīga mācību vide un nodrošinājums, augsti kvalificēti pedagogi, dalība dažādos projektos un konkursos, plašs interešu un profesionālās ievirzes izglītības piedāvājums; • Vietējo amatiermākslas kolektīvu aktivitātes, aktīvi vietējie iedzīvotāji, biedrības (t.sk. senioru biedrības, ciemu attīstībai); • Darbojas biedrības kultūras un sabiedrisko projektu īstenošanai, ciemu attīstībai; • Ģimenēm draudzīga pašvaldība, tiek sniegts daudzveidīgs atbalsts; • Jauniešu aktīva darbība un pašiniciatīvu projektu īstenošana; • Plašs sporta sacensību piedāvājums; • Daudzveidīgi sociālās palīdzības pabalstu veidi, pietiekams līdzekļu apjoms to nodrošināšanai; • Pieejamas ēkas, kuras iespējams renovēt un piemērot sociālajiem pakalpojumiem. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepietiekama vides pieejamība publiskās ēkās; • Publisku ēku, pakalpojumu saņemšanas, pulcēšanās vietu trūkums Medemciema, Jāņupes apkaimēs; • Nepietiekama pašvaldības policijas klātesamība; • Pirmsskolas izglītības iestādes pieejamas tikai Olainē, nepietiekams to teritoriju labiekārtojums; • Nepietiekams sociālo pakalpojumu piedāvājums; • Maz izmantotas tehnoloģisko inovāciju iespējas; • Atpūtai un rekreācijai neizmantots mežu, purvu un ūdens objektu potenciāls.
---	---

Ārējie Olaines novada attīstības faktori

Iespējas	Draudi
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Rail Baltica</i> dzelzceļa attīstība un mobilitātes iespēju paplašināšanās, izmantojot tuvākās reģionālās stacijas; • Autoceļu A8, A5 rekonstrukcija un satiksmes drošības, mobilitātes iespēju uzlabošanās; • ES struktūrfondu u.c. finanšu līdzekļu piesaiste attīstības projektu, uzņēmējdarbības īstenošanai, mājokļu pieejamības paaugstināšanai u.c. jomās; 	<ul style="list-style-type: none"> • Globālie izaicinājumi (pandēmijas, finanšu krīzes, klimata pārmaiņas, ārējie drošības riski un draudi u.c.); • Nelabvēlīga Covid-19 ietekme uz ekonomisko situāciju Latvijā un Eiropā; • Valsts nodokļu politikas izmaiņas, kā arī plānoto nacionāla līmeņa rīcībpolitiku neīstenošana (izstrādāti dažādu jomu plāni, bet nav kapacitātes to īstenošanai);

<ul style="list-style-type: none"> • Nacionāla līmeņa mobilitātes (t.sk. mikromobilitātes) maršrutu attīstība; • Publiskās privātās partnerības sadarbības projektu īstenošana; • RTU Olaines Tehnoloģiju koledžas attīstības potenciāls; • Sadarbības iespējas ar Rīgas metropoles areāla pašvaldībām, Rīgas plānošanas reģiona pašvaldībām, Zemgales plānošanas reģionu u.c. organizācijām kopīgu interešu projektu īstenošanā; • Pieaugoša sabiedrības interese līdzdarboties vietu/ kopienu attīstībā un lēmumu pieņemšanā; • Attālināti strādājošo skaita palielināšanās, kas sekmē vietējo pakalpojumu izmantošanu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ierobežoti pašvaldības, valsts un ES atbalsta instrumenti un iespējas atbalstīt uzņēmējus; • Kvalificēta darbaspēka trūkums augstas pievienotās vērtības pakalpojumu un augstas tehnoloģiskās intensitātes apstrādes rūpniecības nozarēs; • Saimnieciskās darbības ierobežojumi normatīvu izmaiņu ietekmē; • Apkārtējo pašvaldību straujāka attīstība un novada uzņēmēju, darbaspēka, iedzīvotāju piesaiste; • Transporta satiksmes pieaugums rada paaugstinātu gaisa piesārņojumu, troksni, vibrāciju; • Energoresursu cenu pieaugums; • Uzņēmējdarbības aktivitātes pazemināšanās nesakārtotas novada infrastruktūras dēļ; • Sabiedrības novecošanās tendence nacionālā līmenī; • Nelabvēlīga demogrāfiskā situācija valstī; • Augstāks algu un sociālā atbalsta līmenis kaimiņu pašvaldībās; • Plūdu risku draudi Misas un citu ūdensteču tuvumā; • Reģionāla līmeņa attīstības centra statusa nepiešķiršana Olainei, kas būtiski ietekmēs iespējas piesaistīt papildu investīcijas pakalpojumu, infrastruktūras attīstībai un uzņēmējdarbības veicināšanai novadā.
---	---

8. Kopsavilkums

Kādas ir teritoriālās attīstības tendences pašvaldības ietvaros?

Olaines novada attīstības tendences ir līdzīgas Rīgas metropoles areāla specifikai, ko raksturo izteikta iedzīvotāju svārstmigrācija, stabils iedzīvotāju skaits un salīdzinoši augstāks algu līmenis un iedzīvotāju prasības pēc pašvaldības infrastruktūras pieejamības un kvalitātes. Olaines novads ir pašpietiekams, iedzīvotāju skaits saglabāsies stabils, ar nelielu pieaugošu tendenci. Novadā pēdējā desmitgadē īstenoti nozīmīgi attīstības projekti. Turpināma infrastruktūras attīstība ciemos (t.sk. dārzkopības sabiedrībās), kā arī paplašināms pakalpojumu nodrošinājums tajos, veicinot dzīves kvalitātes uzlabošanu.

Kādas ir līdzšinējās mijiedarbības un sadarbības formas ar apkārtējām pašvaldībām?

Olaines novada pašvaldība līdz šim sekmīgi iesaistījusies Rīgas metropoles areāla sadarbības jautājumos, Rīgas plānošanas reģionā, pašvaldībai nozīmīgu infrastruktūras projektu attīstībā un to veicināšanā (*Rail Baltica*, autoceļu rekonstrukcija). Vairāki projekti īstenoti sadarbībā ar vietējo rīcības grupu "Pierīgas Partnerība". Arī uzņēmējdarbības jomas attīstībā liela nozīme sadarbībai ar apkārtējām pašvaldībām. Pašvaldība iesaistījusies dažādās biedrībās un nodibinājumos, kā arī stiprinātas saiknes ar sadarbības partneriem ārvalstīs, kas sekmēja savstarpēju pieredzes apmaiņu, kopīgu aktivitāšu un projektu īstenošanu. Pašvaldība visaktīvāk sadarbojas ar Rīgu un blakus esošajiem Mārupes, Ķekavas un Jelgavas novadiem. Kopumā arī tālākā attīstībā Olaines novadam jāsadarbības ar apkārtējām un reģiona, metropoles areāla pašvaldībām un citām organizācijām, turpinot īstenot kopīgos interešu projektus.

Kāda ir bijusi pašvaldības līdzšinējā loma/ ieguldījums reģiona un valsts izaugsmē?

Olaines novada pašvaldība līdz šim ir nodrošinājusi pašvaldību funkciju izpildi, organizējot un attīstot dažādus pakalpojumus pēc iespējas tuvāk iedzīvotājiem, kā arī sekmējot teritorijas ilgtspējīgu attīstību. Kopumā novadā ir aktīva uzņēmējdarbības vide, nodrošinot lielu skaitu darba vietu. Bezdarba līmenis 2021. gada beigās novada teritorijā bijis 3,3%. Visvairāk pārstāvētās nozares novadā pēc ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaita pa NACE nozarēm ir tirdzniecība, profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi, būvniecība, apstrādes rūpniecība, transports un uzglabāšana. Olaines novads var lepoties ar tādiem uzņēmumiem kā AS "Olainfarm", SIA "Bohnenkamp", SIA "LATVIJAS APTIEKA", SIA "CrossChem", AS "Olaines ķīmiskā rūpnīca "BIOLARS"", AS Dinnair Filton, SIA "Atlas Premium", SIA "AKATRANS", SIA "Lyngson", SIA "Deco Energy", "NORDIC PLAST". Novadā atrodas bagātīgi dabas resursi, tūrisma un aktīvas atpūtas infrastruktūra. Olaines novadā 2021. gada sākumā dzīvo 19705 cilvēku (pēc Oficiālās statistikas portāla).

Kādas ir līdzšinējās kopsakarības starp dažādu jomu/ darbības veidu attīstības tendencēm pašvaldībā?

Nozīmīgākais apstāklis, kas nodrošinājis sekmīgu līdzšinējo teritorijas attīstību, ir novada ģeogrāfiskais novietojums – tuvu Rīgai, ar labiem transporta savienojumiem, dzelzceļa satiksmi uz Olaines pilsētu. Novadā, līdzīgi kā citviet Pierīgā, novērojams stabils iedzīvotāju skaits pēdējā desmitgadē. Tā ietekmē vērojams ienākumu nodokļu apjoma pieaugums, kas veido pašvaldības budžetu. Tāpat aktuāli turpināt attīstīt pakalpojumus un infrastruktūru, ko pieprasa sabiedrība.

Izteikta problēma, kas ietekmē vairākas jomas, ir dzīvojamā fonda pieejamība un kvalitāte (t.sk. lielākas platības, jaunie projekti, brīvi pieejamu zemes gabalu pieejamība privātīpašumiem, daudzdzīvokļu māju renovācija), uz ko norāda iedzīvotāji. Lai gan iedzīvotāji norāda uz darbavietu trūkumu, vienlaikus no uzņēmēju puses tiek pausts viedoklis, ka trūkst kvalificēta darbaspēka. Tas liek izdarīt secinājumus par nepieciešamību pilnveidot profesionālās izglītības, mūžizglītības iespējas, kā arī uzlabot iekšējo novada mobilitāti. Aptuveni puse Olaines novadā dzīvojošo ikdienā strādā Rīgā, tādēļ būtiski attīstīt IKT infrastruktūru, lai sekmētu attālinātā darba iespējas vēl plašāk, kā tas bijis Covid-19 pandēmijas ietekmes rezultātā.

Kādi ir iepriekš īstenotie attīstības projekti?

Pēdējo gadu laikā novadā īstenoti vairāki projekti, piesaistot ES struktūrfondu līdzekļus – veikta siltumapgādes, ūdenssaimniecības infrastruktūras pilnveide, energoefektivitātes paaugstināšana, pirmsskolas izglītības iestādes izveide, uzņēmējdarbības infrastruktūras attīstība, veselības aprūpes infrastruktūras pilnveide, veselības veicināšana u.c.

Ko domā iedzīvotāji, ko uzņēmēji, ko darba grupu dalībnieki?

Kopumā dažādas teritorijas attīstībā iesaistītās puses ir apmierinātas ar Olaines novada attīstību, bet vienlaikus tiek norādīts uz nepieciešamiem pilnveidojumiem un attīstību dažādās jomās. Infrastruktūras attīstības ziņā iedzīvotāji visvairāk sagaida ceļu infrastruktūras pilnveidi, kompleksas infrastruktūras attīstību dārkopības sabiedrībās, bērniem un jauniešiem piemērotas atpūtas infrastruktūras, publiskās ārtelpas, kā arī ielu infrastruktūras un sabiedriskās drošības uzlabošanu. Teritorijas attīstībā iesaistītās puses kopīgo novada attīstību saredz līdzīgi, vēloties saņemt kvalitatīvus pakalpojumus dažādās jomās (visos vecumos) neatkarīgi no to dzīvesvietas novada teritorijā, saglabājot teritorijas dabas vērtības un līdzšinējās tradīcijas.

Olaines novada pašreizējās situācijas raksturojumu 2021. gadā sagatavoja SIA "Reģionālie projekti" komanda, līdzdarbojoties Olaines novada pašvaldības Attīstības nodaļai. Aktualizācija veikta 2023. gada aprīlī.

Liels paldies 1024 iedzīvotājiem un uzņēmējiem par dalību aptaujās un sniegto ieguldījumu dokumenta sagatavošanā 2021. gadā!

REĢIONĀLIE
PROJEKTI